

KPMG d.o.o. Beograd
Milutina Milankovića 1J
11070 Beograd
Srbija
+381 (0)11 20 50 500

Izveštaj nezavisnog revizora

Akcionarima UniCredit Banka Srbija a.d., Beograd

Mišljenje

Izvršili smo reviziju konsolidovanih finansijskih izveštaja Grupe UniCredit Banka Srbija a.d., Beograd (u daljem tekstu: „Grupa”), čije je matično društvo UniCredit Banka Srbija a.d., Beograd, koji se sastoje od:

- konsolidovani bilans stanja na dan 31. decembra 2023. godine;
- i za period od 1. januara do 31. decembra 2023. godine:
- konsolidovanog bilansa uspeha;
- konsolidovanog izveštaja o ostalom rezultatu;
- konsolidovanog izveštaja o promenama na kapitalu;
- konsolidovanog izveštaja o tokovima gotovine;

kao i

- napomena, koje sadrže pregled značajnih računovodstvenih politika i ostala obelodanjivanja („konsolidovani finansijski izveštaji”).

Po našem mišljenju, priloženi konsolidovani finansijski izveštaji istinito i objektivno prikazuju konsolidovani finansijski položaj Grupe na dan 31. decembra 2023. godine, kao i konsolidovane rezultate njenog poslovanja i konsolidovane tokove gotovine za godinu koja se završava na taj dan u skladu sa MSFI standardima izdatim od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde (MSFI standardi).

Osnov za mišljenje

Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji i Zakonom o računovodstvu Republike Srbije, Odlukom o spoljnoj reviziji banaka i standardima revizije primenljivim u Republici Srbiji. Naša odgovornost u skladu sa tim standardima je detaljnije opisana u delu izveštaja Odgovornost revizora za reviziju konsolidovanih finansijskih izveštaja. Mi smo nezavisni u odnosu na Grupu u skladu sa Međunarodnim kodeksom etike za profesionalne računovođe Odbora za međunarodne etičke standarde za računovođe (uključujući Međunarodne standarde nezavisnosti) (IESBA Kodeks) zajedno sa etičkim zahtevima koji su relevantni za našu reviziju konsolidovanih finansijskih izveštaja u Republici Srbiji, i ispunili smo naše druge etičke odgovornosti u skladu sa ovim zahtevima i IESBA Kodeksom. Smatramo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući i da pružaju osnov za izražavanje našeg mišljenja.

Ostale informacije

Rukovodstvo je odgovorno za ostale informacije. Ostale informacije obuhvataju konsolidovani Godišnji izveštaj o poslovanju za godinu koja se završava na dan 31. decembra 2023. godine.

Naše mišljenje o konsolidovanim finansijskim izveštajima ne obuhvata ostale informacije i, osim ako nije drugačije izričito navedeno u našem izveštaju, ne izražavamo bilo koju vrstu zaključka kojim se pruža uveravanje o istim.

U vezi sa našom revizijom konsolidovanih finansijskih izveštaja, naša odgovornost je da pregledamo ostale informacije i pri tom razmotrimo da li postoji materijalno značajna nedoslednost između njih i konsolidovanih finansijskih izveštaja ili naših saznanja stečenih tokom revizije, ili da li su na bilo koji drugi način, materijalno pogrešno prikazane.

U vezi sa konsolidovanim Godišnjim izveštajem o poslovanju, takođe smo u obavezi da izrazimo mišljenje, u skladu sa Zakonom o računovodstvu Republike Srbije, o tome da li je konsolidovani Godišnji izveštaj o poslovanju:

- usklađen sa konsolidovanim finansijskim izveštajima; i
- pripremljen u skladu sa važećim zakonskim odredbama.

Samo na osnovu rada koji smo obavili tokom revizije konsolidovanih finansijskih izveštaja, po našem mišljenju, informacije koje su date u konsolidovanom Godišnjem izveštaju o poslovanju za finansijsku godinu za koju su konsolidovani finansijski izveštaji pripremljeni po svim materijalno značajnim pitanjima, su:

- usklađene sa konsolidovanim finansijskim izveštajima; i
- pripremljene u skladu sa važećim zakonskim odredbama.

Dodatno, u svetlu saznanja i razumevanja o Grupi i njenom okruženju stečenih tokom naše revizije, od nas se zahteva da saopštimo ako utvrdimo materijalno značajne pogrešne navode u konsolidovanom Godišnjem izveštaju o poslovanju. U tom smislu, ne postoji ništa što bi trebalo da saopštimo.

Odgovornost rukovodstva i lica zaduženih za upravljanje za konsolidovane finansijske izveštaje

Rukovodstvo je odgovorno za sastavljanje i istinito i objektivno prikazivanje konsolidovanih finansijskih izveštaja u skladu sa MSFI standardima kao i za uspostavljanje takvih internih kontrola za koje rukovodstvo smatra da su relevantne za pripremu konsolidovanih finansijskih izveštaja, koji ne sadrže materijalno značajne greške, nastale bilo zbog pronevere ili zbog grešaka u radu.

Prilikom sastavljanja konsolidovanih finansijskih izveštaja, rukovodstvo je odgovorno da proceni sposobnost Grupe da nastavi poslovanje u skladu sa načelom stalnosti poslovanja, i da obelodani, ako je to primenljivo, pitanja koja se odnose na stalnost poslovanja i korišćene pretpostavke stalnosti poslovanja kao računovodstvene osnove, osim ako rukovodstvo namerava da likvidira Grupu ili ima nameru da obustavi poslovanje, ili nema nijednu realnu alternativu osim to i da uradi.

Lica zadužena za upravljanje su odgovorna za nadzor procesa finansijskog izveštavanja u Grupi.

Odgovornost revizora za reviziju konsolidovanih finansijskih izveštaja

Naš cilj jeste da steknemo razumni nivo uveravanja da li konsolidovani finansijski izveštaji uzeti u celini, ne sadrže materijalno značajne greške, nastale bilo zbog pronevere ili zbog grešaka u radu, i da izdamo izveštaj revizora koji sadrži naše mišljenje. Razuman nivo uveravanja je visok stepen uveravanja, ali ne predstavlja garanciju da će revizija obavljena u skladu sa Zakonom o reviziji Republike Srbije, Odlukom o spoljnoj reviziji banaka i standardima revizije primenljivim u Republici Srbiji uvek otkriti materijalno značajnu grešku ako ona postoji. Greške mogu nastati zbog pronevere ili greške u radu i smatraju se materijalno značajnim ako se razumno može očekivati da bi one, pojedinačno ili zbirno, mogle uticati na ekonomske odluke korisnika donete na osnovu ovih konsolidovanih finansijskih izveštaja.

Kao sastavni deo revizije u skladu sa Zakonom o reviziji Republike Srbije, Odlukom o spoljnoj reviziji banaka i standardima revizije primenljivim u Republici Srbiji, mi primenjujemo profesionalno prosuđivanje i održavamo profesionalni skepticizam u toku obavljanja revizije. Mi takođe:

- Identifikujemo i procenjujemo rizike od materijalno značajnih grešaka u konsolidovanim finansijskim izveštajima, nastale bilo zbog pronevere ili zbog grešaka u radu, kreiramo i sprovodimo revizorske procedure kao odgovor na te rizike, i pribavljamo dovoljne i odgovarajuće revizorske dokaze koji pružaju osnov za izražavanje našeg mišljenja. Rizik da neće biti otkrivene materijalno značajne greške nastale zbog pronevere je veći od onog koji se odnosi na greške u radu, budući da pronevera može uključiti udruživanje, falsifikovanje, namerne propuste, lažno prikazivanje, ili izbegavanje internih kontrola.
- Stičemo razumevanje o internim kontrolama koje su relevantne za reviziju sa ciljem kreiranja revizorskih procedura koje su odgovarajuće za date okolnosti, ali ne i u cilju izražavanja mišljenja o efektivnosti internih kontrola Grupe.
- Ocenjujemo primerenost primenjenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procena i povezanih obelodanjivanja koje je izvršilo rukovodstvo.
- Donosimo zaključak o opravdanosti primene načela stalnosti poslovanja kao primenjene računovodstvene osnove od strane rukovodstva i, na osnovu prikupljenih revizorskih dokaza, o tome da li postoji materijalna neizvesnost u pogledu događaja ili okolnosti koji mogu značajno dovesti u pitanje sposobnost Grupe da posluje u skladu sa načelom stalnosti poslovanja. Ako zaključimo da postoji materijalna neizvesnost, dužni smo da u našem izveštaju revizora skrenemo pažnju na relevantna obelodanjivanja u konsolidovanim finansijskim izveštajima ili, ako takva obelodanjivanja nisu adekvatna, da modifikujemo naše mišljenje. Naši zaključci su zasnovani na revizorskim dokazima prikupljenim do datuma izveštaja revizora. Međutim, budući događaji ili okolnosti mogu uticati da Grupa prestane da posluje u skladu sa načelom stalnosti poslovanja.
- Ocenjujemo opštu prezentaciju, strukturu i sadržaj konsolidovanih finansijskih izveštaja, uključujući i obelodanjivanja, i da li konsolidovani finansijski izveštaji prikazuju osnovne poslovne promene i događaje na način kojim je postignuto njihovo objektivno prikazivanje;
- Prikupljamo dovoljno odgovarajućih revizorskih dokaza u vezi sa finansijskim informacijama entiteta ili poslovnih aktivnosti u okviru Grupe u cilju izražavanja mišljenja o konsolidovanim finansijskim izveštajima Grupe. Odgovorni smo za usmeravanje, nadzor i izvršenje revizije grupe. Mi smo isključivo odgovorni za naše revizorsko mišljenje.

Saopštavamo licima zaduženim za upravljanje, između ostalog, pitanja u vezi sa planiranim obimom i dinamikom revizije i značajnim revizorskim nalazima, uključujući i bilo koje značajne nedostatke u internim kontrolama koje smo identifikovali u toku naše revizije.

KPMG d.o.o. Beograd

Nikola Đenić
Licencirani ovlašćeni revizor

Beograd, 19. februar 2024. godine

UNICREDIT BANK SRBIJA A.D., BEOGRAD
Konsolidovani finansijski izveštaji
31. decembar 2023. godine

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE
IZVEŠTAJE**
31. decembar 2023. godine

SADRŽAJ	Strana
Konsolidovani bilans uspeha	3
Konsolidovani izveštaj o ostalom rezultatu	4
Konsolidovani bilans stanja	5
Konsolidovani izveštaj o promenama na kapitalu	6
Konsolidovani izveštaj o tokovima gotovine	7 - 8
Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje	9 - 119

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

KONSOLIDOVANI BILANS USPEHA

Za godinu koja se završava 31. decembra 2023. godine
(U hiljadama dinara)

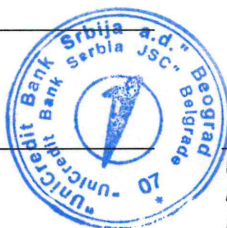
	Napomena	2023.	2022.
Prihodi od kamata	3.d, 7	35.914.759	19.653.118
Rashodi kamata	3.d, 7	(10.998.408)	(4.015.857)
Neto prihod po osnovu kamata		24.916.351	15.637.261
Prihodi od naknada i provizija	3.e, 8	12.172.964	11.387.453
Rashodi naknada i provizija	3.e, 8	(3.961.686)	(3.978.066)
Neto prihod po osnovu naknada i provizija		8.211.278	7.409.387
Neto dobitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata	3.f, 9	112.762	688.600
Neto dobitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti	3.g, 10	182.916	-
Neto gubitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti	3.g, 10	-	(65.855)
Neto dobitak po osnovu zaštite od rizika	3.h, 26	-	17.333
Neto gubitak po osnovu zaštite od rizika	3.h, 26	(5.044)	-
Neto rashod od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule	3.c, 11	(107.678)	(225.929)
Neto rashod po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	3.k, 12	(1.746.337)	(3.449.330)
Neto dobitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	3.i, 13	-	35.056
Neto gubitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	3.i, 13	(1.999)	-
Ostali poslovni prihodi	14	47.205	6.958
Ukupan neto poslovni prihod		31.609.454	20.053.481
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	15	(4.023.523)	(3.635.777)
Troškovi amortizacije	3.q, 3.r, 3.t, 16	(1.341.495)	(1.359.333)
Ostali prihodi	17	896.448	731.063
Ostali rashodi	18	(6.184.982)	(6.388.712)
Dobitak pre oporezivanja		20.955.902	9.400.722
Porez na dobitak	3.j, 19	(2.441.457)	(993.730)
Dobitak po osnovu odloženih poreza	3.j, 36.2	-	93.298
Gubitak po osnovu odloženih poreza	3.j, 36.2	(107.683)	-
Dobitak nakon oporezivanja		18.406.762	8.500.290
Rezultat perioda - dobitak		18.406.762	8.500.290
Dobitak koji pripada matičnom entitetu		18.406.762	8.500.290

Beograd, 14. februar 2024. godine

Potpisano od strane rukovodstva UniCredit Bank Srbija A.D., Beograd:

Nikola Vuletić
Predsednik Izvršnog odbora

Stefano Suppressa
Član Izvršnog odbora
Direktor Finansija

Mirjana Kovačević
Direktor Računovodstva i regulatornog izveštavanja

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

KONSOLIDOVANI IZVEŠTAJ O OSTALOM REZULTATU
Za godinu koja se završava 31. decembra 2023. godine
(U hiljadama dinara)

	<u>Napomena</u>	2023.	2022.
DOBITAK PERIODA		18.406.762	8.500.290
Ostali rezultat perioda			
<i>Komponente ostalog rezultata koje ne mogu biti reklasifikovane u dobitak ili gubitak:</i>			
- Povećanje revalorizacionih rezervi po osnovu nematerijalne imovine i osnovnih sredstava		7.094	45.454
- Aktuarski dobiti		20.122	24.142
- Aktuarski gubici		-	-
<i>Komponente ostalog rezultata koje mogu biti reklasifikovane u dobitak ili gubitak:</i>			
- Pozitivni efekti promene vrednosti dužničkih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat		2.102.414	-
- Negativni efekti promene vrednosti dužničkih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat		-	(3.596.846)
- Dobici po osnovu instrumenata namenjenih zaštiti od rizika novčanih tokova		350.957	-
- Gubici po osnovu instrumenata namenjenih zaštiti od rizika novčanih tokova		-	(805.337)
Dobitak po osnovu poreza koji se odnosi na ostali rezultat perioda	36.2	-	649.889
Gubitak po osnovu poreza koji se odnosi na ostali rezultat perioda	36.2	(372.088)	-
Ukupan pozitivan ostali rezultat perioda	39.2	2.108.499	-
Ukupan negativan ostali rezultat perioda	39.2	-	(3.682.698)
UKUPAN POZITIVAN REZULTAT PERIODA		20.515.261	4.817.592
Ukupan pozitivan rezultat koji pripada matičnom entitetu		20.515.261	4.817.592

Beograd, 14. februar 2024. godine

Potpisano od strane rukovodstva UniCredit Bank Srbija A.D., Beograd:

Nikola Vuletić
 Predsednik Izvršnog odbora

Stefano Suppressa
 Član Izvršnog odbora
 Direktor Finansija

Mirjana Kovačević
 Direktor Računovodstva i regulatornog
 izveštavanja

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

KONSOLIDOVANI BILANS STANJA

Na dan 31. decembra 2023. godine
(U hiljadama dinara)

	Napomena	2023.	2022.
Gotovina i sredstva kod centralne banke	3.l, 20	130.511.716	69.758.831
Založena finansijska sredstva	21	-	7.220.590
Potraživanja po osnovu derivata	3.m, 22	2.055.657	2.808.749
Hartije od vrednosti	3.k, 3.p, 23	104.445.786	103.771.881
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	3.k, 3.o, 24	63.006.391	75.893.639
Kredit i potraživanja od komitenata	3.k, 3.o, 25	344.469.707	328.843.714
Potraživanja po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	3.n, 26	636.909	1.083.998
Nematerijalna imovina	3.r, 3.u, 27	2.522.455	2.469.691
Nekretnine, postrojenja i oprema	3.q, 3.t, 3.u, 28	3.036.516	3.103.911
Investicione nekretnine	3.s, 29	7.734	7.274
Odložena poreska sredstva	3.j, 36	904.256	1.384.026
Ostala sredstva	30	1.918.501	1.996.573
Ukupna aktiva		653.515.628	598.342.877
Obaveze po osnovu derivata	3.m, 31	2.119.142	2.819.396
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	3.k, 3.v, 32	146.166.777	139.195.655
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima	3.k, 3.v, 33	389.735.404	358.140.581
Obaveze po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	3.n, 26	734.550	924.644
Rezervisanja	3.w, 3.y, 35	5.449.407	5.647.543
Tekuće poreske obaveze	3.j, 19.4	1.529.868	302.396
Ostale obaveze	3.t, 37	10.315.537	7.149.535
Ukupno obaveze		556.050.685	514.179.750
Akcijski kapital	39.1	24.169.776	24.169.776
Dobitak	39.1	19.760.286	9.732.221
Rezerve	39.1	53.534.881	50.261.130
Ukupan kapital		97.464.943	84.163.127
Ukupna pasiva		653.515.628	598.342.877

Beograd, 14. februar 2024. godine

Potpisano od strane rukovodstva UniCredit Bank Srbija A.D., Beograd:

Nikola Vuletić
Predsednik Izvršnog odbora

Stefano Suppressa
Član Izvršnog odbora
Direktor Finansija

Mirjana Kovačević
Direktor Računovodstva i regulatornog izveštavanja

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

KONSOLIDOVANI IZVEŠTAJ O PROMENAMA NA KAPITALU
Za godinu koja se završava 31. decembra 2023. godine
(U hiljadama dinara)

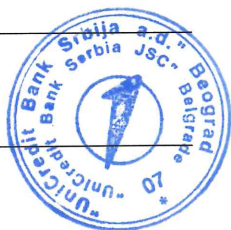
	Akcijski i ostali kapital	Emisiona premija	Rezerve iz dobiti i ostale rezerve	Pozitivne revalorizacione rezerve	Negativne revalorizacione rezerve	Dobitak	Ukupno
Početno stanje na dan 1. januara prethodne godine	23.607.620	562.156	53.740.761	203.067	-	7.107.136	85.220.740
Korigovano početno stanje na dan 1. januara prethodne godine	23.607.620	562.156	53.740.761	203.067	-	7.107.136	85.220.740
Ukupan negativan ostali rezultat perioda	-	-	-	(203.067)	(3.479.631)	-	(3.682.698)
Dobitak tekuće godine	-	-	-	-	-	8.500.290	8.500.290
Prenos sa rezervi na rezultat usled ukidanja rezervi - povećanje	-	-	-	-	-	2.545	2.545
Isplata dividendi	-	-	-	-	-	(5.877.750)	(5.877.750)
Ukupne transakcije s vlasnicima	-	-	-	-	-	(5.877.750)	(5.877.750)
Stanje na dan 31. decembra prethodne godine	23.607.620	562.156	53.740.761	-	(3.479.631)	9.732.221	84.163.127
Početno stanje na dan 1. januara tekuće godine	23.607.620	562.156	53.740.761	-	(3.479.631)	9.732.221	84.163.127
Korigovano početno stanje na dan 1. januara tekuće godine	23.607.620	562.156	53.740.761	-	(3.479.631)	9.732.221	84.163.127
Ukupan pozitivan ostali rezultat perioda	-	-	-	-	2.108.499	-	2.108.499
Dobitak tekuće godine	-	-	-	-	-	18.406.762	18.406.762
Prenos sa rezervi na rezultat usled ukidanja rezervi - povećanje	-	-	-	-	-	2.130	2.130
Raspodela dobiti - povećanje	-	-	1.165.252	-	-	-	1.165.252
Raspodela dobiti, odnosno pokriće gubitka - smanjenje	-	-	-	-	-	(1.165.252)	(1.165.252)
Isplata dividendi	-	-	-	-	-	(7.215.575)	(7.215.575)
Ukupne transakcije s vlasnicima	-	-	1.165.252	-	-	(8.380.827)	(7.215.575)
Stanje na dan 31. decembra tekuće godine	23.607.620	562.156	54.906.013	-	(1.371.132)	19.760.286	97.464.943

Beograd, 14. februar 2024. godine

Potpisano od strane rukovodstva UniCredit Bank Srbija A.D., Beograd:

Nikola Vuletić
 Predsednik Izvršnog odbora

Stefano Suppressa
 Član Izvršnog odbora
 Direktor Finansija

Mirjana Kovačević
 Direktor Računovodstva i regulatornog
 izveštavanja

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

KONSOLIDOVANI IZVEŠTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE
Za godinu koja se završava 31. decembra 2023. godine
(U hiljadama dinara)

Napomena	2023.	2022.
Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	42.143.699	26.915.255
Prilivi od kamata	29.986.614	15.040.117
Prilivi od naknada	12.139.450	11.344.674
Prilivi po osnovu ostalih poslovnih aktivnosti	17.635	530.464
Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	(22.942.786)	(15.923.054)
Odlivi po osnovu kamata	(9.143.106)	(2.832.002)
Odlivi po osnovu naknada	(3.932.531)	(3.928.333)
Odlivi po osnovu bruto zarada, naknada zarada i drugih ličnih rashoda	(3.965.103)	(3.675.707)
Odlivi po osnovu poreza, doprinosa i drugih dažbina na teret rashoda	(716.783)	(652.466)
Odlivi po osnovu drugih troškova poslovanja	(5.185.263)	(4.834.546)
Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti pre povećanja ili smanjenja finansijskih sredstava i finansijskih obaveza	19.200.913	10.992.201
Smanjenje finansijskih sredstava i povećanje finansijskih obaveza	45.860.139	45.901.982
Smanjenje potraživanja po osnovu hartija od vrednosti i ostalih finansijskih sredstava koja nisu namenjena investiranju	5.214.214	-
Povećanje depozita i ostalih finansijskih obaveza prema bankama i drugim finansijskim organizacijama, centralnoj banci i komitentima	40.363.360	45.267.235
Povećanje drugih finansijskih obaveza	129.986	634.747
Povećanje obaveza po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika i promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	152.579	-
Povećanje finansijskih sredstava i smanjenje finansijskih obaveza	(1.814.569)	(88.453.002)
Povećanje kredita i drugih potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija, centralne banke i komitenata	(1.814.569)	(83.773.373)
Povećanje potraživanja po osnovu hartija od vrednosti i ostalih finansijskih sredstava koja nisu namenjena investiranju	-	(4.638.702)
Smanjenje obaveza po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika i promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	-	(40.927)
Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti pre poreza na dobit	63.246.483	-
Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti pre poreza na dobit	-	(31.558.819)
Plaćeni porez na dobit	(1.214.196)	(760.298)
Isplaćene dividende	(7.215.575)	(15.043.750)
Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	54.816.712	-
Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	-	(47.362.867)
Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja	30.268.560	22.255.049
Prilivi od ulaganja u investicione hartije od vrednosti	30.266.364	22.251.943
Prilivi od prodaje nematerijalne imovine, nekretnina, postojenja i opreme	2.196	3.106
Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja	(22.967.956)	(18.544.501)
Odlivi po osnovu ulaganja u investicione hartije od vrednosti	(21.960.261)	(17.862.589)
Odlivi za kupovinu nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme	(1.007.695)	(681.912)
Neto priliv gotovine iz aktivnosti investiranja	7.300.604	3.710.548
Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	16.256.532	21.425.049
Prilivi po osnovu uzetih kredita	16.256.532	21.425.049
Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	(16.675.059)	(16.882.626)
Odlivi po osnovu uzetih kredita	(16.171.662)	(16.438.775)
Ostali odlivi iz aktivnosti finansiranja	(503.397)	(443.851)
Neto priliv gotovine iz aktivnosti finansiranja	-	4.542.423
Neto odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja	(418.527)	-
Svega prilivi gotovine	134.528.930	116.497.335
Svega odlivi gotovine	(72.830.141)	(155.607.231)

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

KONSOLIDOVANI IZVEŠTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE (nastavak)

Za godinu koja se završava 31. decembra 2023. godine

(U hiljadama dinara)

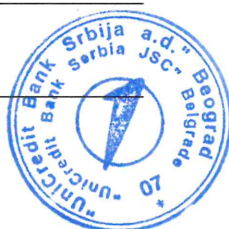
	<u>Napomena</u>	2023.	2022.
Neto povećanje gotovine		61.698.789	-
Neto smanjenje gotovine		-	(39.109.896)
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku godine	3.i, 40	39.123.223	78.211.971
Pozitivne kursne razlike		53.603	21.148
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju perioda	3.i, 40	100.875.615	39.123.223

Beograd, 14. februar 2024. godine

Potpisano od strane rukovodstva UniCredit Bank Srbija A.D., Beograd:

Nikola Vuletić
 Predsednik Izvršnog odbora

Stefano Suppressa
 Član Izvršnog odbora
 Direktor Finansija

Mirjana Kovačević
 Direktor Računovodstva i regulatornog
 izveštavanja

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

1. OSNIVANJE I POSLOVANJE BANKARSKE GRUPE

Bankarska grupa (u daljem tekstu: „Grupa“) sastoji se od matičnog pravnog lica UniCredit Bank Srbija a.d. Beograd (u daljem tekstu: „Matično pravno lice“ ili „Banka“) i zavisnog pravnog lica UniCredit Leasing Srbija d.o.o. Beograd kao i zavisnog pravnog lica UniCredit Partner d.o.o. Beograd do momenta okončanja postupka likvidacije. U januaru 2016. godine Banka je postala 100% vlasnik navedenih pravnih lica. Tokom 2023. godine pokrenut je i okončan postupak likvidacije UniCredit Partner d.o.o. Beograd.

(a) Osnivanje i poslovanje Banke

UniCredit Bank Srbija a.d., Beograd (u daljem tekstu: „Banka“) je prvobitno osnovana kao HVB Banka Jugoslavija („HVB“) 2001. godine nakon pribavljanja dozvole za rad od Narodne banke Jugoslavije 2. jula 2001. godine. Dana 1. oktobra 2005. godine registrovana je statusna promena spajanja uz pripajanje privrednih subjekata HVB banke Srbija i Crna Gora a.d., Beograd, kao sticaoca i Eksport-Import banke Eksimbanke a.d., Beograd, kao društva koje prestaje pripajanjem. Banka je promenila naziv u UniCredit Bank Srbija a.d., Beograd 30. marta 2007. godine.

Banka je član UniCredit Grupe. U skladu sa reorganizacijom aktivnosti bankarske grupe u zemljama Centralne Istočne Evrope, a na osnovu Ugovora o odvajanju i preuzimanju, zaključenog 31. avgusta 2016. godine između UniCredit Bank Austria AG i UCG Beteiligungsverwaltung GmbH i Ugovora o pripajanju, zaključenog 30. septembra 2016. godine između UCG Beteiligungsverwaltung GmbH i UniCredit SpA, UniCredit Bank Austrija AG prenela je 100% vlasništva na austrijsku holding kompaniju UCG Beteiligungsverwaltung GmbH. Pripajanjem UCG Beteiligungsverwaltung GmbH sa UniCredit SpA, UniCredit SpA postaje jedini akcionar UniCredit Bank Srbija a.d., Beograd.

Banka je registrovana u Republici Srbiji za obavljanje kreditnih i depozitnih poslova u zemlji i inostranstvu, poslova platnih usluga kao i drugih poslova definisanih Zakonom o bankama i Statutom Banke.

U januaru 2016. godine Banka je postala 100% vlasnik pravnih lica UniCredit Leasing Srbija d.o.o. Beograd i UniCredit Partner d.o.o. Beograd.

Na dan 31. decembra 2023. godine, Banka se sastoji od centrale u Beogradu, sedamdeset i dve ekspoziture i tri šaltera u različitim gradovima širom Republike Srbije (31. decembra 2022. godine: sedamdeset i dve ekspoziture i dva šaltera).

Na dan 31. decembra 2023. godine, Banka ima 1.336 zaposlenih radnika (31. decembra 2022. godine: 1.359 zaposlenih).

(b) Osnivanje i poslovanje zavisnog pravnog lica UniCredit Leasing Srbija d.o.o. Beograd

Zavisno pravno lice UniCredit Leasing Srbija d.o.o. Beograd (u daljem tekstu: Lizing) osnovano je rešenjem Trgovinskog suda u Beogradu broj uložka 1-92733-00 od 18. maja 2004. godine pod nazivom HVB Leasing d.o.o. Beograd. Osnivač Lizinga je Bank Austria Creditanstalt Leasing GmbH, Beč. Dana 11. aprila 2007. godine je promenjen naziv Lizinga u UniCredit Leasing d.o.o., Beograd. Promena osnivača je upisana u registar Agencije za privredne registre u Beogradu pod brojem 4109/2009 od 10. februara 2009. godine, kada je kao osnivač upisan UniCredit Global Leasing S.p.A., Milano. U januaru 2016. godine, na osnovu Ugovora o kupoprodaji udela i dobijanja saglasnosti Narodne banke Srbije, Banka je postala 100% vlasnik Lizinga. Navedena promena vlasništva je registrovana 26. januara 2016. godine kod Agencije za privredne registre.

Lizing se bavi poslovima finansijskog lizinga.

Na dan 31. decembra 2023. godine Lizing ima 36 zaposlena radnika (31. decembra 2022. godine: 33 zaposlenih).

(c) Osnivanje i poslovanje zavisnog pravnog lica UniCredit Partner d.o.o. Beograd

Zavisno pravno lice UniCredit Partner d.o.o. Beograd (u daljem tekstu: Partner) osnovano je 3. maja 2006. godine pod nazivom HVB Partner d.o.o. za zastupanje u osiguranju Beograd. Osnivač Partnera je BA-CA Leasing Versicherungs service GmbH Beč, Austrija, a zatim se rešenjem BDŽU 30358/2013/01-01 od dana 9. aprila 2013 godine menja osnivač u Allegro Leasing Gesellschaft m.b.h. Osnivanje Partnera je upisano u registar Agencije za Privredne Registre u Beogradu pod brojem BD 3370/2007 dana 13. marta 2007. godine. Dana 4. juna 2008. godine je registrovana promena naziva u UniCredit Partner d.o.o. za zastupanje u osiguranju Beograd.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

1. OSNIVANJE I POSLOVANJE BANKARSKE GRUPE (nastavak)

(c) Osnivanje i poslovanje zavisnog pravnog lica UniCredit Partner d.o.o. Beograd (nastavak)

U januaru 2016. godine, na osnovu Ugovora o kupoprodaji udela i dobijanja saglasnosti Narodne banke Srbije, Banka je postala 100% vlasnik Partnera. Navedena promena vlasništva je registrovana 12. januara 2016. godine kod Agencije za privredne registre.

Partner je registrovan za obavljanje delatnosti zastupnika i posrednika u osiguranju. Partner je 16. aprila 2007. godine zaključio Ugovor o zastupanju sa Wiener Staedtische osiguranjem a.d. Beograd, Trešnjinog Cveta 1, kao glavnim osiguravačem. Na osnovu dobijene pismene saglasnosti glavnog osiguravača i ostalih osiguravajućih društava, Partner zastupa i sledeća osiguravajuća društva: Generali osiguranje a.d. Beograd, DDOR Novi Sad a.d., Novi Sad, Dunav osiguranje a.d., Beograd, AMS osiguranje a.d., Beograd, Triglav osiguranje a.d., Beograd, Milenijum osiguranje a.d., Beograd, Sava neživotno osiguranje a.d. Beograd, UNIQA osiguranje a.d., Beograd i Društvo za osiguranje preuzeto od strane UNIQA osiguranja „Basler osiguranje“ a.d., Beograd.

Tokom 2023. godine pokrenut je i okončan postupak likvidacije Partnera.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA

(a) Osnove za sastavljanje i prezentaciju konsolidovanih finansijskih izveštaja

Pravna lica i preduzetnici u Republici Srbiji su u obavezi da vođenje poslovnih knjiga, priznavanje i procenjivanje imovine i obaveza, prihoda i rashoda, sastavljanje, prikazivanje, dostavljanje i obelodanjivanje finansijskih izveštaja vrše u skladu sa Zakonom o računovodstvu. Banka, kao veliko pravno lice, u obavezi je da primenjuje Međunarodne standarde finansijskog izveštavanja ("MSFI") koji, u smislu navedenog zakona, obuhvataju: Okvir za pripremanje i prikazivanje finansijskih izveštaja ("Okvir"), Međunarodne računovodstvene standarde ("MRS"), Međunarodne standarde finansijskog izveštavanja ("MSFI") i sa njima povezana tumačenja izdata od Komiteta za tumačenje računovodstvenih standarda ("IFRIC"), naknadne izmene tih standarda i sa njima povezana tumačenja, odobrene od Odbora za međunarodne računovodstvene standarde ("Odbor").

Priloženi konsolidovani finansijski izveštaji su prikazani u formatu propisanom Odlukom o obrascima i sadržini pozicija u obrascima finansijskih izveštaja za banke ("Sl. glasnik RS" br. 93/2020).

Konsolidovani finansijski izveštaji su sastavljeni na osnovu načela prvobitne (istorijske) vrednosti, osim vrednovanja sledećih značajnih stavki bilansa stanja:

- finansijskih sredstava po fer vrednosti kroz ostali rezultat,
- finansijskih sredstava i obaveza po fer vrednosti kroz bilans uspeha,
- derivativnih finansijskih instrumenata iskazanih po fer vrednosti,
- investicionih nekretnina iskazanih po fer vrednosti,
- nekretnina koje se koriste za obavljanje delatnosti i vode po modelu revalorizacije
- priznata finansijska sredstva i obaveze po amortizovanoj vrednosti kao stavke hedžinga u hedžingu fer vrednosti po amortizovanoj vrednosti prilagođenoj za dobitak ili gubitak po osnovu hedžinga

Istorijski trošak je zasnovan na fer vrednosti naknade plaćene u zamenu za dobra i usluge.

Fer vrednost je cena koja se može primiti za prodaju nekog sredstva ili platiti za prenos neke obaveze u uobičajenoj transakciji između učesnika na tržištu na datum odmeravanja, bez obzira na to da li je cena direktno utvrđiva ili procenjena korišćenjem neke druge tehnike vrednovanja saglasno MSFI 13. Prilikom procenjivanja fer vrednosti sredstva ili obaveze, Grupa uzima u obzir karakteristike datog sredstva ili obaveze ukoliko bi i ostali učesnici na tržištu uzeli navedene karakteristike u obzir prilikom utvrđivanja cene navedenog sredstva ili obaveze na datum odmeravanja. U priloženim finansijskim izveštajima, za svrhe vrednovanja i/ili obelodanjivanja, fer vrednost je utvrđena na prethodno opisani način, osim za transakcije plaćanja akcijama, koje su u delokrugu MSFI 2, transakcije lizinga, koje su u delokrugu MSFI 16 i vrednovanja koja imaju neke sličnosti sa fer vrednošću ali nisu fer vrednost, kao što su neto prodajna vrednost u MRS 2 ili vrednost u upotrebi u MRS 36.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU KONSOLIDOVANIH FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA (nastavak)**(a) Osnove za sastavljanje i prezentaciju konsolidovanih finansijskih izveštaja (nastavak)**

Saglasno MSFI 13 za potrebe finansijskog izveštavanja, odmeravanja fer vrednosti kategorisana su u nivoe 1, 2 ili 3 na osnovu stepena uočljivosti inputa za utvrđivanje fer vrednosti i značaja navedenih inputa za odmeravanje fer vrednosti u celini, kako sledi:

- Nivo 1 – inputi nivoa 1 su cene za identična sredstva ili obaveze kotirane (nekorigovane) na aktivnim tržištima koje su subjektu dostupne na datum odmeravanja;
- Nivo 2 – inputi nivoa 2 su inputi koji nisu kotirane cene svrstane u nivo 1, a koji su uočljivi za dato sredstvo ili obavezu, direktno ili indirektno; i
- Nivo 3 – inputi nivoa 3 su neuočljivi za dato sredstvo ili obavezu.

Grupa je u sastavljanju ovih finansijskih izveštaja primenjivala računovodstvene politike obrazložene u napomeni 3.

Konsolidovani finansijski izveštaji Grupe su iskazani u hiljadama dinara. Dinar predstavlja zvaničnu izveštajnu valutu u Republici Srbiji.

Objavljeni standardi/izmene postojećih standarda i tumačenja koji su stupili na snagu u tekućem periodu obelodanjeni su u napomeni 2(b). Objavljeni standardi/izmene postojećih standarda i tumačenja koji još uvek nisu stupili na snagu obelodanjeni su u napomeni 2(c).

(b) Primena novih standarda i izmena postojećih standarda koji su na snazi u tekućoj godini

U 2023. godini Grupa je primenila sledeće nove standarde kao i izmene postojećih standarda koji su stupili na snagu za izveštajne periode na dan ili nakon 1. januara 2023. godine:

- Izmene MRS 1 „Prezentacija finansijskih izveštaja“ – obelodanjivanje računovodstvenih politika
- Izmene MRS 8 „Računovodstvene politike, promena računovodstvenih procena i greške“ – definicija računovodstvenih procena
- Izmene MRS 12 „Porez na dobitak“ – odloženi porezi koji se odnose na sredstva i obaveze iz iste transakcije
- Izmene MSFI 17 „Ugovori o osiguranju“ – inicijalna primena MSFI 17 i MSFI 9 – komparativne informacije
- MSFI 17 „Ugovori o osiguranju“, uključujući i izmene
- Izmene MRS 12 „Porez na dobitak“ – međunarodna poreska reforma

Usvajanje navedenih novih i izmena postojećih standarda nije imalo za rezultat značajnije promene finansijskih izveštaja Grupe.

(c) Novi standardi i izmene postojećih standarda koji su izdati, a nisu još uvek u primeni

Na dan odobravanja ovih finansijskih izveštaja, bili su izdati sledeći standardi, izmene postojećih standarda i nova tumačenja ali nisu još uvek stupili na snagu:

- Izmene MRS 1 „Prezentacija finansijskih izveštaja“ – klasifikacija obaveza na tekuća ili stalna – odlaganje dana primene i tekuće obaveze sa kovenantima koje su primenljive na periode nakon 1. januara 2024. godine
- Izmene MSFI 16 „Lizing“ – lizing obaveza u transakciji prodaje i ponovne kupovine koje su primenljive na periode nakon 1. januara 2024. godine
- Izmene MRS 7 „Izveštaj o tokovima gotovine i MSFI 7 „Finansijski instrumenti“ – obelodanjivanje finansijskih aranžmana dobavljača
- Izmene MRS 21 „Efekti promena deviznih kurseva“ – nedostatak zamenljivosti

Rukovodstvo Grupe je izabralo da ne usvoji ove nove standarde, izmene postojećih standarda i nova tumačenja pre nego što stupe na snagu. Rukovodstvo predviđa da usvajanje ovih novih standarda, izmena postojećih standarda i novih tumačenja neće imati materijalan uticaj na finansijske izveštaje Grupe u periodu početne primene.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA (nastavak)

(d) Finansijsko izveštavanje u uslovima neizvesnosti

Uprkos velikoj geopolitičkoj nestabilnosti kao i potencijalnoj energetske krizi, ekonomija Republike Srbije, merena realnim kretanjem bruto domaćeg proizvoda (BDP), je procenjena na 7,097 milijardi dinara, što je ukupan projektovani rast od 2,5% u poređenju sa prethodnom godinom. Prema poslednjim procenama, bruto investicije u osnovna sredstva u 2023. godini porasla su 3,5% u odnosu na prošlu godinu. Spoljnotrgovinska robna razmena, gledano u evrima, beleži među godišnji rast izvoza od 4% i pad uvoza od 6%. Poljoprivredna proizvodnja je u 2023. godini ostvarila rast fizičkog obima od 9%, dok je industrijska proizvodnja zabeležila rast od 2,4%. Vrednost izvedenih radova u građevinarstvu realno manji za 8,9%. Tokom 2023. godine stopa nezaposlenosti je praktično nepromenjena i ona je u trećem kvartalu 2023. godine prema Anketi o radnoj snazi iznosila 9%, što je nepromenjeno u odnosu na prethodni kvartal. Istovremeno, stopa zaposlenosti na kraju trećeg kvartala bila je na nivou od 50,7%. Prosečna mesečna zarada na kraju oktobra iznosila je 86.738 dinara, što predstavlja godišnji rast od 15% nominalno i 1,4% realne stope rasta u odnosu na isti period prošle godine. Najveći rast zarada od početka 2023. godine zabeležen je u sektoru finansija i osiguranja.

Prema podacima Zavoda za statistiku, godišnja stopa inflacije na kraju novembra 2023. godine iznosila je 8%, dok je mesečni porast u novembru 2023. godine iznosio 0,5%. Baza inflacija je rasla sporije od ukupne inflacije (7%) za šta je uglavnom bila odgovorna stabilnost deviznog kursa. Od početka krize u Ukrajini, NBS je reagovala povećanjem referentne kamatne stope za 550 baznih poena. Na kraju 2023. godine referentna stopa Narodne banke Srbije iznosila je 6,5%. Uprkos pooštavanju uslova i zatezanju monetarne politike, likvidnost u bankarskom sektoru je bila na izuzetno visokom nivou na kraju 2023. godine i iznosila je preko 600 milijardi dinara. Višak likvidnosti je u velikoj meri rezultat operacija Narodne banke Srbije na deviznom tržištu.

Obračun očekivanog kreditnog gubitka

Tokom 2023. godine neizvesnosti u pogledu ekonomskih aktivnosti proistekle iz geopolitičkih situacija, rasta energetske troškova, inflacije i kamatnih stopa nastale tokom 2022. godine i dalje su bile u fokusu i intenzivno analizirane u pogledu potencijalnih negativnih uticaja koje mogu proizvesti. Efekti preliivanja rusko-ukrajinskog konflikta nastavili su da dovode do revizije izgleda za ekonomije u evrozoni, takođe podstičući inflatorne pritiske i kamatne stope. U svetlu zadržavanja kamatnih stopa na višem nivou i očekivanog pada vrednosti nekretnina u eurozoni usled kontrakcije sektora što može dovesti do preliivanja na lokalno tržište, nastaje sve veći rizik u pogledu finansiranja izloženosti u vezi sa nekretninama koji se ističe kao posebno ranjiv segment u uslovima ozbiljnog stresnog scenarija i to pre svega u smislu rizika neizmirenja obaveza zbog smanjene sposobnosti dužnika da otplati dug usled viših kamatnih stopa kao i rizika naplate zbog niže vrednosti nekretnina.

Kako bi se uračunali rizici koji leže u osnovi naglog rasta kamatnih stopa za pravna i fizička lica, pored geopolitičkih faktora u obračunu ECL-a je usvojenih tokom 2022. godine, Grupa je tokom 2023. godine implementirala dodatne zaštitne slojeve u obračunu ECL, faktore po pitanju finansiranja izloženosti sa nekretninama (CREF overlay tj. Commercial Real Estate Finance overlay). U tom smislu, usvajanje ovih faktora je mera koja je komplementarna sa modelima MSFI 9 koji su po svojoj strukturi već pravilno i direktno dokazali da prepoznaju efekat geopolitičkih kriza. U ovom kontekstu, dok su modeli MSFI 9, a posebno „delta“ satelitski modeli koji se koriste da se ugrade forward looking informacije i da se uhvati efekat makroekonomskih scenarija na nivou portfolija, ovi faktori deluju na specifične pod-portfolije koji se smatraju posebno ranjivim u slučaju da kontigentna situacija može da preraste u teške stresne uslove.

Prema podacima na 31. decembar 2023. godine efekat primene dodatnih faktora ukupno iznosi 1.507.918 hiljada RSD i raščlanjen je prema sledećim komponentama:

- Po osnovu geo-političkog overlaya:
 - klijenti privrede - energetski intenzivni industrijski sektori skloniji da budu pogođeni efektima preliivanja povezanih sa rusko-ukrajinskim konfliktom, što posebno utiče na snabdevanje energijom i sa tim u vezi porastom cena
 - klijenti fizička lica -za: 1) hipoteke sa promenljivom kamatnom stopom (bez zaostalih rata), s obzirom na osetljivost u kontekstu povećanja kamatnih stopa/inflacije i 2) najmanje jednu neplaćenu ratu na izloženost što se smatra obuhvatom sa već prisutnim poteškoćama u plaćanju i kao takvi su posebno ranjivi u ovoj specifičnoj nepredvidivoj situaciji.
- Po osnovu CREF overlaya:
 - Klijenti privrede – rejtingovani po IPRE (Income Producing Real Estate) rejting modelu Grupe kao i klijenti koji pripadaju delatnosti građevinarstvu

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU KONSOLIDOVANIH FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA (nastavak)

(d) Finansijsko izveštavanje u uslovima neizvesnosti (nastavak)

Obračun očekivanog kreditnog gubitka (nastavak)

Pregled komponenti menadžerskog overlaya	31. decembar 2022	Efekat 2023. godine-dodatno/(ukidanje)	31. decembar 2023
Overlay - Geopolitički	1.218.260	(74.347)*	1.143.913
Overlay - CREF	-	364.005	364.005
Ukupno	1.218.260	289.658	1.507.918

* Iznos od -245.255 hiljada dinara je oslobođen zbog priliva u status default-a, dok je iznos od +170.909 hiljada dinara alocirano zbog rekalkulacije (promena izloženosti pod obuhvatom geopolitičkog overlaya).

Što se tiče obračuna, kreditne izloženosti koje pripadaju navedenim kategorijama su identifikovane prema njihovim specifičnim karakteristikama. Polazeći od navedenog, satelitski model se vodi primenom makroekonomskih uslova - recesivnog scenarija višegodišnjeg plana da bi se odredilo prilagođavanje koje treba primeniti na podrazumevanu stopu neizmirenja obaveza. Tako prilagođena stopa neizmirenja obaveza se zatim primenjuje na relevantne kategorije da bi se procenili očekivani novi prilivi u default, čiji se obračun očekivanog kreditnog gubitka zatim izračunava prema prosečnoj stopi pokrića koja se primenjuje na izloženosti sa malom verovatnoćom izmirenja tzv. UTP.

(e) Reforma međubankarskih kamatnih stopa (IBOR)

U toku je sveobuhvatna reforma referentnih stopa nakon zabrinutosti u poslednjim godinama vezano za integritet i pouzdanost glavnih referentnih vrednosti finansijskih tržišta. Kako bi se procenili relevantni rizici povezani s globalnim reformama referentnih vrednosti koje je pokrenuo Odbor za finansijsku stabilnost (FSB) i preduzele odgovarajuće mere za osiguranje odgovarajućeg prelaza na alternativne ili reformirane referentne stope pre kraja 2021. godine, kao što je navedeno u revidiranoj Uredbi o referentnim vrednostima EU-a BMR, UniCredit Grupa je u oktobru 2018. godine pokrenula grupni projekt s ciljem upravljanja prekidom IBOR-a. Saglasno tome, definisan je višegodišnji plan na nivou UniCredit Grupe uzimajući u obzir izloženost Grupe (s fokusom na euro) i vremenski okvir tranzicije.

Izmene MSFI 9, MRS 39 i MSFI 7 - reforma međubankarskih kamatnih stopa (u daljem tekstu: Izmene) rešavaju nesigurnosti u vezi sa efektima reforme međubankarskih stopa (IBOR) na postojeće odnose računovodstva zaštite na koje utiče reforma IBOR-a, pojašnjavajući da reforma ne zahteva prekide u računovodstvu zaštite. Sa ciljem praćenja razvoja događaja vezanih uz IBOR i pravilnog upravljanja efektima prelaska, UniCredit Grupa i Grupa kontinuirano prate tržište i učestvuju u važnim javnim savetovanjima i radnim skupovima. Izmene standarda nemaju uticaj na finansijske izveštaje sastavljene za tekuću i prethodnu godinu imajući u vidu da Grupa ima aktivne ugovore računovodstva zaštite fer vrednosti vezane samo za EURIBOR referentnu stopu.

Grupa ne poseduje finansijske instrumente koji tek treba da promene kamatnu stopu na alternativnu stopu na dan 31.12.2023. godine.

(f) Uporedni podaci

Uporedni podaci u ovim konsolidovanim finansijskim izveštajima predstavljaju podatke iz konsolidovanih finansijskih izveštaja Grupe za 2022. godinu

(g) Korišćenje procenjivanja

Sastavljanje konsolidovanih finansijskih izveštaja u skladu sa MSFI zahteva od rukovodstva korišćenje najboljih mogućih procena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na primenu računovodstvenih politika i na prikazane iznose sredstava i obaveza, kao i prihoda i rashoda. Stvarna vrednost sredstava i obaveza može da odstupa od vrednosti koja je procenjena na ovaj način. Procene, kao i pretpostavke na osnovu kojih su procene izvršene, su predmet redovnih provera. Revidirane računovodstvene procene se prikazuju za period u kojem su revidirane i za buduće periode.

Za dodatna objašnjenja pogledati napomenu 5.

(h) Izjava o usklađenosti

Konsolidovani finansijski izveštaji Grupe sastavljeni su u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja (MSFI) izdatim od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Grupa konzistentno primenjuje računovodstvene politike u svim periodima prezentovanim u konsolidovanim finansijskim izveštajima. Osnovne računovodstvene politike Grupe primenjene na tekući i prethodni period detaljno su obrazložene u nastavku.

(a) Konsolidacija

Konsolidovani finansijski izveštaji Grupe uključuju konsolidovani bilans stanja na dan 31. decembra 2023. godine, konsolidovani bilans uspeha, konsolidovani izveštaj o ostalom rezultatu, konsolidovani izveštaj o promenama na kapitalu i konsolidovani izveštaj o tokovima gotovine za godinu koja se završava na taj dan, kao i pregled značajnih računovodstvenih politika i procena, te napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje. Konsolidovani finansijski izveštaji sa stanjem na dan i za godinu koja se završava 31. decembra 2023. godine, obuhvataju finansijske izveštaje matičnog pravnog lica (Banke) i finansijske izveštaje sledećih zavisnih pravnih lica:

	% Učešća	
	2023.	2022.
Naziv pravnog lica:		
UniCredit Leasing d.o.o., Beograd	100%	100%
UniCredit Partner d.o.o., Beograd	-	100%

Tokom 2023. godine pokrenut je i okončan postupak likvidacije zavisnog pravnog lica UniCredit Partner d.o.o., Beograd. U ovim konsolidovanim finansijskim izveštajima obuhvaćene su transakcije sa navedenim pravnim licem do momenta prestanka priznavanja.

Svi materijalno značajni iznosi transakcija i salda koji su nastali iz međusobnih poslovnih odnosa eliminisani su prilikom konsolidacije.

(b) Načelo stalnosti poslovanja

Uzimajući u obzir i okolnosti nastale usled pandemije COVID-19, rusko-ukrajinski konflikt kao i neizvesnost oko ekonomskog oporavka, rukovodstvo Grupe i dalje procenjuje sa razumnom sigurnošću da će Grupa nastaviti da posluje profitabilno u doglednoj budućnosti. Saglasno tome, konsolidovani finansijski izveštaji Grupe sastavljeni su u skladu sa načelom stalnosti poslovanja, koje podrazumeva da će Grupa nastaviti da posluje u budućnosti.

(c) Iznosi u stranim valutama

Poslovne promene u stranoj valuti su preračunate u dinare po srednjem kursu valute koji je važio na dan poslovne promene. Monetarne pozicije aktive i pasive u stranoj valuti, kao i one u koje je ugrađena valutna klauzula, preračunate su u dinare prema srednjem kursu valute koji je važio na dan bilansa. Prihodi i rashodi nastali u realizovanim transakcijama kupovine i prodaje deviza i efektivnog stranog novca sa fizičkim i pravnim licima u toku perioda iskazani su u bilansu uspeha Grupe, u okviru pozicije "Neto prihod po osnovu naknada i provizija". Kursne razlike koje su rezultat prevođenja jedne valute u drugu valutu po različitim deviznim kursovima uključujući i kursne razlike po osnovu valutne klauzule, iskazane su u bilansu uspeha Grupe, u okviru pozicije "Neto (rashod)/prihod od kursnih razlika i efekta ugovorene valutne".

Nemonetarna imovina i obaveze u stranim valutama koje se iskazuju po fer vrednosti preračunavaju se u funkcionalnu valutu prema deviznom kursu važećem na datum kada je određena fer vrednost. Nemonetarna imovina i obaveze koje se iskazuju po istorijskom trošku u stranoj valuti preračunavaju se korišćenjem deviznog kursa važećeg na datum transakcije.

Kursevi najznačajnijih valuta koji su korišćeni prilikom preračuna pozicija bilansa stanja iskazanih u stranoj valuti, utvrđeni od strane NBS, bili su sledeći:

	31.12.2023.	31.12.2022.
USD	105,8671	110,1515
EUR	117,1737	117,3224
CHF	125,5343	119,2543

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

(d) Prihodi i rashodi od kamata

(i) Metod efektivne kamatne stope

Prihodi i rashodi od kamata priznaju se u bilansu uspeha u periodu na koji se odnose primenom metode efektivne kamatne stope za sve kamatonosne finansijske instrumente vrednovane po amortizovanoj vrednosti i hartije od vrednosti po fer vrednosti kroz ostali rezultat.

Efektivna kamatna stopa je stopa kojom se diskontuju budući novčani tokovi tokom očekivanog perioda trajanja finansijskog sredstva ili obaveze (ili, gde je to prikladno tokom kraćeg perioda) na njegovu sadašnju vrednost. Prilikom obračuna efektivne kamatne stope, Grupa procenjuje buduće novčane tokove uzimajući u obzir sve ugovorene uslove, koji se tiču finansijskog instrumenta, ali ne i buduće gubitke koji mogu nastati. Obračun efektivne kamatne stope uključuje sve plaćene ili primljene naknade i troškove transakcije, koji su sastavni deo efektivne kamatne stope.

Transakcioni troškovi su troškovi koji se mogu direktno pripisati nabavci ili emitovanju finansijskog sredstva ili obaveze. Oni uključuju naknade i provizije koje se plaćaju agentima, savetnicima, brokerima i dilerima, dažbine regulatornih agencija i berzi, kao i poreze i dažbine vezano za transfer ako isti postoje. Troškovi transakcije ne uključuju premije ili popuste, troškove finansiranja ili interne administrativne troškove ili troškove održavanja. Samo transakcioni troškovi koji su izvesni ili određivi se uključuju u amortizovanu vrednost prilikom početnog priznavanja finansijskog sredstva. Ukoliko Grupa prima naknadu od klijenta kojom se prebijaju slični troškovi koji su plaćeni od strane Grupe, samo neto iznos se uključuje u amortizovanu vrednost sredstva.

Naknade koje su deo efektivne kamatne stope finansijskog instrumenta uključuju:

- a) "origination fee" - naknada koju Grupa naplaćuje u vezi za emitovanjem ili sticanjem finansijskog sredstva. Takve naknade uključuju naknade procene finansijskog stanja zajmoprimca, procena i evidentiranje garancija, kolaterala i drugih sigurnosnih aranžmana, pregovaranje o uslovima instrumenta, priprema i obrada dokumenata i zatvaranje transakcije,
- b) "commitment fee" – naknada primljena za izdavanje kredita kada je verovatno da će se kreditni aranžman realizovati,
- c) "origination fee" – naknade koje se plaćaju po osnovu emitovanja finansijskih obaveza koji su vrednovani po amortizovanoj vrednosti.

Prihod od kamata na dužničke hartije od vrednosti po fer vrednosti kroz bilans uspeha priznaju se po nominalnoj kuponskoj kamatnoj stopi i uključuju se u prihode od kamata. Kamatni prihod i rashod na derivatne finansijske instrumente takođe se uključuje u prihode i rashode od kamata.

Grupa obračunava prihod od kamate primenom efektivne kamatne stope na bruto knjigovodstvenu vrednost finansijskih sredstava izuzev onih koji su obezvređeni. Prihodi od redovne kamate na obezvređena finansijska sredstva klijenata obračunavaju se na neto vrednost plasmana primenom metoda efektivne kamatne stope. Obračun prihoda od zatezne kamate na obezvređene plasmane obustavlja se od momenta kada klijent dobije takav status i ista se evidentira u vanbilansnoj evidenciji, osim dela zakonske zatezne kamate na otpisane plasmane bez otpusta duga, koja se evidentira u momentu naplate.

Obezvređenim kreditima i plasmanima smatraju se krediti i plasmani klijentima koji su u statusu neizmirenja obaveza (interni rejting 8-, 9 i 10) odnosno koji su svrstani u Nivo 3 prema MSFI 9. Ukoliko se status finansijskog sredstva poboljša u smislu da više nije obezvređen Grupa se vraća na obračun prihoda od kamate na bruto osnovi. Za finansijska sredstva koja se po MSFI 9 svrstavaju u POCI ("purchased and/or originated credit – impaired") Grupa obračunava prihod od kamate primenom kreditno usklađene efektivne kamatne stope na amortizovanu vrednost sredstva. Kreditno usklađena efektivna kamatna stopa je kamatna stopa koja, prilikom inicijalnog priznavanja, diskontuje očekivane novčane tokove uključujući i kreditne gubitke na amortizovanu vrednost POCI finansijskog sredstva.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

(d) *Prihodi i rashodi od kamata (nastavak)*

(ii) *Prezentacija*

Prihodi i rashodi od kamata iskazani u okviru bilansa uspeha uključuju:

- kamate obračunate za finansijska sredstva i finansijske obaveze vrednovane po amortizovanoj vrednosti primenom efektivne kamatne stope,
- kamate za hartije od vrednosti po fer vrednosti kroz ostali rezultat obračunate primenom efektivne kamatne stope i
- kamate po osnovu kupona kod kuponskih hartija od vrednosti po fer vrednosti kroz bilans uspeha.

(e) *Prihodi i rashodi od naknada i provizija*

Prihodi i rashodi od naknada i provizija, koji su sastavni deo efektivne kamatne stope finansijskog sredstva ili obaveze, uključeni su u obračun efektivne kamatne stope i prema tome iskazani su u okviru prihoda, odnosno rashoda od kamata.

Naknade koje nisu sastavni deo efektivne kamatne stope finansijskog instrumenta i koje se obračunavaju u skladu sa MSFI 15 uključuju:

- a) naknade koje se naplaćuju za servisiranje kredita ("monitoring" ili "management" fee);
- b) "commitment fee" – naknada za izdavanje kredita kada je malo verovatno da će se kreditni aranžman realizovati; i
- c) naknade vezane za sindicirani kredit koje je Grupa primila za uslugu aranžera/agenta transakcije.

Saglasno MSFI 15 predviđena su dva pristupa za priznavanje prihoda od naknada i provizija: "u trenutku" i "tokom vremena kako su pružene usluge". Prihodi od naknada i provizija uključuju prihode po osnovu izvršenih usluga međunarodnog i domaćeg platnog prometa, izdavanja garancija, akreditiva i ostalih bankarskih usluga kao i prihode po osnovu realizovanih transakcija kupovine i prodaje deviza i efektivnog stranog novca.

Rashodi naknada i provizija se uglavnom odnose na naknade po osnovu izvršenih transakcija i usluga i evidentiraju se u trenutku primanja usluge. Rashodi naknada i provizija obuhvataju i rashode po osnovu realizovanih transakcija kupovine i prodaje deviza i efektivnog stranog novca.

(f) *Neto dobitak/gubitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata*

Neto dobiti/gubici po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata obuhvataju efekte usklađivanja fer vrednosti derivata, izuzev derivata namenjenih zaštiti od rizika, kao i efekte usklađivanja fer vrednosti finansijskih sredstava i finansijskih obaveza koji se vode po fer vrednosti kroz bilans uspeha.

(g) *Neto dobiti/gubici po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti*

Neto dobiti/gubici po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti obuhvataju efekte nastale prilikom prestanka priznavanja finansijskih sredstava i finansijskih obaveza koji se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha, kao i finansijskih sredstava koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**(h) Neto dobici/gubici po osnovu zaštite od rizika**

Neto dobici/gubici po osnovu zaštite od rizika obuhvataju neto dobitke/gubitke po osnovu promene vrednosti derivata koji su namenjeni zaštiti od rizika kao i promene fer vrednosti plasmana, potraživanja i hartija od vrednosti kao stavki koje se štite, a gde se promena fer vrednosti može pripisati riziku koji je predmet zaštite.

(i) Neto dobici/gubici po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti

Neto dobici/gubici po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti obuhvataju efekte nastale prilikom prestanka priznavanja finansijskih sredstava po amortizovanoj vrednosti.

(j) Poreski rashod

Poreski rashodi obuhvataju tekuće poreze i odložene poreze. Tekući porezi i odloženi porezi se prikazuju u bilansu uspeha, osim u meri u kojoj se odnose na stavke koje se direktno priznaju u okviru ostalog rezultata.

(i) Tekući porez na dobit

Tekući porez predstavlja očekivanu obavezu ili potraživanje po osnovu oporezive dobiti za obračunski period, primenom poreskih stopa koje važe ili će važiti na datum izveštavanja, sa odgovarajućim korekcijama poreske obaveze iz prethodnih godina. Tekući porez na dobit predstavlja iznos koji se obračunava u skladu sa Zakonom o porezu na dobit Republike Srbije. Propisana poreska stopa za 2023. godinu iznosi 15%. Poreska osnovica predstavlja poslovni rezultat pre oporezivanja iskazan u bilansu uspeha korigovan u skladu sa poreskim propisima Republike Srbije.

(ii) Odloženi porez na dobit

Odloženi porez na dobit se obračunava na privremene razlike između poreske osnove sredstava i obaveza i njihovih iznosa iskazanih u finansijskim izveštajima. Prilikom odmeravanja odloženih poreza koriste se poreske stope za koje se očekuje da će biti u primeni u trenutku ukidanja privremenih razlika, a na osnovu zakonskih propisa koji su bili u primeni na datum izveštavanja.

Na osnovu njihovih budućih poreskih posledica, privremene razlike mogu da budu:

- oporezive privremene razlike, koje će za posledicu imati oporezive iznose pri određivanju oporezive dobiti (poreskog gubitka) u budućim periodima kada knjigovodstveni iznos sredstva bude nadoknađen ili obaveza izmirena u skladu sa odgovarajućim poreskim režimom, ili
- odbitne privremene razlike koje će za posledicu imati iznose koji će moći da se odbiju pri određivanju oporezive dobiti (poreskog gubitka) budućeg perioda u kojem će knjigovodstveni iznos sredstva biti nadoknađen ili obaveza izmirena u skladu sa odgovarajućim poreskim režimom.

(iii) Ostali porezi i doprinosi

U skladu sa važećom regulativom u Republici Srbiji, Grupa plaća različite poreze, doprinose i javne dažbine kao što su: porez na imovinu, doprinosi na zarade na teret poslodavca i druge javne dažbine. Ovi rashodi uključeni su u poziciju "Ostali rashodi" u bilansu uspeha.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

(k) *Finansijska sredstva i obaveze*

(i) *Priznavanje i početno vrednovanje*

Grupa vrši početno priznavanje finansijskih sredstava i obaveza na datum poravnanja.

Finansijsko sredstvo ili obaveza se početno vrednuju po fer vrednosti uvećanoj za troškove transakcije koji se mogu direktno pripisati njihovom sticanju ili izdavanju, osim za finansijska sredstva i obaveze po fer vrednosti kroz bilans uspeha, u čije se početno vrednovanje ne uključuju ovi troškovi.

(ii) *Klasifikacija i naknadno vrednovanje*

Finansijska sredstva

Grupa klasifikuje finansijska sredstva prilikom inicijalnog priznavanja u sledeće kategorije sredstava:

- finansijska sredstva po amortizovanoj vrednosti,
- finansijska sredstva po fer vrednosti kroz ostali rezultat i
- finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha.

Zahtevi u pogledu klasifikacije dužničkih i vlasničkih instrumenata su opisani u nastavku:

Dužnički instrumenti

Dužnički instrumenti su oni instrumenti koji ispunjavaju definiciju finansijske obaveze iz perspektive izdavaoca, kao što su krediti, hartije od vrednosti i druga slična potraživanja.

Klasifikacija i vrednovanje dužničkih instrumenata zavise od dva osnovna kriterijuma:

- 1) poslovnog modela na osnovu kojeg Grupa upravlja finansijskim sredstvom i
- 2) karakteristika ugovorenih novčanih tokova finansijskog sredstva (tzv. SPPI kriterijum)

Poslovni model

Poslovni model odražava način na koji Grupa upravlja svojim finansijskim sredstvima sa ciljem prikupljanja novčanih tokova. To podrazumeva procenu da li je cilj Grupe da prikuplja novčane tokove po osnovu držanja finansijskog sredstva ili je cilj prikupiti novčana sredstva kako po osnovu držanja tako i po osnovu prodaje finansijskog sredstva. Ukoliko nijedno od navedenog nije primenjivo (npr. finansijsko sredstvo je namenjeno trgovanju) finansijsko sredstvo se drži u okviru "ostalog" poslovnog modela i klasifikuje po fer vrednosti kroz bilans uspeha. Procena poslovnog modela vrši se na nivou grupe finansijskih sredstava kao što je nivo portfolija ili podportfolija pri čemu se uzimaju u obzir sve relevantne i objektivne informacije kao što su prodaje sredstava koje su realizovane u prošlosti, namere rukovodstva u pogledu budućih prodaja, upravljanje rizicima, vrednovanje performansi sredstva i njihovo izveštavanje rukovodstvu i drugo. Procena poslovnog modela se zasniva na realnim budućim očekivanjima. Reklasifikacija finansijskog sredstva se vrši ukoliko se promeni poslovni model na osnovu kojeg se upravlja tim sredstvom. Grupa ne očekuje česte promene poslovnih modela.

SPPI kriterijum

Ukoliko je poslovni model držanje radi prikupljanja novčanih tokova ili držanje radi prikupljanja novčanih tokova i prodaja, Grupa procenjuje da li ugovoreni novčani tokovi finansijskog sredstva predstavljaju samo plaćanje glavnice i kamate ("SPPI test"). Za svrhu ove procene, "glavnica" se definiše kao fer vrednost finansijskog sredstva na dan inicijalnog priznavanja. "Kamata" se definiše kao nadoknada za vremensku vrednost novca, prihvaćeni nivo kreditnog rizika dužnika, ostale osnovne rizike kreditiranja uključujući i odgovarajuću maržu. Ukoliko ugovoreni uslovi finansijskog sredstva uključuju izloženost rizicima koji nisu u skladu sa osnovnim kreditnim aranžmanom, finansijsko sredstvo se klasifikuje i vrednuje po fer vrednosti kroz bilans uspeha.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**(k) Finansijska sredstva i obaveze (nastavak)***(ii) Klasifikacija i naknadno vrednovanje (nastavak)***Finansijska sredstva (nastavak)***Dužnički instrumenti (nastavak)*

Na osnovu prethodno navedenih kriterijuma dužnički instrumenti se klasifikuju u sledeće kategorije sredstava:

1) Finansijsko sredstvo po amortizovanoj vrednosti

Finansijsko sredstvo koje se drži u okviru poslovnog modela čija je svrha držanje finansijskog sredstva radi prikupljanja novčanih tokova i čiji ugovoreni novčani tokovi predstavljaju samo plaćanje glavnice i kamate, a nije neopozivo označeno da se vodi po fer vrednosti kroz bilans uspeha, vrednuje se po amortizovanoj vrednosti. Amortizovana vrednost ovih finansijskih sredstava se naknadno koriguje za utvrđena smanjenja vrednosti odnosno procenjeno obezvređenje kao što je objašnjeno u napomeni 3(k)(viii). Prihodi od kamate po osnovu ovih finansijskih sredstava priznaju se po metodi efektivne kamatne stope i uključeni su u poziciju "Prihodi od kamate" u bilansu uspeha.

2) Finansijsko sredstvo po fer vrednosti kroz ostali rezultat

Finansijsko sredstvo koje se drži u okviru poslovnog modela čija je svrha i držanje finansijskog sredstva radi prikupljanja novčanih tokova i prodaja i čiji ugovoreni novčani tokovi predstavljaju samo plaćanje glavnice i kamate, a nije neopozivo označeno da se vodi po fer vrednosti kroz bilans uspeha, vrednuje se po fer vrednosti kroz ostali rezultat. Efekti promene fer vrednosti pri naknadnom vrednovanju ovih sredstava se evidentiraju u okviru ostalog rezultata. Kao i kod finansijskih sredstava po amortizovanoj vrednosti, utvrđena smanjenja vrednosti ovih sredstava odnosno obezvređenje, prihodi od kamate kao i dobici/gubici po osnovu promene kursa valuta priznaju se u bilansu uspeha. Ispravka vrednosti se ne priznaje u bilansu stanja već u okviru revalorizacionih rezervi, budući da knjigovodstvene vrednost ovih sredstava mora da bude jednaka njihovoj fer vrednosti. Prilikom prestanka priznavanja, kumulirani dobici i gubici prethodno priznati u okviru ostalog rezultata, reklasifikuju se i iskazuju u okviru pozicije "Neto dobici/gubici po osnovu prestanka priznavanja finansijskih sredstava po fer vrednosti" u bilansu uspeha. Prihodi od kamate po osnovu ovih finansijskih sredstava priznaju se po metodi efektivne kamatne stope i uključeni su u poziciju "Prihodi od kamate" u bilansu uspeha.

3) Finansijsko sredstvo po fer vrednosti kroz bilans uspeha

Finansijsko sredstvo koje ne zadovoljava kriterijume za klasifikaciju po amortizovanoj vrednosti ili po fer vrednosti kroz ostali rezultat meri se po fer vrednosti kroz bilans uspeha.

Pored toga, u ovu grupu finansijskih sredstava se klasifikuju:

- finansijska sredstva kojima se trguje ukoliko su kupljeni za svrhu trgovanja u bliskoj budućnosti ili su prilikom inicijalnog priznavanja deo portfolija finansijskih instrumenata kojima se zajedno upravlja sa ciljem ostvarivanja kratkoročnog profita;
- finansijska sredstva koju Grupa prilikom inicijalnog priznavanja označava da se vode po fer vrednosti kroz bilans uspeha nezavisno od poslovnog modela i karakteristika novčanih tokova sa ciljem da se eliminiše ili znatno umani tzv. "računovodstvena neusklađenost".

Efekti promene fer vrednosti pri naknadnom vrednovanju ovih sredstava se evidentiraju kroz bilans uspeha u okviru pozicije "Neto dobitak/gubitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata". Prihodi od kamate po osnovu kupona finansijskih sredstava namenjenih trgovanju uključeni su u poziciju "Prihodi od kamate" u bilansu uspeha.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**(k) Finansijska sredstva i obaveze (nastavak)***(ii) Klasifikacija i naknadno vrednovanje (nastavak)***Finansijska sredstva (nastavak)***Vlasnički instrumenti (instrumenti kapitala)*

Instrumenti kapitala su instrumenti koji ispunjavaju definiciju kapitala iz perspektive izdavaoca, odnosno instrumenti koji ne sadrže ugovorenu obavezu plaćanja i koji predstavljaju udeo u neto imovini izdavaoca. Grupa instrumente kapitala vodi po fer vrednosti kroz ostali rezultat izuzev u slučajevima kada se njima trguje što podrazumeva da se vode po fer vrednosti kroz bilans uspeha. Takva klasifikacija se vrši za svaki instrument kapitala pojedinačno. Instrumenti kapitala po fer vrednosti kroz ostali rezultat se priznaju inicijalno po fer vrednosti uvećanoj za transakcione troškove koji se mogu direktno pripisati njihovom sticanju, osim ukoliko Grupa u određenim slučajevima proceni da nabavna vrednost predstavlja najbolju procenu fer vrednosti.

Efekti promene fer vrednosti instrumenata kapitala koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat prilikom naknadnog vrednovanja priznaju se u okviru ostalog rezultata i nikada se ne reklasifikuju u bilans uspeha, čak ni prilikom prestanka priznavanja. Odredbe MSFI 9 u pogledu obezvređenja finansijskih sredstava se odnose samo na dužničke instrumente. Za instrumente kapitala po fer vrednosti kroz ostali rezultat ne priznaju se efekti obezvređenja kroz bilans uspeha, već se sve promene u fer vrednosti evidentiraju u okviru ostalog rezultata. Dividende se priznaju u poziciji "Ostali poslovni prihodi" u okviru bilansa uspeha kada je pravo Grupe na dividendu ustanovljeno.

Efekti promene fer vrednost instrumenata kapitala po fer vrednosti kroz bilans uspeha se evidentiraju u okviru pozicije "Neto dobitak/(gubitak) po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata" u bilansu uspeha.

Finansijske obaveze

Grupa klasifikuje finansijske obaveze, izuzev preuzetih neopozivih obaveza po osnovu nepovučениh kredita i plasmana i finansijskih garancija, kao obaveze koje se mere po amortizovanoj vrednosti ili kao obaveze po fer vrednosti kroz bilans uspeha (videti napomenu 3(v)).

Finansijske obaveze po fer vrednosti kroz bilans uspeha uključuju derivative, finansijske obaveze koje su namenjene trgovanju (npr. kratke pozicije u knjizi trgovanja) i druge finansijske obaveze koje su označene po fer vrednosti kroz bilans uspeha prilikom inicijalnog priznavanja. Međutim, vezano za odmeravanje finansijskih obaveza inicijalno označenih po fer vrednosti kroz bilans uspeha, MSFI 9 zahteva da iznos promene u fer vrednosti finansijske obaveze koja nastane usled promena kreditnog rizika bude prikazan u ostalom rezultatu, osim ako bi prezentacija efekta promene kreditnog rizika obaveze prouzrokovala ili uvećala računovodstvenu neusaglašenost u bilansu uspeha. Promene fer vrednosti obaveze koje nastaju usled kreditnog rizika naknadno se ne reklasifikuju u bilansu uspeha.

*(iii) Prestanak priznavanja***Finansijska sredstva**

Grupa prestaje da priznaje finansijsko sredstvo:

- kada su ugovorena prava na tokove gotovine datog finansijskog sredstva istekla;
- kada Grupa prenese finansijsko sredstvo transakcijom u kojoj se na kupca prenose suštinski svi rizici i koristi vlasništva nad sredstvom ili u kojoj ni ne prenosi ni ne zadržava rizike i koristi proizašle iz vlasništva ali ne zadržava kontrolu nad finansijskim sredstvom;
- kada su značajno modifikovani ugovorni uslovi finansijskog sredstva (videti napomenu 3(k)(iv)).

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

(k) Finansijska sredstva i obaveze (nastavak)

(iii) Prestanak priznavanja (nastavak)

Finansijska sredstva (nastavak)

Po prestanku priznavanja finansijskog sredstva, razlika između knjigovodstvene vrednosti sredstva (ili knjigovodstvene vrednosti alocirane na deo sredstva koji je prenet) i zbira (i) primljene naknade (uključujući novo pribavljeno sredstvo umanjeno za eventualnu novo preuzetu obavezu) i (ii) eventualnih kumulativnih dobitaka ili gubitka koji su prethodno bili priznati u okviru ostalog ukupnog rezultata, priznaje se u bilansu uspeha.

Grupa obavlja transakcije kojima vrši prenos sredstava priznatih u bilansu stanja, gde zadržava sve ili suštinski sve rizike i koristi ili njihov deo od prenesenih sredstava. Ako Grupa zadržava sve ili suštinski sve rizike i koristi onda ne dolazi do prestanka priznavanja sredstva. Prenos sredstava sa zadržavanjem svih ili suštinski svih rizika i koristi uključuje, na primer, repo transakcije.

Kada se sredstva prodaju trećim licima sa istovremenim svopom ukupne stope prinosa na prenetu sredstva, transakcija se računovodstveno obuhvata kao osigurana finansijska transakcija slično repo transakcijama s obzirom da Grupa zadržava sve ili suštinski sve rizike i koristi od vlasništva nad takvim sredstvom.

Kod transakcija u kojima Grupa, niti zadržava, niti prenosi suštinski sve rizike i koristi od vlasništva nad finansijskim sredstvom, a zadržava kontrolu nad sredstvom, Grupa nastavlja da priznaje sredstvo u meri u kojoj se njena povezanost sa sredstvom nastavlja, a koja se određuje na osnovu njene izloženosti promenama u vrednosti prenesenog sredstva.

Finansijske obaveze

Grupa prestaje da priznaje finansijsku obavezu kada je ugovorna obaveza izmirena, ukinuta ili istekla.

(iv) Modifikacija

Prestanak priznavanja usled značajne modifikacije ugovornih uslova

U slučajevima promene ugovornih uslova, Grupa procenjuje da li su novčani tokovi značajno modifikovani. Ukoliko su novčani tokovi finansijskog sredstva/obaveze značajno modifikovani u odnosu na originalno ugovorene dolazi do prestanka njihovog priznavanja i priznavanja novog finansijskog sredstva/obaveze po fer vrednosti uvećane za eventualne transakcione troškove (a koji se odnose na novo finansijsko sredstvo/obavezu). Eventualne razlike između knjigovodstvene vrednosti postojećeg i fer vrednosti novog finansijskog sredstva/obaveze se priznaju u bilansu uspeha u okviru pozicija "Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti" i "Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti".

Grupa pod značajnom modifikacijom novčanih tokova podrazumeva: izmene ugovora usled komercijalnih razloga koje su u skladu sa tržišnim uslovima, izmena valute ili dužnika, kao i promene kojima se uvode ugovorene odredbe koje dovode do neispunjenja SPPI kriterijuma. Saglasno MSFI 9, novo finansijsko sredstvo je klasifikovano u Nivo 1 za potrebe merenja očekivanog kreditnog gubitka (u daljem tekstu: ECL), izuzev ukoliko se ne radi o sredstvu koje predstavlja POCI.

Modifikacije finansijskog sredstva koje ne dovode do prestanka priznavanja

Izmene ugovora usled finansijskih teškoća dužnika ne smatraju se nužno značajnom modifikacijom koja dovodi do prestanka priznavanja finansijskog sredstva.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

(k) Finansijska sredstva i obaveze (nastavak)

(iv) Modifikacija (nastavak)

Modifikacije finansijskog sredstva koje ne dovode do prestanka priznavanja (nastavak)

Saglasno MSFI 9, Grupa utvrđuje novu bruto knjigovodstvenu vrednost finansijskog sredstva i priznaje prihod ili rashod po osnovu modifikacije u bilansu uspeha (pozicija "Neto prihod/rashod po osnovu umanjenja obezvređenja/obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha"). Bruto knjigovodstvena vrednost finansijskog sredstva se utvrđuje kao sadašnja vrednost modifikovanih novčanih tokova diskontovanih originalnom efektivnom kamatnom stopom. Eventualno nastali transakcioni troškovi koriguju knjigovodstvenu vrednost modifikovanog finansijskog sredstva i amortizuju se tokom trajanja ugovora.

(v) Netiranje

Finansijska sredstva i obaveze se netiraju, a neto iznos se prikazuje u bilansu stanja samo kada Grupa ima zakonsko pravo da netira priznate iznose i kada ima nameru da izmiri obaveze na neto osnovi ili da istovremeno realizuje sredstvo i izmiri obavezu.

Prihodi i rashodi se iskazuju po neto principu samo u slučajevima kada je to dozvoljeno prema MSFI ili za prihode i rashode koji nastaju po osnovu grupe sličnih transakcija, kao što su transakcije koje Grupa ima po osnovu trgovanja.

(vi) Merenje po amortizovanoj vrednosti

Amortizovana vrednost finansijskog sredstva ili obaveze je iznos po kojem se sredstva ili obaveze naknadno vrednuju, umanjeno za otplate glavnice, a uvećano ili umanjeno za akumuliranu amortizaciju primenom metode efektivne kamatne stope na razliku između početno priznate vrednosti i vrednosti na dan dospeća instrumenta, umanjenu za obezvređenje.

(vii) Merenje po fer vrednosti

Fer vrednost je cena koja se može primiti za prodaju nekog sredstva ili platiti za prenos neke obaveze u uobičajenoj transakciji na glavnom (ili najpovoljnijem) tržištu na datum odmeravanja pod tekućim tržišnim uslovima bez obzira na to da li je cena direktno utvrđiva ili procenjena korišćenjem neke druge tehnike vrednovanja.

Kada god je moguće, Grupa meri fer vrednost upotrebom tržišnih cena dostupnih na aktivnom tržištu za dati instrument. Tržište se smatra aktivnim ako su kotirane cene lako i redovno dostupne i predstavljaju stvarne i redovne tržišne transakcije pod tržišnim uslovima.

U slučaju da tržište za finansijske instrumente nije aktivno, Grupa određuje fer vrednost upotrebom metodologije procene. Metodologije procene uključuju transakcije po tržišnim uslovima između upućenih, voljnih strana (ako su dostupne), pozivanje na postojeću fer vrednost ostalih instrumenata koji su suštinski isti, analizu diskontovanih tokova gotovine i druge alternativne metode. Odabrana metodologija procene maksimalno koristi tržišne podatke, zasniva se u najmanjoj mogućoj meri na procenama koje su specifične za Grupu, a uključuje sve faktore koje učesnici na tržištu smatraju značajnim za definisanje cene, i u skladu je sa prihvaćenim ekonomskim metodologijama za određivanje cene finansijskih instrumenata.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

(k) Finansijska sredstva i obaveze (nastavak)

(vii) Merenje po fer vrednosti (nastavak)

Ulazni podaci za metode procene razumno odražavaju tržišna očekivanja i faktore rizika prinosa koji su sadržani u finansijskom instrumentu. Grupa podešava metode procene i testira njihovu ispravnost upotrebom cena iz utvrdivih postojećih transakcija na tržištu za iste instrumente, na osnovu drugih dostupnih utvrdivih tržišnih podataka.

Sredstva i duge pozicije se mere po ponudenoj ceni, a obaveze i kratke pozicije se mere po traženoj ceni. Kada Grupa ima poziciju sa netiranjem rizika, srednje tržišne cene se koriste za merenje netiranja rizičnih pozicija, dok se usklađivanja po ponudenoj ili traženoj ceni primenjuje samo na neto otvorene pozicije. Fer vrednost odražava kreditni rizik instrumenta i uključuje korekcije koje odražavaju kreditni rizik Grupe i druge ugovorne strane, gde je to relevantno. Procene fer vrednosti zasnovane na modelima procene se koriguju za sve ostale faktore, kao što su rizik likvidnosti ili modeli neizvesnosti, u meri u kojoj Grupa smatra da treća lica učesnici na tržištu mogu da ih uzmu u obzir prilikom određivanja cene transakcije.

Najbolji dokaz fer vrednosti finansijskog instrumenta prilikom inicijalnog priznavanja je cena ostvarena u transakciji, tj. fer vrednost nadoknade koja je data ili primljena. Međutim, ako je fer vrednost datog instrumenta dokazana poređenjem sa drugim utvrdivim postojećim transakcijama na tržištu za iste instrumente (tj. bez modifikovanja ili preformulisanja) ili je zasnovana na metodi procene čije promenljive uključuju samo podatke koji su utvrđeni na tržištu, u tom slučaju se razlika priznaje u bilansu uspeha prilikom početnog priznavanja instrumenta. U suprotnom, razlika se ne priznaje odmah u bilansu uspeha, već tokom trajanja instrumenta na odgovarajućoj osnovi, ili kada se instrument otkupi, prenese ili proda ili kada fer vrednost postane utvrdiva.

(viii) Identifikacija i merenje obezvređenja

Shodno MSFI 9 prilikom obezvređenja finansijskih instrumenata nije neophodno da postoji objektivni dokaz obezvređenja da bi kreditni gubitak bio prepoznat. Očekivani kreditni gubici se prepoznaju takođe i za neobezvređenu finansijsku aktivu. Drugim rečima, Grupa preračunava rezervisanja za kreditne gubitke za sve kreditne izloženosti osim onih koje se već vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha (uključujući i neproblematičnu i problematičnu finansijsku aktivu).

Očekivani kreditni gubici se rekalkulišu na svaki izveštajni datum u cilju da reflektuju promenu u kreditnom riziku od inicijalnog priznavanja finansijskog instrumenta. Ovakav pristup rezultira u prepoznavanju kreditnih gubitaka tako što je neophodno da se preračunaju dvanaestomesečni očekivani kreditni gubici za sve kreditne izloženosti (tzv. Nivo 1). Preračun očekivanih kreditnih gubitaka za ceo životni vek je neophodno sprovesti za sve kreditne izloženosti kod kojih je zabeleženo značajno pogoršanje kreditnog rizika (tzv. Nivo 2).

Pri obračunu očekivanih kreditnih gubitaka Grupa koristi buduće informacije i makro-ekonomske faktore, odnosno Grupa ne razmatra samo istorijske informacije prilagođene da odražavaju efekte sadašnjih uslova i informacija koje pružaju objektivne dokaze da su finansijska sredstva umanjena za nastale gubitke, već se razmatraju i razumljive i podržive informacije koje uključuju i projekcije budućih ekonomskih uslova pri kalkulisanju očekivanih kreditnih gubitaka, kako na individualnoj tako i na grupnoj osnovi. Nivo rezervisanja za gubitke će rasti kako se projektovani ekonomski uslovi pogoršavaju odnosno padaće kako projektovani ekonomski uslovi postaju povoljniji.

Osnovni principi i pravila Grupe pri obračunu rezervisanja prema MSFI 9

Grupa obračunava dvanaestomesečni očekivani kreditni gubitak ili očekivani kreditni gubitak za ceo životni vek finansijskog instrumenta u zavisnosti od značaja promene kreditnog rizika finansijskog instrumenta od njegovog početnog priznavanja.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

(k) Finansijska sredstva i obaveze (nastavak)

(viii) Identifikacija i merenje obezvređenja (nastavak)

Osnovni principi i pravila Grupe pri obračunu rezervisanja prema MSFI 9

Za ove svrhe, Grupa primenjuje sledeća tri nivoa obezvređenja:

- Nivo 1 pokriva svu novu finansijsku aktivu u trenutku inicijalnog priznavanja (izuzev POCL) i instrumente koji nemaju značajno pogoršanje kreditnog kvaliteta od trenutka inicijalnog priznavanja ili su ti instrumenti u kategoriji niskog kreditnog rizika;
- Nivo 2 pokriva finansijske instrumente koji imaju značajno pogoršanje u kreditnom kvalitetu od trenutka inicijalnog priznavanja, ali ne postoji objektivni dokaz obezvređenja po osnovu kreditnih gubitaka;
- Nivo 3 pokriva finansijsku aktivu kod koje postoji objektivni dokaz obezvređenja na izveštajni datum.

Nivoi 1 i 2 uključuju samo neproblematičnu finansijsku aktivu. Nivo 3 uključuje samo problematičnu finansijsku aktivu.

Za finansijske instrumente u Nivou 1 obračunavaju se dvanaestomesečni očekivani kreditni gubici.

Za finansijske instrumente u Nivou 2 obračunavaju se očekivani kreditni gubici za ceo životni vek instrumenta.

Za finansijske instrumente u Nivou 3 obračunavaju se očekivani kreditni gubici za ceo životni vek instrumenta.

Transfer finansijske aktive iz Nivoa 1 u Nivo 2 se realizuje kada je kreditni rizik finansijske aktive značajno porastao od trenutka inicijalnog priznavanja. Transfer logika se zasniva na kvantitativnim i kvalitativnim kriterijumima i mora se primeniti na izloženosti koje su u okviru modela očekivanog gubitka. Pogoršanje verovatnoće default-a (probabilities of default – PD) je glavni element na kome se zasniva kvantitativni kriterijum transfer logike. PD parametar se preračunava na klijentskom nivou, dok se staging proces sprovodi na nivou transakcija. Model transfer logike se zasniva na kvantitativnom pristupu poznatom kao model kvantilne regresije gde je: 1) termin “značajan” preveden u percentil koji vodi do određivanja praga transfera (u zavisnosti od PD u momentu odobrenja, proteklog vremena od momenta odobrenja i preostale ročnosti) što predstavlja svojevrsno teorijsko povećanje koje kvantilni model smatra “značajnim” sa statističkog stanovišta; model kvantilne regresije koristi kao 3 ulazne varijable (PD inicijalni, starost i preostalu ročnost) da opiše ciljnu promenljivu koja je kvantil; dok 2) termin “povećanje” predstavlja relativno povećanje ili smanjenje PD za vreme životnog ciklusa plasmana od momenta odobrenja do datuma izveštavanja. Kad god relativna promena vrednosti PD za vreme životnog ciklusa plasmana probije prag procenjen na osnovu modela, dati finansijski instrument se klasifikuje u Nivo 2.

Prosečno povećanje PD koje dovodi do prelaska na Nivo 2 za svaki segment dato je u sledećoj tabeli:

Lokalni portfolio	Prosečan TL prag
Retail	3,23x
Business	2,66x
Corporate	5,65x

Napomena: Ovo je relativna promena (tj. prag dat kao množilac) PD-a u tekućem periodu u poredjenju sa PD na početku koji će premestiti transakciju iz Nivoa 1 u Nivo 2 i obrnuto

Kvalitativni kriterijumi koji dolaze nakon primene kvantitativnog kriterijuma su:

- Klasifikacija u status restrukturiranih neproblematičnih izloženosti (tj. forbearance klasifikacija) – rezultira automatskom klasifikacijom u Nivo 2 za narednih minimum 24 meseca (probation period). Nakon tog perioda, ako nema drugih značajnih znakova pogoršanja kreditnog rizika, transakcija može biti vraćena u Nivo 1;
 - 30 dana kašnjenja – kada transakcija dostigne 30 dana kašnjenja treba da bude prepoznata u Nivou 2;
 - Sve neproblematične izloženosti koje su klasifikovane na watch-listu 2 ili lošiju managerial klasifikaciju (RE – u nadležnosti organizacionih struktura koje se bave restrukturiranim izloženostima) se klasifikuju u Nivo 2;
- Watch-list 2 se odnosi na klijente sa većim rizikom ukazujući na strukturne/strateške probleme, loše poslovanje kao i probleme sa profitabilnošću. Status na watch-list 2 ne može se dodeliti finansijskom instrumentu u momentu njegovog nastanka, već se dodeljuje u slučaju pogoršanja kreditnog rizika u poređenju sa inicijalnim.

U cilju unapređenja modela transferne logike, Grupa je implementirala dodatne kvantitativne faktore (quantitative backstop indicators) koji podrazumevaju automatsku klasifikaciju u Nivo 2:

- Transakcije kod kojih je 3 puta povećan nivo kreditnog rizika posmatrano kroz vrednost PD za ceo životni vek plasmana (3 time increase lifetime PD)
- Transakcije čiji dužnici imaju tzv. Bazelski PD veći od 20%

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

(k) Finansijska sredstva i obaveze (nastavak)

(viii) Identifikacija i merenje obezvređenja (nastavak)

Osnovni principi i pravila Grupe pri obračunu rezervisanja prema MSFI 9

Ovi tzv. rezervni („backstop“) indikatori dopunjuju model transferne logike u smislu da na početku nijedna transakcija ne bi mogla imati veći PD od 9,222% jer je to gornja granica rejtinga 7 sa master skale koja se koristi kao granična vrednost. Model transfer logike bi mogao da ima niži prag primenjen na ove transakcije u zavisnosti od inicijalne ročnosti („age“), preostalog roka dospeća i inicijalnog MSFI 9 PD tako da 20% Basel PD backstop pokreće alokaciju Nivoa 2 pre modela transfer logike. Slično, trostruko povećanje kreditnog rizika tokom životnog veka postoji za transakcije u grupama sa boljim rejtingom, tako da ako dodje do pogrošanja njihovog rejtinga, trostruko povećanje će se pokrenuti pre nego sto se prekriši prag transfer logike.

Model transferne logike treba da odrazi simetričnost. Konkretno, ukoliko se u uzastopnim obračunskim periodima kreditni kvalitet finansijskog instrumenta dodeljenog Nivou 2 poboljša tako da više ne postoji značajno pogoršanje kreditnog rizika od momenta početnog priznavanja, onda se takav finansijski instrument klasifikuje u Nivo 1. U tom smislu Grupa je implementirala dodatni probni period koji podrazumeva da pre re-klasifikacije iz Nivoa 2 u Nivo 1 iako nema više pogoršanja kreditnog rizika, transakcija ostaje klasifikovana u Nivou 2 najmanje još 3 meseca pre prelaska u Nivo 1 (3 months probation period).

U postupku obezvređenja, Grupa posebno tretira kupovinu već obezvređene aktive tzv. problematičnog ili NPL portfolija odnosno odobravanje novih plasmana klijentima koji su već obezvređeni u portfoliju odnosno koji su već u NPL statusu. Ovakva aktiva je u skladu sa standardom definisana kao tzv. POCI (purchased and/or originated impaired credit assets) i ona se posebno vrednuje kroz kumulativnu promenu očekivanih kreditnih gubitaka za ceo životni vek instrumenta nakon inicijalnog priznavanja. Pozitivna promena u očekivanim kreditnim gubicima u toku životnog veka instrumenta se priznaje kao dobitak zbog umanjenja vrednosti instrumenta, ako je očekivani kreditni gubitak manji od iznosa očekivanih kreditnih gubitaka koji su uključeni u procenjene novčane tokove prilikom inicijalnog priznavanja.

(ix) Otpisi

Kada utvrdi da su određena finansijska sredstva nenaplativa, Grupa ih otpisuje. Otpis finansijskog sredstva predstavlja prestanak priznavanja sredstva u bilansu, pri čemu se razlikuje otpis finansijskog sredstva bez otpusta duga ili računovodstveni otpis i otpis finansijskog sredstva sa otpustom duga.

Otpis finansijskog sredstva bez otpusta duga ili računovodstveni otpis vrši se u slučajevima kada Grupa proceni da sredstvo neće biti naplaćeno, ali se Grupa ne odriče ugovornih i zakonskih prava po osnovu sredstva. U tim slučajevima Grupa procenjuje da je ekonomski opravdano preduzimati dalje aktivnosti u vezi sa naplatom finansijskog sredstva. Grupa ima pravo i na obračun zakonske zatezne kamate nakon sprovedenog otpisa bez otpusta duga, ali istu ne evidentira do momenta naplate. Otpis bez otpusta duga, odnosno računovodstveni otpis Grupa sprovodi na osnovu odluka nadležnih organa i/ili odluka NBS za finansijska sredstva niskog stepena naplativosti koji su u potpunosti obezvređeni (100% ispravljeni). S obzirom da se Grupa ne odriče prava na naplatu finansijskog sredstva, otpis bez otpusta duga, odnosno računovodstveni otpis predstavlja prestanak priznavanja finansijskog sredstva u bilansu uz istovremeno vođenje evidencije na vanbilansu. U momentu kada Grupa proceni da ne postoji opravdanost za preduzimanje daljih aktivnosti u vezi sa naplatom finansijskog sredstva (okončan stečaj, likvidacija, sudsko rešenje i drugo) donosi se odluka nadležnih organa za isknjižavanje istog iz vanbilansne evidencije. Otpis finansijskog sredstva sa otpustom duga vrši se u slučajevima kada Grupa proceni da sredstvo nije naplativo i da ekonomski nije opravdano preduzimati dalje aktivnosti u vezi sa naplatom istog. U tim slučajevima, prestaje se sa priznavanjem finansijskog sredstva u bilansu bez bilo kakvog daljeg evidentiranja. U slučaju naplate otpisanih finansijskih sredstava prihod se priznaje u bilansu uspeha u okviru pozicije „Neto prihod/rashod po osnovu umanjenja obezvređenja/obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha“.

(l) Gotovina i sredstva kod centralne banke

Gotovina i sredstva kod centralne banke obuhvataju gotovinu u blagajni, žiro račun Banke, ostala novčana sredstva i obaveznu rezervu kod centralne banke u stranoj valuti. Gotovina i sredstva kod centralne banke su iskazani po amortizovanoj vrednosti u bilansu stanja.

Za potrebe sastavljanja izveštaja o tokovima gotovine, pod gotovinom se smatraju i sredstva na računima kod stranih banaka, dok se sredstva obavezne rezerve kod centralne banke u stranoj valuti ne uključuju.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

(m) Potraživanja i obaveze po osnovu derivata

Derivati su izvedeni finansijski instrumenti ili drugi ugovori koji poseduju tri osnovne karakteristike: njihova vrednost se menja zavisno od promena neke bazične – osnovne vrednosti, ne zahtevaju nikakvo početno neto ulaganje ili se zahteva relativno malo neto ulaganje i izmiruju se na datum u budućnosti. Derivati obuhvataju forvard transakcije, valutne svopove, kamatne svopove, robne svopove kao i kamatne opcije. U bilansu stanja se prikazuju u okviru aktive ukoliko je njihova fer vrednost pozitivna, odnosno u okviru pasive ukoliko je njihova fer vrednost negativna. Inicijalno se priznaju po fer vrednosti, a efekti promene fer vrednosti pri naknadnom merenju iskazuju se u bilansu uspeha, u okviru pozicije “Neto dobitci/gubici po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata”.

(n) Derivati koji se drže radi zaštite od rizika i računovodstvo zaštite od rizika

Derivati koji se drže radi zaštite od rizika obuhvataju sva derivativna sredstva i obaveze koji nisu klasifikovani kao sredstva ili obaveze kojima se trguje. Derivati koji se drže radi upravljanja rizicima se vrednuju po fer vrednosti i iskazuju u bilansu stanja.

Grupa je odabrala opciju da nastavi da primenjuje MRS 39 vezano za računovodstvo zaštite od rizika.

Grupa označava određene derivativne instrumente kao instrumente zaštite od rizika u kvalifikovanom hedžing odnosu. Prilikom početnog određivanja hedžinga, Grupa formalno dokumentuje odnos između instrumenta zaštite i stavke koja se štiti, što uključuje i cilj upravljanja određenim rizikom i strategiju preduzimanja zaštite kao i metod koji će primeniti u oceni efektivnosti zaštite. Grupa ocenjuje i prilikom početnog određivanja hedžinga i kontinuirano nakon toga da li se očekuje da instrument zaštite bude visoko efektivan u kompenzovanju promena u fer vrednosti ili tokovima gotovine određene stavke pod zaštitom tokom perioda za koji je hedžing naznačen i da li se ostvareni rezultati efektivnosti svakog naznačenog odnosa zaštite kreću od 80% do 125%.

(i) Hedžing fer vrednosti

Kada je derivat označen kao instrument zaštite od promene fer vrednosti priznatog sredstva ili obaveze koja bi mogla da utiče na rezultat, promene u fer vrednosti derivata se priznaju direktno u bilansu uspeha zajedno sa promenama fer vrednosti stavke koja se štiti, a koje su posledica rizika od kojeg se stavka štiti.

Ako su predmet hedžinga samo određeni rizici koji se mogu pripisati stavki hedžinga, priznate promene fer vrednosti stavke hedžinga koje nisu u vezi sa rizikom koji je predmet hedžinga se priznaju u skladu sa politikama Grupe za vrednovanje finansijskih instrumenata u zavisnosti od klasifikacije instrumenata.

(ii) Hedžing tokova gotovine

Kada je derivat označen kao instrument zaštite od izloženosti varijabilnosti tokova gotovine koji se može pripisati određenom riziku u vezi sa priznatim sredstvom, obavezom ili vrlo izvesnom budućom transakcijom i koji može uticati na rezultat, promene u instrumentu hedžinga se obuhvataju:

- deo dobitka ili gubitka na instrumentu hedžinga koji je određen kao efektivni hedžing se priznaje u ukupnom ostalom rezultatu
- neefektivni deo dobitka ili gubitka na instrumentu hedžinga se priznaje u bilansu uspeha.

Priznate promene fer vrednosti stavke hedžinga se priznaju u skladu sa politikama Grupe za vrednovanje finansijskih instrumenata u zavisnosti od klasifikacije instrumenata.

(o) Krediti i potraživanja

Pozicije “Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija” i “Kredit i potraživanja od komitenata” u bilansu stanja obuhvataju finansijska sredstva koja se vrednuju po amortizovanoj vrednosti ili po fer vrednosti kroz bilans uspeha (videti napomenu 3(k)(ii)). Ukoliko su iskazani po amortizovanoj vrednosti, krediti i potraživanja se u bilansu stanja prikazuju u neto iznosu umanjenom za formiranu ispravku vrednosti (napomena 3(k)(viii)). Ispravka vrednosti se formira umanjenjem knjigovodstvene vrednosti kredita i potraživanja na teret rashoda. Ako se u narednom periodu iznos gubitaka usled obezvređenja smanji, prethodno priznat gubitak usled obezvređenja se ukida korigovanjem računa ispravke vrednosti. Ukinuti iznos se priznaje u bilansu uspeha u okviru pozicije “Neto prihodi/rashodi po osnovu umanjenja obezvređenja/obezvređenja finansijskih sredstava koji se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha”.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

(p) Hartije od vrednosti

Pozicija "Hartije od vrednosti" u bilansu stanja obuhvata dužničke hartije od vrednosti koje mogu biti klasifikovane u sve tri kategorije finansijskih sredstava zavisno od poslovnog modela i SPPI kriterijuma. U pogledu klasifikacije i vrednovanja videti napomenu 3(k)(ii).

(q) Nekretnine i oprema

(i) Priznavanje i merenje

Početno vrednovanje nekretnina i opreme vrši se po nabavnoj vrednosti ili ceni koštanja. Nabavna vrednost uključuje izdatke koji se mogu direktno pripisati nabavci sredstva. Kupljeni softver koji je neophodan za funkcionalnost opreme za koju je namenjen kapitalizuje se kao deo te opreme.

Nakon početnog priznavanja:

- oprema se vrednuje po nabavnoj vrednosti umanjenoj za ispravku vrednosti i gubitke usled obezvređenja,
- nekretnine se vrednuju po revalorizacionom iznosu, koji predstavlja njihovu fer vrednost na datum revalorizacije.

Revalorizacija se vrši dovoljno redovno kako bi se obezbedilo da se knjigovodstvena vrednost bitno ne razlikuje od vrednosti do koje bi se došlo korišćenjem fer vrednosti na kraju izveštajnog perioda. Prema grupnoj instrukciji "kancelarijska" procena od strane ovlašćenog procenitelja se sprovodi polugodišnje. Ukoliko se istom utvrdi odstupanje fer vrednosti više od 10% u odnosu na postojeću, pristupa se "punoj" proceni fer vrednosti.

Knjiženje efekata revalorizacije zavisi od toga da li je razlika između knjigovodstvene vrednosti i fer vrednosti na datum revalorizacije pozitivna ili negativna. Pozitivni efekti se priznaju kao povećanje revalorizacione rezerve i/ili kao prihod po osnovu promene vrednosti osnovnog sredstva do nivoa prethodno priznatih rashoda po istom osnovu za istu nekretninu. Negativni efekti se priznaju kao smanjenje prethodno formirane revalorizacione rezerve i/ili kao rashod po osnovu promene vrednosti osnovnog sredstva. Revalorizaciona rezerva nastala po ovom osnovu se prenosi u celosti na neraspoređeni dobitak prilikom prestanka priznavanja nekretnine. Prenos revalorizacione rezerve na neraspoređenu dobit vrši se i dok se sredstvo koristi po proporcionalnoj metodi. Revalorizacionu rezervu nije moguće preneti u bilans uspeha. Kada delovi istog osnovnog sredstva imaju različit korisni vek upotrebe, računovodstveno se obuhvataju kao odvojena sredstva (glavne komponente) nekretnina i opreme. Dobici ili gubici nastali otuđenjem nekretnina i opreme utvrđuju se kao razlika između priliva ostvarenih njihovom prodajom i njihove knjigovodstvene vrednosti i iskazuju se u neto iznosu u okviru ostalih prihoda ili rashoda.

(ii) Naknadni troškovi

Naknadni troškovi se kapitalizuju samo kada je verovatno da će buduće ekonomski koristi od takvih izdataka priticati u Grupu. Troškovi zamene dela osnovnog sredstva kapitalizuju se po knjigovodstvenoj vrednosti ukoliko je verovatno da će buduće ekonomske koristi povezane sa tim delom priticati u Grupu i ako se cena koštanja tog dela sredstva može pouzdano izmeriti. Troškovi redovnog servisiranja osnovnih sredstva priznaju se u bilansu uspeha u trenutku nastanka.

(iii) Amortizacija

Obračun amortizacije nekretnina i opreme počinje od narednog meseca u odnosu na mesec kada su ova sredstva raspoloživa za upotrebu. Amortizacija se prikazuje u bilansu uspeha proporcionalno tokom procenjenog veka trajanja svake stavke nekretnina i opreme pošto se na taj način najverodostojnije odražava očekivani obrazac potrošnje budućih ekonomskih koristi sadržanih u datom sredstvu. Sredstva sa pravom korišćenja se amortizuju tokom perioda trajanja lizinga ili korisnog ekonomskog veka upotrebe, u zavisnosti od toga koji je period kraći.

Stope amortizacije primenjene u tekućem i uporednom periodu su sledeće:

Opis	Procenjeni korisni vek (u godinama)	Minimalna godišnja stopa %
	saglasno procenjenom korisnom veku upotrebe	-
Građevinski objekti	Maksimalno 25	4 %
Nameštaj	Maksimalno 15	6,67 %
Elektronski sistemi	Maksimalno 10	10 %
Ostalo	Maksimalno 10	10 %

4. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**(q) Nekretnine i oprema (nastavak)**

Osnovicu za obračun amortizacije čini nabavna ili revalorizovana vrednost u slučaju nekretnina.

Metod amortizacije, korisni vek i rezidualna vrednost se procenjuju na kraju svakog izveštajnog perioda i koriguju kada je potrebno.

(r) Nematerijalna imovina

Nematerijalna imovina obuhvata softver, licence i ostalu nematerijalnu imovinu.

Nematerijalna imovina se vrednuje po nabavnoj vrednosti umanjenoj za ispravku vrednosti i eventualne akumulirane gubitke usled obezvređenja.

Naknadni troškovi po osnovu ulaganja u nematerijalna sredstva se mogu kapitalizovati samo u slučaju kada se mogu očekivati buduće ekonomske koristi sadržane u konkretnom sredstvu na koje se odnose. Svi ostali izdaci predstavljaju rashod perioda u kojem su nastali.

Obračun amortizacije nematerijalne imovine se prikazuje u bilansu uspeha proporcionalno tokom procenjenog veka trajanja date stavke nematerijalne imovine, počev od narednog meseca u odnosu na mesec kada je ulaganje raspoloživo za upotrebu. Procenjeni korisni vek nematerijalne imovine iznosi 5 godina, a amortizaciona stopa iznosi 20%, osim za ulaganja čije je vreme korišćenja utvrđeno ugovorom, kada se amortizacija vrši u rokovima predviđenim ugovorom. Metod amortizacije, korisni vek i rezidualna vrednost se procenjuju na kraju svakog izveštajnog perioda i koriguju kada je potrebno.

(s) Investicione nekretnine

Investicione nekretnine predstavljaju nekretnine koje se drže radi ostvarivanja prihoda od zakupnine ili porasta vrednosti kapitala ili u obe svrhe.

Početno vrednovanje investicionih nekretnina se vrši po nabavnoj vrednosti, odnosno ceni koštanja. Nakon početnog priznavanja, investicione nekretnine se vrednuju po metodu fer vrednosti i ne podležu obavezi obračuna amortizacije kao ni utvrđivanju eventualnog obezvređenja. Dobitak ili gubitak nastao po osnovu promene fer vrednosti investicionih nekretnina priznaje se kao prihod ili rashod perioda u kojem je nastao.

(t) Lizing**(i) Grupa kao korisnik lizinga**

Lizing je saglasno MSFI 16 definisan kao ugovor, ili deo ugovora, kojim se prenosi pravo korišćenja imovine u određenom vremenskom periodu u zamenu za naknadu. Sredstvo sa pravom korišćenja se priznaje ukoliko su kumulativno ispunjeni sledeći uslovi:

- ukoliko se sredstvo koje je predmet lizinga može eksplicitno ili implicitno identifikovati,
- kada se tokom lizing perioda mogu ostvariti sve suštinske ekonomske koristi od korišćenja sredstva i
- ako se može upravljati korišćenjem sredstva, odnosno odlučivati na koji način i za koje svrhe će se sredstvo koristiti tokom celog perioda lizinga.

Kao što je dozvoljeno standardom, Grupa ne primenjuje zahteve MSFI 16 za korisnike lizinga na sredstva male vrednosti tj. vrednosti do EUR 5.000 u dinarskoj protivvrednosti, kratkoročne zakupe (do godinu dana) i nematerijalnu imovinu. Tipični primeri sredstava male vrednosti su: štampači, aparati za vodu, pos terminali, tableti, računari, telefoni i manji kancelarijski nameštaj. Navedeni zakupi se priznaju kao rashod po proporcionalnoj metodi u bilansu uspeha.

Kada se analizom ugovora proceni da je ugovor lizing, sredstvo sa pravom korišćenja se priznaje u aktivi, a obaveza po osnovu lizinga u pasivi bilansa stanja. Sredstvo sa pravom korišćenja se početno vrednuje po nabavnoj vrednosti koja se sastoji iz:

- vrednosti inicijalno priznate obaveze po osnovu lizinga,
- iznosa unapred plaćenih lizing obaveza i datih depozita,
- iznosa inicijalnih direktnih troškova, ukoliko ih ima,
- umanjenja za eventualne lizing podsticaje primljene od davaoca lizinga
- procenjene troškove demontaže i uklanjanja imovine kao i vraćanja imovine u prvobitno stanje.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

(t) Lizing

(i) Grupa kao korisnik lizinga (nastavak)

Nakon početnog priznavanja, sredstvo se vrednuje po nabavnoj vrednosti umanjenoj za ispravku vrednosti i gubitke po osnovu obezvređenja, usklađenoj za ponovna merenja obaveza po osnovu lizinga.

Sredstva za pravom korišćenja se amortizuju proporcionalnom metodom. Obračun amortizacije kreće od prvog dana narednog meseca u odnosu na mesec u kojem je sredstvo raspoloživo za korišćenje.

Obaveza po osnovu lizinga se inicijalno vrednuje po sadašnjoj neto vrednosti svih budućih lizing plaćanja po osnovu lizinga (bez poreza na dodatu vrednost), diskontovanih po kamatnoj stopi implicitnoj za lizing, a u nedostatku iste, po inkrementalnoj stopi zaduživanja. Inkrementalna stopa zaduživanja se određuje na bazi troškova finansiranja obaveze sličnog trajanja i sličnog obezbeđenja kao one koja je predviđena lizing ugovorom.

Buduća lizing plaćanja koja se nakon diskontovanja uključuju u vrednost lizing obaveze obuhvataju:

- fiksna plaćanja umanjena za eventualne primljene podsticaje u vezi sa zakupom,
- varijabilna lizing plaćanja, odnosno plaćanja koja zavise od indeksa ili stope,
- plaćanja u skladu sa klauzulom o garanciji rezidualne vrednosti predmeta zakupa,
- cenu koštanja opcije otkupa, ukoliko je razumno sigurno da će se opcija koristiti,
- kazne za raskid ugovora, ukoliko je razumno verovatno da će iskoristiti opciju raskida.

Nakon početnog priznavanja, obaveza po osnovu lizinga se umanjuje za izvršena plaćanja lizing obaveze, povećava za pripisanu kamatu i usklađuje po osnovu:

- promene u budućim lizing plaćanjima, koje nastaju kao rezultat promene stope ili indeksa koji je korišćen za utvrđivanje inicijalne lizing obaveze,
- promene u proceni korišćenja opcije za kupovinu predmetne imovine,
- promene iznosa za koji se očekuje da će se platiti prema garanciji rezidualne vrednosti,
- promene lizing perioda.

Usklađivanje vrednosti obaveze po osnovu lizinga zahtevaju i usklađivanje sredstva sa pravom korišćenja. Po osnovu lizinga, Grupa priznaje troškove amortizacije i rashod kamate u bilansu uspeha.

(ii) Grupa kao davalac lizinga

Kada se Grupa pojavljuje u ulozi davaoca lizinga, vrši se procena da li se radi o finansijskom ili operativnom lizingu. Ukoliko Grupa proceni da se ugovorom prenose svi rizici i koristi koji proizilaze iz vlasništva, lizing se klasifikuje kao finansijski. U suprotnom, radi se o operativnom lizingu. MSFI 16 ne donosi suštinske promene vezano za računovodstveni tretman lizinga kod davaoca lizinga u odnosu na MRS 17.

(u) Umanjenje vrednosti nefinansijske imovine

Knjigovodstvena vrednost nefinansijskih sredstava, osim investicionih nekretnina i odloženih poreskih sredstava preispituje se na kraju svakog izveštajnog perioda, kako bi se utvrdilo da li postoje nagoveštaji koji ukazuju na to da je došlo do njihovog obezvređenja. Ako postoje takve naznake, procenjuje se nadoknadiivi iznos sredstva. Nematerijalna ulaganja sa neograničenim korisnim vekom upotrebe se analiziraju u cilju utvrđenja eventualnog obezvređenja jednom godišnje. Gubitak usled obezvređenja se priznaje u iznosu razlike između knjigovodstvene vrednosti sredstva ili jedinice koja generiše gotovinu i nadoknadiivog iznosa tog sredstva ili jedinice koja generiše gotovinu.

Nadoknadiiva vrednost sredstva ili jedinice koja generiše gotovinu je vrednost u upotrebi ili fer vrednost umanjena za troškove prodaje, zavisno od toga koja je viša. Za potrebe procene vrednosti u upotrebi, procenjeni budući novčani tokovi diskontuju se do sadašnje vrednosti primenom diskontne stope pre oporezivanja koja odražava sadašnju tržišnu procenu vremenske vrednosti novca i rizike specifične za to sredstvo ili jedinicu koja generiše gotovinu.

Gubitak usled obezvređenja se priznaje u iznosu razlike između knjigovodstvene vrednosti sredstva i nadoknadiivog iznosa tog sredstva i priznaje se u bilansu uspeha. Gubici po osnovu obezvređenja iz prethodnih perioda se procenjuju na kraju svakog izveštajnog perioda, kako bi se utvrdilo da li je došlo do smanjenja gubitaka ili da oni više ne postoje. Gubitak po osnovu obezvređenja se ukida u slučaju da je došlo do promene pretpostavki korišćenih za utvrđivanje nadoknadiive vrednosti sredstva. Gubitak po osnovu obezvređenja se ukida samo do iznosa do kojeg knjigovodstvena vrednost sredstva ne prelazi knjigovodstvenu vrednost koja bi bila utvrđena, umanjena za ispravku vrednosti, u slučaju da nije bilo priznavanja gubitka po osnovu obezvređenja.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**(v) Depoziti, primljeni krediti i subordinirane obaveze**

Depoziti, primljeni krediti i subordinirane obaveze predstavljaju osnovni izvor finansiranja Grupe.

Grupa klasifikuje instrumente kapitala kao obaveze ili vlasničke instrumente u skladu sa suštinom ugovornih odredbi konkretnog instrumenta. Depoziti, primljeni krediti i subordinirane obaveze se početno vrednuju po fer vrednosti uvećanoj za transakcione troškove koji im se mogu direktno pripisati, dok se nakon početnog priznavanja, vrednuju po amortizovanoj vrednosti primenom metode efektivne kamatne stope.

(w) Rezervisanja

Rezervisanje se priznaje u slučaju kada se očekuje da će Grupa, kao rezultat prošlih događaja, imati sadašnju zakonsku ili ugovornu obavezu, koja se može pouzdano utvrditi i za čije izmirenje je neophodan odliv resursa, koji predstavljaju ekonomsku korist za Grupu. Rezervisanje se utvrđuje diskontovanjem očekivanih budućih novčanih odliva, primenom diskontne stope pre poreza, koja odražava trenutnu tržišnu procenu vremenske vrednosti novca i, po potrebi, rizika specifičnih za datu obavezu. Grupa ne vrši diskontovanje očekivanih budućih novčanih odliva za koje se, prema najboljim procenama, očekuje da će nastati u kratkom roku.

(x) Finansijske garancije

Finansijske garancije predstavljaju ugovore po kojima je Grupa u obavezi da izvrši naznačeno plaćanje u vidu isplate držaocu za gubitak koji je pretrpeo zato što naznačeni dužnik nije izvršio blagovremeno plaćanje odnosno činjenje u skladu sa uslovima dužničkog instrumenta.

(y) Naknade zaposlenima

U skladu sa propisima koji se primenjuju u Republici Srbiji, Grupa je u obavezi da plaća obaveze državnim fondovima kojima se obezbeđuje socijalna sigurnost zaposlenih. Ove obaveze uključuju doprinose za zaposlene na teret poslodavca u iznosima obračunatim po stopama propisanim relevantnim zakonskim propisima. Grupa je, takođe, obavezna da od bruto zarada zaposlenih obustavi doprinose i da ih, u ime zaposlenih, uplati tim fondovima. Doprinosi na teret poslodavca i doprinosi na teret zaposlenog se knjiže na teret rashoda perioda na koji se odnose.

U skladu sa Zakonom o radu, Grupa je u obavezi da isplati naknadu zaposlenima prilikom odlaska u penziju. Dugoročna rezervisanja po osnovu otpremnina za odlazak u penziju nakon ispunjenih uslova, iskazana na dan 31. decembra 2023. godine predstavljaju sadašnju vrednost očekivanih budućih isplata zaposlenima utvrđenu aktuarskim odmeravanjem uz korišćenje pretpostavki. Za utvrđivanje rezervisanja po osnovu otpremnina za odlazak u penziju korišćene su statističke tablice smrtnosti, stope fluktuacije i invalidnosti, a takođe i tablice iščezavanja sastavljene od strane aktuara, kao i projektovana godišnja stopa rasta zarada od 7% i godišnja diskontna stopa od 6,1%. Pored toga, Grupa je u 2023. godini izvršila ukalkulisavanje troškova za neiskorišćene dane godišnjeg odmora.

Obaveze po osnovu kratkoročnog nagrađivanja zaposlenih iskazuju se na nediskontovanoj osnovi, a priznaju se kao trošak u trenutku pružanja usluge. Dugoročna primanja obuhvataju isplate po osnovu dugoročnih šema nagrađivanja zaposlenih koji su uključeni u navedene šeme nagrađivanja na osnovu kriterijuma doprinosa dugoročnoj i rastućoj profitabilnosti Grupa. Obaveze za dugoročno nagrađivanje priznaju se korišćenjem odgovarajuće diskontne stope.

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA

(a) Uvod i pregled

Osnovne vrste materijalno značajnih rizika kojima je Grupa izložena u svom poslovanju:

- Kreditni rizik,
- Tržišni rizik,
- Operativni rizik,
- Rizik likvidnosti,
- Rizik usklađenosti poslovanja,
- AML rizik (rizik od pranja novca i finansiranja terorizma),
- Strateški rizik,
- Poslovni rizik,
- Reputacioni rizik,
- Kamatni rizik u bankarskoj knjizi,
- Rizik modela
- Rizik klimatskih promena i degradacije životne sredine

Okvir za upravljanje rizicima

Najbitniju ulogu u sistemu upravljanja rizicima kao delu sistema unutrašnjih kontrola ima Upravni odbor Banke, koji je odgovoran za njegovo uspostavljanje, kao i nadzor nad tim sistemom. Upravni odbor utvrđuje strategiju i politike za upravljanje materijalnim vrstama rizika kojima je Grupa izložena u svom poslovanju. Takođe, Upravni odbor daje prethodnu saglasnost za izloženost Grupe prema svakom pojedinačnom licu ili grupi povezanih lica koja prelazi 10% regulatornog kapitala Banke, odnosno za povećanje ove izloženosti preko 20% regulatornog kapitala Banke. Odbor za reviziju pomaže Upravnom odboru u vršenju svoje funkcije razmatranjem najbitnijih internih akata Grupe pre usvajanja od strane Upravnog odbora. Izvršni odbor sprovodi strategiju i politike za upravljanje rizicima usvajanjem procedura za upravljanje rizicima, odnosno identifikovanje, merenje i procenu rizika, i obezbeđivanjem njihove primene. Važnu ulogu u procesu odobravanja plasmana ima Kreditni odbor, koji razmatra kreditne zahteve, donosi odluke o kreditnim zahtevima u okviru svojih nadležnosti ili daje preporuku za viši nivo nadležnosti u odobravanju kreditnih poslova.

Internom organizacijom Grupe obezbeđena je funkcionalna i organizaciona odvojenost aktivnosti upravljanja rizicima i ostalih redovnih poslovnih aktivnosti. Grupa ima posebnu organizacionu jedinicu u čijem je delokrugu upravljanje rizicima – Upravljanje rizicima.

Struktura Upravljanja rizicima¹ organizovana je tako da pokriva upravljanje rizicima kroz rad sledećih struktura:

- Strateški, kreditni rizik i integrisano upravljanje rizicima (u okviru koje se nalaze strukture: Upravljanje sredstvima obezbeđenja, Kontrola kreditnog rizika i integrisano upravljanje rizicima, Modeliranje kreditnog rizika i Kreditni proces i politike);
- Kreditni poslovi (u okviru koje se nalaze sledeće strukture: Kreditni poslovi sa stanovništvom i malim privrednim društvima, Kreditna odobrenja za velika privredna društva, Kreditna odobrenja za mala privredna društva, Praćenje kreditnog portfolija privrede i Upravljanje problematičnim plasmanima privrede);
- Finansijski rizici,
- Interna validacija.

Sve pomenute organizacione jedinice direktno odgovaraju članu Izvršnog odbora koji je zadužen za upravljanje rizicima, čime se obezbeđuje izbegavanje sukoba interesa i odvojenost aktivnosti upravljanja rizicima od ostalih redovnih poslovnih aktivnosti.

Interna revizija

Interna revizija obavlja svoje aktivnosti na bazi godišnjeg plana i višegodišnjeg plana odobrenog od strane Upravnog odbora. Učestalost vršenja interne revizije (učestalost ili dužina ciklusa revizije) određenog poslovnog procesa/rizika može da varira od jedne do pet godina i direktno zavisi od nivoa procenjenog rizika, odnosno regulatornog i/ili Grupnog zahteva. Interna revizija redovno prati implementaciju preporuka (akcionih planova) izdatih u izveštajima interne revizije i izveštava Izvršni odbor, Odbor za reviziju i Upravni odbor o njihovom statusu kao i o kašnjenjima u implementaciji mera.

¹ U okviru Upravljanja rizicima se nalazi i struktura koja je zadužena za nefinansijske rizike

4 UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik

Kreditni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled neizvršavanja obaveza dužnika prema Grupi ili potencijalnog smanjenja kreditnog kvaliteta klijenta.

Kreditni proces u Grupi zasnovan je na striktnoj podeli nadležnosti i odgovornosti u kreditnim poslovima između aktivnosti preuzimanja rizika za koje je zadužena prodajna funkcija i aktivnosti upravljanja rizicima. Prodajnu funkciju predstavljaju strukture koji su zaduženi za uspostavljanje i vođenje odnosa sa klijentima, a aktivnosti upravljanja kreditnim rizikom su u nadležnosti odgovarajućih struktura u okviru Upravljanja rizicima koje se bave odobravanjem, praćenjem, restrukturiranjem i naplatom. Shodno principu „četvoro očiju“ predlog za odobrenje kreditnog zahteva podnosi prodajna funkcija (prvi glas), a za odobrenje ili davanje kreditne preporuke nadležna je funkcija upravljanja rizikom (drugi glas). Izuzetak mogu biti određeni standardizovani proizvodi u segmentu poslova sa stanovništvom, malim i srednjim privrednim društvima, kada se zbog velikog broja relativno malih zahteva i pojednostavljenja postupka, proces odobrenja završava u okviru prodajne funkcije uz obaveznu primenu principa „četvoro očiju“, a sve u skladu sa prethodno definisanim kriterijumima i parametrima, odobrenim od strane funkcije upravljanja rizicima.

Grupa u cilju adekvatnog i pravovremenog upravljanja rizicima u oblasti kreditiranja primenjuje sledeća interna akta: Pravilnik o upravljanju rizicima, Pravilnik o nadležnostima u kreditnim poslovima, dokumente kojima se uređuju pravila dodele kreditnog rejtinga, Poslovnik o radu kreditnog odbora, Politiku za ublažavanje kreditnog rizika, Politiku za procene vrednosti nepokretnosti, Pravila za praćenje klijenata sa povišenim rizikom, Pravila za upravljanje restrukturiranim i problematičnim klijentima, Pravilnik o obračunu rezervisanja prema MRS/MSFI i druga akta. Cilj Grupe je da se definisanjem procedura i odgovornosti pojedinaca u procesu upravljanja rizicima zaštiti od negativnog uticaja, ali i optimizuje nivo preuzetih rizika.

U nameri da definiše konzistentne smernice za kreditnu aktivnost i opšti okvir upravljanja rizicima, Grupa donosi Strategiju upravljanja kreditnim rizikom za privredu i stanovništvo za svaku poslovnu godinu. Strategijom su obuhvaćene generalne smernice za osnovne parametre upravljanja rizicima, principi analize kreditne sposobnosti za svaki segment klijenata, ali i određene prema smeru razvoja pojedinih proizvoda, kao i detaljno razmatranje strategija razvoja portfolija po pojedinim privrednim granama. Na taj način Grupa obezbeđuje da se ostvarivanje usvojene poslovne politike odvija u okvirima koji će rezultirati prihvatljivim nivoom kreditnog rizika na nivou pojedinačnih plasmana i adekvatnom diversifikacijom i opštim kvalitetom kreditnog portfolija. Grupa takođe uzima u obzir analizu rizika od pranja novca i finansiranja terorizma pri odlučivanju o preuzimanju kreditnog rizika.

Ovlašćenja, odgovornosti i nadležnosti lica uključenih u sistem upravljanja rizicima Grupe definisani su Pravilnikom o nadležnostima u kreditnim poslovima. Prilikom donošenja odluka u oblasti kreditiranja, nezavisno od nivoa odlučivanja poštuje se princip tzv. „četvoro očiju“, kojim se obezbeđuje da za svaki zahtev postoje dve strane koje se međusobno proveravaju - ona koja predlaže i ona koja odobrava određeni plasman.

U fokusu praćenja kreditnog portfolija privrede tokom 2023. godine je bila procena upozoravajućih signala uzrokovanih opštom krizom vezanom za konflikte u svetu, ali i negativnim tržišnim trendovima u različitim delatnostima (npr. poljoprivredu, građevinarstvo), i njihov uticaj na portfolio. Što se tiče praćenja kreditnog portfolija, imajući u vidu sveopštu svetsku krizu, nastavljeno je sa pojačanim praćenjem upozoravajućih signala, klijenata i portfolija, i sprovođenjem različitih mera u cilju smanjenja rizika u saradnji sa klijentima koji su na listama praćenja klijenata povišenog rizika.

Nastavljeno je sa sveobuhvatnom analizom postojećeg procesa praćenja, kako samoinicijativno, tako i u skladu sa načelima Grupe, a sve u cilju unapređenja njegove efikasnosti i efektivnosti, a kako bi se rizici prepoznali ranije i kako bi se obezbedila pravovremena reakcija Banke. Tokom 2023. godine nastavljen je trend fluktuacija klijenata na liste i sa lista praćenja, dok je broj klijenata na listama praćenja povišen kao što se i povećava broj klijenata transferisanih sa Liste praćenja u lošije kategorije.

Glavni cilj u 2023. godini je bio obezbeđivanje kontinuiteta u pogledu umanjenja potencijalnih negativnih efekata usled geo-političke situacije kroz intenzivan monitoring proces gde je portfolio skeniran u cilju identifikacije klijenata sa negativnim uticajem kooperacije sa ruskim odnosno ukrajinskim tržištem, posledično negativnih promena na tržištu izvoza voća i žitarica, kao i potencijalnog uticaja izraelsko-palestinskog sukoba. Nastavljeno je kvartalno praćenje prethodno identifikovanih klijenata osetljivih na rusko-ukrajinski konflikt, u saradnji sa funkcijama prodaje, funkcije kreditnog odobrenja i portfolio monitoring funkcijom u vezi aktuelnog stanja sa potencijalno ugroženim klijentima, uz kvartalno ažuriranje liste klijenata. Za fizička lica Banka je usvojila konzervativnije kriterijume prilikom kreditnih odobrenja (ograničena odobrenja za crvenu i žutu zonu, ograničenja po pitanju LTV, povećanu potrošačku korpu).

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Izveštavanje o kreditnom riziku

Grupa upravlja kreditnim rizikom, postavlja limite i kontroliše ga u svim segmentima poslovne aktivnosti i po svim relevantnim vrstama plasmana pravnim i fizičkim licima. Pravovremena identifikacija, merenje, kontrola i upravljanje kreditnim rizikom na nivou portfolija obezbeđeno je Sistemom izveštavanja kreditnog rizika (u daljem tekstu: RMIS). Izveštavanjem na nivou ukupnog portfolija i na nivou pojedinačnog klijenta, RMIS pruža potpune, tačne i blagovremene informacije o stanju, kvalitetu i kretanju kreditnog portfolija.

RMIS mora da ispuni sledeće četiri funkcije:

1. Prikupljanje i obrada podataka i pokazatelja kreditnog rizika,
2. Analiza kretanja i promena ukupnih plasmana i strukturnih karakteristika portfolija,
3. Kontinuirano praćenje kreditnog rizika,
4. Pružanje osnove za proces odlučivanja u vezi kreditnog rizika.

Praćenje, upravljanje i izveštavanje o kreditnom riziku na nivou kreditnog portfolija obuhvata i praćenje rezervisanja za kreditne gubitke (ispravke vrednosti bilansne aktive i rezervisanja za potencijalne gubitke po osnovu vanbilansnih stavki).

Parametri kreditnog rizika

Kvantifikacija kreditnog rizika vrši se merenjem očekivanog gubitka. Osnovni pokazatelji koji se koriste u praćenju kreditnog rizika i obračunu očekivanog gubitka su:

- izloženost Grupe u momentu nastanka statusa neizvršavanja obaveza (EaD),
- verovatnoća neizvršavanja obaveza (PD),
- gubitak u slučaju neizvršavanja obaveza (LGD).

Grupa koristi interni model za procenu kreditnog rizika. Rejting modeli određuju specifični rejting za klijente sa sličnim nivoom kreditnog rizika. Svaki rejting stepen povezan je sa odgovarajućim PD parametrom na osnovu master rejting skale. Grupa interno procenjuje i ostale parametre kreditnog rizika.

Interni model za procenu kreditnog rizika, parametri kreditnog rizika i sredstva obezbeđenja koriste se za utvrđivanje rezervisanja za kreditne gubitke u skladu sa MSFI, čiji se način utvrđivanja definiše posebnim internim aktima Grupe. U cilju ispunjenja gore navedenih funkcija, RMIS koristi informacione sisteme UniCredit Grupe i interno kreirane baze podataka sa podacima o portfoliju na nivou plasmana. Iz sistema se obezbeđuje podatak o rejtingu i danima docnje klijenata, kao važnim parametrima kreditnog rizika klijenta

Limiti

Grupa upravlja koncentracijom kreditnog rizika u portfoliju utvrđivanjem odgovarajućih limita. Limiti su određeni internim aktima i/ili regulativom NBS, a njihovo poštovanje se redovno prati i izveštava.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Izveštavanje o kreditnom riziku (nastavak)

Izveštaji

U praćenju kreditnog rizika na nivou portfolija koriste se sledeći izveštaji:

Izveštaj	Odgovoran organizacioni deo	Periodika	Korisnik izveštaja					
			CRO Sektor	Kreditni odbor	ALCO odbor	Izvršni odbor	Odbor za reviziju	Upravni odbor
CRO izveštaj/SB prezentacija	Kontroling, upravljanje kapitalom i vlasničkim udelima / Upravljanje rizicima	kvartalno (ili češće)				+	+	+
Credit Risk Dashboard	Kontrola kreditnog rizika i integrisano upravljanje rizicima	mesečno***	+					
Izveštaj o kreditnom portfoliju	Upravljanje rizicima	kvartalno	+	++		+		
Izveštaj o apetitima rizika	Kontrola kreditnog rizika i integrisano upravljanje rizicima	kvartalno			+		+	+
Risk profile	Finansijski rizici	mesečno			+			
Management summary izveštaj	Finansijski rizici	dnevno				++++		
Operational risk izveštaj	Nefinansijski rizici	mesečno				+++++		
Reputational risk izveštaj	Nefinansijski rizici	kvartalno				+++++		

* izveštaj se prezentuje na razmatranje i analizu, pre finalne prezentacije na Upravnom odboru

**izveštaj se dostavlja Kreditnom odboru nakon što je predstavljen Izvršnom odboru

***predefinisana forma izveštaja se mesečno ažurira u skladu sa dostupnošću najnovijih obračunskih podataka. Izveštaj je stavljen na raspolaganje Direktoratu Upravljanja rizicima i direktorima struktura u okviru funkcije Upravljanja rizicima.

****Primaoci Izveštaja su sledeći organizacioni delovi Grupe: Članovi Izvršnog Odbora (Predsednik Izvršnog Odbora i Direktori struktura za: Finansije, Korporativno bankarstvo, Poslovanje sa stanovništvom i malim privrednim društvima, Upravljanje rizicima, Trgovanje finansijskim proizvodima, Investicione usluge, Finansiranje, Finansijski rizici, UCL CEO, kao i UniCredit Group predstavnici (na zahtev).

***** Korisnici Izveštaja su sledeći organizacioni delovi Grupe: Rukovodeći Tim banke i CEO Lizinga, Interne revizije, Funkcija kontrole usklađenosti poslovanja Banke, Bankarske operacije, Digitalni upravljački okvir i kontrola, Digitalizacija i informacione tehnologije, Bezbednost Banke, Strateški, kreditni rizik i integrisano upravljanje rizicima, struktura koja se bavi Fraud Managementom. Izveštaj predstavlja mesečni pregled događaja operativnih rizika.

***** Korisnici Izveštaja su sledeći organizacioni delovi Grupe: Rukovodeći Tim Banke. Izveštaj predstavlja kvartalni pregled rezultata analiza i uticaja na reputacioni rizik

CRO izveštaj za Upravni odbor priprema se kvartalno, a po potrebi i češće, u zavisnosti od dinamike sastajanja Upravnog odbora. U izradi izveštaja učestvuju svi organizacioni delovi u okviru Upravljanja rizicima, a za koordinaciju i slanje izveštaja zadužena je struktura Strateški, kreditni rizik i integrisano upravljanje rizicima. Izveštaj se priprema u formi prezentacije i između ostalog obuhvata:

- pregled statusa najbitnijih aktivnosti Upravljanja rizicima,
- podatke o strukturi i kretanju kreditnog portfolija,
- podatke o ključnim pokazateljima kvaliteta portfolija: stanje i kretanje problematičnih kredita (NPL), rezervisanja za kreditne gubitke, troškova rizika i nivoa pokrivenosti problematičnih kredita rezervisanjima za kreditne gubitke,
- osnovne podatke o koncentraciji u portfoliju i usklađenosti sa limitima, uključujući i pregled 10 najvećih klijentskih grupa i 10 najvećih problematičnih klijenata prema ukupnoj izloženosti.

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**(b) Kreditni rizik (nastavak)****Izveštavanje o kreditnom riziku (nastavak)***Izveštaji (nastavak)*

Credit Risk Dashboard platforma se ažurira na mesečnom nivou od strane Strateškog, kreditnog rizika i integrisanog upravljanja rizicima i dostavlja članu Izvršnog odbora zaduženom za Upravljanje rizicima, kao i direktorima svih struktura u okviru Upravljanja rizicima. Podaci su dati na nivou subsegmenta (velika privredna društva, srednja privredna društva, finansiranje nekretnina, biznis klijenti i preduzetnici i fizička lica), uz komparativne podatke za prethodni mesec i kraj prethodne godine. Izveštaj između ostalog sadrži sledeće informacije:

- struktura plasmana (vrsta i valuta),
- strukturu plasmana portfolija po internim rejting kategorijama,
- strukturu portfolija prema kriterijumu statusa (ne)izvršenja obaveza klijenata,
- podatke o kvalitetu aktive na nivou podsegmenta (izloženost, NPL volumen i racio, iznos rezervisanja za kreditne gubitke, racio pokrivenosti NPL-a rezervisanjima za kreditne gubitke),
- PD i LGD po segmentima,
- troškove rezervisanja za kreditne gubitke po podsegmentima (povećanje i otpuštanje rezervisanja, u odnosu na početak godine i u odnosu na prethodni mesec),
- trošak rizika (Cost of Risk) po podsegmentima.

Izveštaj o kreditnom portfoliju (Credit Portfolio Overview) sastavlja se na kvartalnom nivou i prezentuje Izvršnom odboru Banke, a nakon toga se dostavlja i Kreditnom odboru Grupe radi informacije. U pripremi izveštaja učestvuju svi organizacioni delovi u okviru Upravljanja rizicima u čijoj je nadležnosti upravljanje kreditnim rizikom. Između ostalog, izveštaj obuhvata sledeće informacije:

- detaljne podatke o strukturi i kretanju kreditnog portfolija, ukupno i po segmentima
- podatke o ključnim pokazateljima kvaliteta portfolija: stanje i kretanje problematičnih kredita (NPL), rezervisanja za kreditne gubitke, troškova rizika i nivoa pokrivenosti problematičnih kredita rezervisanjima za kreditne gubitke, distribuciju portfolija po rejtingima itd.
- pregled 10 najvećih klijentskih grupa i 10 najvećih problematičnih klijenata prema ukupnoj izloženosti
- status portfolija i pregled ključnih aktivnosti i rezultata prema internoj klasifikaciji portfolija (Standard, WL, Restructuring, Workout)
- podatke o koncentraciji u portfoliju i usklađenosti sa limitima.

Izveštaj o apetitima rizika se sastavlja na kvartalnom nivou i prezentuje se na sednici ALCO odbora. U pripremi izveštaja učestvuju organizacioni delovi Banke koji učestvuju u izradi okvira apetita rizika. Izveštaj podrazumeva praćenje ponašanja ključnih risk indikatora performansi kroz vreme sa ciljem:

- da osigura da se poslovanje odvija do tolerancije rizika na nivou Banke (što je kroz 'bottom up' proces usaglašeno sa Holding kompanijom i usvojeno od strane lokalnog Upravnog odbora);
- da upozori na potencijalna značajna negativna kretanja ključnih indikatora i njihovih komponenata, kao i da pruži objašnjenje istih;
- da podrži razvoj budućih strateških odluka u skladu sa svojim risk profilom.

Pored standardizovanih izveštaja, sprovodi se i niz aktivnosti koje doprinose tačnosti parametra koji se koriste pri praćenju kreditnog rizika: ad hoc izveštavanje i analize i ostale aktivnosti koje doprinose tačnosti parametara kreditnog rizika.

Ad-hoc izveštavanje i analize primenjuju se u slučajevima koji su rizični po Grupu, naročito kada se nivo kreditnog rizika menja drastično i naglo i kada se zahteva pravovremena reakcija. Primeri uključuju: pogoršanje interno dodeljenih rejtinga, značajna potreba za dodatnim rezervisanjem, znaci neusklađenosti u organizaciji, primenjenom sistemu ili procedurama, promena nekog od parametara kreditnog rizika i obračuna rezervisanja.

Ostale aktivnosti koje Grupa sprovodi uključuju proveru kvaliteta podataka koji se koriste u praćenju, upravljanju i izveštavanju kreditnog rizika, unapređenje postojećih sistema i procedura, godišnji proces budžetiranja i naknadne provere i eventualne korekcije budžetiranih parametara.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Izveštavanje o kreditnom riziku (nastavak)

Izloženost kreditnom riziku

Naredna tabela prikazuje maksimalnu izloženost Grupe kreditnom riziku, po vrstama finansijskih instrumenata:

	Gotovina i sredstva kod centralne banke (napomena 20)		Hartije od vrednosti uključujući i založene hartije (napomena 23 i 21)		Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija (napomena 24)		Kredit i potraživanja od komitenata (napomena 25)		Ostala finansijska sredstva** (napomena 30)		Vanbilansne stavke	
	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022
U hiljadama dinara												
Pojedinačna ispravka vrednosti												
Pravna lica, rejting 10	-	-	-	-	-	-	102.153	245.796	1.701	3.994	-	110.965
Pravna lica, rejting 9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pravna lica, restrukturirani plasmani*	-	-	-	-	-	-	9.134.163	8.192.206	6.421	4.565	460.808	471.747
Fizička lica > 90 dana kašnjenja	-	-	-	-	-	-	4.533.856	4.350.486	74.132	66.245	4.406	4.423
Bruto plasmani	-	-	-	-	-	-	13.770.172	12.788.488	82.254	74.804	465.214	587.135
Ispravka vrednosti	-	-	-	-	-	-	8.357.800	8.283.019	76.725	63.776	313.283	371.023
Knjižovodstvena vrednost	-	-	-	-	-	-	5.412.372	4.505.469	5.529	11.028	151.931	216.112
Grupna ispravka vrednosti												
Pravna lica, rejting 1-6	130.511.724	69.758.834	102.262.512	109.529.196	63.008.821	75.899.871	209.801.628	187.837.320	195.501	163.358	269.035.254	212.423.246
Pravna lica, rejting 7	-	-	-	-	-	-	3.938.136	13.876.063	711	158	8.510.136	6.874.784
Pravna lica, rejting 8	-	-	-	-	-	-	1.026.004	843.917	2.228	21	29.180	556.903
Fizička lica Nivo 1	-	-	-	-	-	-	104.095.792	98.741.751	27.751	1.235	3.432.107	2.781.837
Fizička lica Nivo 2	-	-	-	-	-	-	25.284.784	28.904.331	-	25.473	2.363.597	1.927.441
Bruto plasmani	130.511.724	69.758.834	102.262.512	109.529.196	63.008.821	75.899.871	344.146.344	330.203.382	226.191	190.245	283.370.274	224.564.211
Ispravka vrednosti	8	3	271.187	72.397	2.430	6.232	5.089.009	5.865.137	315	401	1.224.641	771.794
Knjižovodstvena vrednost	130.511.716	69.758.831	101.991.325	109.456.799	63.006.391	75.893.639	339.057.335	324.338.245	225.876	189.844	282.145.633	223.792.417
Knjižovodstvena vrednost aktive sa dodeljenim rejtingom	130.511.716	69.758.831	101.991.325	109.456.799	63.006.391	75.893.639	344.469.707	328.843.714	231.405	200.872	282.297.564	224.008.529
Knjižovodstvena vrednost aktive bez dodeljenog rejtinga	-	-	2.454.461	1.535.672	-	-	-	-	1.267.772	1.397.853	-	-
Ukupna knjižovodstvena vrednost	130.511.716	69.758.831	104.445.786	110.992.471	63.006.391	75.893.639	344.469.707	328.843.714	1.499.177	1.598.725	282.297.564	224.008.529

*Kategorija „Pravna lica – restrukturirani plasmani“ uključuje klijente sa internim rejtingom 8- čija ispravka vrednosti nije pojedinačna već je formirana grupno.

** Razlika u odnosu na ukupna ostala sredstva se odnosi na nefinansijska sredstva koja na 31.12.2023. godine iznose neto 422.005 hiljade dinara (2022: 397.848 hiljada dinara) i imaju ispravku vrednosti 2.681 hiljade dinara (2022: 3 hiljada dinara).

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE
IZVEŠTAJE**

31. decembar 2023. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Implementacija bazelskih standarda

U oblasti primene Bazelskih standarda, težište aktivnosti bilo je na razvoju novog internog rejting modela za segment pravnih lica kao i razvoju novog modela izloženosti u slučaju statusa neizmirenja obaveza, gašenju aplikativnog modela za interni rejting kod preduzetnika - paušalaca i automatizaciji dodele rejtinga u segmentu preduzetnika i malih preduzeća kao i ažuriranje primene fiksnog rejtinga za potrebe lizinga.

Interni rejting sistem (rejting skala)

Pravila rangiranja klijenata ustanovljena su na nivou UniCredit Grupe i kao takva su jedinstvena za sve članice UniCredit Grupe. Rejting sistem UniCredit Grupe je razvijen i u upotrebi je od 2004. godine na nivou grupe za klijente koji pripadaju segmentu poslovanja s privredom. Za klijente iz segmenta fizičkih lica i preduzetnika rejting sistem je razvijen interno i u upotrebi je od 2010. godine. Grupa koristi Grupne rejting modele za multinacionalne kompanije, banke, osiguravajuće kuće i izloženosti prema državama. Master rejting skala se koristi kao jedinstveni metod dodeljivanja rejtinga kojim je osigurano da klijenti sa istim rejtingom imaju iste kreditne karakteristike i istu verovatnoću da neće ispuniti svoje obaveze, delom ili u potpunosti, u periodu od 1 godine.

Master skala je podeljena na 10 rejting klasa, koje su dalje izdvojene na ukupno 26 rejting podklasa.

Rejting podklasa	Rejting	PD min %	PD mid %	PD max %
1	1+	0,000%	0,020%	0,026%
2	1	0,026%	0,030%	0,035%
3	1-	0,035%	0,041%	0,048%
4	2+	0,048%	0,056%	0,065%
5	2	0,065%	0,076%	0,089%
6	2-	0,089%	0,104%	0,121%
7	3+	0,121%	0,141%	0,165%
8	3	0,165%	0,192%	0,224%
9	3-	0,224%	0,262%	0,306%
10	4+	0,306%	0,357%	0,417%
11	4	0,417%	0,487%	0,568%
12	4-	0,568%	0,663%	0,775%
13	5+	0,775%	0,904%	1,056%
14	5	1,056%	1,232%	1,439%
15	5-	1,439%	1,680%	1,961%
16	6+	1,961%	2,289%	2,673%
17	6	2,673%	3,120%	3,643%
18	6-	3,643%	4,253%	4,965%
19	7+	4,965%	5,796%	6,767%
20	7	6,767%	7,900%	9,222%
21	7-	9,222%	10,767%	12,570%
22	8+	12,570%	14,674%	17,131%
23	8	17,131%	20,000%	100%
24	8-	100%	100%	100%
25	9	100%	100%	100%
26	10	100%	100%	100%

Interna master skala je usklađena sa bazelskim standardima što znači da je za svaku rejting podklasu vezan parametar PD, odnosno verovatnoća da klijent sa određenim karakteristikama neće moći izvršiti obaveze prema Grupi i da će otići u status neizvršenja. Za prve 23 podklase verovatnoća neizvršavanja obaveza (default) se kreće od 0,02% do 20,00% i to su klijenti čiji rejting je u rasponu od 1+ do 8. Njihova verovatnoća neizvršenja definisana je skalom koja je zasnovana na statističkim analizama istorijskih podataka.

Rejtinzi od 1+ do 6-: Ovi rejtinzi se odnose na klijente koji imaju kreditni rejting u rasponu od „veoma dobar” do „prihvatljiv”. Za klijente sa ovim rejtingom ponovna provera kreditne sposobnosti se vrši jednom godišnje.

Rejtinzi od 7+ do 7-: Pokrivaju tri podklase za transakcije sa klijentima slabog kreditnog kvaliteta. Ovi klijenti nose značajno veći rizik i moraju biti konstantno pod pojačanim nadzorom.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Interni rejting sistem (rejting skala) (nastavak)

Rejtinzi 8+ i 8 pokrivaju klijente za koje nije određeno posebno rezervisanje, a predmet su posebnih mera restrukturiranja ili smanjenja kreditne izloženosti.

Rejting 8- odnosi se na klijente u statusu neizvršenja obaveza po kriterijumima definisanim bazelskim standardima.

Rejting 9 se odnosi na klijente za koje je obračunato posebno rezervisanje procenjeno na individualnoj osnovi ili kod kojih je deo potraživanja otpisan.

Rejting 10 se dodeljuje klijentima koji su u statusu likvidacije ili bankrotstva.

Rejting podgrupe 8-, 9 i 10 po definiciji se dodeljuju klijentima koji su u statusu neizvršenja obaveza po kriterijumima definisanim bazelskim standardima, sa obračunatim posebnim rezervisanjem.

Za potrebe MSFI 9 rejtinzi iz masterskele se mapiraju tako što se klijenti sa rejting podeoka koji pripadaju istom rejtingu (npr. 1+, 1 i 1-) grupišu zajedno u jednu rejting klasu (npr. rejting 1). MSFI 9 PD model kreira PD krive za rejting klase od 1 do 8 za 3 segmenta, fizička lica, mala i srednja preduzeća i korporativni klijenti. Zatim se ove PD krive prilagođavaju za informacije koje se odnose na budućnost (forward-looking information – FLI). Sa FLI, PD vrednosti se za prve 3 godine prilagođavaju u skladu sa projekcijama makroekonomskih kretanja i utiču na PD vrednosti tako što im vrednost podižu ili spuštaju. Dodatno na osnovu politike banke, PD vrednosti moraju da budu specifične na nivou klijenta. Stoga, tačne kumulativne PD (cPD) na nivou klijenta se izode iz cPD na nivou rejting klase. Klijentima se dodeljuju rejting klase na osnovu njihovih tačnih Basel PD na datumu izveštavanja. Basel PD klijenta se upoređuje sa srednjim vrednostima PD uzetim sa master skale koja je prikazana na prethodnoj strani, cele rejting klase i na osnovu toga se cPD kriva pomera naniže ili naviše u zavisnosti od toga da li je Base PD klijenta iznad ili ispod srednje vrednosti PD.

Metodologija obračuna očekivanog kreditnog gubitka

U skladu sa važećim dokumentom MSFI Obračun rezervisanja - Pravilnik, Grupa obračunava dvanaestomesečni ECL ili ECL za ceo životni vek finansijskog instrumenta u zavisnosti od značaja promene kreditnog rizika finansijskog instrumenta od njegovog početnog priznavanja. Za ove svrhe, Grupa primenjuje sledeća tri nivoa obezvređenja:

- Nivo 1 – pokriva svu novu finansijsku aktivu u trenutku inicijalnog priznavanja i instrumente koja nemaju značajno pogoršanje kreditnog kvaliteta u odnosu na inicijalno priznavanje ili su ti instrumenti u kategoriji niskog kreditnog rizika;
- Nivo 2 – pokriva finansijske instrumente koji imaju značajno pogoršanje u kreditnom kvalitetu od trenutka inicijalnog priznavanja, ali gde ne postoji objektivni dokaz obezvređenja po osnovu kreditnih gubitaka;
- Nivo 3 – uključuje finansijska sredstva koja imaju objektivne dokaze o obezvređenju na izveštajni datum.

Na kraju Nivoi 1 i 2 uključuju samo neproblematičnu finansijsku aktivu, dok Nivo 3 uključuje problematičnu finansijsku aktivu. U kalkulaciji očekivanih gubitaka za finansijske instrumente u Nivo 1 primenjuje se dvanaestomesečni obračun očekivanog gubitka, dok se za finansijske instrumente u Nivou 2 primenjuje obračun na nivou životnog veka (lifetime).

Nivo 1 dvanaestomesečni očekivani kreditni gubitak primenjuje se na sve stavke od početka priznavanja sve dok nema značajnog pogoršanja kreditnog kvaliteta. Obezvređenje za njih se obračunava u skladu sa metodologijom Grupe na sledeći način:

$$ECL = \sum_{m=1}^{\min(12;T)} (CPD_m - CPD_{m-1}) \times LGD_m^{unsec} \times EAD_m^{unsec} \times \left(\frac{1}{1+EIR}\right)^{\frac{m}{12}}$$

Gde je:

- $EAD_{t_i}^{unsec}$ neobezbeđena izloženost u momentu defaulta u trenutku t_i , odnosno izloženost u momentu defaulta u datom trenutku umanjena za alociranu vrednost kolateralu
- EAD_m^{unsec} neobezbeđena izloženost u datom mesecu (napomena: pretpostavlja se da obezbeđen deo ima LGD 0%, i time ECL 0)
- CPD_m^{unsec} kumulativna verovatnoća defaulta u mesecu m
- LGD_m^{unsec} neobezbeđeni gubitak u momentu defaulta u mesecu m
- T dospeće u mesecima
- EIR efektivna kamatna stopa
- m mesec

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Metodologija obračuna očekivanog kreditnog gubitka (nastavak)

Finansijski instrumenti kod kojih postoji značajno pogoršanje kreditnog rizika od momenta inicijalnog odobrenja su klasifikovani u Nivo 2. Ovi instrumenti iako još uvek nisu u default-u, za njih se preračunava očekivani kreditni gubitak za ceo životni vek plasmana. Obezvređenje za njih se preračunava u skladu sa metodologijom Grupe na sledeći način:

$$ECL = \sum_{m=1}^T (CPD_m - CPD_{m-1}) \times LGD_m^{unsec} \times EAD_m^{unsec} \times \left(\frac{1}{1 + EIR} \right)^{\frac{m}{12}}$$

Gde je:

- $EAD_{t_i}^{unsec}$ neobezbeđena izloženost u momentu defaulta u trenutku t_i , odnosno izloženost u momentu defaulta u datom trenutku umanjena za alociranu vrednost kolateralu
- EAD_m^{unsec} neobezbeđena izloženost u datom mesec mesecu (napomena: pretpostavlja se da obezbeđen deo ima LGD 0% i time ECL 0)
- CPD_m kumulativna verovatnoća defaulta u mesecu m
- LGD_m^{unsec} neobezbeđeni gubitak u momentu defaulta u mesecu m
- T dospeće u mesecima
- EIR efektivna kamatna stopa
- m mesec

LGD je jedan od glavnih komponenti parametara kreditnog rizika koja se koristi za obračun ispravke vrednosti. LGD na osnovu uslova MSFI 9, LGD parametri koji će se prilagoditi sa FLI se izračunavaju na sledeći način:

$$LGD_{unsec} = LGD_{likvidacija} * (1 - stopa oporavka)$$

Gde je LGD likvidacija procenjen na osnovu proseka vrednosti LGD za slučajeve neizvršenja novčanih obaveza rešenih kroz proces likvidacije za 3 segmenta, fizička lica, mala i srednja preduzeća i korporativni klijenti, dok stopa oporavka predstavlja verovatnoću da će se klijenti vratiti u performing portfolio odnosno da će biti izlečeni. Glavni cilj FLI u LGD parametru je inkorporiranje budućih makroekonomskih kretanja i prilagođavanje predviđene stope oporavka za portfolio u narednim godinama. Na osnovu makroekonomskog modela, Grupa prognozira procenat promene (Δ) godišnje stope oporavka u odnosu na trenutnu tačku ciklusa, za koje se očekuje da će biti oporavljeni u roku od 12 meseci, izračunato na sledeći način:

$$\Delta_{RR}^{RR} = \frac{RR_{FL_{t_i}} - RR_{t_0}}{RR_{t_0}}, i = 1, 2, 3$$

gde:

- $RR_{FL_{t_i}}$, predstavlja prognoziranu godišnju stopu oporavka u prvoj, drugoj i trećoj godini
- RR_{t_0} , predstavlja stopu oporavka za poslednju dostupnu godinu.

Multi scenario dodatak se primenjuje da bi se ispunili zahtevi MSFI 9 standarda i najbolje prakse u bankarskoj industriji, gde se uključuju makro ekonomski efekti, na osnovu različitih potencijalnih ishoda u kalkulaciju očekivanog kreditnog gubitka.

Tabela sadrži verovatnoće za četiri alternativna scenarija (od kojih neutralni (BL), negativni (CONT) i pozitivni (POS) su dobijeni od strane UniCredit Grupe, a prosečni (AVG) scenario je jednostavno ponderisani prosek prethodno pomenuta 3 scenarija) koji su primenjeni na novembarski LLP obračun koji je predstavljen u nastavku:

Naziv	Ozbiljnost	Učešće	Komentar
BL	-	60%	Neutralni scenario (tzv. "baseline")
Cont	Pogoršanje	40%	Negativni scenario
Pos	poboljšanje	0%	Pozitivni scenario
Avg	-	-	Kreiran uzimajući u obzir ponderisani prosek svih "delta" tj. promena u vrednosti PD/LGD po segmentima svih gornje navedenih scenarija. Ovaj obračun se koristi samo za staging alokaciju, što znači da će pri konačnom obračunu multi scenariji overlay-a opredeliti raspodela po stage-vima iz prosečnog scenarija a sve ostale informacije iz prethodna 3 scenarija.

Predviđene stope neizmirenja obaveza (kao i stope oporavka) predstavljaju input za trenutno (PIT)/buduće (FLI) prilagođavanje višegodišnje verovatnoće neizmirenja obaveza - LtPD (i višegodišnje stope gubitka zbog neizmirenja obaveza - LtLGD), parametara koji se koriste za izračunavanje multi scenario dodatka.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Metodologija obračuna očekivanog kreditnog gubitka (nastavak)

Osetljivost EAD i ECL po lokalnim segmentima i nivoima obezvređenja je data u sledeće dve tabele:

Portfolio	EAD -osnovni				EAD -negativni			
	od čega Nivo 1	od čega Nivo 2	od čega Nivo 3	Ukupno	od čega Nivo 1	od čega Nivo 2	od čega Nivo 3	Ukupno
Corporate	111.515.788	52.670.903	129.773	164.316.464	82.597.769	81.588.922	129.773	164.316.464
Small Business	21.439.887	8.946.955	1.018.150	31.404.991	21.410.717	8.976.124	1.018.150	31.404.991
Retail - Mortgages	34.674.612	5.237.149	443.657	40.355.418	34.671.703	5.240.057	443.657	40.355.418
Retail - Others	44.130.281	12.617.734	3.159.285	59.907.301	44.058.941	12.689.074	3.159.285	59.907.301
Ukupno	211.760.568	79.472.741	4.750.865	295.984.174	182.739.131	108.494.178	4.750.865	295.984.174

Portfolio	ECL -osnovni				ECL - negativni				ECL konačno			
	Od čega Nivo 1	Od čega Nivo 2	Od čega Nivo 3	Ukupno	Od čega Nivo 1	Od čega Nivo 2	Od čega Nivo 3	Ukupno	Od čega Nivo 1	Od čega Nivo 2	Od čega Nivo 3	Ukupno
Corporate	467.148	1.155.552	144.351	1.767.051	415.640	2.201.116	145.689	2.762.445	543.663	1.344.822	167.994	2.056.480
Small Business	172.458	317.563	804.111	1.294.132	174.305	329.590	810.721	1.314.617	174.406	321.150	813.194	1.308.749
Retail - Mortgages	121.203	28.766	59.237	209.206	121.446	30.282	59.942	211.670	126.656	30.061	61.902	218.618
Retail - Others	549.041	1.161.190	2.402.302	4.112.532	615.156	1.303.216	2.462.705	4.381.077	573.743	1.213.434	2.510.386	4.297.563
Ukupno	1.309.849	2.663.071	3.410.001	7.382.921	1.326.547	3.864.204	3.479.057	8.669.809	1.418.468	2.909.467	3.553.476	7.881.411

Multi scenario overlay za IV kvartal 2023. godine i IV kvartal 2022. godine je dat u donjoj tabeli. Overlay faktor je dodat kao množilac površ ECL kalkulacije za sve performing transakcije

Lokalni portfolio	Overlay faktor IV kvartal 2023	Overlay faktor IV kvartal 2022	GW portfolio	Overlay faktor IV kvartal 2023	Overlay faktor IV kvartal 2022
Business:	1,0113	1,0477	FI (banke):	1,0145	1,0472
Corporate:	1,1638	1,1030	GPF:	1,6012	1,5216
Retail:	1,045	1,0830	MNC:	1,097	1,0476
			SOV:	1,1589	1,3536

Pravila i principi za obračun očekivanog gubitka za problematične finansijske instrumente (Nivo 3)

Shodno dokumentu MSFI Obračun rezervisanja - Pravilnik, ukoliko postoji objektivni dokaz obezvređenja (u daljem tekstu default status) na dan sastavljanja finansijskih izveštaja, sva finansijska sredstva se klasifikuju u Nivo 3 obezvređenja. Prema članu 178 Uredbe EU br. 575/2013 smatra se da je neizvršenje obaveza (default) nastupilo u odnosu na određenog dužnika kada su se dogodili jedan ili oba od sledeća dva događaja: 1) dužnik je u docnji dužoj od 90 dana po bilo kojoj materijalno značajnoj izloženosti ili/i 2) malo je verovatno da će dužnik platiti bar jednu od svojih kreditnih obaveza u potpunosti bez regresnih radnji koje pravno lice treba da preduzme. Za finansijske instrumente klasifikovane u Nivo 3 pravilo je da se obezvređenje zasniva na obračunu očekivanih kreditnih gubitaka za ceo životni vek plasmana. U tom procesu Grupa posebno tretira klijente u statusu defaulta čija se izloženost smatra značajnom i takve plasmane odnosno klijente Grupa individualno procenjuje, na pojedinačnoj osnovi (case by case), dok za plasmane koji nisu individualno značajni tu proceni vrši na kolektivnoj osnovi.

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Metodologija obračuna očekivanog kreditnog gubitka (nastavak)

Pravila i principi za obračun očekivanog gubitka za problematične finansijske instrumente (Nivo 3) (nastavak)

Finansijsko sredstvo je obezvređeno, a umanjeno je vrednosti se pojavilo ukoliko postoji dokaz o obezvređenju koji proizilazi iz jednog ili više događaja nastalih nakon datuma inicijalnog priznavanja sredstva, a koji imaju uticaj na procenjene buduće novčane tokove tog finansijskog sredstva. Ukoliko bilo koji takav dokaz postoji, Grupa je dužna da izvrši obračun iznosa tog obezvređenja u cilju određivanja da li treba priznati gubitak po osnovu umanjenja vrednosti. Drugim rečima, ukoliko postoji bilo kakav dokaz o obezvređenju, Grupa treba da proceni iznos koji može da se povрати za to sredstvo ili grupu sredstava i prizna gubitak po osnovu umanjenja vrednosti.

Prilikom određivanja adekvatnog iznosa rezervisanja, pravi se razlika između potrebe za obračunom posebnog rezervisanja na pojedinačnoj osnovi i posebnog rezervisanja na grupnoj osnovi za klijente grupisane u kategorije sa sličnim karakteristikama rizičnosti, na osnovu segmenta kom klijent pripada i ukupnog iznosa izloženosti na nivou klijenta. Ukupnu izloženost klijenta čine bilansno stanje potraživanja i vanbilansno stanje potraživanja, uključujući i nepovučena sredstva po plasmanima. Proces određivanja posebnog rezervisanja na pojedinačnoj osnovi ima za cilj da izmeri gubitak po osnovu umanjenja vrednosti na nivou klijenta. Pojedinačno rezervisanje se procenjuje kao razlika između knjigovodstvene vrednosti potraživanja i sadašnje vrednosti očekivanih budućih novčanih tokova diskontovanih efektivnom kamatnom stopom date finansijske aktive (npr. efektivnom kamatnom stopom definisanom prilikom zaključivanja ugovora).

Drugim rečima, rezervisanje će biti određeno u iznosu pojedinačnog potraživanja za koje se ne očekuje da će biti naplaćeno. U slučaju da efektivna kamatna stopa nije dostupna, za obračun rezervisanja biće korišćena alternativna kamatna stopa koja je definisana u skladu sa internim aktima Grupe. Prilikom utvrđivanja sadašnje vrednosti potraživanja, prvo se računa diskontovani novčani tok iz otplata glavnice, kamate ili bilo koji drugi novčani tok iz plasmata. Nakon toga, računa se diskontovani novčani tok iz neto ostvarive vrednosti sredstava obezbeđenja po datom plasmanu. Konačna neto sadašnja vrednost budućih novčanih tokova plasmata se poredi sa knjigovodstvenom vrednošću istog i određuje se iznos rezervisanja za gubitke po datom plasmanu koji se priznaju u bilansu uspeha.

Obračun rezervisanja za izloženosti sa umanjenjem vrednosti koje nisu klasifikovane kao individualno značajne vrši se na grupnoj osnovi grupisanjem klijenata u default statusu u homogene kategorije sa sličnim karakteristikama rizičnosti. Prilikom definisanja homogenih kategorija, Grupa primenjuje kriterijume korišćene za segmentaciju prilikom razvoja modela za izračunavanje stope gubitka usled nastupanja statusa neizmirenja obaveza (LGD modela).

Obračun rezervisanja na grupnoj osnovi u okviru Nivo 3, vrši se za klijente u default statusu a da pri tome klijenti ne ispunjavaju uslove za individualnu procenu rezervisanja. Kalkulacija rezervisanja na grupnoj osnovi vrši se prema kalkuciji: $ECL = unsecEAD \times LGDs3 \text{ (time in default)}$

Gde je:

- $unsecEAD$ – Exposure u default-u umanjen za vrednost kolaterala
- $LGDs3 \text{ (time in default)}$ - gubitak u trenutku default-a

Ukoliko je potraživanje u potpunosti obezbeđeno kolateralom te je iz tog razloga $unsecEAD$ jednak 0, primenjuje se kalkucija:

$ECL = EAD \times \text{ponder rezervisanja za Nivo 1}$

Ponder rezervisanja za Nivo 1 utvrđuje se na šestomesečnom nivou, preračunavanjem ove vrednosti na osnovu prosečnog nivoa rezervisanja po segmentima portfolija.

Vrednosti $LGDs3 \text{ (time in default)}$ zavise od klijentskog segmenta, godina otplate, kao i perioda u kojem je klijent u default-u.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

(c) Kreditni rizik (nastavak)

Metodologija obračuna očekivanog kreditnog gubitka (nastavak)

Pravila i principi za obračun očekivanog gubitka za problematične finansijske instrumente (Nivo 3) (nastavak)

Podrška klijentima u izmirenju obaveza kao deo COVID-19 paketa podrške odnosio se na uvođenje moratorijuma definisanog od strane NBS kao i garantnu šemu države. U nastavku je pregled tabela koje pokazuju izloženosti pokrivene garancijom države.

Pregled kredita i potraživanja koji su pokriveni garantnom šemom na dan 31.12.2023. godine

U hiljadama dinara		Bruto knjigovodstvena vrednost		Maksimalni iznos - predmet garancije	Bruto knjigovodstvena vrednost
			od toga: restrukturirani*	primljena državna garancija	povećanje problematičnih izloženosti**
1	Novi odobreni krediti - predmet državne garantne šeme	4.383.682	520.610	1.045.010	-
2	od toga: obezbeđeni stambenim nepokretnostima	-			-
3	od toga: privredna društva	4.383.682	520.610	1.045.010	526.735
4	od toga: mala i srednja preduzeća	4.377.433			526.735
5	od toga: pokriveni komercijalnim nepokretnostima	322.869			202.589

* Presek Krediti i potraživanja od komitenata na 31.12.2023. godine prema prikazanim kategorijama

** U kategoriji prikazano povećanje problematičnih izloženosti nakon novog odobrenja po osnovu garantne šeme (stanje na dan 31.12.2023.)

Pregled kredita i potraživanja koji su pokriveni garantnom šemom na dan 31.12.2022. godine

U hiljadama dinara		Bruto knjigovodstvena vrednost		Maksimalni iznos - predmet garancije	Bruto knjigovodstvena vrednost
			od toga: restrukturirani*	primljena državna garancija	povećanje problematičnih izloženosti**
1	Novi odobreni krediti - predmet državne garantne šeme	17.062.666	557.930	4.088.948	550.885
2	od toga: obezbeđeni stambenim nepokretnostima	17.992			-
3	od toga: privredna društva	17.058.867	557.930	4.088.037	550.885
4	od toga: mala i srednja preduzeća	16.329.335			550.885
5	od toga: pokriveni komercijalnim nepokretnostima	452.292			21.792

* Presek Krediti i potraživanja od komitenata na 31.12.2022. godine prema prikazanim kategorijama

** U kategoriji prikazano povećanje problematičnih izloženosti nakon novog odobrenja po osnovu garantne šeme (stanje na dan 31.12.2022.)

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Metodologija obračuna očekivanog kreditnog gubitka (nastavak)

Pravila i principi za obračun očekivanog gubitka za problematične finansijske instrumente (Nivo 3) (nastavak)

Naredna tabela prikazuje analizu bruto i neto problematičnih plasmana bankama i klijentima.

U hiljadama dinara	Hartije od vrednosti (napomena 23)		Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija (napomena 24)		Kredit i potraživanja od komitenata (napomena 25)		Ostala sredstva (napomena 30)		Vanbilansne stavke	
	Bruto	Neto	Bruto	Neto	Bruto	Neto	Bruto	Neto	Bruto	Neto
31. decembar 2023.										
Pravna lica, rejting 10	-	-	-	-	102.153	26.018	1.701	317	-	-
Pravna lica, rejting 9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pravna lica, restruktuirani plasmani	-	-	-	-	9.134.163	4.012.735	6.421	930	460.808	150.260
Fizička lica > 90 dana kašnjenja	-	-	-	-	4.533.856	1.373.619	74.132	4.282	4.406	1.671
Ukupno	-	-	-	-	13.770.172	5.412.372	82.254	5.529	465.214	151.931
31. decembar 2022.										
Pravna lica, rejting 10	-	-	-	-	245.796	34.231	3.994	1.135	110.965	55.550
Pravna lica, rejting 9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pravna lica, restruktuirani plasmani	-	-	-	-	8.192.206	3.128.272	4.565	550	471.747	158.871
Fizička lica > 90 dana kašnjenja	-	-	-	-	4.350.486	1.342.966	66.245	9.343	4.423	1.691
Ukupno	-	-	-	-	12.788.488	4.505.469	74.804	11.028	587.135	216.112

Starosna struktura dospelih, a neobezvređenih plasmana na dan 31. decembra 2023. godine, prikazana je u narednoj tabeli:

U hiljadama dinara	Dospeli do 30 dana	Dospeli od 31 do 60 dana	Dospeli od 61 do 90 dana	Dospeli preko 90 dana	Ukupno
Kredit i potraživanja od komitenata					
Bruto vrednost	9.593.022	738.780	238.416	4.349	10.574.567
Ispravka vrednosti	(414.454)	(120.133)	(69.302)	(979)	(604.868)
Neto knjigovodstvena vrednost	9.178.568	618.647	169.114	3.370	9.969.699

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Kretanje bruto knjigovodstvene vrednosti pozicija bilansa stanja po nivoima obezvređenja

(i) Gotovina i sredstva kod centralne banke

U hiljadama dinara		Promene u okviru Nivo-a		Transferi između Nivo-a								Nova odobrenja (+)	31. decembar 2023.
Nivo	1. januar 2023.	Povećanja(+)	Smanjenja (-)	Total transferi	iz N1 (-) u N2 (+)	u N1 (+) iz N2 (-)	iz N1 (-) u N3 (+)	u N1 (+) iz N3 (-)	iz N2 (-) u N3 (+)	u N2 (+) iz N3 (-)	Izlaz (-)		
Nivo 1	69.758.834	60.752.890	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	130.511.724
Nivo 2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nivo 3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno	69.758.834	60.752.890	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	130.511.724

U hiljadama dinara		Promene u okviru Nivo-a		Transferi između Nivo-a								Nova odobrenja (+)	31. decembar 2022.
Nivo	1. januar 2022.	Povećanja(+)	Smanjenja (-)	Total transferi	iz N1 (-) u N2 (+)	u N1 (+) iz N2 (-)	iz N1 (-) u N3 (+)	u N1 (+) iz N3 (-)	iz N2 (-) u N3 (+)	u N2 (+) iz N3 (-)	Izlaz (-)		
Nivo 1	67.572.925	2.185.909	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	69.758.834
Nivo 2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nivo 3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno	67.572.925	2.185.909	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	69.758.834

(ii) Založena finansijska sredstva

U hiljadama dinara		Promene u okviru Nivo-a		Transferi između Nivo-a								Nova odobrenja (+)	31. decembar 2023.
Nivo	1. januar 2023.	Povećanja(+)	Smanjenja (-)	Total transferi	iz N1 (-) u N2 (+)	u N1 (+) iz N2 (-)	iz N1 (-) u N3 (+)	u N1 (+) iz N3 (-)	iz N2 (-) u N3 (+)	u N2 (+) iz N3 (-)	Izlaz (-)		
Nivo 1	7.225.280	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(7.225.280)	-	-
Nivo 2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nivo 3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno	7.225.280	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(7.225.280)	-	-

U hiljadama dinara		Promene u okviru Nivo-a		Transferi između Nivo-a								Nova odobrenja (+)	31. decembar 2022.
Nivo	1. januar 2022.	Povećanja(+)	Smanjenja (-)	Total transferi	iz N1 (-) u N2 (+)	u N1 (+) iz N2 (-)	iz N1 (-) u N3 (+)	u N1 (+) iz N3 (-)	iz N2 (-) u N3 (+)	u N2 (+) iz N3 (-)	Izlaz (-)		
Nivo 1	-	7.225.280	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7.225.280
Nivo 2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nivo 3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno	-	7.225.280	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7.225.280

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Kretanje bruto knjigovodstvene vrednosti pozicija bilansa stanja po nivoima obezvređenja (nastavak)

(iii) Hartije od vrednosti koje se vode po amortizovanoj vrednosti i po fer vrednosti kroz ostali rezultat

U hiljadama dinara		Promene u okviru Nivo-a			Transferi između Nivo-a							Nova odobrenja (+)	31. decembar 2023.
Nivo	1. januar 2023.	Povećanja(+)	Smanjenja (-)	Total transferi	iz N1 (-) u N2 (+)	u N1 (+) iz N2 (-)	iz N1 (-) u N3 (+)	u N1 (+) iz N3 (-)	iz N2 (-) u N3 (+)	u N2 (+) iz N3 (-)	Izlaz (-)		
Nivo 1	102.303.916	31.092.551	(24.980.194)	-	-	-	-	-	-	-	(6.153.761)	-	102.262.512
Nivo 2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nivo 3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno	102.303.916	31.092.551	(24.980.194)								(6.153.761)		102.262.512

U hiljadama dinara		Promene u okviru Nivo-a			Transferi između Nivo-a							Nova odobrenja (+)	31. decembar 2022.
Nivo	1. januar 2022.	Povećanja(+)	Smanjenja (-)	Total transferi	iz N1 (-) u N2 (+)	u N1 (+) iz N2 (-)	iz N1 (-) u N3 (+)	u N1 (+) iz N3 (-)	iz N2 (-) u N3 (+)	u N2 (+) iz N3 (-)	Izlaz (-)		
Nivo 1	109.210.970	11.126.574	(28.900.917)	-	-	-	-	-	-	-	(79.620)	10.946.909	102.303.916
Nivo 2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nivo 3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno	109.210.970	11.126.574	(28.900.917)	-	-	-	-	-	-	-	(79.620)	10.946.909	102.303.916

(iv) Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija

U hiljadama dinara		Promene u okviru Nivo-a			Transferi između Nivo-a uključujući otplate							Nova odobrenja (+)	31. decembar 2023.
Nivo	1. januar 2023.	Povećanja(+)	Smanjenja (-)	Total transferi i otplate	iz N1 (-) u N2 (+)	u N1 (+) iz N2 (-)	iz N1 (-) u N3 (+)	u N1 (+) iz N3 (-)	iz N2 (-) u N3 (+)	u N2 (+) iz N3 (-)	Izlaz (-)		
Nivo 1	75.622.390	5.557.015	(22.613.826)	283.009	(13.727)	296.736	-	-	-	-	(17.319.945)	21.442.107	62.970.750
Nivo 2	277.481	-	(1.808)	(242.006)	12.688	(254.694)	-	-	-	-	(681)	5.085	38.071
Nivo 3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Delimične otplate	-	-	-	(41.003)	1.039	(42.042)	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno	75.899.871	5.557.015	(22.615.634)								(17.320.626)	21.447.192	63.008.821

U hiljadama dinara		Promene u okviru Nivo-a			Transferi između Nivo-a uključujući otplate							Nova odobrenja (+)	31. decembar 2022.
Nivo	1. januar 2022.	Povećanja(+)	Smanjenja (-)	Total transferi i otplate	iz N1 (-) u N2 (+)	u N1 (+) iz N2 (-)	iz N1 (-) u N3 (+)	u N1 (+) iz N3 (-)	iz N2 (-) u N3 (+)	u N2 (+) iz N3 (-)	Izlaz (-)		
Nivo 1	42.216.853	391.997	(40.069.923)	(282.572)	(295.665)	13.093	-	-	-	-	(216.138)	73.582.173	75.622.390
Nivo 2	36.528	-	(1.016)	238.403	250.896	(12.493)	-	-	-	-	(912)	4.478	277.481
Nivo 3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Delimične otplate	-	-	-	44.169	44.769	(600)	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno	42.253.381	391.997	(40.070.939)								(217.050)	73.586.651	75.899.871

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Kretanje bruto knjigovodstvene vrednosti pozicija bilansa stanja po nivoima obezvređenja (nastavak)

(v) *Kredit i potraživanja od komitenata*

U hiljadama dinara		Promene u okviru Nivo-a			Transferi između Nivo-a uključujući otplate								
Nivo	1. januar 2023.	Povećanja (+)	Smanjenja (-)	Total transferi i otplate	iz N1 (-) u N2 (+)	u N1 (+) iz N2 (-)	iz N1 (-) u N3 (+)	u N1 (+) iz N3 (-)	iz N2 (-) u N3 (+)	u N2 (+) iz N3 (-)	Izlaz (-)	Nova odobrenja (+)	31. decembar 2023.
Nivo 1	223.844.649	6.084.994	(28.757.893)	(22.178.975)	(33.387.009)	12.335.432	(1.170.019)	42.621			(38.441.346)	106.474.403	247.025.832
Nivo 2	106.359.367	1.114.433	(12.494.032)	3.320.148	24.633.103	(16.450.832)			(5.252.461)	390.338	(25.055.920)	23.873.342	97.117.338
Nivo 3	12.787.854	55.977	(3.559.730)	4.491.133			962.134	(51.896)	4.154.596	(573.701)	(1.550.821)	1.548.933	13.773.346
Delimične otplate				14.367.694	8.753.906	4.115.400	207.885	9.275	1.097.865	183.363			
Ukupno	342.991.870	7.255.404	(44.811.655)		-	-	-	-	-	-	(65.048.087)	131.896.678	357.916.516

U hiljadama dinara		Promene u okviru Nivo-a			Transferi između Nivo-a uključujući otplate								
Nivo	1. januar 2022.	Povećanja (+)	Smanjenja (-)	Total transferi i otplate	iz N1 (-) u N2 (+)	u N1 (+) iz N2 (-)	iz N1 (-) u N3 (+)	u N1 (+) iz N3 (-)	iz N2 (-) u N3 (+)	u N2 (+) iz N3 (-)	Izlaz (-)	Nova odobrenja (+)	31. decembar 2022.
Nivo 1	264.785.153	4.445.015	(29.982.176)	(55.912.410)	(64.221.400)	9.834.936	(1.558.786)	32.840			(49.921.088)	90.430.155	223.844.649
Nivo 2	56.328.415	149.149	(8.629.882)	33.671.641	48.055.174	(12.004.684)			(2.484.345)	105.496	(11.637.463)	36.477.507	106.359.367
Nivo 3	13.937.931	30.843	(2.936.732)	2.764.729			1.129.920	(39.630)	1.801.490	(127.051)	(1.831.967)	823.050	12.787.854
Delimične otplate				19.476.040	16.166.226	2.169.748	428.866	6.790	682.855	21.555			
Ukupno	335.051.499	4.625.007	(41.548.790)		-	-	-	-	-	-	(63.390.518)	127.730.712	342.991.870

(vi) *Ostala sredstva*

U hiljadama dinara		Promene u okviru Nivo-a			Transferi između Nivo-a uključujući otplate								
Nivo	1. januar 2023.	Povećanja(+)	Smanjenja (-)	Total transferi i otplate	iz N1 (-) u N2 (+)	u N1 (+) iz N2 (-)	iz N1 (-) u N3 (+)	u N1 (+) iz N3 (-)	iz N2 (-) u N3 (+)	u N2 (+) iz N3 (-)	Izlaz (-)	Nova odobrenja (+)	31. decembar 2023.
Nivo 1	1.949.592	38.543	(89.238)	(78.380)	(78.454)	75	(1)	-			(12.343)	5.746	1.813.920
Nivo 2	36.356	3.319	(2.091)	70.071	71.816	(69)			(1.911)	235	(23.237)	21.442	105.860
Nivo 3	74.805	15.898	(6.616)	4.571			8	-	5.164	(601)	(41.540)	31.324	78.442
Delimične otplate				3.738	6.638	(6)	(7)	-	(3.253)	366			
Ukupno	2.060.753	57.760	(97.945)		-	-	-	-	-	-	(77.120)	58.512	1.998.222

U hiljadama dinara		Promene u okviru Nivo-a			Transferi između Nivo-a uključujući otplate								
Nivo	1. januar 2022.	Povećanja(+)	Smanjenja (-)	Total transferi i otplate	iz N1 (-) u N2 (+)	u N1 (+) iz N2 (-)	iz N1 (-) u N3 (+)	u N1 (+) iz N3 (-)	iz N2 (-) u N3 (+)	u N2 (+) iz N3 (-)	Izlaz (-)	Nova odobrenja (+)	31. decembar 2022.
Nivo 1	1.281.791	622.082	(4.671)	67.487	(2.430)	70.063	(146)	-			(27.049)	9.952	1.949.592
Nivo 2	158.020	3.550	(1.941)	(124.941)	2.516	(122.787)			(4.996)	326	(17.901)	19.569	36.356
Nivo 3	67.958	14.891	(5.393)	8.225			301	-	8.674	(750)	(47.584)	36.708	74.805
Delimične otplate				49.229	(86)	52.724	(155)	-	(3.678)	424			
Ukupno	1.507.769	640.523	(12.005)		-	-	-	-	-	-	(92.534)	66.229	2.060.753

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Kretanje ispravke vrednosti po pozicijama bilansa stanja po nivoima obezvređenja (nastavak)

(i) *Gotovina i sredstva kod centralne banke*

U hiljadama dinara		Promene u okviru Nivo-a				Transferi između Nivo-a						Nova odobrenja (+)	31. decembar 2023.
Nivo	1. januar 2023.	Povećanja(+)	Smanjenja (-)	Total transferi	iz N1 (-) u N2 (+)	u N1 (+) iz N2 (-)	iz N1 (-) u N3 (+)	u N1 (+) iz N3 (-)	iz N2 (-) u N3 (+)	u N2 (+) iz N3 (-)	Izlaz (-)		
Nivo 1	3	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8
Nivo 2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nivo 3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno	3	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8

U hiljadama dinara		Promene u okviru Nivo-a				Transferi između Nivo-a						Nova odobrenja (+)	31. decembar 2022.
Nivo	1. januar 2022.	Povećanja(+)	Smanjenja (-)	Total transferi	iz N1 (-) u N2 (+)	u N1 (+) iz N2 (-)	iz N1 (-) u N3 (+)	u N1 (+) iz N3 (-)	iz N2 (-) u N3 (+)	u N2 (+) iz N3 (-)	Izlaz (-)		
Nivo 1	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
Nivo 2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nivo 3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3

(ii) *Založena finansijska sredstva*

U hiljadama dinara		Promene u okviru Nivo-a				Transferi između Nivo-a						Nova odobrenja (+)	31. decembar 2023.
Nivo	1. januar 2023.	Povećanja(+)	Smanjenja (-)	Total transferi	iz N1 (-) u N2 (+)	u N1 (+) iz N2 (-)	iz N1 (-) u N3 (+)	u N1 (+) iz N3 (-)	iz N2 (-) u N3 (+)	u N2 (+) iz N3 (-)	Izlaz (-)		
Nivo 1	4.690	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(4.690)	-	-
Nivo 2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nivo 3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno	4.690	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(4.690)	-	-

U hiljadama dinara		Promene u okviru Nivo-a				Transferi između Nivo-a						Nova odobrenja (+)	31. decembar 2022.
Nivo	1. januar 2022.	Povećanja(+)	Smanjenja (-)	Total transferi	iz N1 (-) u N2 (+)	u N1 (+) iz N2 (-)	iz N1 (-) u N3 (+)	u N1 (+) iz N3 (-)	iz N2 (-) u N3 (+)	u N2 (+) iz N3 (-)	Izlaz (-)		
Nivo 1	-	4.690	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4.690
Nivo 2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nivo 3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno	-	4.690	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4.690

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Kretanje ispravke vrednosti po pozicijama bilansa stanja po nivoima obezvređenja (nastavak)

(iii) *Hartije od vrednosti koje se vode po amortizovanoj vrednosti i po fer vrednosti kroz ostali rezultat*

U hiljadama dinara		Promene u okviru Nivo-a			Transferi između Nivo-a						Nova odobrenja		31. decembar 2023.
Nivo	1. januar 2023.	Povećanja(+)	Smanjenja (-)	Total transferi	iz N1 (-) u N2 (+)	u N1 (+) iz N2 (-)	iz N1 (-) u N3 (+)	u N1 (+) iz N3 (-)	iz N2 (-) u N3 (+)	u N2 (+) iz N3 (-)	Izlaz (-)	(+)	
Nivo 1	67.707	205.844	(51)	-	-	-	-	-	-	-	(2.313)	-	271.187
Nivo 2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nivo 3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno	67.707	205.844	(51)	-	-	-	-	-	-	-	(2.313)	-	271.187

U hiljadama dinara		Promene u okviru Nivo-a			Transferi između Nivo-a						Nova odobrenja		31. decembar 2022.
Nivo	1. januar 2022.	Povećanja(+)	Smanjenja (-)	Total transferi	iz N1 (-) u N2 (+)	u N1 (+) iz N2 (-)	iz N1 (-) u N3 (+)	u N1 (+) iz N3 (-)	iz N2 (-) u N3 (+)	u N2 (+) iz N3 (-)	Izlaz (-)	(+)	
Nivo 1	79.515	5.680	(21.854)	-	-	-	-	-	-	-	(5)	4.371	67.707
Nivo 2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nivo 3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno	79.515	5.680	(21.854)	-	-	-	-	-	-	-	(5)	4.371	67.707

(iv) *Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija*

U hiljadama dinara		Promene u okviru Nivo-a			Transferi između Nivo-a						Nova odobrenja		31. decembar 2023.
Nivo	1. januar 2023.	Povećanja(+)	Smanjenja (-)	Total transferi	iz N1 (-) u N2 (+)	u N1 (+) iz N2 (-)	iz N1 (-) u N3 (+)	u N1 (+) iz N3 (-)	iz N2 (-) u N3 (+)	u N2 (+) iz N3 (-)	Izlaz (-)	(+)	
Nivo 1	4.976	1.461	(3.329)	1.129	(3)	1.132	-	-	-	-	(1.578)	595	3.254
Nivo 2	351	-	(17)	(1.129)	3	(1.132)	-	-	-	-	(5)	194	(606)
Nivo 3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno transferi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Promena*	905	-	-	(1.123)	(1)	(1.122)	-	-	-	-	-	-	(218)
Ukupno	6.232	1.461	(3.346)	(1.123)	(1)	(1.122)	-	-	-	-	(1.583)	789	2.430

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Kretanje ispravke vrednosti po pozicijama bilansa stanja po nivoima obezvređenja (nastavak)

(iv) *Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija (nastavak)*

U hiljadama dinara		Promene u okviru Nivo-a				Transferi između Nivo-a						Nova odobrenja	31. decembar
Nivo	1. januar 2022.	Povećanja(+)	Smanjenja (-)	Total transferi	iz N1 (-) u N2 (+)	u N1 (+) iz N2 (-)	iz N1 (-) u N3 (+)	u N1 (+) iz N3 (-)	iz N2 (-) u N3 (+)	u N2 (+) iz N3 (-)	Izlaz (-)	(+)	2022.
Nivo 1	3.661	175	(2.595)	112	(19)	131	-	-	-	-	(507)	4.130	4.976
Nivo 2	463	-	-	(112)	19	(131)	-	-	-	-	(82)	82	351
Nivo 3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno transferi				-	-	-	-	-	-	-			-
Promena*				905	1.035	(130)	-	-	-	-			905
Ukupno	4.124	175	(2.595)	905	1.035	(130)	-	-	-	-	(589)	4.212	6.232

(v) *Kredit i potraživanja od komitenata*

U hiljadama dinara		Promene u okviru Nivo-a				Transferi između Nivo-a						Nova odobrenja	31. decembar
Nivo	1. januar 2023.	Povećanja(+)	Smanjenja (-)	Total transferi	iz N1 (-) u N2 (+)	u N1 (+) iz N2 (-)	iz N1 (-) u N3 (+)	u N1 (+) iz N3 (-)	iz N2 (-) u N3 (+)	u N2 (+) iz N3 (-)	Izlaz (-)	(+)	2023.
Nivo 1	2.571.387	172.987	(724.525)	219.341	(325.942)	558.658	(46.008)	32.633	-	-	(432.623)	907.788	2.714.355
Nivo 2	2.641.485	381.535	(935.469)	(475.283)	325.942	(558.658)	-	-	(416.621)	174.054	(602.086)	847.808	1.857.990
Nivo 3	7.160.562	510.747	(2.773.651)	255.942	-	-	46.008	(32.633)	416.621	(174.054)	(1.103.680)	1.152.944	5.202.864
Ukupno transferi		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Promena*	1.774.722	-	-	1.896.878	521.192	(470.874)	440.656	(31.594)	1.595.175	(157.677)	-	-	3.671.600
Ukupno	14.148.156	1.065.269	(4.433.645)	1.896.878	521.192	(470.874)	440.656	(31.594)	1.595.175	(157.677)	(2.138.389)	2.908.540	13.446.809

U hiljadama dinara		Promene u okviru Nivo-a				Transferi između Nivo-a						Nova odobrenja	31. decembar
Nivo	1. januar 2022.	Povećanja(+)	Smanjenja (-)	Total transferi	iz N1 (-) u N2 (+)	u N1 (+) iz N2 (-)	iz N1 (-) u N3 (+)	u N1 (+) iz N3 (-)	iz N2 (-) u N3 (+)	u N2 (+) iz N3 (-)	Izlaz (-)	(+)	2022.
Nivo 1	1.883.111	377.244	(422.621)	88.600	(443.385)	583.580	(79.173)	27.578	-	-	(325.112)	970.165	2.571.387
Nivo 2	2.487.511	246.775	(427.409)	(511.944)	443.385	(583.580)	-	-	(442.721)	70.972	(358.952)	1.205.504	2.641.485
Nivo 3	8.086.036	491.758	(1.687.339)	423.344	-	-	79.173	(27.578)	442.721	(70.972)	(549.116)	395.879	7.160.562
Ukupno transferi				-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Promena*				1.774.722	1.215.415	(482.656)	450.989	(25.765)	671.468	(54.729)			1.774.722
Ukupno	12.456.658	1.115.777	(2.537.369)	1.774.722	1.215.415	(482.656)	450.989	(25.765)	671.468	(54.729)	(1.233.180)	2.571.548	14.148.156

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Kretanje ispravke vrednosti po pozicijama bilansa stanja po nivoima obezvređenja (nastavak)

(vi) Ostala sredstva													
U hiljadama dinara		Promene u okviru Nivo-a			Transferi između Nivo-a								
Nivo	1. januar 2023.	Povećanja(+)	Smanjenja (-)	Total transferi	iz N1 (-) u N2 (+)	u N1 (+) iz N2 (-)	iz N1 (-) u N3 (+)	u N1 (+) iz N3 (-)	iz N2 (-) u N3 (+)	u N2 (+) iz N3 (-)	Izlaz (-)	Nova odobrenja (+)	31. decembar 2023.
Nivo 1	365	6.072	(4)	(20)	(16)	-	(4)	-	-	-	(18)	1	6.396
Nivo 2	1.032	43	(48)	526	16	-	-	-	(39)	549	(212)	146	1.487
Nivo 3	56.622	16.597	(2.642)	(506)	-	-	4	-	39	(549)	(36.614)	28.370	61.827
Ukupno transferi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Promena*	6.161	-	-	3.850	-	-	4	-	4.394	(548)	-	-	10.011
Ukupno	64.180	22.712	(2.694)	3.850	-	-	4	-	4.394	(548)	(36.844)	28.517	79.721

U hiljadama dinara		Promene u okviru Nivo-a			Transferi između Nivo-a								
	1. januar 2022.	Povećanja(+)	Smanjenja (-)	Total transferi	iz N1 (-) u N2 (+)	u N1 (+) iz N2 (-)	iz N1 (-) u N3 (+)	u N1 (+) iz N3 (-)	iz N2 (-) u N3 (+)	u N2 (+) iz N3 (-)	Izlaz (-)	Nova odobrenja (+)	31. decembar 2022.
Nivo													
Nivo 1	36	39	(4)	295	(8)	305	(2)	-	-	-	(14)	13	365
Nivo 2	580	67	(41)	345	8	(305)			(76)	718	(131)	212	1.032
Nivo 3	61.877	15.866	(5.089)	(640)			2	-	76	(718)	(44.269)	28.877	56.622
Ukupno transferi				-	-	-	-	-	-	-			-
Promena*				6.161	14	(294)	179	-	6.978	(716)			6.161
Ukupno	62.493	15.972	(5.134)	6.161	14	(294)	179	-	6.978	(716)	(44.414)	29.102	64.180

Kretanje vanbilansnih izloženosti

U hiljadama dinara				Promene u okviru nivoa		Transferi između Nivo-a							
Nivo	1. januar 2023.	Povećanja(+)	Smanjenja (-)	Total transferi	iz N1 (-) u N2 (+)	u N1 (+) iz N2 (-)	iz N1 (-) u N3 (+)	u N1 (+) iz N3 (-)	iz N2 (-) u N3 (+)	u N2 (+) iz N3 (-)	Izlaz (-)	Nova odobrenja (+)	31. decembar 2023.
Nivo 1	181.287.432	10.420.760	(11.767.741)	(17.492.793)	(29.244.813)	11.984.285	(232.339)	74			(65.251.519)	117.344.369	214.540.508
Nivo 2	43.276.780	2.426.331	(1.429.042)	21.410.554	29.593.675	(8.194.032)			(1.388)	12.299	(23.406.537)	26.551.680	68.829.766
Nivo 3	587.134	1.002	(57.979)	73.692			86.061	(55)	1.366	(13.680)	(338.548)	199.913	465.214
Delimične otplate				(3.991.453)	(348.862)	(3.790.253)	146.278	(19)	22	1.381			
Ukupno	225.151.346	12.848.093	(13.254.762)	-	-	-	-	-	-	-	(88.996.604)	144.095.962	283.835.488

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Kretanje vanbilansnih izloženosti (nastavak)

U hiljadama dinara		Promene u okviru nivoa		Transferi između Nivo-a								Nova odobrenja (+)	31. decembar 2022.
Nivo	1. januar 2022.	Povećanja(+)	Smanjenja (-)	Total transferi	iz N1 (-) u N2 (+)	u N1 (+) iz N2 (-)	iz N1 (-) u N3 (+)	u N1 (+) iz N3 (-)	iz N2 (-) u N3 (+)	u N2 (+) iz N3 (-)	Izlaz (-)		
Nivo 1	190.361.996	10.990.178	(11.618.256)	(9.693.246)	(16.813.878)	7.461.582	(340.950)	-			(73.859.881)	75.106.641	181.287.432
Nivo 2	24.708.004	245.123	(403.346)	11.395.335	18.677.631	(7.285.199)			(1.249)	4.152	(11.993.303)	19.324.967	43.276.780
Nivo 3	145.269	321	(2.711)	186.685			189.119	-	1.331	(3.765)	(92.226)	349.796	587.134
Delimične otplate				(1.888.774)	(1.863.753)	(176.383)	151.831	-	(82)	(387)			-
Ukupno	215.215.269	11.235.622	(12.024.313)	-	-	-	-	-	-	-	(85.945.410)	94.781.404	225.151.346

Kretanje rezervisanja po vanbilansnim izloženostima

U hiljadama dinara		Promene u okviru nivoa		Transferi između Nivo-a								Nova odobrenja (+)	31. decembar 2023.
Nivo	1. januar 2023.	Povećanja(+)	Smanjenja (-)	Total transferi	iz N1 (-) u N2 (+)	u N1 (+) iz N2 (-)	iz N1 (-) u N3 (+)	u N1 (+) iz N3 (-)	iz N2 (-) u N3 (+)	u N2 (+) iz N3 (-)	Izlaz (-)		
Nivo 1	406.425	16.627	(107.100)	(26.448)	(70.300)	44.741	(918)	29			(147.552)	199.339	341.291
Nivo 2	156.583	120.223	(24.425)	33.183	70.300	(44.741)			(117)	7.741	(218.549)	267.467	334.482
Nivo 3	265.578	24.393	(32.716)	(6.969)			918	(29)	(117)	(7.741)	(203.950)	128.466	174.802
Ukupno transferi													-
Promena*	314.231			373.118	380.639	(32.889)	32.180	(29)	621	(7.404)			687.349
Ukupno	1.142.817	161.243	(164.241)	372.884	380.639	(32.889)	32.180	(29)	387	(7.404)	(570.051)	595.272	1.537.924

U hiljadama dinara		Promene u okviru nivoa		Transferi između Nivo-a								Nova odobrenja (+)	31. decembar 2022.
Nivo	1. januar 2022.	Povećanja(+)	Smanjenja (-)	Total transferi	iz N1 (-) u N2 (+)	u N1 (+) iz N2 (-)	iz N1 (-) u N3 (+)	u N1 (+) iz N3 (-)	iz N2 (-) u N3 (+)	u N2 (+) iz N3 (-)	Izlaz (-)		
Nivo 1	119.431	186.542	(7.559)	3.740	(8.115)	12.138	(283)	-			(46.787)	151.058	406.425
Nivo 2	56.874	20.765	(13.410)	(857)	8.115	(12.138)			(35)	3.201	(23.447)	116.658	156.583
Nivo 3	82.855	327	(1.127)	(2.883)			283	-	35	(3.201)	(53.426)	239.832	265.578
Ukupno transferi				-	-	-	-	-	-	-			-
Promena*				314.231	218.098	(6.498)	104.712	-	733	(2.814)			314.231
Ukupno	259.160	207.634	(22.096)	314.231	218.098	(6.498)	104.712	-	733	(2.814)	(123.660)	507.548	1.142.817

U migracionim pregledima iznad, prema pozicijama prikazani su:

- "Promene u okviru nivoa" predstavljaju povećanja i smanjenja izloženosti za potraživanja koja postoje na početku i na kraju perioda;
- U delu tabele "Transferi između nivo-a" prikazane su izloženosti koje su u odnosu na početak perioda promenile nivo na kraju perioda;
- U delu tabele "Izlaz" prikazane su potpuno otplaćene izloženosti, odnosno izloženosti koje postoje na početku perioda ali ne postoje na kraju perioda;
- U kategoriji "Nova odobrenja" prikazane su izloženosti nastale tokom perioda;
- Promena* predstavlja promenu rezervisanja usled promene vrednovanja

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Sredstva obezbeđenja – kolaterali

Ublažavanje kreditnog rizika se vrši kroz adekvatan proces upravljanja kolateralom. Svrha uspostavljanja svih dostupnih kolaterala, adekvatno knjiženje, procena i praćenje se vrši u cilju minimizacije rizika u meri u kojoj je to moguće. Iz tog razloga Grupa je posebno posvećena upravljanju kolateralom, u cilju održavanja prihvatljivog odnosa između prihvaćenog rizika i realne stope naplate, kontrole i ublažavanja rizika koji su vezani za kvalitet, koncentraciju ili osiguranje potraživanja, njihovu ročnost, valutu, itd. Ciljajući ka daljem unapređenju procesa i sistema koji se odnose na ublažavanje kreditnog rizika, Banka, kao matično pravno lice, uspostavila je posebnu organizacionu jedinicu čije aktivnosti uključuju procene kolaterala, proces praćenja sredstava obezbeđenja, tačno izveštavanje, upravljanje odnosima sa spoljnim saradnicima (licenciranim proceniteljima, proceniteljskim kućama, osiguravajućim kućama i supervizorima), izrada stručnih mišljenja, internih procena i celokupne pravne i ekonomske analize kolaterala, unapređenje kvaliteta podataka i statistički monitoring sredstava obezbeđenja.

Grupa koristi odgovarajuća interna akta za upravljanje instrumentima obezbeđenja. Najvažniji instrumenti obezbeđenja koje Grupa prihvata i koristi sa ciljem smanjenja kreditnog rizika su:

- finansijska sredstva obezbeđenja (gotovinski depoziti), za koje je dozvoljeno vrednovanje u punom iznosu,
- plative garancije prvoklasnih banaka i država, vrednovanje do punog iznosa,
- hipoteke nad stambenim i komercijalnim nepokretnostima, vrednovanje najviše do 70% i 60% respektivno u odnosu na procenjenu vrednost nepokretnosti,
- hartije od vrednosti izdate od strane država, centralnih banaka ili institucija sa zadovoljavajućim kreditnim rejtingom.

U slučaju kada se valuta instrumenta obezbeđenja razlikuje od valute plasmana koji je njime pokriven, materijalna vrednost instrumenta obezbeđenja se dodatno koriguje, korišćenjem faktora umanjenja koji su definisani za svaku kombinaciju valuta, a propisani su relevantnom internom regulativom kojom se definiše proces ublažavanja kreditnog rizika.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE
IZVEŠTAJE**

31. decembar 2023. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

(b) Kreditni rizik (nastavak)

Sredstva obezbeđenja – kolaterali (nastavak)

Procena fer vrednosti kolaterala, uzetih kao obezbeđenje po osnovu plasmana Grupe do nivoa izloženosti kreditnom riziku na dan 31. decembra je prikazana u narednoj tabeli:

U hiljadama dinara	Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija		Kredit i potraživanja od komitenata		Vanbilansne stavke	
	2023	2022	2023	2022	2023	2022
Pravna lica, rejting 10	-	-	29.830	4.465	-	137
Nekretnine	-	-	28.227	-	-	-
Keš	-	-	-	-	-	137
Garancije	-	-	1.603	4.465	-	-
Zaloge	-	-	-	-	-	-
Ostalo	-	-	-	-	-	-
Pravna lica, rejting 9	-	-	-	-	-	-
Nekretnine	-	-	-	-	-	-
Keš	-	-	-	-	-	-
Garancije	-	-	-	-	-	-
Zaloge	-	-	-	-	-	-
Ostalo	-	-	-	-	-	-
Pravna lica, restruktuirani plasmani	-	-	6.063.521	5.675.278	79.253	27.758
Nekretnine	-	-	5.108.591	5.290.116	31.497	18.991
Keš	-	-	72.803	179.705	47.756	8.767
Garancije	-	-	229.296	149.304	-	-
Zaloge	-	-	652.831	56.153	-	-
Ostalo	-	-	-	-	-	-
Fizička lica > 90 dana kašnjenja	-	-	478.558	429.666	-	-
Nekretnine	-	-	446.256	392.721	-	-
Keš	-	-	630	5.281	-	-
Garancije	-	-	31.672	31.664	-	-
Zaloge	-	-	-	-	-	-
Ostalo	-	-	-	-	-	-
Grupna ispravka vrednosti na osnovu procene kolaterala	294.589	1.266	120.178.361	115.362.621	21.294.837	17.761.035
Nekretnine	-	-	99.930.722	96.692.170	10.833.957	6.124.208
Keš	293.989	-	2.830.307	2.741.287	5.581.018	5.245.716
Garancije	600	1.266	14.980.087	12.957.068	4.810.639	6.358.446
Zaloge	-	-	1.937.605	2.708.734	36.696	32.665
Ostalo	-	-	499.640	263.362	32.527	-
Ukupno	294.589	1.266	126.750.270	121.472.030	21.374.090	17.788.930

4 UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**(c) Tržišni rizici**

Tržišni rizici su mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe po osnovu promena vrednosti bilansnih i vanbilansnih pozicija koje nastaju usled kretanja cena na tržištu. Ovi rizici obuhvataju devizni rizik i cenovni rizik po osnovu dužničkih i vlasničkih hartija od vrednosti.

Uspostavljenim sistemom limita za izloženost Grupe tržišnim rizicima uspostavlja se granica ukupne apsorpcije ekonomskog kapitala kao i prihvatljivi nivo ekonomskog gubitka kako za aktivnosti koje se sprovode kroz knjigu trgovanja tako i za ukupnu poslovnu aktivnost Grupe a u skladu sa kapacitetima za preuzimanje rizika.

- Jedan od osnovnih indikatora za praćenje izloženosti Grupe tržišnom riziku tokom 2023. godine je:
- VaR (Value at Risk) - potencijalni gubitak vrednosti portfolija u toku jednog dana sa 99% intervalom pouzdanosti; VaR se izračunava na osnovu istorijskog simulacionog pristupa i prati se dnevno. Osnovni faktori rizika koji su obuhvaćeni ovom kalkulacijom su: rizik kamatne stope, kreditnog spreda, devizni rizik, volatilnost i inflacija.

Pored ovih osnovnih indikatora, prilikom praćenja i upravljanja izloženosti tržišnom riziku, Grupa koristi i neke dodatne (granularne) limite koji imaju za cilj sprečavanje povećane izloženosti u pojedinačnim faktorima rizika, kao i u faktorima rizika koji nisu dovoljno uzeti u obzir prilikom VaR analize.

Najvažniji od ovih indikatora su analize senzitivnosti – BPV (Basis Point Value Sensitivity) i CPV (Credit Point Value Sensitivity).

Tokom 2023. godine, izloženost Grupe tržišnim rizicima bila je u okviru definisanih limita i u skladu sa kapacitetima za preuzimanje rizika.

Pregled VaR pozicije portfolija trgovanja:

U hiljadama dinara	Na dan 31.decembar	Prosek	Maksimum	Minimum
2023.				
Devizni rizik	1.014	1.949	7.229	138
Rizik od promene kamatne stope	29.310	23.479	41.427	3.237
Rizik kreditnog raspona	29.907	24.982	37.299	5.801
Kovarijansa	(26.465)	-	-	-
Ukupno	33.766	32.238	53.916	5.954
2022.				
Devizni rizik	3.581	2.006	7.460	247
Rizik od promene kamatne stope	7.750	6.077	15.296	598
Rizik kreditnog raspona	7.462	2.508	8.800	518
Kovarijansa	(4.874)	-	-	-
Ukupno	13.919	7.402	18.902	2.425

Retroaktivno testiranje (backtesting) VaR modela se prati na mesečnom nivou i izveštava na ALCO odboru.

Ukoliko je realizovan PnL gubitak veći u odnosu na gubitak prikazan VaR modelom, on se smatra prekoračenjem ("overdraft"). Retroaktivno testiranje se odnosi na period od poslednjih 250 radnih dana u odnosu na datum posmatranja.

Izloženost klimatskom riziku se postepeno uvodi i prilikom praćenja tržišnih rizika, trenutno samo u informativne svrhe. Efekat na koji rizici povezani s klimom potencijalno utiču na tržišni rizik se ogleda kroz promenu fer vrednosti pozicija Grupe usled volatilnosti tržišnih faktora (kamatnih stopa, kurseva) izazvane: tranzicionim rizikom (usled restriktivnijih regulatornih zahteva u cilju kontrolisanja ekonomije koja dovodi do globalnog zagrevanja) i fizički rizik (usled ekonomskog uticaja pojačane emisije štetnih gasova).

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

(c) Tržišni rizici (nastavak)

Nije bilo strateških izmena kada je u pitanju upravljanje likvidnosnim i tržišnim rizicima u odnosu na 2022. godinu. Osnovna ažuriranja u internim politikama odnose se na revidiranje postojećih procesnih uloga i aktivnosti, ažuriranje odgovarajućih limita za pokazatelje i implementaciju modelovanja depozita bez ugovorenog roka dospeća (iz ugla likvidnosti i kamatnog rizika).

Devizni rizik

Devizni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled promene deviznih kurseva.

Pokazatelj deviznog rizika je odnos između ukupne otvorene devizne pozicije Grupe i kapitala Grupe, obračunat u skladu sa Odlukom kojom se uređuje adekvatnost kapitala banke. Grupa je dužna da odnose između aktive i pasive održava tako da njena ukupna otvorena devizna pozicija na kraju svakog radnog dana ne bude veća od 20% njenog kapitala. Finansijski rizici pripremaju izveštaj o deviznom riziku za potrebe NBS na intradnevnom (slanje izveštaja sa stanjima u 12h i 14h), dnevnom i mesečnom nivou.

Grupa je izložena efektima promena kurseva najznačajnijih valuta na finansijsku poziciju i tokove gotovine. Rukovodstvo Grupe uspostavlja limite izloženosti riziku određenih valuta i vrši stalni nadzor kako bi pozicije po različitim valutama bile u okviru uspostavljenih limita. Limiti važe za sve devizno relevantne proizvode u okviru organizacione strukture Upravljanje rizicima klijenata i treasury aktivnosti. Oni pokrivaju i pozicije u trgovanju kao i selektivne strateške devizne pozicije organizacione strukture Upravljanje aktivom i pasivom i finansiranje. Sve osetljivosti koje proizilaze iz pozicija vezanih za devize su limitirane opštim VaR limitom određenim na nivou Upravljanja rizicima klijenata i treasury aktivnosti i Upravljanja aktivom i pasivom i finansiranjem.

U cilju zaštite od rizika promene deviznih kurseva Grupa zaključuje derivatne ugovore i ugovara kredite i plasmane sa valutnom klauzulom.

Upravljanje deviznim rizikom Grupe na operativnom nivou je odgovornost organizacione strukture Trgovanje finansijskim proizvodima u okviru Upravljanja rizicima klijenata i treasury aktivnosti.

Pokazatelj deviznog rizika se izračunava kao odnos između ukupne neto otvorene devizne pozicije i kapitala Banke.

	2023.	2022.
Pokazatelj deviznog rizika		
- na 31. decembar	3,78	2,07
- maksimalan za period - mesec decembar*	4,38	5,12
- minimalni za period - mesec decembar*	0,12	0,33

*Navedeni pokazatelji se posmatraju samo za Banku.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

(c) Tržišni rizici (nastavak)

Devizni rizik (nastavak)

Neto devizna pozicija Grupe na dan 31. decembra 2023. godine:

U hiljadama dinara	USD	EUR	CHF	Ostale valute	RSD	Ukupno
Gotovina i sredstva kod centralne banke	203.066	37.916.047	288.177	102.701	92.001.725	130.511.716
Potraživanja po osnovu derivata	-	2.049.563	-	-	6.094	2.055.657
Hartije od vrednosti	-	18.750.155	-	-	85.695.631	104.445.786
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	20.800.185	13.578.484	49.580	372.249	28.205.893	63.006.391
Kredit i potraživanja od komitenata	-	242.141.830	102.530	-	102.225.347	344.469.707
Potraživanja po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	636.909	-	-	-	636.909
Ostala sredstva	9.267	533.736	-	1	1.375.497	1.918.501
Ukupna aktiva	21.012.518	315.606.724	440.287	474.951	309.510.187	647.044.667
Obaveze po osnovu derivata	-	2.098.367	-	-	20.775	2.119.142
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	416.148	124.936.758	280	4.819	20.808.772	146.166.777
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima	15.574.859	175.289.217	4.555.947	1.120.358	193.195.023	389.735.404
Obaveze po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	734.550	-	-	-	734.550
Ostale obaveze	445.701	6.506.670	18.157	136.104	3.208.905	10.315.537
Ukupna pasiva	16.436.708	309.565.562	4.574.384	1.261.281	217.233.475	549.071.410
Finansijski instrumenti iz vanbilansa (valutni svop, forward, spot)	(4.613.291)	(8.065.070)	4.119.213	831.675	7.698.114	(29.359)
Neto devizna pozicija na dan 31. decembra 2023. godine	(37.481)	(2.023.908)	(14.884)	45.345	99.974.826	97.943.898

**Napomena: sredstva i obaveze sa valutnom klauzulom iskazane su u okviru pozicija valuta za koje su indeksirane.*

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

(c) Tržišni rizici (nastavak)

Devizni rizik (nastavak)

Neto devizna pozicija Grupe na dan 31. decembra 2022. godine:

U hiljadama dinara	USD	EUR	CHF	Ostale valute	RSD	Ukupno
Gotovina i sredstva kod centralne banke	288.224	35.032.983	218.665	154.942	34.064.017	69.758.831
Založena finansijska sredstva	-	-	-	-	7.220.590	7.220.590
Potraživanja po osnovu derivata	-	2.784.580	-	-	24.169	2.808.749
Hartije od vrednosti	-	14.774.282	-	-	88.997.599	103.771.881
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	15.705.894	24.673.820	48.612	374.452	35.090.861	75.893.639
Kredit i potraživanja od komitenata	-	220.572.904	110.680	-	108.160.130	328.843.714
Potraživanja po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	1.083.998	-	-	-	1.083.998
Ostala sredstva	20.238	155.399	-	4	1.820.932	1.996.573
Ukupna aktiva	16.014.356	299.077.966	377.957	529.398	275.378.298	591.377.975
Obaveze po osnovu derivata	-	2.805.207	-	-	14.189	2.819.396
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	139.217	106.181.017	1.191	1.503	32.872.727	139.195.655
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima	13.025.879	176.704.806	4.382.291	1.192.366	162.835.239	358.140.581
Obaveze po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	924.644	-	-	-	924.644
Ostale obaveze	411.882	3.911.385	17.703	68.247	2.740.318	7.149.535
Ukupna pasiva	13.576.978	290.527.059	4.401.185	1.262.116	198.462.473	508.229.811
Finansijski instrumenti iz vanbilansa (valutni svop, forward, spot)	(2.201.018)	(10.584.789)	4.018.870	751.008	8.028.381	12.452
Neto devizna pozicija na dan 31. decembra 2022. godine	236.360	(2.033.882)	(4.358)	18.290	84.944.206	83.160.616

**Napomena: sredstva i obaveze sa valutnom klauzulom iskazane su u okviru pozicija valuta za koje su indeksirane.*

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

Strategija upravljanja nefinansijskim rizicima (operativnim i reputacionim) izrađuje se godišnje i predstavlja instrument za strukturirani pristup upravljanja ovim rizicima kroz identifikaciju i mitigaciju ključnih rizika.

Strategija se bazira na rezultatima analiza koje sprovede nefinansijski rizici, zajedno sa vlasnicima procesa (RCSA uključujući i ICT/Cyber risk, TOR ključne rizike banke, Scenario analizu, evidentirane događaje operativnih rizika i slično), kao i na primeni strategije UniCredit Grupe za nefinansijske rizike (operativne i reputacione) u delovima relevantnim za Grupu, a u skladu sa instrukcijama i rokovima definisanim od strane Grupne funkcije za nefinansijske rizike (operativne i reputacione).

Praćenje ispunjenosti akcionih planova definisanih Strategijom upravljanja Nefinansijskim rizicima (Operativnim i Reputacionim) vrši se na kvartalnom nivou u okviru Komiteta za nefinansijske rizike (NFR komitet).

(d) Operativni rizici

Operativni rizik je rizik od nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled propusta u radu zaposlenih, neadekvatnih procedura i procesa u Banci, neadekvatnog upravljanja informacionim i drugim sistemima, kao i usled nastupanja nepredvidivih spoljnih događaja. Operativni rizik uključuje pravni rizik i rizik usklađenosti poslovanja, a isključuje strateški i reputacioni rizik. Operativni rizik se definiše kao događaj nastao kao rezultat neodgovarajućih ili neuspešnih internih procesa, postupaka osoblja i sistema ili sistemskih i drugih spoljašnjih događaja: interne ili eksterne malverzacije, prakse zapošljavanja i bezbednosti na radnom mestu, potraživanja klijenata, distribucije proizvoda, novčanih kazni i penala usled povreda, štete nanete materijalnoj imovini, poremećaja u poslovanju i sistemskih propusta, upravljanja procesom.

(e) Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti je mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe prouzrokovan nemogućnošću Grupe da ispuni svoje obaveze kao rezultat povlačenja postojećih izvora finansiranja i/ili nemogućnosti obezbeđivanja novih izvora finansiranja ili poteškoća u pretvaranju aktive u likvidna sredstva usled poremećaja na tržištu. Osnovni cilj ukupnog upravljanja likvidnošću Grupe je održavanje adekvatne likvidnosti i pozicije finansiranja kako bi se omogućilo Grupi da ispuni svoje obaveze plaćanja ne samo u redovnom poslovanju, već i u stresnim okolnostima.

Rizik likvidnosti sa kojim se Grupa susreće u svakodnevnom poslovanju može imati različite oblike:

- Unutar dnevna likvidnost - rizik likvidnosti u toku dana javlja se kada Grupa nije u mogućnosti da pravovremeno i na vreme ispunjava obaveze plaćanja i u normalnim i stresnim uslovima.
- Rizik kratkoročne likvidnosti se odnosi na rizik neusklađenosti između iznosa i/ili ročnosti priliva gotovine i odliva gotovine u bliskom vremenskom periodu (do jedne godine).
- Tržišna likvidnost - rizik da se Grupa može suočiti sa značajnim gubitkom vrednosti svojih likvidnih sredstava kad god je potrebno da ih likvidira putem prodaje ili repo operacija.
- Rizik strukturalne likvidnosti definiše se kao nemogućnost prikupljanja potrebnih sredstava za održavanje adekvatnog odnosa između srednjoročnih i dugoročnih (preko jedne godine) sredstava i obaveza po razumnim cenovnim nivoima, na stabilan i održiv način, bez uticaja na dnevne operacije ili finansijsko stanje Grupe.
- Rizik nepredviđenih ili stresnih okolnosti je vezan za buduće i neočekivane obaveze koje bi mogle zahtevati od Grupe veću količinu likvidnosti u odnosu na ono što se smatra iznosom za vođenje redovnog poslovanja.
- Rizik koncentracije finansiranja nastaje kada Grupa koristi ograničeni broj izvora finansiranja, pa oni postaju takvi da bi povlačenje jednog ili više njih moglo izazvati probleme sa likvidnošću.
- Rizik likvidnosti u stranoj valuti (FX rizik) koji nastaje zbog trenutne i projektovane neusklađenosti likvidnosti između priliva gotovine i odliva gotovine u stranim valutama ili različitog raspoređivanja imovine i obaveza u stranim valutama u vremenskom horizontu.

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

(e) Rizik likvidnosti (nastavak)

Grupa u okviru upravljanja rizikom likvidnosti adresira svaki od gore navedenih izvora rizika likvidnosti kroz odgovarajući sistem limita.

Sistem limita koji se koristi u dnevnom upravljanju rizikom likvidnosti osigurava da Grupa održava poziciju likvidnosti i finansiranja koja je dovoljno snažna da podnese moguće efekte nepovoljnih scenarija u kojima se gore navedeni rizici mogu materijalizovati. Sistem limita za Grupu je definisan u Okviru apetita za rizike (RAF) kao i drugim granularnim limitima. RAF definiše nivo rizika koji je Grupa spremna da preuzme u ostvarivanju svojih strateških ciljeva i poslovnog plana, uzimajući u obzir interes svojih akcionara, kao i kapitalne i druge regulatorne i zakonske zahteve. Kao takav, RAF je odobren od strane Upravnog odbora, dok granularni limiti (ili drugi oblik ograničenja) proizilaze iz RAF-a: njihov proces odobravanja i eskalacije, međutim, uključuje i druge komitete ili funkcije koje su postavljene na niži hijerarhijski nivo u organizaciji Grupe.

Neki od osnovnih pokazatelja likvidnosti uključenih u RAF za 2023. godinu bili su:

- Pokazatelj likvidnosti Banke i uži pokazatelj likvidnosti Banke
- Pokazatelj pokrića likvidnom aktivom (LCR) - konsolidovani
- Pokazatelj neto stabilnih izvora finansiranja (NSFR)

Tokom 2023. godine nije bilo prekoračenja ni jednog od definisanih limita.

Pokazatelj likvidnosti Grupe i uži pokazatelj likvidnosti Banke

Pokazatelj likvidnosti Grupe predstavlja odnos zbira likvidnih potraživanja banke prvog i drugog reda, s jedne strane, i zbira obaveza Banke po viđenju ili bez ugovorenog roka dospeća i obaveza banke sa ugovorenim rokom dospeća u narednih mesec dana od dana vršenja obračuna pokazatelja likvidnosti, s druge strane.

U kontekstu ovog izveštaja saglasno Odluci NBS o upravljanju rizikom likvidnosti, likvidna potraživanja prvog reda su: gotovina i sredstva kod Centralne banke, stanja na računima kod banaka koje su imale rejting najmanje BBB u Standard & Poor's ili Fitch-IBCA rejtingu ili najmanje Baa3 u portfelju Moodi's rejtinga i hartije od vrednosti. Likvidna potraživanja drugog reda su ostala potraživanja koja dospevaju u roku od mesec dana nakon izračunavanja koeficijenta likvidnosti.

Grupa je dužna da nivo likvidnosti održava tako da:

- iznosi najmanje 1,0 – kada je obračunat kao prosek svih radnih dana u mesecu
- ne bude manji od 0,9 duže od tri uzastopna radna dana,
- iznosi najmanje 0,8 – kada je obračunat za radni dan.

Uži pokazatelj likvidnosti banke predstavlja odnos likvidnih potraživanja banke prvog reda, s jedne strane, i zbira obaveza banke po viđenju ili bez ugovorenog roka dospeća i obaveza banke sa ugovorenim rokom dospeća u narednih mesec dana od dana vršenja obračuna.

Grupa je dužna da nivo likvidnosti održava tako da uži pokazatelj likvidnosti:

- iznosi najmanje 0,7 – kada je obračunat kao prosek svih radnih dana u mesecu
- ne bude manji od 0,6 duže od tri uzastopna radna dana,
- iznosi najmanje 0,5 – kada je obračunat za radni dan.

Grupa je dužna da o neusklađenosti pokazatelja likvidnosti u toku dva uzastopna radna dana obavesti NBS i to narednog radnog dana. Ako Banka utvrdi kritično nizak nivo likvidnosti, dužna je da o tome obavesti NBS – najkasnije narednog radnog dana. Ovo obaveštenje sadrži podatke o iznosu likvidnih sredstava koje nedostaju, o razlozima nelikvidnosti i o planiranim aktivnostima za otklanjanje uzroka nelikvidnosti. Finansijski rizici pripremaju izveštaj o dnevnoj likvidnosti za potrebe NBS na dnevnom nivou.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

(e) Rizik likvidnosti (nastavak)

Ostvarene vrednosti pokazatelja likvidnosti i užeg pokazatelja likvidnosti tokom 2022. i 2023. godine:

	2023.	2022.
Pokazatelj likvidnosti Banke:		
- na 31. decembar	2,29	2,00
- prosek za period - mesec decembar	2,24	1,98
- maksimalan za period - mesec decembar	2,34	2,10
- minimalan za period - mesec decembar	2,15	1,89
	2023.	2022.
Uži pokazatelj likvidnosti:		
- na 31. decembar	1,70	1,27
- prosek za period - mesec decembar	1,38	1,32
- maksimalan za period - mesec decembar	1,70	1,44
- minimalan za period - mesec decembar	1,20	1,19

Pokazatelj pokrića likvidnom aktivom (LCR)

Ovaj indikator predstavlja odnos zaštitnog sloja likvidnosti Grupe i neto odliva njenih likvidnih sredstava do kojih bi došlo tokom narednih 30 dana od dana računanja ovog pokazatelja u pretpostavljenim uslovima stresa. Ovaj pokazatelj se računa na mesečnom nivou za Banku i 2 puta godišnje konsolidovano na nivou Grupe. Grupa je dužna da pokazatelj pokrića likvidnom aktivom, zbirno u svim valutama, održava na nivou koji nije niži od 100%.

Ostvarene vrednosti LCR ukazuju na visok nivo likvidnosti tokom 2022. i 2023. godine:

U hiljadama dinara		
Na dan 31. decembra	2023.	2022.
Zaštitni sloj likvidnosti	185.698.171	145.269.360
Neto odlivi likvidnih sredstava	112.732.451	91.449.099
LCR	165%	159%

Pokazatelj neto stabilnih izvora finansiranja (NSFR)

Pokazatelj se obračunava na osnovu metodologije UniCredit Grupe s obzirom na činjenicu da ne postoje regulatorni zahtevi u Republici Srbiji. U 2023. godini NBS je najavila uvođenje navedenog izveštaja počev od juna 2024. godine. Tokom 2023. godine Grupa je bila u okvirima koji su definisani RAF procesom.

Sistem upravljanja rizikom likvidnosti definiše i specifične limite koji obezbeđuju da su rezerve likvidnosti dovoljno velike da pokrivaju i periode intenzivnog stresa. Stres test rizika likvidnosti se sprovodi na mesečnom nivou i zasniva se na analizi scenarija. Ukoliko je potrebno, frekvencija praćenja stres testova se može vršiti na nedeljnom nivou. Analiza scenarija ima za cilj testiranje sposobnosti Grupe vezano za nastavak poslovnih aktivnosti dok se suočava sa stresnim događajem. Analiziraju se tri osnovna scenarija:

- Tržišni scenario (stresne okolnosti uzrokovane tržišnim dešavanjima)
- Kriza imena (stresne okolnosti uzrokovane nepovoljnim vestima u medijima ili dešavanjima vezano za Grupu)
- Kombinovani scenario (kombinacija prethodna dva scenarija)

Imajući u vidu bankarska previranja i finansijske nevolje Silicijske doline banke (SVB) i Prve republičke banke u SAD i Kredi Suisa u Evropi, Grupa je uvela novi ad hoc scenario u test stresa likvidnosti, pod nazivom Extreme scenario, povrhu naših redovnih scenarija. U poređenju sa kombinovanim scenarijem, glavne promene u ekstremnom scenariju su na pozicijama finansijskih i međubankarskih depozita, koji imaju drugačiji stres i procenat odliva. Extreme scenario nije primenljiv na konsolidovanom nivou, već samo na pozicije Banke.

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

(e) Rizik likvidnosti (nastavak)

Radi obezbeđenja blagovremenog i adekvatnog postupanja u slučajevima povećanog rizika likvidnosti, Grupa ima usvojen Plan poslovanja u slučaju nastanka nepredviđenih okolnosti koji se na godišnjem nivou testira i kojim su:

- precizno definisane procedure za rano otkrivanje problema u vezi sa likvidnošću Grupe koje uključuju listu ranih indikatora upozorenja;
- jasno utvrđene aktivnosti, obaveze i odgovornosti u upravljanju krizom likvidnosti;
- precizno definisan način pristupanja raspoloživim ili potencijalnim izvorima likvidnosti kao i procedure za obezbeđenje pristupa dopunskim izvorima finansiranja, odnosno izvorima koji se ne koriste u redovnom poslovanju.

Efekti kojim rizici povezani s klimom potencijalno mogu da utiču na rizik likvidnosti, se ogledaju kroz povećanu potrebu za likvidnošću kod preduzeća sa visokim CO2 emisijama, a koji imaju problem da se prilagode potrebi za neutralnom emisijom ugljendioksida (tranzition risk); ili usled povećane potrebe za likvidnošću kod preduzeća koji je se suočavaju sa posledicama teških vremenskih nepogoda (pshysical risk).

Politika likvidnosti ili kapitala u vanrednim situacijama nije aktivirana (niti je bilo potrebe za tim). Sa stabilnim i adekvatnim potencijalom likvidnosti, Grupa nije iskusila odliv depozita stanovništva i pravnih lica, niti ograničenja na tržištu novca usled smanjenja limita od strane drugih finansijskih institucija.. Pokazatelji ranog upozoravanja EWI indikatori, kako za Grupu tako i za tržište, postavljeni su na odgovarajućoj udaljenosti od RAF-a ili nivoa regulatornog ograničenja, ostavljajući vremena Grupi da blagovremeno reaguje tokom potencijalnih ili stvarnih kriza.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

(e) Rizik likvidnosti (nastavak)

Sledeća tabela prikazuje analizu relevantnih grupa ročnosti finansijskih sredstava i obaveza Grupe na dan 31. decembra 2023. godine:

U hiljadama dinara	Do mesec dana	Od 1 do 3 meseca	Od 3 meseca do 1 godine	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
Aktiva						
Gotovina i sredstva kod centralne Banke	130.511.716	-	-	-	-	130.511.716
Potraživanja po osnovu derivata	-	-	2.055.657	-	-	2.055.657
Hartije od vrednosti	2.767.554	-	71.367.819	1.370.346	28.940.067	104.445.786
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	63.455.102	337.441	(620.425)	(174.190)	8.463	63.006.391
Kredit i potraživanja od komitenata	29.852.095	20.016.829	87.223.187	113.898.432	93.479.164	344.469.707
Potraživanja po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	-	636.909	-	-	636.909
Ostala sredstva	1.548.717	-	369.784	-	-	1.918.501
Ukupna aktiva	228.135.184	20.354.270	161.032.931	115.094.588	122.427.694	647.044.667
Pasiva						
Obaveze po osnovu derivata	-	-	2.119.142	-	-	2.119.142
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	21.282.132	8.938.059	69.228.458	28.622.697	18.095.431	146.166.777
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima	306.648.764	4.779.323	50.740.688	21.449.322	6.117.307	389.735.404
Obaveze po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	-	734.550	-	-	734.550
Ostale obaveze	7.277.783	73.932	1.923.821	921.290	118.711	10.315.537
Ukupna pasiva	335.208.679	13.791.314	124.746.659	50.993.309	24.331.449	549.071.410
Vanbilansne stavke	5.972.394	2.070.959	5.194.941	-	-	13.238.294
Neto ročna neusklađenost na dan 31. decembar 2023.godine	(113.045.889)	4.491.997	31.091.331	64.101.279	98.096.245	84.734.963

U analizi rizika likvidnosti, Grupa uzima u obzir i vanbilansne pozicije. Istorijskom analizom vremenske serije i primenom VAR modela sa 95% intervalom poverenja, izračunati su procenti potencijalnih odliva koji se mogu očekivati do 1 meseca, do 3 meseca i do 1 godine kumulativno. Ovako izračunati procenti se primenjuju na sledeće vanbilansne pozicije: opozive i neopzive kreditne linije, garancije kao i kreditne kartice, a izračunati potencijalni odlivi se uključuju u analizu rizika likvidnosti.

Struktura dospeća sredstava i obaveza prema ugovorenom dospeću na dan 31. decembra 2023. godine ukazuje na postojanje ročne neusklađenosti preostalog perioda dospeća sredstava i obaveza po vremenskim korpama, sa negativnom neusklađenošću u korpi do jednog meseca. Ova neusklađenost je nastala pre svega zbog ročne strukture depozita, odnosno značajnog učešća depozita po viđenju u ukupnim depozitima Grupe. Ovaj negativni gep se smanjio u poredjenju sa 31. decembrom 2022 imajući u vidu da se sa rastom kamatnih stopa određeni iznos depozita po viđenju preusmerio na oročene depozite u skladu sa rastom kamatnih stopa. Na osnovu istorijskih podataka i prethodnog iskustva, značajan procenat depozita po viđenju se može smatrati dugoročnim izvorom finansiranja imajući u vidu njihovu stabilnost, stopu rasta i stopu povlačenja. Takođe važno je napomenuti da Grupa raspolaže likvidnim instrumentima, tj. hartijama od vrednosti i drugim rezervama likvidnosti, koje u svakom momentu može založiti kod NBS ili prodati na sekundarnom tržištu, kao i da ima na raspolaganju sredstva od matične banke (u skladu sa planom finansiranja) i međunarodnih finansijskih institucija u skladu sa usvojenim planom finansiranja za tekuću godinu iz čega u svakom trenutku može pokriti potencijalne odlive sredstava čak i u stresiranim scenarijima koje relevantne službe u Grupi redovno sprovode i analiziraju.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

(e) Rizik likvidnosti (nastavak)

Sledeća tabela prikazuje analizu relevantnih grupa ročnosti finansijskih sredstava i obaveza Grupe na dan 31. decembra 2022. godine:

U hiljadama dinara	Do mesec dana	Od 1 do 3 meseca	Od 3 meseca do 1 godine	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
Aktiva						
Gotovina i sredstva kod centralne Banke	69.758.831	-	-	-	-	69.758.831
Založena finansijska sredstva	-	-	7.220.590	-	-	7.220.590
Potraživanja po osnovu derivata	-	-	2.808.749	-	-	2.808.749
Hartije od vrednosti	5.923.770		19.036.529	39.696.638	39.114.944	103.771.881
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	75.138.031	158.608	390.225	198.461	8.314	75.893.639
Kredit i potraživanja od komitenata	22.084.394	27.002.273	80.145.135	100.781.492	98.830.420	328.843.714
Potraživanja po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	-	1.083.998	-	-	1.083.998
Ostala sredstva	1.727.638	-	268.935	-	-	1.996.573
Ukupna aktiva	174.632.664	27.160.881	110.954.161	140.676.591	137.953.678	591.377.975
Pasiva						
Obaveze po osnovu derivata	-	-	2.819.396	-	-	2.819.396
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	15.512.981	19.295.159	59.852.094	27.567.594	16.967.827	139.195.655
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima	297.882.400	4.292.463	39.571.122	15.608.351	786.245	358.140.581
Obaveze po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	-	924.644	-	-	924.644
Ostale obaveze	4.452.477	68.348	1.381.425	1.075.917	171.368	7.149.535
Ukupna pasiva	317.847.858	23.655.970	104.548.681	44.251.862	17.925.440	508.229.811
Vanbilansne stavke	4.139.101	5.725.430	10.029.451	-	-	19.893.982
Neto ročna neusklađenost na dan 31. decembar 2022.godine	(147.354.295)	(2.220.519)	(3.623.971)	96.424.729	120.028.238	63.254.182

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

(e) Rizik likvidnosti (nastavak)

Sledeća tabela prikazuje analizu ročnosti finansijskih derivata koji su relevantni za potrebe praćenja rizika likvidnost:

Na dan 31.12.2023.

U hiljadama dinara

	Do mesec dana	Od 1 do 3 meseca	Od 3 meseca do 1 godine	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
FX derivati potražna strana	24.855.011	-	1.274.008	-	-	26.129.019
FX derivati dugovna strana	24.887.139	-	1.269.986	-	-	26.157.125
Neto ročna neusklađenost na dan 31. decembar 2023.godine	(32.128)	-	4.022	-	-	(28.106)

Na dan 31.12.2022.

U hiljadama dinara

	Do mesec dana	Od 1 do 3 meseca	Od 3 meseca do 1 godine	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
FX derivati potražna strana	22.201.476	64.006	3.034.531	-	-	25.300.013
FX derivati dugovna strana	22.191.689	63.321	3.034.572	-	-	25.289.582
Neto ročna neusklađenost na dan 31. decembar 2022.godine	9.787	685	(41)	-	-	10.431

Struktura dospeća FX derivata koji su relevantni sa aspekta praćenja i upravljanja rizikom likvidnosti ne ukazuje na značajnije postojanje ročne neusklađenosti preostalog perioda dospeća po vremenskim korpama. FX derivati su uključeni u sve pokazatelje koji se koriste kako za praćenje kratkoročne tako i strukturne likvidnosti čime je obezbeđeno adekvatno upravljanje potencijalnim rizikom likvidnosti koji može da proistekne iz ovih pozicija

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

(e) Rizik likvidnosti (nastavak)

Strukturni FX Gap

Strukturni devizni gep se izračunava kao razlika između obaveza preko 1 godine u određenoj stranoj valuti i sredstava preko 1 godine u istoj valuti, mapiranih prema kriterijumima za izračunavanje strukturnog gepa likvidnosti. Interni modeli ponašanja depozita bez ugovorenog roka dospeća su takođe uzeti u obzir, što je dovelo do revizije trigera zbog promene ročnog profila na strani obaveza.

U hiljadama dinara	2023.	2022.
EUR FX Gap >1G		
Obaveze u vremenskim korpama >1G	164.196.103	135.697.466
Potraživanja u vremenskim korpama >1G	187.913.625	167.795.543
Nivo upozorenja (max)	(49.915.996)	(76.259.560)
FX Gap	(23.717.522)	(32.098.077)

U hiljadama dinara	2023.	2022.
Ostali FX Gap >1G		
Obaveze u vremenskim korpama >1G	-	-
Potraživanja u vremenskim korpama >1G	96.946	103.837
Nivo upozorenja (max)	(585.869)	(12.905.464)
FX Gap	(96.946)	(103.837)

Trigger na strukturnom deviznom gepu ima za cilj da smanji neravnotežu između strukturnog finansiranja i imovine tokom jedne godine u određenoj valuti, a definisan je kao maksimalno dozvoljena negativna razlika.

(f) Rizici usklađenosti poslovanja Grupe

Rizik usklađenosti poslovanja Grupe je mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled propuštanja usklađivanja poslovanja sa zakonom i drugim propisom, standardima poslovanja, procedurama o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma i drugim procedurama, dobrim poslovnim običajima, poslovnom etikom i internim aktima Grupe, kao i s drugim aktima kojima se uređuje poslovanje banaka, a posebno obuhvata rizik od sankcija regulatornog tela, rizik od finansijskih gubitaka i reputacioni rizik. U Grupi je formirana posebna organizaciona jedinica u čijem je delokrugu kontrola usklađenosti poslovanja.

Primarna nadležnost Funkcije kontrole usklađenosti poslovanja Grupe (u daljem tekstu: Funkcija) je da identifikuje i procenjuje rizik usklađenosti poslovanja Grupe i o tome izveštava Izvršni odbor i Odbor za reviziju, a po potrebi i Upravni odbor, kao i da predlaže planove za upravljanje glavnim rizicima usklađenosti poslovanja. Funkcija vrši procenu rizika u skladu sa usvojenom metodologijom i Godišnjim planom aktivnosti.

Dodatno, funkcija usklađenosti poslovanja Grupe pruža podršku drugim organizacionim delovima Grupe prilikom definisanja procedura, uvođenja novih bankarskih proizvoda, kao i izmene postojećih, u primeni zakona, podzakonskih akata, pravila, standarda i internih akata Grupe, koji naročito uređuju oblasti: sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma, finansijske sankcije, bankarske tajne, zaštite podataka o ličnosti, insajderskih informacija i zloupotrebe tržišta, standarde tržišnog ponašanja, sukoba interesa, korupcije, zelenašenja, profesionalno ophođenje sa klijentima i obezbeđenje primerenih saveta klijentima u skladu sa kodeksom ponašanja i etičkim principima, primene standarda iz oblasti zaštite korisnika finansijskih usluga i transparentnosti u ponašanju, zaštite konkurencije i druge regulatorne oblasti u skladu sa pravilima UniCredit Grupe i usvojenim programom funkcije usklađenosti poslovanja Grupe.

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**(g) AML Rizik (Rizik od pranja novca i finansiranja terorizma)**

Rizik od pranja novca i finansiranja terorizma je rizik mogućeg nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat, kapital ili reputaciju Grupe usled korišćenja Grupe za pranje novca i/ili finansiranje terorizma.

Rizik od pranja novca i finansiranja terorizma nastaje naročito kao posledica propuštanja usklađivanja poslovanja Grupe sa zakonom, propisima i unutrašnjim aktima Grupe kojima se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma, odnosno kao posledica međusobne neusklađenosti njenih unutrašnjih akata kojima se uređuju ova pitanja.

Identifikovanje, merenje i procenu rizika od pranja novca i finansiranja terorizma i upravljanje tim rizikom Grupa je uredila politikama i procedurama. Od navedenog rizika Grupa se štiti kroz sistem unutrašnje kontrole u nadležnim organizacionim jedinicama, blagovremenom informisanosti, kao i obukom i testiranjem zaposlenih, što predstavlja ključni faktor za upravljanje rizikom od pranja novca i finansiranja terorizma.

Grupa je obrazovala posebnu organizacionu jedinicu u okviru Funkcije kontrole usklađenosti poslovanja pod nazivom Borba protiv finansijskog kriminala, koja se stara o unapređenju i kontinuiranoj primeni politika i procedura za upravljanje rizikom od sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma. Zaposlenima u navedenoj organizacionoj jedinici Grupa je obezbedila odgovarajuće kadrovske, materijalne, informaciono-tehničke i druge uslove za rad, kao i kontinuirano stručno osposobljavanje i usavršavanje.

(h) Strateški rizici

Strateški rizik predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled nepostojanja odgovarajućih politika i strategija, te njihovog neadekvatnog sprovođenja, kao i usled promena u okruženju u kome Grupa posluje ili izostanka odgovarajućeg reagovanja Grupe na te promene.

Upravljanje strateškim rizikom je odgovornost svakog zaposlenog Grupe u okviru sistema upravljanja rizicima, a svakako najbitniju ulogu u uspostavljanju ovog sistema ima Upravni odbor, kao i Izvršni odbor koji je nadležan za njegovo sprovođenje kao i identifikovanje, merenje i procenu rizika. Organi Grupe između ostalog sprovedu praćenje strateškog rizika kroz kreiranje i praćenje budžeta koji se izrađuje svake godine kao i višegodišnjeg strateškog plana, čime su najmanje kvartalno upoznati i u situaciji da reaguju na sve promene u okruženju u kome Grupa posluje. Sistem izveštavanja rukovodstva Grupe koji je uspostavljen u svim segmentima poslovanja obezbeđuje adekvatan i pravovremeni set informacija potreban za proces odlučivanja rukovodstva Grupe, a u cilju reagovanja na poslovne promene.

Organizaciona struktura Grupe, uspostavljena od navedenih organa upravljanja, je definisana i prilagođena na način da postoje resursi koji su posvećeni pripremi i primeni politika i strategija, razvoju i implementaciji metodologija, pravilnika i drugih akata. Grupa kontinuirano prati, procenjuje, usklađuje sve relevantne akte i procese i predlaže poboljšanja ili akcije kako bi odgovorila na promene u okruženju i na adekvatan način umanjila uticaj na finansijski rezultat i kapital Grupe.

Neizostavni element u upravljanju strateškim rizikom jeste sistem unutrašnjih kontrola Grupe, detaljnije opisan u Pravilniku o upravljanju rizicima, koji obezbeđuje kontinuirano praćenje rizika kojima je Grupa izložena ili može biti izložena u svom poslovanju. Navedeni sistem obezbeđuje i sprovođenje odgovarajućih politika i strategija u praksi i otklanjanje eventualnih nedostataka, čime se dodatno prati i upravlja strateškim rizikom kome je Grupa izložena.

(i) Poslovni rizik

Poslovni rizik je definisan kao mera razlike između neočekivanih i očekivanih neželjenih promena u budućim prihodima Grupe.

Poslovni rizik pre svega može proisteci iz izrazito nepovoljnih kretanja u tržišnom okruženju, promena u konkurenciji ili ponašanju klijenata, kao i promena pravnog okvira. Izvori ovih podataka predstavljaju seriju finansijskih izveštaja koji uključuju i stavke čija je varijabilnost ocenjena u okviru drugih tipova rizika (kreditni, tržišni, operativni). Stoga, kako bi se izbeglo preklapanje sa procenom drugih vrsta rizika (npr. kreditni, tržišni, operativni) fokus je na posebnim tipovima prihoda i rashoda Grupe, a koji se, nakon procene, identifikuju i agregiraju sa drugim vrstama rizika kako bi se dobila ukupna procena profila rizika kroz ekonomski kapital Grupe.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE
IZVEŠTAJE**

31. decembar 2023. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

(j) Reputacioni rizik

Reputacioni rizik se definiše kao trenutni ili potencijalni rizik na zaradu i kapital koji potiče od negativne percepcije slike finansijske institucije od strane klijenata, drugih ugovornih strana (uključujući dužnike, analitičare na tržištu, druge relevantne strane), akcionara/investitora, regulatora ili zaposlenih.

Reputacioni rizik nastaje kao sekundarni "efekat" kreditnog, tržišnog, operativnog i rizika likvidnosti i ostalih vrsta rizika (npr. poslovni rizik, strateški rizik).

Evaluaciju reputacionog rizika klijenata/inicijativa/transakcija/projekata i drugih tema za koje postoji identifikacija potencijalnog visokog reputacionog rizika vrši se u okviru Komiteta za nefinansijske rizike (NFRC) – Podkomitet za reputacioni rizik.

(k) Kamatni rizik u bankarskoj knjizi

Kamatni rizik se definiše kao mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe po osnovu pozicija iz bankarske knjige usled promena kamatnih stopa.

Izloženost Grupe kamatnom riziku se razmatra iz dve perspektive:

- Uticaj na ekonomsku vrednost - kada promene kamatnih stopa utiču na osnovnu vrednost sredstava, obaveza i vanbilansnih instrumenata, jer se menja ekonomska vrednost budućih tokova gotovine (i u nekim slučajevima, sami novčani tokovi);
- Uticaj na finansijski rezultat - kada promene kamatnih stopa utiču na zaradu promenom neto prihoda od kamata.

Sistemom limita za merenje i praćenje izloženosti kamatnom riziku prate se potencijalne promene ekonomske vrednosti (EV) i promene u očekivanom neto prihodu od kamata (NII) ili dobiti, adresirajući sve materijalne izvore rizika, posebno:

- kamatni gep - proizilazi iz terminske strukture bankarske knjige i odnosi se na vremensku neusklađenost dospeća i ponovnog određivanja cena,
- rizik krive prinosa - koji proizilazi usled promena oblika krive prinosa,
- bazni rizik kome je Grupa izložena zbog različitih referentnih kamatnih stopa kod kamatno osetljivih pozicija sa sličnim karakteristikama što se tiče dospeća ili ponovnog određivanja cena
- rizik opcija kome je izložena zbog ugovornih odredaba u vezi sa kamatno osetljivim pozicijama (krediti sa mogućnošću prevremene otplate, depoziti sa mogućnošću prevremenog povlačenja).

Grupa je implementirala okvir scenarija rizika promene kamatne stope koji adresira sve navedene izvore kamatnog rizika, a koji se u zavisnosti od jačine pretpostavki mogu podeliti u dve osnovne grupe:

- scenarija redovnog poslovanja
- scenarija stres testa.

Scenarija se razlikuju u zavisnosti od konkretnog generatora rizika, čiji se parametri menjaju, odnosno stresiraju:

- pretpostavke stresa na kamatne stope (paralelne, neparalelne promene kamatnih stopa)
- pretpostavke stresa na bilansu stanja (dinamički bilans stanja, konstantni bilans stanja)
- jednofaktorska analiza
- višefaktorska analiza.

Efekti svih scenarija se analiziraju sa aspekta promene ekonomske vrednosti i neto prihoda od kamata.

Scenariji rizika kamatnih stopa uključeni u RAF 2023. godine:

- osetljivost ekonomske vrednosti (EV)
- osetljivost neto prihoda od kamatnih stopa (NII).

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE
IZVEŠTAJE**

31. decembar 2023. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

(k) Kamatni rizik u bankarskoj knjizi (nastavak)

Jedan od zadataka organizacione strukture Upravljanje aktivom i pasivom i finansiranje je uspostavljanje postupaka kako bi Grupa bila u okviru definisanih limita za rizik kamatne stope. Ovo se ostvaruje kroz aktivnosti na finansijskim tržištima (kroz međubankarske transakcije, transakcije hartija od vrednosti) koje se sprovode u saradnji sa organizacionom strukturom za Upravljanje rizicima klijenata i treasury aktivnosti, kao i ostalih aktivnosti na strani aktive i pasive kojima se upravlja kamatnim gap-ovima u cilju zaštite od kamatnog rizika, a u skladu sa poželjnim profilom rizika. U isto vreme, ove organizacione strukture se bave upravljanjem investicionim portfoliom Grupe što zajedno sa odobrenim instrumentima omogućava postizanje strateške pozicije koja omogućava stabilnost kamatnih prihoda iz bankarske knjige. U cilju zaštite od rizika kamatnih stopa obavljaju se i transakcije hedžinga određenih portfolija ili transakcija.

Analiza osetljivosti Grupe (EV dobitak ili gubitak) koja potiče od paralelnih pomeranja tržišnih kamatnih stopa od 200 bps u odnosu na pozicije u bankarskoj knjizi (EV), uz pretpostavku da nema asimetričnih kretanja u krivama prinosa, predstavljena je kao što sledi:

U hiljadama dinara	Paralelno povećanje od 200 bp	Paralelno smanjenje od 200 bp
2023.		
Na dan 31. decembar	(2.295.961)	2.361.549
Prosek za godinu	(1.826.735)	1.912.037
Maksimum za godinu	(252.496)	3.029.295
Minimum za godinu	(2.684.186)	(174.185)
2022.		
Na dan 31. decembar	(298.215)	(107.390)
Prosek za godinu	(544.244)	(26.829)
Maksimum za godinu	387.074	1.212.293
Minimum za godinu	(1.808.157)	(969.894)

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

(k) Kamatni rizik u bankarskoj knjizi (nastavak)

Izloženost promenama kamatnih stopa na dan 31. decembra 2023. godine prikazana je na celokupan kamatonosni deo bilansa stanja:

U hiljadama dinara	Knjigovodstvena vrednost	Do mesec dana	Od 1 do 3 meseca	Od 3 meseca do 1 godine	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Nekamatonosno
Gotovina i sredstva kod centralne Banke	130.511.716	40.327.414	-	-	-	-	90.184.302
Potraživanja po osnovu derivata	2.055.657	-	-	-	-	-	2.055.657
Hartije od vrednosti	104.445.786	5.227.861	13.467	1.370.346	70.619.660	27.214.452	-
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	63.006.391	61.869.584	292.723	296.425	927	-	546.732
Kredit i potraživanja od komitenata	344.469.707	39.638.361	157.165.921	82.450.453	42.057.489	20.239.850	2.917.633
Potraživanja po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	636.909	-	-	-	-	-	636.909
Ostala sredstva	1.918.501	-	-	-	-	-	1.918.501
Ukupna aktiva	647.044.667	147.063.220	157.472.111	84.117.224	112.678.076	47.454.302	98.259.734
Obaveze po osnovu derivata	2.119.142	-	-	-	-	-	2.119.142
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	146.166.777	14.041.801	72.953.474	40.793.211	9.238.385	-	9.139.906
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima	389.735.404	42.335.861	30.877.233	33.376.473	15.004.404	2.601.264	265.540.169
Obaveze po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	734.550	-	-	-	-	-	734.550
Ostale obaveze	10.315.537	-	-	-	-	-	10.315.537
Ukupna pasiva	549.071.410	56.377.662	103.830.707	74.169.684	24.242.789	2.601.264	287.849.304
Neto izloženost riziku od promene kamatnih stopa na dan 31. decembra 2023. godine	97.973.257	90.685.558	53.641.404	9.947.540	88.435.287	44.853.038	(189.589.570)

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

(k) Kamatni rizik u bankarskoj knjizi (nastavak)

Izloženost promenama kamatnih stopa na dan 31. decembra 2022. godine prikazana je na celokupan kamatonosni deo bilansa stanja:

U hiljadama dinara	Knjigovodstvena vrednost	Do mesec dana	Od 1 do 3 meseca	Od 3 meseca do 1 godine	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Nekamatonosno
Gotovina i sredstva kod centralne Banke	69.758.831	27.301.207	-	-	-	-	42.457.624
Založena finansijska sredstva	7.220.590	-	-	-	-	7.220.590	-
Potraživanja po osnovu derivata	2.808.749	-	-	-	-	-	2.808.749
Hartije od vrednosti	103.771.881	7.493.623	20.094	25.488.141	39.006.043	31.763.980	-
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	75.893.639	73.011.153	351.496	257.433	504	-	2.273.053
Kredit i potraživanja od komitenata	328.843.714	48.700.846	149.670.252	93.646.498	19.885.181	14.423.243	2.517.694
Potraživanja po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	1.083.998	-	-	-	-	-	1.083.998
Ostala sredstva	1.996.573	-	-	-	-	-	1.996.573
Ukupna aktiva	591.377.975	156.506.829	150.041.842	119.392.072	58.891.728	53.407.813	53.137.691
Obaveze po osnovu derivata	2.819.396	-	-	-	-	-	2.819.396
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	139.195.655	5.542.608	71.531.522	45.666.504	6.900.316	304.111	9.250.594
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima	358.140.581	33.311.947	34.472.718	24.932.351	1.742.989	7.966.050	255.714.526
Obaveze po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	924.644	-	-	-	-	-	924.644
Ostale obaveze	7.149.535	-	-	-	-	-	7.149.535
Ukupna pasiva	508.229.811	38.854.555	106.004.240	70.598.855	8.643.305	8.270.161	275.858.695
Neto izloženost riziku od promene kamatnih stopa na dan 31.decembra 2022. godine	83.148.164	117.652.274	44.037.602	48.793.217	50.248.423	45.137.652	(222.721.004)

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

(k) Kamatni rizik u bankarskoj knjizi (nastavak)

Analiza osetljivosti kamatnog gępa na povećanje/smanjenje kamatnih stopa, uz pretpostavku paralelne promene krive prinosa i statičke bankarske knjige je prikazana u tabeli ispod:

	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
	Efekat paralelne promene kamatne stope za 1 bp	Efekat paralelne promene kamatne stope za 1 bp
RSD	(22.439)	(12.248)
EUR	10.771	11.087
USD	223	126
GBP	3	6
CHF	(20)	(28)
Ostale valute	-	-
Ukupan efekat*	33.456	23.495

* Ukupan efekat je jednak zbiru apsolutnih vrednosti po valutama.

Izloęnost po osnovu analize osetljivosti kamatnog gępa tokom 2023. godine bila je u okviru definisanih limita.

(l) Rizik modela

Rizik modela se bavi potencijalnim greškama u modeliranju u okviru glavnih vrsta rizika (kreditni rizik, tržišni rizik i operativni rizik) kao što su neprikladna metodologija, neispravna implementacija, nedostajući parametri i nedostatak ulaznih podataka. Analiza rizika modela zasniva se na proceni komponenti modela rizika koje proizlaze iz različitih tipova rizika. Grupa u cilju adekvatnog načina upravljanja navedenim rizikom, kao i definisanja i primene mera za ublaęavanje rizika u ovoj oblasti primenjuje i redovno evaluira odgovarajući set internih akata.

(m) Rizik klimatskih promena i degradacije životne sredine

Unicredit Grupa je na grupnom nivou definisala ESG strategiju koja je predstavljena u okviru javno dostupnog dokumenta, Integrisani izveštaj. U okviru ovog dokumenta detaljno su razrađeni kako kvantitativni tako i kvalitativni ciljevi i inicijative. U narednom periodu se očekuje implementacija i primena grupne strategije u okviru lokalnih procesa. U skladu sa strategijom UniCredit grupe sve više pažnje se poklanja očuvanju životne sredine prilikom finansiranja. Putem definisanja finansijskih ciljeva banka je usmerena na zeleno finansiranje. Dodatno je na grupnom nivou potpisana Neto nulta inicijativa (Net Zero) po pitanju emisije štetnih gasova u skladu sa kojom će se dodatno voditi računa o finansiranju sektora sa značajnom emisijom štetnih gasova i njihovom vođenju kroz energetska tranziciju. U tom smislu Grupa je u procesu definisanja specifičnih finansijskih ciljeva po sektorima sa idejom kontrolisanja investicija u iste putem pružanja podrške za finansiranje energetske tranzicije za klijente koji pripadaju navedenim sektorima. Dodatno, Grupa je takođe definisala osetljive industrije za koje su određene posebne smernice u poslovanju.

Prateći grupnu politiku koja se naslanja na EU Taksonomiju usvojena su i interna akta koja definišu kriterijume koji moraju biti zadovoljeni kako bi konkretno finansiranje bilo definisano kao zeleno, odnosno one koje doprinosti očuvanju životne sredine. Pored navedenog definisan je i proces vezan za utvrđivanje tranzicionog rizika klijenta koji se sprovodi u okviru kredinog procesa. ESG aspekt je uključen u kreditni proces kroz specifični upitnik koji obuhvata oblast klimatskih promena i životne sredine sa aspekta uticaja klijenta i analizu pozicioniranja klijenta u vezi sa klimom i životnom sredinom, fokusirajući se na specifične dimenzije (npr nivo emisije štetnih gasova i druge metrike koje mogu uticati na životnu sredinu). Upitnik je baziran na bodovanju, kroz niz ključnih sintetičkih indikatora kojim se procenjuje pozicioniranje klijenata u smislu povezanih rizika, nivoa ranjivosti i izloęnosti, kao i u smislu potencijalnih ekonomskih/finansijskih uticaja. Upitnik mora da popunjava najmanje jednom godišnje osim ukoliko nisu dostupne nove relevantne informacije o klimatskim promenama i životnoj sredini. Na kraju procesa klijentu se dodeljuje finalna klasifikacija koja može biti nizak, srednji i visok rizik.

Dodatno, u skladu sa zahtevom Grupe, u narednom periodu se očekuje implementacija i primena grupnih okvira za upravljanje rizicima povezanim sa klimom i to za kreditiranje klijenata koji pripadaju segmentu korporativnog bankarstva. Naime pored klasifikacije užeg skupa klijenata, koji su predmet gore navedenog upitnika, dodatno će biti klasifikovani i preostali klijenti segmenta korporativnog bankarstva uz uticaj klasifikacije na dalju strategiju poslovanja sa klijentom. Trenutno je u toku definisanje koraka učesnika u pomenutom procesu za koji se aktivacija očekuje krajem 2024.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE
IZVEŠTAJE**

31. decembar 2023. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

(n) Upravljanje kapitalom

NBS, kao regulatorno telo, definiše način izračunavanja kapitala i adekvatnosti kapitala, koji se zasnivaju na Bazel III okviru. Regulatorni kapital, pokazatelji adekvatnosti kapitala i obračun rizične aktive definisani su Odlukom o adekvatnosti kapitala banke, uključujući sve izmene i dopune, koja se primenjuje od 30. juna 2017. godine (u daljem tekstu: Odluka). Pokazatelj adekvatnosti kapitala Grupa prati na kvartalnom nivou u skladu sa standardizovanim pristupom.

Grupa je dužna da obračunava sledeće pokazatelje adekvatnosti kapitala:

1. pokazatelj adekvatnosti osnovnog akcijskog kapitala, koji predstavlja procentualno izražen odnos osnovnog akcijskog kapitala i rizične aktive – CET1 ratio; Odlukom minimalno definisan pokazatelj je 4,5%;
2. pokazatelj adekvatnosti osnovnog kapitala banke, koji predstavlja procentualno izražen odnos osnovnog kapitala i rizične aktive – T1 ratio. Odlukom minimalno definisan pokazatelj je 6%;
3. pokazatelj adekvatnosti kapitala banke, koji predstavlja procentualno izražen odnos kapitala i rizične aktive – CAR ratio. Odlukom minimalno definisan pokazatelj je 8%.

Grupa je dužna da u svom poslovanju obezbedi da visina njenog osnovnog kapitala ni u jednom trenutku ne bude manja od dinarske protivvrednosti iznosa od EUR 10.000.000, prema zvaničnom srednjem kursu NBS na dan obračuna. Dodatno, Grupa je dužna da u svakom trenutku održava kapital i na nivou koji je potreban za pokriće svih rizika kojima je banka izložena ili može biti izložena u svom poslovanju, a najmanje u visini potrebnoj za održavanje minimalnih pokazatelja adekvatnosti kapitala, odnosno uvećanih pokazatelja – ako NBS Grupi odredi pokazatelje adekvatnosti kapitala veće od propisanih. NBS je Grupi u 2023. godini odredila pokazatelje adekvatnosti kapitala veće od propisanih.

Kapital Grupe čini zbir osnovnog kapitala i dopunskog kapitala. Osnovni kapital čini zbir osnovnog akcijskog kapitala i dodatnog osnovnog kapitala.

Osnovni akcijski kapital čini zbir sledećih elemenata korigovan za regulatorna prilagođavanja i umanjen za odbitne stavke:

- akcija i drugih instrumenata kapitala;
- pripadajuće emisije premije uz instrumente osnovnog akcijskog kapitala;
- dobiti banke;
- revalorizacionih rezervi i ostalih nerealizovanih dobitaka;
- rezervi iz dobiti i ostalih rezervi banke;
- rezervi za opšte bankarske rizike.

Regulatorna prilagođavanja – Prilikom obračuna vrednosti elemenata kapitala, Grupa je dužna da iz vrednosti tih elemenata, utvrđenih u skladu sa MSFI/MRS, isključi iznos povećanja kapitala koji je rezultat sekjuritizacije. Budući da u Republici Srbiji nije doneta zakonska regulativa koja pokriva ovu oblast, ovo regulatorno prilagođavanje nije primenljivo.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE
IZVEŠTAJE**

31. decembar 2023. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

(n) Upravljanje kapitalom (nastavak)

Grupa u elemente kapitala ne uključuje:

- fer vrednost rezervi u vezi sa dobicima ili gubicima po osnovu instrumenata zaštite od rizika novčanog toka za finansijske instrumente koji se ne vrednuju po fer vrednosti, uključujući i projektovane novčane tokove;
- dobitke ili gubitke po osnovu obaveza banke vrednovanih po fer vrednosti koji su posledica promene kreditne sposobnosti banke;
- dobitke ili gubitke koji proizilaze iz kreditnog rizika po osnovu obaveza po derivatima vrednovanim po fer vrednosti, pri čemu banka ne može ove dobitke ili gubitke da netira s onima koji proizilaze iz kreditnog rizika druge ugovorne strane.

Nerealizovani dobitci ili gubici po osnovu imovine ili obaveza vrednovanih po fer vrednosti, osim pomenutih dobitaka ili gubitaka iz prethodnog stava, uključuju se u obračun kapitala.

Odbitne stavke od osnovnog akcijskog kapitala su:

- gubitak tekuće godine i ranijih godina, kao i nerealizovani gubici.
- nematerijalna ulaganja, uključujući i gudvil (goodwill), umanjena za iznos odloženih poreskih obaveza koje bi prestale da postoje u slučaju obezvređenja ili prestanka priznavanja nematerijalnih ulaganja u skladu sa MSFI/MRS;
- odložena poreska sredstva koja zavise od buduće profitabilnosti grupe, u skladu sa propisima;
- imovina u penzijskom fondu sa definisanim naknadama u bilansu stanja grupe;
- direktna, indirektna i sintetička ulaganja grupe u sopstvene instrumente osnovnog akcijskog kapitala, uključujući i sopstvene instrumente osnovnog akcijskog kapitala koje je grupa dužna ili može biti dužna da otkupi na osnovu ugovorne obaveze;
- direktna, indirektna i sintetička ulaganja u instrumente osnovnog akcijskog kapitala lica u finansijskom sektoru koja imaju uzajamna ulaganja u grupi, a koja su izvršena radi prikazivanja većeg iznosa kapitala grupe;
- primenljivi iznos direktnih, indirektnih i sintetičkih ulaganja banke u instrumente osnovnog akcijskog kapitala lica u finansijskom sektoru u kojem banka nema značajno ulaganje, u skladu s tačkama 19. i 20. Odluke;
- primenljivi iznos direktnih, indirektnih i sintetičkih ulaganja grupe u instrumente osnovnog akcijskog kapitala lica u finansijskom sektoru u kojem grupa ima značajno ulaganje, u skladu s tačkom 19. Odluke;
- iznos za koji odbitne stavke od dodatnog osnovnog kapitala grupe premašuju iznos dodatnog osnovnog kapitala grupe;
- iznos izloženosti koje ispunjavaju uslove za primenu pondera rizika od 1,25%, a koje grupa odluči da odbije od osnovnog akcijskog kapitala umesto da primeni taj ponder i to:
 - učešća u licima koja nisu lica u finansijskom sektoru u iznosu preko 10% kapitala tih lica, odnosno učešća koja omogućavaju efektivno vršenje znatnog uticaja na upravljanje pravnim licem ili na poslovnu politiku tog pravoć lica,
 - sekjuritizovane pozicije, u skladu s tačkom 201. stav 1. odredba pod 2), tačkom 202. stav 1. odredba pod 2) i tačkom 234. Odluke,
 - slobodne isporuke, ako druga ugovorna strana u roku od četiri radna dana od ugovorenog datuma isporuke/plaćanja nije izmirila svoju obavezu, u skladu s tačkom 299. Odluke,
- iznos poreza u vezi sa elementima osnovnog akcijskog kapitala koji se može predvideti u vreme obračuna kapitala, osim ako je grupa prethodno korigovala iznos elemenata osnovnog akcijskog kapitala u iznosu u kojem ti porezi smanjuju iznos do kojeg se elementi osnovnog akcijskog kapitala mogu koristiti za pokriće rizika ili gubitaka
- bruto iznos potraživanja od dužnika - fizičkog lica (osim poljoprivrednika i preduzetnika) po osnovu odobrenih potrošačkih kredita, gotovinskih kredita ili ostalih kredita koji se iskazuju na računima 102, 107 i 108 utvrđenim u skladu sa odlukom kojom se propisuju Kontni okvir i sadržina računa u Kontnom okviru za banke kod kojih je stepen kreditne zaduženosti tog dužnika pre odobrenja kredita bio veći od procenta utvrđenog u skladu sa odlukom kojom se uređuje klasifikacija bilansne aktive i vanbilansnih stavki banke ili će taj procenat biti veći usled odobrenja kredita, pri čemu se ova odbitna stavka primenjuje bez obzira na to da li je nakon odobrenja kredita stepen kreditne zaduženosti dužnika postao niži od tog procenta;
- bruto iznos potraživanja od dužnika - fizičkog lica (osim poljoprivrednika i preduzetnika) po osnovu odobrenih potrošačkih kredita, gotovinskih kredita ili ostalih kredita, izuzev kredita iz prethodne alineje, koji se iskazuju na računima 102, 107 i 108;

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE
IZVEŠTAJE**

31. decembar 2023. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

(n) Upravljanje kapitalom (nastavak)

- čija je ugovorena ročnost duža od 2920 dana - ako su ti krediti odobreni u periodu od 1. januara do 31. decembra 2019. godine
- čija je ugovorena ročnost duža od 2555 dana – ako su ti krediti odobreni u periodu od 1. januara do 31. decembra 2020. godine;
- čija je ugovorena ročnost duža od 2190 dana – ako su ti krediti odobreni počev od 01. januara 2021. godine;
- bruto iznos potraživanja od dužnika - fizičkog lica (osim poljoprivrednika i preduzetnika) po osnovu potrošačkih kredita odobrenih za kupovinu motornih vozila koji se iskazuju na računu 102, a čija je ugovorena ročnost duža od 2920 dana - ako su ti krediti odobreni počev od 1. januara 2019. godine;
- iznos rezerve za procenjene gubitke obračunate u skladu s propisima NBS, ako je tim propisima utvrđena obaveza izdvajanja ove rezerve.

Iz obračuna odbitnih stavki iz alineja 13 i 14 prethodnog stava, period u kojem je tekao moratorijum po osnovu odobrenih kredita definisanih tim alinejama ne uključuje se u broj dana ugovorene ročnosti za potrebe primene tih odredaba. Pod moratorijumom podrazumeva se zastoje u otplati obaveza u skladu sa odredbama odluke kojom su uređene privremene mere za očuvanje stabilnosti finansijskog sistema u Republici Srbiji u uslovima pandemije izazvane COVID-19. Obračun odbitnih stavki iz alineja 13, 14 i 15 ne primenjuje se na potraživanje koje je restrukturirano u skladu sa Odlukom kojom se uređuje klasifikacija bilansne aktive i vanbilansnih stavki banke ako su ispunjeni sledeći uslovi: potraživanje je nastalo po osnovu odobrenih kredita u skladu alinejama 13, 14 i 15 a na koje nije primenjena odbitna stavka, restrukturiranje se sprovodi na osnovu ponude banke, restrukturiranjem se ne povećava preostali neotplaćeni iznos kredita, nakon restrukturiranja preostala ročnost nije duža od 3.285 dana za kredite iz alineja 13 i 14, odnosno nije duža od 4.015 dana za kredite iz alineje 15 i da potraživanje nije prethodno restrukturirano u skladu sa ovim odredbama.

Prilikom utvrđivanja odbitnih stavki, odloženih poreskih sredstava i primenljivih iznosa direktnih, indirektnih i sintetičkih ulaganja grupe u instrumente osnovnog akcijskog kapitala lica u finansijskom sektoru u kojem grupa ima značajno ulaganje, grupa nije dužna da od osnovnog akcijskog kapitala odbija iznos stavki, koji je u zbiru jednak ili manji od iznosa limita koji se izračunava tako što se iznos stavki osnovnog akcijskog kapitala koji preostane nakon umanjenja za regulatorna prilagođavanja i odbitne stavke pomnoži sa 17,65%:

- odložena poreska sredstva koja zavise od buduće profitabilnosti i proističu iz privremenih razlika u iznosu koji je manji ili jednak od 10% osnovnog akcijskog kapitala grupe izračunatog u skladu sa članom 21. stav 2. Odluke;
- ako grupa ima značajno ulaganje u lica u finansijskom sektoru, direktna, indirektna i sintetička ulaganja grupe u instrumente osnovnog akcijskog kapitala tih lica u iznosu koji je manji ili jednak od 10% osnovnog akcijskog kapitala grupe izračunatog u skladu sa članom 21. stav 2. Odluke.

Grupa na dan 31. decembra 2023. godine osnovni akcijski kapital nije umanjila za iznos direktnih ulaganja u instrumente osnovnog akcijskog kapitala i za iznos odloženih poreskih sredstava koja zavise od buduće profitabilnosti i proističu iz privremenih razlika s obzirom da je njihov zbir manji od definisanog limita.

Grupa se, shodno Odluci o privremenoj meri koja se odnosi na izračunavanje kapitala banke, odlučila da primenjuje meru počevši od izveštaja za drugi kvartal 2022. godine. U periodu primene privremene mere koja se odnosi na izračunavanje kapitala iz obračuna osnovnog akcijskog kapitala grupe, grupa može da isključi iznos privremenog regulatornog prilagođavanja dobijen faktorom umanjenja 0,70.

Dodatni osnovni kapital Grupe čini zbir sledećih elemenata umanjen za odbitne stavke:

- akcija i drugih instrumenata kapitala koji ispunjavaju uslove iz tačke 23. Odluke;
- pripadajuće emisije premije.

Grupa na dan 31. decembra 2023. godine nije imala dodatni osnovni kapital.

Dopunski kapital Grupe čini zbir sledećih elemenata, umanjen za odbitne stavke:

- akcija i drugih instrumenata dopunskog kapitala i obaveza po subordiniranim kreditima i zajmovima;
- pripadajuće emisije premije, tj. iznosa uplaćenog iznad nominalne vrednosti tih instrumenata;
- opštih prilagođavanja za kreditni rizik koja nisu umanjena za poreske efekte, u visini od najviše 1,25% iznosa rizikom ponderisanih izloženosti za kreditni rizik za banke koje taj iznos obračunavanju primenom standardizovanog pristupa.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE
IZVEŠTAJE**

31. decembar 2023. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**(n) Upravljanje kapitalom (nastavak)**

Iznos u kojem se instrumenti dopunskog kapitala, odnosno subordinirane obaveze, uključuju u obračun dopunskog kapitala Grupe tokom poslednjih pet godina pre roka njihovog dospeća, dobija se tako što se količnik njihove nominalne vrednosti, odnosno glavnice, na prvi dan poslednjeg petogodišnjeg perioda pre roka dospeća i broja kalendarskih dana u tom periodu pomnoži sa brojem preostalih kalendarskih dana do dospeća instrumenata ili subordiniranih obaveza, na dan vršenja obračuna.

Grupa na dan 31. decembar 2023. godine nije imala dopunski kapital.

Tabela koja sledi prikazuje stanje kapitala na dan 31. decembra 2023. godine i na dan 31. decembra 2022. godine:

U hiljadama dinara	2023.	2022.
Osnovni akcijski kapital - CET1		
Uplaćen iznos instrumenata osnovnog akcijskog kapitala	23.607.620	23.607.620
Pripadajuća emisiona premija uz instrumente osnovnog akcijskog kapitala	562.156	562.156
Dobit iz tekuće godine koja ispunjava uslove za uključivanje u osnovni akcijski kapital	1.078.092	1.221.576
Revalorizacione rezerve i ostali nerealizovani dobiti	103.671	97.641
(-) Nerealizovani gubici	(766.876)	(1.618.408)
Ostale rezerve	54.906.013	53.740.761
(+) Fer vrednost rezervi u vezi sa dobitima (-) ili gubicima (+) po osnovu instrumenta zaštite od rizika novčanog toka za finansijske instrumente koji se ne vrednuju po fer vrednosti, uključujući i projektovane novčane tokove	455.249	753.562
(-) Nematerijalna ulaganja, uključujući goodwill (umanjena za iznos odloženih poreskih obaveza)	(2.522.455)	(2.469.691)
(-) bruto iznos potraživanja od dužnika - fizičkog lica (osim poljoprivrednika i preduzetnika po osnovu odobrenih potošačkih kredita, gotovinskog kredita ili ostalih kredita koji se iskazuju na računima 102, 107, i 108 u skladu sa odlukom kojom se propisuju Kontni okvir i sadržina računa u kontnom okviru za banke kod kojih je stepen kreditne zaduženosti tog dužnika pre odobrenja kredita bio veći od procenta utvrđenog u skladu sa odlukom kojom se uređuje klasifikacija bilansne aktive i vanbilansnih stavki banke ili će taj procenat biti veći usled odobrenja kredita, pri čemu se ova odbitna stavka primerjuje bez obzira na to da li je nakon odobrenja kredita stepen kreditne zaduženosti dužnika postao niži od tog procenta)	(78.532)	(88.445)
(-) bruto iznos potraživanja od dužnika - fizičkog lica (osim poljoprivrednika i preduzetnika po osnovu odobrenih potošačkih kredita, gotovinskog kredita ili ostalih kredita, izuzev kredita za kupovinu motornih vozila, koji se iskazuju na računima 102, 107, i 108 u skladu sa odlukom kojom se propisuju Kontni okvir i sadržina računa u kontnom okviru za banke, a koji po osnovu kriterijuma ugovorene ročnosti ispunjavanju uslov za primenu odbitne stavke od osnovnog akcijskog kapitala:	(762.452)	(503.739)
od toga (-) čija je ugovorena ročnost duža od 2920 dana - ako su ti krediti odobreni u periodu od 1. januara do 31. decembra 2019. godine	(27.202)	(38.887)
od toga (-) čija je ugovorena ročnost duža od 2920 dana - ako su ti krediti odobreni u periodu od 1. januara do 31. decembra 2020. godine	(14.546)	(25.398)
od toga (-) čija je ugovorena ročnost duža od 2190 dana - ako su ti krediti odobreni u periodu od 1. januara 2021. godine	(720.704)	(439.454)
Ukupan osnovni akcijski kapital - CET1	76.582.486	75.303.033
Dodatni osnovni kapital - AT1	-	-
Ukupan osnovni kapital - T1 (CET1 + AT1)	76.582.486	75.303.033
Dopunski kapital - T2	-	-
Ukupan regulatorni kapital (T1 + T2)	76.582.486	75.303.033

Grupa je za 2023. i 2022. godinu ostvarila pokazatelje poslovanja u okviru limita definisanih Odlukom o adekvatnosti kapitala i Odlukom o upravljanju rizicima.

5. UPOTREBA PROCENA I PROSUĐIVANJA

Priprema finansijskih izveštaja u skladu sa MSFI zahteva od rukovodstva da prosuđuje, vrši procene i koristi pretpostavke koje utiču na primenu računovodstvenih politika i prikazane vrednosti sredstava i obaveza, prihoda i rashoda iskazanih u finansijskim izveštajima. Ostvareni rezultati mogu odstupati od ovih procena.

Procene i pretpostavke se kontinuirano preispituju i zasnivaju se na prethodnom (istorijskom) iskustvu i drugim faktorima, uključujući i predviđanja budućih događaja za koje se smatra da su razumna u datim okolnostima. Revidirane računovodstvene procene se priznaju u onom periodu u kojem su procene revidirane, kao i u budućim periodima na koje promene procena utiču.

Ova obelodanjivanja dopunjuju komentare o upravljanju rizicima (napomena 4).

Ključne računovodstvene procene i prosuđivanja za primenu računovodstvenih politika Grupe

(i) Rezervisanja za očekivane za kreditne gubitke

Obezbvredjenje finansijskih sredstava se procenjuje na način koji je opisan u napomeni 3(k)(viii).

Merenje očekivanih kreditnih gubitaka saglasno MSFI 9 za sve kategorije finansijskih sredstava zahteva procene, posebno procene koje se odnose na utvrđivanje iznosa i očekivanog vremena priliva budućih novčanih tokova, kao i novčanih tokova koji potiču od realizacije procenjene vrednosti kolaterala prilikom utvrđivanja očekivanih kreditnih gubitaka i procene značajnog povećanja kreditnog rizika. Ove procene su vođene nizom faktora, čija kombinacija i interakcija može da dovede do različitih nivoa rezervacija za očekivane kreditne gubitke, u različitim scenarijima.

ECL kalkulacije Grupe su rezultati složenih modela sa određenim brojem pretpostavki koje se tiču izbora input varijabli kao i njihove međuzavisnosti. Elementi ECL modela koji se smatraju delom računovodstvenih rasuđivanja i procena uključuju:

- Interni model ocenjivanja kreditne sposobnosti, koji dodeljuje PD pojedinačnim rejting kategorijama;
- Kriterijume Grupe za procenu da li je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika koji posledično dovode do obračuna ECL-a na osnovu veka trajanja ugovora (tzv. LT ECL – life time ECL), kroz korišćenje kvantitativnih kriterijuma (promene u PD-u u odnosu na datum inicijalnog priznavanja finansijskog sredstva), kao i kvalitativne procene (forbearance, restructuring klasifikacija, 30 dana docnje, watch list 2 kategorizacija);
- Segmentaciju finansijskih sredstava kada se njihova ECL procenjuje na kolektivnoj osnovi;
- Razvoj ECL modela uključujući različite formule i izbor inputa;
- Određivanje povezanosti između makroekonomskih scenarija i ekonomskih inputa, kao što su kretanje bruto društvenog proizvoda (BDP-a), nivoa nezaposlenosti i zarada, kao i kamatnih stopa, te i modeliranje njihove povezanosti i uticaja na korišćeni PD i LGD;
- U saradnji sa UniCredit Grupom, izbor makroekonomskih scenarija koji se odnose na budućnost (tzv. forward looking scenarios) i njihovih ponderisanja verovatnoće, kako bi se izvela veza između ECL modele i mogućih ekonomskih kretanja

U skladu sa internim politikama, Grupa redovno preispituje i održava svoje modele u kontekstu stvarnog iskustva u pogledu kreditnih gubitaka.

5. UPOTREBA PROCENA I PROSUĐIVANJA (nastavak)

Ključne računovodstvene procene i prosuđivanja za primenu računovodstvenih politika Grupe (nastavak)

(i) Rezervisanja za očekivane kreditne gubitke (nastavak)

Obezvređenje finansijskih sredstava i verovatan gubitak po osnovu vanbilansnih stavki za pojedinačno značajna potraživanja Grupa procenjuje na pojedinačnoj osnovi. Procena obezvređenja finansijskih sredstava na pojedinačnoj osnovi obuhvata utvrđivanje postojanja objektivnog dokaza ovog obezvređenja odnosno postojanje statusa neizmirenja obaveza. Iznos obezvređenja finansijskih sredstava utvrđuje se kao razlika između knjigovodstvene vrednosti potraživanja i sadašnje vrednosti očekivanih budućih novčanih tokova po tom potraživanju, dok procena očekivanog kreditnog gubitka po osnovu vanbilansnih stavki obuhvata procenu nadoknadivosti budućih novčanih odliva za svaku preuzetu vanbilansnu obavezu.

Procenu obezvređenja finansijskih sredstava i očekivanog kreditnog gubitka po osnovu vanbilansnih stavki na grupnoj osnovi Grupa vrši za sva potraživanja kod kojih se ovo obezvređenje ili ovi gubici ne mogu direktno povezati s tim potraživanjima, ali za koje se na osnovu iskustva može proceniti da postoje u kreditnom portfoliju. Pri ovoj proceni, Grupa grupiše potraživanja na osnovu sličnih karakteristika kreditnog rizika koje odražavaju sposobnost dužnika da izmiruje svoje obaveze u skladu sa ugovorenim uslovima (segmenti portfolija, rejting kategorije i sl.). Procena obezvređenja na grupnoj osnovi predstavlja zajedničku procenu budućih novčanih tokova pojedinačne grupe potraživanja na osnovu podataka o gubicima iz ranijih perioda za potraživanja s karakteristikama kreditnog rizika sličnim onima u toj grupi, a u skladu s metodologijom.

(ii) Vrednovanje finansijskih instrumenata po fer vrednosti (napomena 3 (k)(vii))

Priprema finansijskih izveštaja u skladu sa MSFI zahteva od rukovodstva da prosuđuje, vrši procene i koristi pretpostavke koje utiču na primenu računovodstvenih politika i prikazane vrednosti sredstava i obaveza, prihoda i rashoda iskazanih u finansijskim izveštajima. Ostvareni rezultati mogu odstupati od ovih procena. Procene i pretpostavke se kontinuirano preispituju i zasnivaju se na prethodnom (istorijskom) iskustvu i drugim faktorima, uključujući i predviđanja budućih događaja za koje se smatra da su razumna u datim okolnostima. Revidirane računovodstvene procene se priznaju u onom periodu u kojem su procene revidirane, kao i u budućim periodima na koje promene procena utiču.

Utvrđivanje fer vrednosti finansijskih sredstava i obaveza za koje ne postoji utvrdiva tržišna cena zahteva korišćenje tehnika procene opisanih u računovodstvenoj politici 3(k)(vii). Za finansijske instrumente kojima se retko trguje i čija cena nije vrlo transparentna, fer vrednost je manje objektivna i zahteva različite stepene procene, u zavisnosti od likvidnosti, koncentracije, neizvesnosti tržišnih faktora, pretpostavki o formiranju cena i drugih rizika vezanih za konkretne instrumente.

Grupa meri fer vrednost finansijske imovine koristeći sledeću hijerarhiju kvaliteta ulaznih podataka koji se koriste prilikom vrednovanja:

- Nivo 1: Zvanične tržišne cene (nekorigovane) na aktivnom tržištu za identične instrumente.
- Nivo 2: Tehnike procenjivanja zasnovane na ulaznim podacima koji nisu tržišne cene za identične instrumente, ali su informacije dostupne i utvrdive bilo direktno (na primer cene) ili indirektno (na primer izvedeni iz cene). Ova kategorija obuhvata instrumente koji se mere putem: zvaničnih tržišnih cena na aktivnom tržištu za instrumente sličnih karakteristika, zvaničnih tržišnih cena za iste ili za instrumente sličnih karakteristika na tržištu koje se smatra manje aktivnim ili drugih tehnika procene gde su svi značajniji podaci direktno ili indirektno dostupni na tržištu.
- Nivo 3: Tehnike procenjivanja koje koriste ulazne podatke koji nisu dostupni i utvrdivi. Ova kategorija obuhvata sve instrumente čija se procena vrši na bazi podataka koji nisu dostupni i utvrdivi i kao takvi imaju značajan efekat na procenu vrednosti instrumenta. Ova kategorija obuhvata instrumente koji se vrednuju na osnovu zvanične cene za instrumente sličnih karakteristika, gde su značajne neutvrdive korekcije ili pretpostavke potrebne da bi odrazile razlike između instrumenata

5. UPOTREBA PROCENA I PROSUĐIVANJA (nastavak)

Ključne računovodstvene procene i prosuđivanja za primenu računovodstvenih politika Grupe (nastavak)

(ii) Vrednovanje finansijskih instrumenata po fer vrednosti (napomena 3 (k)(vii)) (nastavak)

Fer vrednost finansijskih sredstava i finansijskih obaveza kojima se trguje na aktivnom tržištu je zasnovana na tržišnim cenama. Za sve ostale finansijske instrumente Grupa određuje fer vrednost korišćenjem tehnika procenjivanja. Tehnike procenjivanja uključuju neto sadašnju vrednost i diskontovane gotovinske tokove, poređenje sa sličnim instrumentima za koje postoje utvrđene tržišne cene, kao i druge metode procene. Pretpostavke i ulazni podaci koji se koriste kod tehnika procenjivanja uključuju nerizične i referentne kamatne stope, kreditne raspone i druge faktore koji se koriste prilikom procene diskontnih stopa, cene obveznica i kapitala, devizne kurseve, kapital i indekse cena kapitala i očekivanu nestabilnost cena i korelacije. Cilj tehnika procenjivanja je da se ustanovi fer vrednost koj odražava cenu finansijskog instrumenta na dan izveštavanja, koja bi bila ustanovljena od učesnika na tržištu u transakciji „van dohvata ruke“.

Grupa koristi opšte prihvaćene modele procenjivanja za određivanje fer vrednosti redovnih i uobičajenih finansijskih instrumenata, kao što su kamatni i valutni svopovi za koje se isključivo koriste utvrđeni tržišni parametri koji zahtevaju nizak stepen procenjivanja i pretpostavki od strane rukovodstva. Utvrđeni ulazni parametri modela su uglavnom dostupni na tržištu kotiranih dužničkih i vlasničkih hartija od vrednosti, derivata kojima se trguje i jednostavnih derivata kao što su kamatni svopovi. Dostupnost uočljivih tržišnih cena i ulaznih podataka modela smanjuje potrebu za procenama i pretpostavkama rukovodstva i takođe smanjuje neizvesnost koja se povezuje sa određivanjem fer vrednosti. Dostupnost uočljivih tržišnih cena i ulaznih podataka se uglavnom razlikuje, u zavisnosti od proizvoda i tržišta, i sklona je promenama uslovljenim različitim događajima i opštim uslovima na budućim tržištima.

Hartije od vrednosti 2. nivoa se mere na osnovu interno razvijenog modela vrednovanja koji se u osnovi oslanja na kotirane tržišne cene na aktivnim tržištima za slične instrumente. Portfolio se sastoji od hartija od vrednosti izdatih od strane Ministarstva finansija, denominiranih u dinarima i evrima. Rezultat modela je kriva za valutu dinar i evro koja se dalje koristi za izračunavanje fer vrednosti hartija od vrednosti. Zbog činjenice da je sekundarno tržište dinarskih hartija od vrednosti relativno aktivno, dinarska kriva se konstruiše korišćenjem kotiranih prinosa na sekundarnom tržištu za referentne (najlikvidnije) hartije od vrednosti sa različitim rokovima dospeća. S druge strane, za hartije od vrednosti denominirane u evrima kriva se konstruiše na osnovu krive tržišta novca EURIBOR sa dodatkom koji se određuje na osnovu ostvarenih prinosa na aukcijama primarnog tržišta.

Oba modela za RSD i EUR krive se redovno testiraju na godišnjem nivou.

Hartije od vrednosti trećeg nivoa su opštinske obveznice koje nisu likvidne niti kojima se može trgovati na tržištu i vrednuju se korišćenjem pristupa diskontovanog novčanog toka.

(iii) Koristan vek trajanja nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme, stope amortizacije (napomena 3 (q), 3 (r), 27 i 28)

Obračun amortizacije i stope amortizacije zasnovani su na projektovanom korisnom veku trajanja nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme, koji je podložan preispitivanju. Adekvatnost procenjenog očekivanog veka trajanja preispituje se jednom godišnje, odnosno po potrebi češće, ukoliko postoje indikacije da je došlo do značajnih promena faktora koji su uticali na prethodno određivanje veka trajanja ili do nastanka drugih događaja koji imaju uticaj na procenjeni vek trajanja. Određivanje korisnog veka trajanja zahteva značajne procene od strane rukovodstva i zasniva se na prethodnom iskustvu sa sličnim sredstvima, kao i na anticipiranom tehničkom razvoju i promenama koje mogu imati uticaj na ekonomski vek trajanja sredstava.

(iv) Umanjenje vrednosti nefinansijske imovine (napomena 3 (u))

Knjigovodstvena vrednost nefinansijskih sredstava, osim investicionih nekretnina i odloženih poreskih sredstava preispituje se na kraju svakog izveštajnog perioda, kako bi se utvrdilo da li postoje naznake koje ukazuju na to da je došlo do njihovog obezvređenja. Ako postoje takve naznake, procenjuje se nadoknadivi iznos sredstva. Ukoliko je nadoknadivi iznos nekog sredstva procenjen kao niži od knjigovodstvene vrednosti, ista se umanjuje do visine nadoknadive vrednosti, a gubitak priznaje u bilansu uspeha. Razmatranje indikatora i dokaza obezvređenja zahteva značajne procene od strane rukovodstva u pogledu očekivanih tokova gotovine, diskontnih stopa i stepena iskorišćenosti sredstava koja su predmet razmatranja.

5. UPOTREBA PROCENA I PROSUĐIVANJA (nastavak)

Ključne računovodstvene procene i prosuđivanja za primenu računovodstvenih politika Grupe (nastavak)

- (v) *Fer vrednost ulaganja u nekretnine i investicione nekretnine (napomene 3(k)(vii), 3(q), 3 (s), 28 i 29)*

Grupa koristi model fer vrednosti za vrednovanje investicionih nekretnina i model revalorizacije za nekretnine koje koristi u sopstvene poslovne svrhe. Procena fer vrednosti se vrši redovno kako bi se knjigovodstvena vrednost uskladila sa istom na kraju izveštajnog perioda.

- (vi) *Odložena poreska sredstva (napomene 3 (j) i 36)*

Odložena poreska sredstva priznaju se do mere do koje je izvesno da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da poreska sredstva mogu biti iskorišćena. Rukovodstvo Grupe vrši procenu da bi se utvrdio iznos odloženih poreskih sredstava koja se mogu priznati, na osnovu perioda nastanka i iznosa sredstva, odnosno iznosa očekivanih budućih oporezivih dobitaka i strategije planiranja poreske politike

- (vii) *Rezervisanja po osnovu sudskih sporova (napomene 3 (w) i 35)*

Grupa je uključena u određeni broj sudskih i radno pravnih sudskih postupaka. Rezervisanje po osnovu sudskih sporova se formira kada je verovatno da će Grupa, kao rezultat prošlih događaja, imati sadašnju zakonsku ili ugovornu obavezu, čiji iznos se može pouzdano utvrditi, a po osnovu koje je očekivan odliv ekonomskih koristi. Procena rezervisanja po osnovu navedenih sporova zahteva značajne procene od strane pravne službe i rukovodstva Grupe, uključujući procenu verovatnoće negativnih ishoda sporova, kao i iznose verovatnih i razumnih procena gubitaka. Iznosi potrebnih rezervisanja predstavljaju najbolju procenu na osnovu dostupnih informacija na datum bilansa, ali mogu biti promenjeni u budućnosti kao posledica nastanka novih događaja ili dobijanja novih informacija.

- (viii) *Rezervisanja po osnovu otpremnina zaposlenima (napomena 3 (y) i 35)*

Rezervisanja za otpremnine zaposlenima prilikom odlaska u penziju utvrđuju se primenom aktuarske procene, koja podrazumeva procene diskontne stope, budućih kretanja zarada, budućih fluktuacija zaposlenih, odnosno stope mortaliteta. Stvarni ishodi mogu značajno odstupati od navedenih procena, naročito imajući u vidu dug period na koji se odnose.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE
IZVEŠTAJE**
31. decembar 2023. godine

6. FINANSIJSKA SREDSTVA I OBAVEZE – RAČUNOVODSTVENA KLASIFIKACIJA I FER VREDNOST

Tabela koja sledi sadrži analizu instrumenata vrednovanih po fer vrednosti na kraju izveštajnog perioda, po nivoima u hijerarhiji fer vrednosti po kojima se kategorizuje vrednovanje fer vrednosti:

U hiljadama dinara	Napomena	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
2023.					
Potraživanja po osnovu derivata	22	-	2.054.579	1.078	2.055.657
Potraživanja po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	26	-	636.909	-	636.909
Hartije od vrednosti					
- hartije od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	23	87.827*	2.366.634	-	2.454.461
- hartije od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat	23	10.651.430*	29.125.164	-	39.776.594
		10.739.257	34.183.286	1.078	44.923.621
Obaveze po osnovu derivata	31	-	2.119.142	-	2.119.142
Obaveze po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	26	-	734.550	-	734.550
		-	2.853.692	-	2.853.692

*Hartije od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha i hartije od vrednosti koje se vrednuju kroz ostali rezultat – Nivo 1, obuhvataju državne obveznice RS denominirane u EUR (Eurobonds), koje su listirane na berzi EU.

U hiljadama dinara	Napomena	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
2022.					
Potraživanja po osnovu derivata	22	-	2.807.888	861	2.808.749
Potraživanja po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	26	-	1.083.998	-	1.083.998
Hartije od vrednosti					
- hartije od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	23	207.849*	1.327.823	-	1.535.672
- hartije od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat	23	7.051.134*	51.945.401	350.037**	59.346.572
		7.258.983	57.165.110	350.898	64.774.991
Obaveze po osnovu derivata	31	-	2.819.396	-	2.819.396
Obaveze po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	26	-	924.644	-	924.644
		-	3.744.040	-	3.744.040

*Hartije od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha i hartije od vrednosti koje se vrednuju kroz ostali rezultat – Nivo 1, obuhvataju državne obveznice RS denominirane u EUR (Eurobonds), koje su listirane na berzi EU.

** Hartije od vrednosti koje se vrednuju kroz ostali rezultat – Nivo 3, obuhvataju hartije od vrednosti lokalne samouprave koje nemaju kotacije i druge tržišne parametre za njeno vrednovanje.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

6. FINANSIJSKA SREDSTVA I OBAVEZE – RAČUNOVODSTVENA KLASIFIKACIJA I FER VREDNOST (nastavak)

(i) Hijerarhija fer vrednosti finansijskih sredstava i obaveza koji se ne odmeravaju po fer vrednosti

Procenjene fer vrednosti finansijskih sredstava i obaveza koji se ne odmeravaju po fer vrednosti prikazana su u tabeli koja sledi prema nivoima hijerarhije fer vrednosti u skladu sa MSFI 13:

U hiljadama dinara	Napomena	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupna fer vrednost	Knjigovodstvena vrednost
2023.						
Gotovina i sredstva kod centralne banke	20	-	130.511.716	-	130.511.716	130.511.716
Hartije od vrednosti						
- hartije od vrednosti koje se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	23	6.888.426	53.874.651	22.664	60.785.741	62.214.731
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	24	-	-	62.995.753	62.995.753	63.006.391
Kredit i potraživanja od komitenata	25	-	-	339.859.586	339.859.586	344.469.707
Ostala sredstva	30	-	-	1.918.501	1.918.501	1.918.501
		6.888.426	184.386.367	404.796.504	596.071.297	602.121.046
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	32	-	-	148.161.313	148.161.313	146.166.777
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima	33	-	-	389.761.376	389.761.376	389.735.404
Ostale obaveze	37	-	-	10.315.537	10.315.537	10.315.537
		-	-	548.238.226	548.238.226	546.217.718
2022.						
Gotovina i sredstva kod centralne banke	20	-	69.758.831	-	69.758.831	69.758.831
Založena finansijska sredstva	21	-	6.524.031	-	6.524.031	7.220.590
Hartije od vrednosti						
- hartije od vrednosti koje se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	23	5.747.773	33.010.399	54.276	38.812.448	42.889.637
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	24	-	-	75.735.279	75.735.279	75.893.639
Kredit i potraživanja od komitenata	25	-	-	328.839.250	328.839.250	328.843.714
Ostala sredstva	30	-	-	1.996.573	1.996.573	1.996.573
		5.747.773	109.293.261	406.625.378	521.666.412	526.602.984
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	32	-	-	139.904.704	139.904.704	139.195.655
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima	33	-	-	357.576.112	357.576.112	358.140.581
Ostale obaveze	37	-	-	7.149.535	7.149.535	7.149.535
		-	-	504.630.351	504.630.351	504.485.771

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE
IZVEŠTAJE**

31. decembar 2023. godine

6. FINANSIJSKA SREDSTVA I OBAVEZE – RAČUNOVODSTVENA KLASIFIKACIJA I FER VREDNOST (nastavak)

(i) *Hijerarhija fer vrednosti finansijskih sredstava i obaveza koji se ne odmeravaju po fer vrednosti (nastavak)*

Tehnike i modeli koje Grupa koristi za obračun fer vrednosti finansijskih instrumenata obelodanjeni su u napomeni 5(ii).

(ii) *Sredstva čija je fer vrednost približno jednaka knjigovodstvenoj vrednosti*

Kod finansijskih sredstava i obaveza sa kratkoročnim dospećem (do godinu dana) pretpostavlja se da je knjigovodstvena vrednost približno jednaka fer vrednosti. Iako zavisi od tržišnih kretanja, osnovna pretpostavka u ovom slučaju jeste da u kratkom roku neće doći do značajnih tržišnih promena koje mogu uticati na promenu fer vrednosti. Ova pretpostavka se takođe koristi i kod depozita po viđenju i štednih depozita bez definisanog roka dospeća.

(iii) *Finansijski instrumenti sa fiksnom kamatnom stopom*

Fer vrednost finansijskih sredstava i obaveza sa fiksnom kamatnom stopom, koja se vode po amortizovanoj vrednosti procenjuje se poređenjem tržišnih kamatnih stopa u momentu inicijalnog priznavanja sa tekućim tržišnim kamatnim stopama za finansijske instrumente sličnih karakteristika. Procenjena fer vrednost finansijskih instrumenata sa fiksnom kamatnom stopom se zasniva na diskontovanim novčanim tokovima korišćenjem preovlađujuće kamatne stope na tržištu novca za finansijske instrumente koji imaju slične karakteristike kreditnog rizika i ročnosti.

Finansijska sredstva koja se drže do dospeća, krediti i depoziti uključuju i deo portfolija sa fiksnom kamatnom stopom što dovodi do razlike između knjigovodstvene i fer vrednosti

6. NETO PRIHOD PO OSNOVU KAMATA

Neto prihod po osnovu kamata obuhvata:

U hiljadama dinara

Prihodi od kamata

	2023.	2022.
Gotovina i sredstva kod centralne banke	516.214	317.897
Hartije od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	90.514	72.144
Hartije od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat	1.112.790	1.924.912
Hartije od vrednosti koje se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	2.474.353	1.276.752
Kreditni i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	3.937.175	494.103
Kreditni i potraživanja od komitenata	25.759.165	14.763.556
Ukupni prihodi od kamata po efektivnoj kamatnoj stopi:	33.890.211	18.849.364
Potraživanja po osnovu derivata	993.839	365.539
Derivati i finansijska sredstva koja se drže u svrhe zaštite od rizika	1.030.709	438.215
Ukupni prihodi od kamata:	35.914.759	19.653.118

Rashodi kamata

Obaveze po osnovu derivata	(1.022.546)	(459.516)
Obaveze po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	(268.141)	(168.739)
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	(5.801.073)	(1.992.634)
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema komitentima	(3.856.319)	(1.354.767)
Obaveze po osnovu lizinga	(50.329)	(40.201)
Ukupni rashodi kamata:	(10.998.408)	(4.015.857)

Neto prihodi od kamata

24.916.351 **15.637.261**

Prihodi od kamata na obezvređene plasmane saglasno računovodstvenoj politici 3 (d) u 2023. godini iznose 456.583 hiljada dinara (2022. godina: 318.322 hiljada dinara).

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE
IZVEŠTAJE**
31. decembar 2023. godine
7. NETO PRIHOD PO OSNOVU NAKNADA I PROVIZIJA

Neto prihod po osnovu naknada i provizija:

U hiljadama dinara	Stanovništvo		Komitenti		Ukupno	
	2023.	2022.	2023.	2022.	2023.	2022.
Prihodi od naknada i provizija						
Naknade i provizije za platni promet	453.544	446.598	2.112.568	1.916.257	2.566.112	2.362.855
Naknade po osnovu kredita	74.750	106.874	415.515	362.108	490.265	468.982
Naknade iz poslovanja sa karticama	626.552	526.684	1.993.695	1.702.071	2.620.247	2.228.755
Naknade za vođenje tekućih računa	691.794	585.697	194.736	190.417	886.530	776.114
Naknade po osnovu brokerskih usluga	-	-	6.879	1.045	6.879	1.045
Naknade po kastodi poslovima	67	122	346.364	344.932	346.431	345.054
Naknade po osnovu kupovine i prodaje deviza i efektivnog stranog novca	382.551	352.066	3.291.374	3.291.780	3.673.925	3.643.846
Ostale naknade i provizije	140.614	142.589	423.887	445.683	564.501	588.272
Ukupan prihod od naknada i provizija iz ugovora sa kupcima	2.369.872	2.160.630	8.785.018	8.254.293	11.154.890	10.414.923
Naknade za izdate garancije i druge potencijalne obaveze	4.115	2.762	1.013.959	969.768	1.018.074	972.530
Ukupan prihod od naknada i provizija:	2.373.987	2.163.392	9.798.977	9.224.061	12.172.964	11.387.453
Rashodi od naknada i provizija						
Naknade i provizije za platni promet	-	-	(534.943)	(494.491)	(534.943)	(494.491)
Naknade iz poslovanja sa karticama	-	-	(2.030.782)	(1.833.805)	(2.030.782)	(1.833.805)
Provizije po osnovu garancija, akreditiva i jemstava	-	-	(13.389)	(13.425)	(13.389)	(13.425)
Naknade po osnovu kupovine i prodaje deviza i efektivnog stranog novca	(56.548)	(35.614)	(1.145.425)	(1.449.582)	(1.201.973)	(1.485.196)
Ostale naknade i provizije	-	-	(180.599)	(151.149)	(180.599)	(151.149)
Ukupni rashodi od naknada i provizija:	(56.548)	(35.614)	(3.905.138)	(3.942.452)	(3.961.686)	(3.978.066)
Neto prihodi od naknada i provizija	2.317.439	2.127.778	5.893.839	5.281.609	8.211.278	7.409.387

8. NETO DOBITAK PO OSNOVU PROMENE FER VREDNOSTI FINANSIJSKIH INSTRUMENTATA

Neto dobitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata obuhvata:

U hiljadama dinara	2023.	2022.
Neto prihod po osnovu promene vrednosti derivata po fer vrednosti kroz bilans uspeha	90.315	685.902
Neto prihod po osnovu promene vrednosti hartija od vrednosti po fer vrednosti kroz bilans uspeha	22.447	2.698
Neto dobitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata	112.762	688.600

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE
IZVEŠTAJE**

31. decembar 2023. godine

**9. NETO DOBITAK/(GUBITAK) PO OSNOVU PRESTANKA PRIZNAVANJA FINANSIJSKIH INSTRUMENATA KOJI SE
VREDNUJU PO FER VREDNOSTI**

Neto dobitak/(gubitak) po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti obuhvata:

U hiljadama dinara	2023.	2022.
Neto (gubitak)/dobitak po osnovu prestanka priznavanja hartija od vrednosti vrednovanih po fer vrednosti kroz ostali rezultat	(32.298)	21.794
Neto dobitak/(gubitak) po osnovu prestanka priznavanja hartija od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	215.214	(87.649)
Neto dobitak/(gubitak) po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti	182.916	(65.855)

10. NETO RASHOD OD KURSNIH RAZLIKA I EFEKATA UGOVORENE VALUTNE KLAUZULE

Neto rashod od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule obuhvata:

U hiljadama dinara	2023.	2022.
Prihodi od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule	24.000.346	27.009.636
Rashodi od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule	(24.108.024)	(27.235.565)
Neto rashod	(107.678)	(225.929)

**11. NETO RASHOD PO OSNOVU OBEZVREĐENJA FINANSIJSKIH SREDSTAVA KOJA SE NE VREDNUJU PO FER
VREDNOSTI KROZ BILANS USPEHA**

Neto rashod po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha čine:

U hiljadama dinara	2023.	2022.
Plasmani klijentima		
Neto povećanje pojedinačne ispravke vrednosti	(67.752)	(161.827)
Neto povećanje grupnog obezvređenja	(505.160)	(2.763.371)
	(572.912)	(2.925.198)
Neto (povećanje) umanjenje hartija od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat	(72.116)	3.641
Potencijalne obaveze		
Neto umanjenje/(povećanje) pojedinačne ispravke vrednosti (napomena 35.2)	52.515	(284.009)
Neto povećanje grupnog obezvređenja (napomena 35.2)	(447.622)	(599.648)
	(395.107)	(883.657)
(Gubici)/dobici po osnovu modifikacije*	(1.138.945)	26.386
Direktan otpis	(4.050)	(5.975)
Prihod od naplate otpisanih potraživanja	436.793	335.473
Ukupno	(1.746.337)	(3.449.330)

* U 2023. godini pozicija "Gubici/dobici po osnovu modifikacije" obuhvata modifikacioni gubitak koji je Banka priznala po osnovu implementacije Odluke o privremenim merama za banke donete od strane Narodne banke Srbije (napomena 25.4) u iznosu od 1.143.730 hilj.dinara.

12. NETO (GUBITAK)/DOBITAK PO OSNOVU PRESTANKA PRIZNAVANJA FINANSIJSKIH INSTRUMENATA KOJI SE VREDNUJU PO AMORTIZOVANOJ VREDNOSTI

Neto (gubitak)/dobitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti čini:

U hiljadama dinara	2023.	2022.
(Gubitak)/dobitak po osnovu prodaje plasmana koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	(1.999)	35.056
Ukupno	(1.999)	35.056

13. OSTALI POSLOVNI PRIHODI

Ostale poslovne prihode čine:

U hiljadama dinara	2023.	2022.
Prihodi od zakupnina, prihodi po osnovu prefakturisanih troškova i ostali prihodi	47.205	6.958
Ukupno	47.205	6.958

14. TROŠKOVI ZARADA, NAKNADA ZARADA I OSTALI LIČNI RASHODI

Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi sastoje se od:

U hiljadama dinara	2023.	2022.
Troškovi neto zarada i naknada zarada	(2.460.903)	(2.297.322)
Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade	(978.092)	(899.982)
Neto rashodi po osnovu rezervisanja za otpremnine i godišnje odmore	(38.603)	(19.209)
Ostali lični rashodi	(545.925)	(419.264)
Ukupno	(4.023.523)	(3.635.777)

15. TROŠKOVI AMORTIZACIJE

Troškovi amortizacije sastoje se od:

U hiljadama dinara	2023.	2022.
Troškovi amortizacije nematerijalne imovine (napomena 27.2, 27.3)	(593.417)	(609.702)
Troškovi amortizacije nekretnina, postrojenja i opreme (napomena 28.2, 28.3)	(249.508)	(278.793)
Troškovi amortizacije sredstava sa pravom korišćenja (napomena 28.5, 28.6)	(498.570)	(470.838)
Ukupno	(1.341.495)	(1.359.333)

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE
IZVEŠTAJE**
31. decembar 2023. godine
16. OSTALI PRIHODI

U ostale prihode spadaju:

U hiljadama dinara	2023.	2022.
Prihodi od ukidanja neiskorišćenih rezervisanja za sudske sporove (napomena 35.2)	782.349	432.496
Prihodi od promene vrednosti investicionih nekretnina	469	3.761
Prihodi od promene vrednosti osnovnih sredstava	-	27.121
Ostali prihodi iz poslovanja	113.630	267.685
Ukupno	896.448	731.063

Ostali prihodi iz poslovanja obuhvataju prihode od naplata štete od osiguravajućih društava i slične ostale prihode..

17. OSTALI RASHODI

18.1. Ostali rashodi obuhvataju:

U hiljadama dinara	2023.	2022.
Troškovi poslovne zgrade i poslovnog prostora	(171.373)	(140.772)
Troškovi kancelarijskog i ostalog materijala	(67.434)	(75.053)
Troškovi zakupnina (napomena 18.2)	(422.012)	(384.699)
Troškovi održavanja informacionog sistema	(1.082.471)	(1.081.573)
Troškovi održavanja osnovnih sredstava	(96.194)	(86.522)
Troškovi reklame, propagande, reprezentacije, ulaganja u kulturu i donacije	(221.906)	(211.452)
Troškovi advokatskih, konsultantskih usluga, istraživanja i revizije	(293.590)	(231.608)
Troškovi PTT usluga	(103.279)	(99.469)
Troškovi premija osiguranja	(953.889)	(848.905)
Troškovi obezbeđenja imovine, transporta i rukovanja novcem	(220.595)	(182.405)
Troškovi stručnog usavršavanja	(35.785)	(28.300)
Troškovi servisnih usluga	(95.456)	(127.273)
Troškovi transportnih usluga	(10.678)	(6.975)
Troškovi prevoza na rad i sa rada	(41.756)	(37.910)
Troškovi naknada smeštaja i ishrane na službenim putovanjima	(23.530)	(18.451)
Ostali porezi i doprinosi	(632.476)	(575.999)
Rashodi rezervisanja za sudske sporove (napomena 35.2)	(773.670)	(1.588.323)
Rashodi po osnovu promene vrednosti investicionih nekretnina	(9)	(14)
Rashodi po osnovu promene vrednosti osnovnih sredstava	-	(614)
Gubici od prodaje, rashodovanja i obezvređenja nekretnina, opreme i nematerijalne imovine	(10.066)	-
Ostalo	(928.813)	(662.395)
Ukupno	(6.184.982)	(6.388.712)

Pozicija "Ostalo" odnosi se na sudske i administrativne takse, troškove zaštite na radu i zaštite životne sredine, troškove učešća u finansiranju osoba sa invaliditetom, troškove personalizacije i distribucije platnih kartica, troškove stampanja i koveriranja, troškove korišćenja licenci do godinu dana, naknadu štete po osnovu izgubljenih sudskih sporova, troškove arhiviranja i skeniranja, troškove obeštećenja iz operativnog poslovanja i slične troškove.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE
IZVEŠTAJE**
31. decembar 2023. godine
18. OSTALI RASHODI (nastavak)

18.2. Troškovi zakupnina u iznosu 422.012 hiljade dinara u 2023. godini odnose se na troškove koji saglasno MSFI 16 i računovodstvenoj politici Grupe (napomena 3.t) nisu uključeni u merenje obaveze po osnovu lizinga. Struktura navedenih troškova prikazana je u sledećoj tabeli:

U hiljadama dinara	2023.	2022.
Zakup sredstava male vrednosti	(163.813)	(148.560)
Kratkoročni zakup	(10.709)	(9.647)
PDV na zakupe koji su priznati u skladu sa MSFI 16	(84.753)	(78.269)
Sredstva koja nisu identifikovana u skladu sa MSFI 16	(161.564)	(146.392)
Varijabilna plaćanja	(700)	(1.036)
Ostalo	(473)	(795)
Ukupno	(422.012)	(384.699)

19. POREZ NA DOBITAK

19.1. Osnovne komponente poreza na dobitak na dan 31. decembra su sledeće:

U hiljadama dinara	2023.	2022.
Tekući poreski rashod perioda	(2.441.457)	(993.730)
Povećanje odloženih poreskih sredstava i smanjenje odloženih poreskih obaveza	-	93.298
Smanjenje odloženih poreskih sredstava i povećanje odloženih poreskih obaveza	(107.683)	-
Ukupno	(2.549.140)	(900.432)

19.2. Usaglašavanje efektivne poreske stope prikazano je u tabeli koja sledi:

U hiljadama dinara	2023.	2022.
Dobitak pre oporezivanja	20.955.902	9.400.722
Porez na dobit obračunat po stopi od 15%	(3.143.385)	(1.410.108)
<i>Poreski efekti trajnih razlika:</i>		
Poreski efekti rashoda koji se ne priznaju u poreske svrhe	(35.876)	(34.996)
Poreski efekti po osnovu usklađivanja prihoda po osnovu kamata po dužničkim HoV čiji je izdavalac RS	643.251	548.609
Poreski efekti po osnovu usklađivanja prihoda ostvareni od ukidanja neiskorišćenih dugoročnih rezervisanja koji nisu bili priznati kao rashod u poreskom periodu u kojem su nastali	117.569	-
Poreski efekti po osnovu usklađivanja prihoda po osnovu otpisanih, usklađenih i drugih potraživanja, koji nisu priznati kao rashodi i koji se naknadno naplaćuju	93.565	-
<i>Poreski efekti privremenih razlika:</i>		
Poreski efekti prve primene MSFI 9	-	13.662
Razlika amortizacije obračunata za poreske svrhe i u finansijskim izveštajima	4.799	(7.385)
Poreski efekti MRS 19	(3.360)	(1.229)
Poreski efekti po osnovu rashoda koji se priznaju u narednom periodu	(215.710)	(248.849)
Poreski efekti po osnovu umanjenja tekućeg poreza u skladu sa zakonskom regulativom i primene MRS	97.690	146.566
Poreski efekti iskazani u bilansu uspeha	(2.441.457)	(993.730)
<i>Efektivna poreska stopa</i>	11,65%	10,57%

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE
IZVEŠTAJE**

31. decembar 2023. godine

19. POREZ NA DOBITAK (nastavak)

19.3. Porez na dobitak priznat u okviru ostalog rezultata prikazan je u tabeli koja sledi:

U hiljadama dinara	2023.			2022.		
	Pre poreza	Poreski rashod	Nakon poreza	Pre poreza	Poreski rashod	Nakon poreza
Pozitivni/(negativni) efekti promene vrednosti dužničkih instrumenata koji se vrednuju po FV kroz ostali rezultat	2.102.414	(315.362)	1.787.052	(3.596.846)	539.527	(3.057.319)
Povećanje revalorizacionih rezervi po osnovu nematerijalne imovine i osnovnih sredstava (39.2)	7.094	(1.064)	6.030	45.454	(6.818)	38.636
Aktuarski dobiti	20.122	(3.018)	17.104	24.142	(3.621)	20.521
Dobici/(gubici) po osnovu instrumenata namenjenih zaštiti od rizika novčanih tokova	350.957	(52.644)	298.313	(805.337)	120.801	(684.536)
Stanje na dan 31. decembra	2.480.587	(372.088)	2.108.499	(4.332.587)	649.889	(3.682.698)

- 19.4. Obračunata obaveza za porez na dobit za 2023. godinu iznosi 2.441.457 hiljade dinara (za 2022. godinu: 993.730 hiljada dinara). S obzirom da je iznos obračunate obaveze za porez na dobit veći od iznosa plaćenih akontacija, Grupa je na dan 31. decembra 2023. godine iskazala tekuće poreske obaveze u iznosu od 1.529.868 hiljada dinara (za 2022 godinu: tekuće poreske obaveze u iznosu od 302.396 hiljade dinara).

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE
IZVEŠTAJE**

31. decembar 2023. godine

20. GOTOVINA I SREDSTVA KOD CENTRALNE BANKE

20.1. Gotovina i sredstva kod centralne banke obuhvataju:

U hiljadama dinara	2023.	2022.
Gotovina u blagajni u dinarima	4.360.266	5.421.415
Žiro račun	87.629.697	28.634.728
Gotovina u blagajni u stranoj valuti	2.900.900	2.831.588
Ostala novčana sredstva u stranoj valuti	35.152	49.609
Obavezna rezerva kod NBS u stranoj valuti	35.585.709	32.821.494
	<u>130.511.724</u>	<u>69.758.834</u>
Ispravka vrednosti	(8)	(3)
Stanje na dan 31. decembra	130.511.716	69.758.831

Stanje na žiro računu uključuje i obaveznu rezervu u dinarima koja predstavlja minimalnu rezervu dinarskih sredstava izdvojenu u skladu sa „Odlukom o obaveznoj rezervi kod NBS”. U skladu sa navedenom Odlukom, dinarska obavezna rezerva se obračunava na iznos prosečnog dnevnog knjigovodstvenog stanja dinarskih depozita, kredita, hartija od vrednosti i ostalih dinarskih obaveza u toku jednog kalendarskog meseca i to po stopama od 0% do 5% do avgusta, a od septembra 2023. godine po stopama od 2% do 7% u zavisnosti od ugovorene ročnosti i izvora finansiranja, a zatim drži na žiro računu Grupe. Grupa je dužna da održava prosečno dnevno stanje obračunate dinarske obavezne rezerve. Tokom 2023. godine NBS je plaćala kamatu na obaveznu rezervu po stopi od 0,75% godišnje.

NBS u skladu sa Odlukom o kamatnim stopama koje NBS primenjuje u postupku sprovođenja monetarne politike, radi ublažavanja ekonomskih posledica nastalih usled pandemije bolesti COVID-19, na deo iznosa ostvarenog prosečnog stanja izdvojene dinarske obavezne rezerve u obračunskom periodu koja ne prelazi iznos obračunate dinarske obavezne rezerve, plaća kamatu po kamatnoj stopi uvećanoj za 0,50% na godišnjem nivou. Iznos na koji se obračunava kamata po tom osnovu utvrđuje se u visini prosečnog dnevnog stanja dinarskih kredita koji ispunjavaju uslove propisane Uredbom, odnosno Zakonom kojima se utvrđuje garantna šema kao mera podrške privredi za ublažavanje posledica pandemije bolesti COVID-19 izazvane virusom SARS-CoV-2 ako je svaki pojedinačni kredit koji je uključen u to stanje odobren po kamatnoj stopi koja je za najmanje 0,50% niža od maksimalne kamatne stope propisane Uredbom odnosno Zakonom za kredite odobrene u dinarima.

Obavezna devizna rezerva kod NBS predstavlja minimalnu rezervu deviznih sredstava izdvojenu u skladu sa „Odlukom o obaveznoj rezervi kod NBS”. U skladu sa napred navedenom Odlukom, deviznu obaveznu rezervu banke obračunavaju na osnovu prosečnog stanja depozita, kredita i drugih obaveza u stranim valutama ili u dinarima indeksiranim deviznom klauzulom, primenom kursa dinara prema evru tokom jednog kalendarskog meseca. Stopa obavezne rezerve je do avgusta 2023. godine iznosila je 20% na devizne obaveze do dve godine i 13% na devizne obaveze preko dve godine, a od septembra 2023 stopa obavezne rezerve iznosi 23% na devizne obaveze do dve godine i 16% na devizne obaveze sa ročnošću preko 2 godine, dok je stopa na dinarske obaveze indeksirane deviznom klauzulom iznosila 100%.

Grupa je dužna da održava prosečno dnevno stanje u obračunskom periodu na deviznim računima kod NBS u iznosima ne manjim od obračunatih iznosa. NBS ne plaća kamatu na izdvojena sredstva na redovnom deviznom računu obavezne rezerve.

20.2. Kretanja na računu ispravke vrednosti gotovine i sredstava kod centralne banke tokom godine prikazana su u narednoj tabeli:

U hiljadama dinara	Pojedinačna		Grupna	
	2023.	2022.	2023.	2022.
Stanje na dan 1. januara	-	-	(3)	(2)
Gubitak po osnovu obezvređenja:	-	-		
(Dodatna)/Ukidanje ispravke vrednosti	-	-	(5)	(1)
Ukupno za godinu	-	-	(5)	(1)
Stanje na dan 31. decembra	-	-	(8)	(3)

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE
IZVEŠTAJE**
31. decembar 2023. godine
21. ZALOŽENA FINANSIJSKA SREDSTVA

Na dan 31. decembra 2023. godine Grupa nema založena finansijska sredstva. Na dan 31. decembra 2022. godine na ime obezbeđenja obaveza po osnovu repo transakcija sa NBS, Grupa je založila kuponske obveznice Republike Srbije emitovane u dinarima nominalne vrednosti 6.411.120 hiljada dinara koje se vode po amortizovanoj vrednosti.

U hiljadama dinara	2023.	2022.
Založena finansijska sredstva	-	7.220.590
Stanje na dan 31. decembra	-	7.220.590

22. POTRAŽIVANJA PO OSNOVU DERIVATA

Potraživanja po osnovu derivata obuhvataju:

U hiljadama dinara	2023.	2022.
Potraživanja po osnovu forvard revalorizacije i valutnih svopova	6.094	24.169
Potraživanja po osnovu kamatnih svopova	2.049.563	2.765.798
Potraživanja po osnovu kamatnih opcija	-	18.782
Stanje na dan 31. decembra	2.055.657	2.808.749

23. HARTIJE OD VREDNOSTI

23.1. Hartije od vrednosti obuhvataju:

U hiljadama dinara	2023.	2022.
Hartije od vrednosti koje se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	62.377.169	42.915.030
Hartije od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat	39.885.343	59.388.886
Hartije od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	2.454.461	1.535.672
Ukupno	104.716.973	103.839.588
Ispravka vrednosti hartija od vrednosti	(271.187)	(67.707)
Stanje na dan 31. decembra	104.445.786	103.771.881

23.2. Kretanja na računu ispravke vrednosti hartija od vrednosti koje se vrednuju po amortizovanoj vrednosti i hartija od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat tokom godine prikazana su u narednoj tabeli:

U hiljadama dinara	Pojedinačna		Grupna	
	2023.	2022.	2023.	2022.
Stanje na dan 1. januara	-	-	(67.707)	(79.515)
Gubitak po osnovu obezvređenja:				
Ukidanje ispravke vrednosti	-	-	(209.170)	4.391
Efekti promene deviznog kursa	-	-	29	20
Efekti prodaje hartija od vrednosti	-	-	5.661	7.397
Ukupno za godinu	-	-	(203.480)	11.808
Stanje na dan 31. decembra	-	-	(271.187)	(67.707)

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE
IZVEŠTAJE**
31. decembar 2023. godine
23. HARTIJE OD VREDNOSTI (nastavak)

23.3. Podjela hartija od vrednosti prema načinu vrednovanja i emitentu prikazana je u tabeli:

U hiljadama dinara	Vrednovanje	2023.	2022.
Potraživanja po osnovu eskonta menica	Amortizovana vrednost	22.664	54.275
	Amortizovana vrednost	57.085.922	37.950.434
Državne obveznice Republike Srbije	Po FV kroz ostali rezultat	28.937.720	50.813.433
	Po FV kroz bilans uspeha	2.454.461	1.535.672
Državne obveznice Republike Srbije i obveznice lokalne samouprave - stavke hedžinga	Po FV kroz ostali rezultat	10.838.874	8.533.139
	Amortizovana vrednost	5.106.145	4.884.928
Stanje na dan 31. decembra		104.445.786	103.771.881

Potraživanja po osnovu eskonta menica na dan 31. decembra 2023. godine, iznose 22.664 hiljada dinara i predstavljaju ulaganja sa rokom dospeća do godinu dana i eskontnom stopom u visini jednogomesečnog BELIBOR-a uvećanog za 2,80% do 3% na godišnjem nivou i jednogomesečne BEONIJE uvećane za 3,5% na godišnjem nivou

Na dan 31. decembra 2023. godine, ulaganja u hartije od vrednosti koje se vrednuju po amortizovanoj vrednosti u iznosu od 57.085.922 hiljada dinara predstavljaju ulaganja u državne obveznice Republike Srbije sa rokom dospeća do 2032. godine.

Na dan 31. decembra 2023. godine, ulaganja u hartije od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat u iznosu od 28.937.720 hiljada dinara predstavljaju ulaganja u državne obveznice Republike Srbije sa rokom dospeća do 2032. godine.

Na dan 31. decembra 2023. godine, ulaganja u hartije od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha u iznosu od 2.454.461 hiljada dinara, predstavljaju ulaganja u državne obveznice Republike Srbije sa rokovima dospeća do 2032. godine.

Na dan 31. decembra 2023. godine, ulaganja u hartije od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat u iznosu od 10.838.874 hiljada dinara predstavljaju ulaganja u državne obveznice Republike Srbije - stavke hedžinga, sa rokovima dospeća do 2029. godine.

Ulaganja u hartije od vrednosti koje se vrednuju po amortizovanoj vrednosti u iznosu od 5.106.145 hiljada dinara predstavljaju ulaganja u državne obveznice Republike Srbije – stavke hedžinga, sa rokovima dospeća do 2027. godine.

U cilju zaštite od kamatnog rizika kod obveznica lokalne samouprave kao i državnih obveznica Republike Srbije, Grupa je implementirala mikro hedžing fer vrednosti (napomena 26).

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE
IZVEŠTAJE**
31. decembar 2023. godine
24. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH ORGANIZACIJA

24.1. Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija uključuju:

U hiljadama dinara	2023.	2022.
Devizni računi kod:		
- drugih banaka u okviru UniCredit grupe	1.079.453	1.266.240
- drugih stranih banaka	4.870.147	917.833
- NBS	-	1.810
Ukupno devizni računi:	5.949.600	2.185.883
Depoziti koji dospevaju u roku od jednog dana (overnight)		
- u stranoj valuti	23.555.187	22.528.297
Ukupno depoziti koji dospevaju u roku od jednog dana (overnight):	23.555.187	22.528.297
Garantni depozit u stranoj valuti za kupoprodaju hartija od vrednosti	4.687	4.693
Kratkoročni depoziti u stranoj valuti	4.688.315	15.466.107
Namenski depoziti u stranoj valuti	12.293	12.791
Kratkoročni krediti:		
- u dinarima	627.055	66.401
Ukupno kratkoročni krediti:	627.055	66.401
Dugoročni krediti:		
- u dinarima	478.268	617.057
Ukupno dugoročni krediti:	478.268	617.057
Plasmani NBS po REPO transakcijama u dinarima	27.692.035	35.016.260
Potraživanja po osnovu finansijskog lizinga u dinarima	1.381	2.382
Ukupno	63.008.821	75.899.871
Ispravka vrednosti	(2.430)	(6.232)
Stanje na dan 31. decembra	63.006.391	75.893.639

24.2. Kretanja na računu ispravke vrednosti kredita i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija tokom godine prikazana su u narednoj tabeli:

U hiljadama dinara	Pojedinačna		Grupna	
	2023.	2022.	2023.	2022.
Stanje na dan 1. januara	-	-	(6.232)	(4.124)
Gubitak po osnovu obezvređenja:				
(Dodatna)/ukidanje ispravke vrednosti	-	-	3.077	(2.446)
Efekti promene deviznog kursa	-	-	64	338
Otpis bez otpusta duga	-	-	661	-
Ukupno za godinu	-	-	3.802	(2.108)
Stanje na dan 31. decembra	-	-	(2.430)	(6.232)

24.3. Struktura deviznih računa kod banaka u okviru UniCredit Grupe prikazana je u tabeli:

U hiljadama dinara	2023.	2022.
UniCredit Bank Austria AG, Vienna	326.589	493.423
UniCredit Bank AG, Munich	20.237	22.879
UniCredit Bank Hungary Z.r.t., Hungary	27.441	12.217
UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia a.s.	286	321
UniCredit S.P.A. Milano	664.521	733.550
Zagrebačka banka d.d.	-	231
UniCredit Bank BIH	3.953	1.965
UniCredit Bank ZAO Moscow	36.426	1.654
Stanje na dan 31. decembra	1.079.453	1.266.240

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE
IZVEŠTAJE**

31. decembar 2023. godine

25. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA

25.1. Krediti i potraživanja od komitenata obuhvataju:

U hiljadama dinara	2023.	2022.
Kratkoročni krediti:		
- u dinarima	44.532.309	46.499.704
- u stranoj valuti	636.110	269.682
Ukupno kratkoročni krediti:	45.168.419	46.769.386
Dugoročni krediti:		
- u dinarima	276.893.174	265.084.725
- u stranoj valuti	13.717.425	12.341.449
Ukupno dugoročni krediti:	290.610.599	277.426.174
Potraživanja po osnovu faktoringa:		
- u dinarima	4.174.137	1.239.774
- u stranoj valuti	10.166	-
Ukupno potraživanja po osnovu faktoringa:	4.184.303	1.239.774
Potraživanja po osnovu finansijskog lizinga u dinarima	17.952.830	17.556.171
Ostali plasmani u dinarima	365	365
Ukupno	357.916.516	342.991.870
Ispravka vrednosti	(13.446.809)	(14.148.156)
Stanje na dan 31. decembra	344.469.707	328.843.714

Kreditni koji su indeksirani valutnom klauzulom (EUR, CHF, USD) prikazani su u okviru kredita u dinarima.

25.2. Kretanja na računu ispravke vrednosti kredita i potraživanja od komitenata tokom godine prikazana su u narednoj tabeli:

U hiljadama dinara	Pojedinačna		Grupna	
	2023.	2022.	2023.	2022.
Stanje na dan 1. januara	(5.163.703)	(5.352.001)	(8.984.453)	(7.104.657)
Gubitak po osnovu obezvređenja:				
Dodatna ispravka vrednosti	(347.118)	(267.033)	(424.060)	(2.787.806)
Efekte promene deviznog kursa	4.807	8.201	2.530	2.196
Unwinding (time value)	9.719	-	912	13.789
Efekte prodaje portfolia	89.750	85.564	-	-
Otpis sa otpustom duga	-	1.327	512	2.931
Otpis bez otpusta duga*	318.163	360.239	1.046.132	889.094
Ukupno za godinu	75.321	188.298	626.026	(1.879.796)
Stanje na dan 31. decembra	(5.088.382)	(5.163.703)	(8.358.427)	(8.984.453)

*Otpis bez otpusta duga, odnosno računovodstveni otpis, predstavlja otpis potraživanja saglasno Odluci NBS o računovodstvenom otpisu bilansne aktive (Sl. glasnik RS br. 77/2017) koja je u primeni od 30. septembra 2017. godine. Grupa, saglasno Odluci, sprovodi otpis bilansne aktive niskog stepena naplativosti, odnosno računovodstveni otpis 100% obezvređenih potraživanja. U smislu pomenute Odluke, računovodstveni otpis podrazumeva prenos iznosa potraživanja iz bilansne aktive u vanbilansnu evidenciju Grupe.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

25. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (nastavak)

25.3. Struktura kredita i potraživanja od komitenata data je u sledećoj tabeli:

2023.			
U hiljadama dinara	Bruto iznos	Ispravka vrednosti	Knjižovodstvena vrednost
Javni sektor	10.813.178	(61.511)	10.751.667
Privreda	234.340.081	(8.496.645)	225.843.436
Stanovništvo	112.763.257	(4.888.653)	107.874.604
Stanje na dan 31. decembra	357.916.516	(13.446.809)	344.469.707

2022.			
U hiljadama dinara	Bruto iznos	Ispravka vrednosti	Knjižovodstvena vrednost
Javni sektor	12.636.827	(76.135)	12.560.692
Privreda	220.918.018	(8.397.777)	212.520.241
Stanovništvo	109.437.025	(5.674.244)	103.762.781
Stanje na dan 31. decembra	342.991.870	(14.148.156)	328.843.714

25.4. Krediti pravnim licima su uglavnom odobravani za finansiranje tekuće likvidnosti (minus po tekućem računu), finansiranje obrtnih sredstava i investicija. Odobreni krediti su korišćeni za finansiranje poslovnih aktivnosti u oblasti trgovine i usluga, industrije, građevinarstva, poljoprivrede i prehrambene proizvodnje, kao i za ostale namene. Kratkoročni krediti su odobravani sa rokovima dospeća od 30 dana do jedne godine. Kamata na kratkoročne kredite odobrene sa valutnom klauzulom obračunavana je u visini jednomesečnog, tromesečnog ili šestomesečnog EURIBOR-a uvećanog u proseku za 3,33%, dok je kamata na kratkoročne kredite odobrene u dinarima obračunavana u visini jednomesečnog, tromesečnog ili šestomesečnog BELIBOR-a uvećanog u proseku za 3,41%.

Dugoročni krediti pravnim licima odobravani su na period do 10 godina. Kamata na dugoročne kredite odobrene sa valutnom klauzulom se obračunavala po kamatnoj stopi u visini jednomesečnog, tromesečnog ili šestomesečnog EURIBOR-a uvećanog u proseku za 3,35% na godišnjem nivou, dok se kamata na dugoročne kredite u dinarima obračunavala po kamatnoj stopi u visini jednomesečnog, tromesečnog ili šestomesečnog BELIBOR-a uvećanog u proseku za 2,92% na godišnjem nivou, u skladu sa ostalim troškovima i kamatnom politikom Grupe.

Grupa u ponudi ima stambene kredite sa fiksnom, varijabilnom i kombinovanom kamatnom stopom. Stambeni krediti indeksirani u EUR za stanovništvo odobravaju se sa rokom otplate od 60 do 360 meseci kada je u pitanju opcija sa varijabilnom i kombinovanom kamatnom stopom, odnosno do 240 meseci kada su u pitanju krediti sa fiksnom kamatnom stopom. Krediti sa fiksnom nominalnom kamatnom stopom realizovani su po kamati u rasponu od 5,95% do 8,45%. Krediti sa kombinovanom nominalnom kamatnom stopom realizovani su po kamati koja je fiksna prvih 60 meseci, u rasponu od 5,95% do 6,45%, dok se nakon tog perioda kamatna stopa realizuje u rasponu od 2,55% do 3,30% uvećano za šestomesečni EURIBOR. Krediti sa varijabilnom kamatnom stopom realizovani su po kamati u rasponu od 2,55% do 3,30% uvećano za šestomesečni EURIBOR.

Banka u ponudi ima i stambene kredite za fizička lica u dinarima koji se odobravaju na rok od 240 meseci, sa varijabilnom kamatnom stopom od 5% uvećano za šestomesečni BELIBOR.

Tokom tekuće godine, Narodna banka Srbije usvojila Odluku o privremenim merama za banke koje se odnose na stambene kredite fizičkim licima, kojom se propisuju privremene mere i aktivnosti u cilju očuvanja stabilnosti finansijskog sistema koje je poslovna banka dužna da primeni radi zaštite dužnika – korisnika stambenih kredita i stabilnosti finansijskog sistema. Odluka je stupila na snagu 13.9.2023. godine i odnosi se na prvi stambeni kredit za kupovinu/izgradnju stambene nepokretnosti fizičkim licima sa promenljivom kamatnom stopom u iznosu do 200.000 evra, a koji je obezbeđen hipotekom na stambenoj nepokretnosti. Korisnicima stambenih kredita se primenjuje privremeni zastoj rasta nominalne kamatne stope u narednih 15 meseci, počev od prvog anuiteta koji im je dospeo nakon 1.10.2023, a zaključno sa 31.12.2024 godine.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

25. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (nastavak)

Privremeni zastoj u rastu kamatnih stopa će se primenjivati u skladu sa sledećim pravilima za kredite sa promenljivom kamatnom stopom:

- 1) Stambeni krediti pušteni zaključno sa 31.7.2022. godine – promenljiva NKS (zbir margine i 6M Euribora) će iznositi 4,08% (kreditni sa fiksnom kamatnom stopom ili kombinovanom dok važi fiksni deo kamatne stope nisu predmet korekcije i na njima nema primene zastoja i umanjenja kamatne stope)
- 2) Stambeni krediti koji su pušteni sa varijabilnom kamatnom stopom u periodu od 1.8.2022. zaključno sa 12.9.2023. godine se dele u dve grupe, i to:
 - a. Krediti koji su prilikom puštanja imali varijabilnu NKS nižu od 4.08% su setovani na nominalnu kamatnu stopu u visini 4,08% (kreditni koji su pušteni u periodu od 1.8.2022 do 7.2.2023, kada je šestomesečni EURIBOR iznosio 0,69%)
 - b. Krediti koji su prilikom puštanja imali varijabilnu nominalnu kamatnu stopu višu od 4.08% će biti vraćeni na nominalnu kamatnu stopu iz plana otplate koji je dat klijentu prilikom realizacije kredita (kreditni realizovani nakon 8.2.2023, kada je šestomesečni EURIBOR iznosio 3,008%, a od 8.8.2023 iznosi 3,94%)

Odluka NBS je bila primenjena na stambene kredite u iznosu od 33.580.831 hiljada dinara. Grupa je po ovom osnovu priznala modifikacioni gubitak u iznosu od 1.143.730 hiljada dinara (napomena 12). Stanje stambenih kredita koji su obuhvaćeni navedenom Odlukom na dan 31. decembra 2023. godine iznosi 32.098.359 hiljada dinara bruto odnosno 31.893.864 hiljade dinara neto.

Grupa u ponudi ima kredite za investiciono finansiranje, za obrtna sredstva kao i ostale standardne proizvode uključujući i proizvode dokumentarnog poslovanja.

Plasmani po osnovu finansijskog lizinga odobravani su pravnim licima za kupovinu vozila i opreme po prosečnoj fiksnoj kamatnoj stopi od 6,56% i varijabilnoj kamatnoj stopi na bazi tromesečnog EURIBOR-a uvećanog u proseku za 3,64%. Prosečan period finansiranja pravnih lica bio je 3,5 godine. Plasmani po osnovu finansijskog lizinga odobravani su fizičkim licima za kupovinu vozila i opreme po prosečnoj fiksnoj kamatnoj stopi od 6,38% i varijabilnoj kamatnoj stopi na bazi tromesečnog EURIBOR-a uvećanog u proseku za 4%. Prosečan period finansiranja fizičkih lica bio je 4 godine.

Grupa je implementirala cash flow hedžing kako bi se štitila od izloženosti promene novčanih tokova kamate kredita sa varijabilnom kamatnom stopom koristeći kamatne svopove (napomena 26).

25. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (nastavak)

25.5. Koncentracija kredita i potraživanja od komitenata po industrijskim sektorima prikazana je u tabeli koja sledi:

U hiljadama dinara	2023.	2022.
Privreda		
- Energetika	21.553.778	15.748.392
- Poljoprivreda	4.717.906	5.164.637
- Građevinarstvo	24.500.650	27.620.089
- Industrija i rudarstvo	55.951.500	49.510.912
- Trgovina	42.617.129	45.292.711
- Usluge	41.698.483	37.704.582
- Saobraćaj	30.050.956	29.245.050
- Ostalo	13.249.679	10.631.645
	<u>234.340.081</u>	<u>220.918.018</u>
Javni sektor	10.813.178	12.636.827
Stanovništvo		
- Fizička lica	104.050.130	101.384.744
- Preduzetnici	8.713.127	8.052.281
	<u>112.763.257</u>	<u>109.437.025</u>
Ukupno	<u>357.916.516</u>	<u>342.991.870</u>
Ispravka vrednosti	(13.446.809)	(14.148.156)
Stanje na dan 31. decembra	<u>344.469.707</u>	<u>328.843.714</u>

Struktura kredita i potraživanja od fizičkih lica prema vrsti kredita je prikazana u sledećoj tabeli:

U hiljadama dinara	2023.	2022.
- Krediti po transakcionim računima	632.854	589.418
- Potrošački krediti	208.521	322.852
- Krediti za obrtna sredstva	991.412	578.203
- Investicioni krediti	3.594.193	3.419.038
- Stambeni krediti	40.593.136	40.884.279
- Gotovinski krediti	56.018.404	53.775.954
- Kreditne kartice	1.282.206	1.061.717
- Ugovori o lizingu	729.404	753.283
Ukupno	<u>104.050.130</u>	<u>101.384.744</u>

U sektor fizička lica se ubrajaju i krediti odobreni registrovanim poljoprivrednim proizvođačima.

Grupa upravlja koncentracijom kreditnog rizika u portfoliju utvrđivanjem limita. Limiti su određeni internim aktima i/ili regulativom NBS, a njihovo poštovanje se redovno prati i izveštava.

Definisanjem industrijskih limita, geografskih limita, limita izloženosti po osnovu leverage transakcija, odnosno redovnim monitoringom i reportingom izloženosti portfolija po pojedinim segmentima, proizvodima, vrstama sredstava obezbeđenja i sl. Grupa kontrolise kreditni rizik na portfolio novou.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

26. RAČUNOVODSTVO ZAŠTITE OD RIZIKA

Neto (gubitak)/dobitak po osnovu zaštite od rizika obuhvata:

U hiljadama dinara	2023.	2022.
Neto prihodi/(rashodi) od promene vrednosti plasmana, potraživanja i hartija od vrednosti	598.008	(1.146.250)
Neto (rashodi)/prihodi od promene vrednosti derivata namenjenih zaštiti od rizika	(603.052)	1.163.583
Neto (gubitak)/dobitak po osnovu zaštite od rizika	(5.044)	17.333

26.1 Hedžing fer vrednost

Grupa primenjuje računovodstvo zaštite od rizika državnih obveznica Republike Srbije i obveznica lokalne samouprave koristeći kamatne svopove kao hedžing instrument dok je hedžovan rizik kamatni rizik.

Informacije o preostalom dospeću kamatnih svopova su date u sledećoj tabeli:

U hiljadama dinara	2023.			2022.		
	Do 1 godine	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Do 1 godine	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina
Nominalni iznos	-	15.197.429	1.406.084	340.235	12.107.671	2.581.093
Prosečna fiksna kamatna stopa	-	1,77%	0,03%	2,51%	1,67%	0,34%

Informacije o hedžing instrumentu su prikazane u sledećoj tabeli:

Instrument	Linija u okviru bilansa stanja	2023.			2022.		
		Nominalni iznos	Knjigovodstvena vrednost		Nominalni iznos	Knjigovodstvena vrednost	
			Sredstvo	Obaveza		Sredstvo	Obaveza
Kamatni svop	Potraživanja po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	9.842.591	553.490	-	14.207.742	1.083.998	-
Kamatni svop	Obaveze po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	6.760.922	-	119.337	821.257	-	76.888

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

26. RAČUNOVODSTVO ZAŠTITE OD RIZIKA (nastavak)

26.1 Hedžing fer vrednost (nastavak)

Informacije o stavki hedžinga i efektivnosti za 2023. godinu su prikazane u sledećoj tabeli:

Stavka hedžinga	Linija u okviru bilansa stanja	Knjigovodstvena vrednost	Promena fer vrednosti instrumenta na osnovu koje je obračunata neefektivnosti	Promena fer vrednosti stavke hedžinga na osnovu koje je obračunata neefektivnosti	Priznata neefektivnost u bilansu uspeha	Akumuliran iznos hedžing adjustmenta hedžovane stavke koji je uključen u knjigovodstvenu vrednost hedžovane stavke		Akumuliran iznos u bilansu stanja za sve stavke kod kojih je prekinuto računovodstvo hedžinga
						Sredstvo	Obaveza	
Državne obveznice Republike Srbije i obveznice lokalne samouprave koje se vode po fer vrednosti kroz ostali rezultat	Hartije od vrednosti	10.838.874	363.513	(366.355)	12.575	(366.355)	-	-
Državne obveznice Republike Srbije koje se vode po amortizovanoj vrednosti	Hartije od vrednosti	5.106.145	151.367	(152.831)	6.052	(152.831)	-	-

Informacije o stavki hedžinga i efektivnosti za 2022. godinu su prikazane u sledećoj tabeli:

Stavka hedžinga	Linija u okviru bilansa stanja	Knjigovodstvena vrednost	Promena fer vrednosti instrumenta na osnovu koje je obračunata neefektivnosti	Promena fer vrednosti stavke hedžinga na osnovu koje je obračunata neefektivnosti	Priznata neefektivnost u bilansu uspeha	Akumuliran iznos hedžing adjustmenta hedžovane stavke koji je uključen u knjigovodstvenu vrednost hedžovane stavke		Akumuliran iznos u bilansu stanja za sve stavke kod kojih je prekinuto računovodstvo hedžinga
						Sredstvo	Obaveza	
Državne obveznice Republike Srbije i obveznice lokalne samouprave koje se vode po fer vrednosti kroz ostali rezultat	Hartije od vrednosti	8.533.139	774.459	(774.770)	(22.722)	(774.770)	-	-
Državne obveznice Republike Srbije koje se vode po amortizovanoj vrednosti	Hartije od vrednosti	4.884.928	343.164	(343.630)	(5.343)	(343.630)	-	-

U ovim hedžing odnosima, glavni izvor neefektivnosti je usklađivanje fer vrednosti derivata u skladu sa counterparty kreditnim rizikom i u skladu sa rizikom promene cene finansiranja.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

26. RAČUNOVODSTVO ZAŠTITE OD RIZIKA (nastavak)

26.2 Hedžing novčanih tokova

Grupa je implementirala hedžing novčanih tokova kako bi se štitila varijabilnost kamatnih novčanih tokova kredita sa varijabilnom kamatnom stopom denominovanih u EUR. Imajući u vidu da se deo kredita po varijabilnoj kamatnoj stopi finansira iz depozita po viđenju koji imaju fiksnu kamatnu stopu, Banka je odlučila da primeni koncept cash flow hedžinga kojim se vrlo izvesni varijabilni novčani tokovi kamate konvertuju u fiksne koristeći kamatne svopove.

U hiljadama dinara

	2023.			2022.		
	Do 1 godine	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Do 1 godine	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina
Nominalni iznos stavke hedžinga	-	-	8.551.077	-	-	3.953.765
Prosečna fiksna kamatna stopa	-	-	0,32%	-	-	0,01%

Informacije o hedžing instrumentu su prikazane u sledećoj tabeli:

Instrument	Linija u okviru bilansa stanja	2023.		2022.	
		Nominalni iznos	Knjigovodstvena vrednost	Nominalni iznos	Knjigovodstvena vrednost
			Sredstvo Obaveza		Sredstvo Obaveza
Kamatni svopovi	Potraživanja po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	4.602.323	83.419	-	-
Kamatni svopovi	Obaveze po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	3.948.754	-	615.213	847.756

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

26. RAČUNOVODSTVO ZAŠTITE OD RIZIKA (nastavak)

26.2. Hedžing novčanih tokova (nastavak)

Informacije o stavki hedžinga i efektivnosti za 2023. godinu su prikazane u sledećoj tabeli:

Stavka hedžinga	Promena vrednosti instrumenta koja je priznata u okviru ostalog rezultata	Promena vrednosti stavke hedžinga	Priznata neefektivnost u bilansu uspeha	Rezerva novčanih tokova	Akumuliran iznos u bilansu stanja za sve stavke kod kojih je prekinuto računovodstvo hedžinga
Vrlo izvesni novčani tokovi kamate iz kredita sa varijabilnom kamatnom stopom	(535.588)	543.803	(23.671)	(535.588)	-

Informacije o stavki hedžinga i efektivnosti za 2022. godinu su prikazane u sledećoj tabeli:

Stavka hedžinga	Promena vrednosti instrumenta koja je priznata u okviru ostalog rezultata	Promena vrednosti stavke hedžinga	Priznata neefektivnost u bilansu uspeha	Rezerva novčanih tokova	Akumuliran iznos u bilansu stanja za sve stavke kod kojih je prekinuto računovodstvo hedžinga
Vrlo izvesni novčani tokovi kamate iz kredita sa varijabilnom kamatnom stopom	(886.544)	895.313	45.398	(886.544)	-

Uopšteno govoreći, Grupa je uvek u poziciji "under hedged" (ne cilja na potpunu neutralizaciju jer će hedžing stavka biti niža od stavke koja ispunjava uslove za hedžing). Neefektivnost se može pojaviti kada:

- FV derivata je veća od FV hedžovane referentne pozicije (underlying-a) u pogledu hedžovanog rizika kamatne stope. Promena fer vrednosti hipotetičkog derivata možda neće odražavati ugovor sa kolateralom (korišćenje kolateralizovanih hedžing derivata je izvor neefektivnosti). Trenutno ne postoji jasan plan za prelazak na modul kolaterala u Murex-u (modul koji podržava aneks ugovore o kreditnoj podršci (CSA)) za zemlje CIE, uključujući Srbiju. Pošto revalorizacija u Murex (i rizik) sistemima neće uzeti u obzir kolateralizaciju za izračunavanje FV (usvajanjem specifične diskontne krive, npr. ESTER), ne očekuju se situacije neefektivnosti.
- Pogoršanje kreditnog rizika druge ugovorne strane vezano za hedžing instrument utiče na novčane tokove i smanjuje fer vrednost derivata. Međutim, ako je to slučaj, strategija Grupe pokriva opoziv označavanja takvih derivata i njihovu zamenu novim sa novim ugovornim stranama dobre kreditne sposobnosti. U ovim odnosim zaštite, jedini izvor neefikasnosti je efekat prilagođavanja kreditne/debitne vrednosti („Credit/Debit Value“) i vrednosti finansiranja („Funding Value adjustment“) koji utiče na fer vrednost derivatnih transakcija.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

27. NEMATERIJALNA IMOVINA

27.1. Nematerijalna imovina, neto:

U hiljadama dinara	2023.	2022.
Softveri i licence	1.569.936	1.952.422
Nematerijalna imovina u pripremi	952.519	517.269
Stanje na dan 31. decembra	2.522.455	2.469.691

27.2. Promene u okviru nematerijalne imovine tokom 2023. godine prikazane su u tabeli koja sledi:

U hiljadama dinara	Softveri i licence	Nematerijalna imovina u pripremi	Ukupno
Nabavna vrednost			
Stanje 1. januar 2023. godine	6.587.706	517.269	7.104.975
Nabavke u toku godine	-	671.099	671.099
Prenos sa imovine u pripremi	220.643	(220.643)	-
Gubici po osnovu obezvređenja	(28.699)	(6.709)	(35.408)
Ostalo	(9.062)	(8.497)	(17.559)
Stanje 31. decembar 2023. godine	6.770.588	952.519	7.723.107
Ispravka vrednosti i gubici po osnovu obezvređenja			
Stanje 1. januar 2023. godine	4.635.284	-	4.635.284
Amortizacija	593.417	-	593.417
Gubici po osnovu obezvređenja	(26.987)	-	(26.987)
Ostalo	(1.062)	-	(1.062)
Stanje 31. decembar 2023. godine	5.200.652	-	5.200.652
Neto knjigovodstvena vrednost na dan 31. decembra 2023. godine	1.569.936	952.519	2.522.455
Neto knjigovodstvena vrednost na dan 1. januara 2023. godine	1.952.422	517.269	2.469.691

27.3. Promene u okviru nematerijalne imovine tokom 2022. godine prikazane su u tabeli koja sledi:

U hiljadama dinara	Softveri i licence	Nematerijalna imovina u pripremi	Ukupno
Nabavna vrednost			
Stanje 1. januar 2022. godine	5.560.389	1.039.008	6.599.397
Nabavke u toku godine	-	539.277	539.277
Prenos sa imovine u pripremi	1.056.359	(1.056.359)	-
Ostalo	(29.042)	(4.657)	(33.699)
Stanje 31. decembar 2022. godine	6.587.706	517.269	7.104.975
Ispravka vrednosti i gubici po osnovu obezvređenja			
Stanje 1. januar 2022. godine	4.027.928	-	4.027.928
Amortizacija	609.702	-	609.702
Ostalo	(2.346)	-	(2.346)
Stanje 31. decembar 2022. godine	4.635.284	-	4.635.284
Neto knjigovodstvena vrednost na dan 31. decembra 2022. godine	1.952.422	517.269	2.469.691
Neto knjigovodstvena vrednost na dan 1. januara 2022. godine	1.532.461	1.039.008	2.571.469

28. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA

28.1. Nekretnine, postrojenja i oprema obuhvataju:

U hiljadama dinara

	2023.	2022.
Građevinski objekti	610.605	614.984
Oprema i ostala osnovna sredstva	570.435	597.736
Ulađanja u tuđa osnovna sredstva	134.362	118.399
Osnovna sredstva u pripremi	238.259	115.079
Sredstva sa pravom korišćenja	1.482.855	1.657.713
Stanje na dan 31. decembra	3.036.516	3.103.911

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

28. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA (nastavak)

28.2.Promene na nekretninama, postrojenjima i opremi tokom 2023. godine prikazane su u tabeli koja sledi:

U hiljadama dinara	Građevinski objekti	Oprema i ostala osnovna sredstva	Ulaganja u tuđa osnovna sredstva	Osnovna sredstva u pripremi	Sredstva sa pravom korišćenja	Ukupno
Nabavna/revalorizovana vrednost						
Stanje 1. januar 2023. godine	844.211	2.345.824	587.905	115.079	3.424.507	7.317.526
Nabavke u toku godine	-	5.348	-	346.876	71.975	424.199
Prenos sa investicija u toku	-	156.121	64.649	(220.770)	-	-
Otuđenje i rashodovanje	-	(11.616)	(10.393)	-	(118.134)	(140.143)
Efekti promene fer vrednosti	13.066	-	-	-	-	13.066
Ostalo	-	-	-	(2.926)	-	(2.926)
Modifikacije	-	-	-	-	298.023	298.023
Stanje 31. decembar 2023. godine	857.277	2.495.677	642.161	238.259	3.676.371	7.909.745
Ispravka vrednosti i gubici po osnovu obezvređenja						
Stanje 1. januar 2023. godine	229.227	1.748.088	469.506	-	1.766.794	4.213.615
Amortizacija	13.603	187.219	48.686	-	498.570	748.078
Otuđenje i rashodovanje	-	(10.065)	(10.393)	-	(71.848)	(92.306)
Efekti promene fer vrednosti	3.842	-	-	-	-	3.842
Stanje 31. decembar 2023. godine	246.672	1.925.242	507.799	-	2.193.516	4.873.229
Neto knjigovodstvena vrednost na dan 31. decembra 2023. godine	610.605	570.435	134.362	238.259	1.482.855	3.036.516
Neto knjigovodstvena vrednost na dan 1. januara 2023. godine	614.984	597.736	118.399	115.079	1.657.713	3.103.911

Na dan 31. decembra 2023. godine Grupa je angažovala ovlašćene procenitelje NAI WMG d.o.o. Beograd i CBS International d.o.o. Beograd da izvrše ponovnu procenu fer vrednosti nepokretnosti koje Grupa koristi za obavljanje poslovne delatnosti, prema MSFI 13. Procenitelj je odredio fer, likvidacionu i građevinsku vrednost svake pojedinačne nepokretnosti koristeći prinosni metod za 12 nepokretnosti odnosno komparativni pristup za 1 nepokretnost kao i tehnike procene za koje je postojalo dovoljno raspoloživih podataka. S obzirom da na tržištu nekretnina u Republici Srbiji ne postoje kotirane ili ostvarene cene za identične nepokretnosti koje Grupa poseduje, prilikom procene fer vrednosti korišćeni su inputi nivoa 2 i 3. Inputi nivoa 2 su izvedeni inputi koji su razvijeni korišćenjem tržišnih podataka, kao što su javno dostupne informacije o transakcijama koji odražavaju pretpostavke koje tržišni učesnici mogu da koriste. Inputi nivoa 3 su pretpostavljeni inputi koje procenitelj razvija korišćenjem najboljih raspoloživih informacija u datim okolnostima.

Da je Grupa nastavila sa primenom modela nabavne vrednosti za građevinske objekte (od 31.12.2019 Banka koristi metod revalorizacije), neto sadašnja vrednost na dan 31. decembar 2023. godine iznosila bi 482.425 hiljada dinara za nepokretnosti koje koristi za obavljanje poslovne delatnosti.

Grupa nema nekretnine, postrojenja i opreme koje je dala u zalogu.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

28. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA (nastavak)

28.3.Promene na nekretninama, postrojenjima i opremi tokom 2022. godine prikazane su u tabeli koja sledi:

U hiljadama dinara	Građevinski objekti	Oprema i ostala osnovna sredstva	Ulaganja u tuđa osnovna sredstva	Osnovna sredstva u pripremi	Sredstva sa pravom korišćenja	Ukupno
Nabavna/revalorizovana vrednost						
Stanje 1. januar 2022. godine	740.346	2.183.302	565.820	217.345	3.132.398	6.839.211
Nabavke u toku godine	-	2.814	-	172.621	99.725	275.160
Prenos sa investicija u toku	-	245.172	28.935	(274.107)	-	-
Otuđenje i rashodovanje	-	(85.464)	(6.851)	-	-	(92.315)
Efekti promene fer vrednosti	103.865	-	-	-	-	103.865
Ostalo	-	-	-	(780)	-	(780)
Modifikacije	-	-	-	-	192.384	192.384
Stanje 31. decembar 2022. godine	844.211	2.345.824	587.904	115.079	3.424.507	7.317.525
Ispravka vrednosti i gubici po osnovu obezvređenja						
Stanje 1. januar 2022. godine	184.201	1.616.862	429.903	-	1.295.956	3.526.922
Amortizacija	15.666	216.674	46.453	-	470.838	749.631
Otuđenje i rashodovanje	-	(85.448)	(6.851)	-	-	(92.299)
Efekti promene fer vrednosti	29.360	-	-	-	-	29.360
Stanje 31. decembar 2022. godine	229.227	1.748.088	469.505	-	1.766.794	4.213.614
Neto knjigovodstvena vrednost na dan 31. decembra 2022. godine	614.984	597.736	118.399	115.079	1.657.713	3.103.911
Neto knjigovodstvena vrednost na dan 1. januara 2022. godine	556.145	566.440	135.917	217.345	1.836.442	3.312.289

28.4.Sredstva sa pravom korišćenja obuhvataju:

U hiljadama dinara	2023.	2022.
Poslovni prostor	1.428.100	1.586.840
Skladište i magacin	1.836	2.405
Parking	40.293	52.830
Automobili	12.349	15.523
Ostala oprema	277	115
Stanje na dan 31. decembra	1.482.855	1.657.713

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

28. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA (nastavak)

28.5.Promene na sredstvima sa pravom korišćenja tokom 2023. godine prikazane su u tabeli koja sledi:

U hiljadama dinara	Poslovni prostor	Skladište i magacin	Parking	Automobili	Ostala oprema	Ukupno
Bruto knjigovodstvena vrednost						
Stanje 1. januar 2023. godine	3.263.595	5.053	112.387	35.617	7.855	3.424.507
Nova sredstva	67.824	-	-	2.490	1.661	71.975
Otuđenje i rashodovanje	(118.134)	-	-	-	-	(118.134)
Modifikacije						
- pozitivni efekti	298.862	218	4.639	-	97	303.816
- negativni efekti	(5.793)	-	-	-	-	(5.793)
	293.069	218	4.639	-	97	298.023
Stanje 31. decembar 2023. godine	3.506.354	5.271	117.026	38.107	9.613	3.676.371
Ispravka vrednosti						
Stanje 1. januar 2023. godine	1.676.755	2.648	59.557	20.094	7.740	1.766.794
Amortizacija	473.347	787	17.176	5.664	1.596	498.570
Otuđenje i rashodovanje	(71.848)	-	-	-	-	(71.848)
Stanje 31. decembar 2023. godine	2.078.254	3.435	76.733	25.758	9.336	2.193.516
Neto knjigovodstvena vrednost na dan 31.decembra 2023. godine	1.428.100	1.836	40.293	12.349	277	1.482.855

28.6.Promene na sredstvima sa pravom korišćenja tokom 2022. godine prikazane su u tabeli koja sledi:

U hiljadama dinara	Poslovni prostor	Skladište i magacin	Parking	Automobili	Ostala oprema	Ukupno
Bruto knjigovodstvena vrednost						
Stanje 1. januar 2022. godine	2.977.304	4.898	108.103	35.617	6.476	3.132.398
Nova sredstva	98.776	-	949	-	-	99.725
Otuđenje i rashodovanje	-	-	-	-	-	-
Modifikacije						
- pozitivni efekti	187.515	155	3.335	-	1.379	192.384
	187.515	155	3.335	-	1.379	192.384
Stanje 31. decembar 2022. godine	3.263.595	5.053	112.387	35.617	7.855	3.424.507
Ispravka vrednosti						
Stanje 1. januar 2022. godine	1.230.862	1.926	43.957	13.594	5.617	1.295.956
Amortizacija	445.893	722	15.600	6.500	2.123	470.838
Stanje 31. decembar 2022. godine	1.676.755	2.648	59.557	20.094	7.740	1.766.794
Neto knjigovodstvena vrednost na dan 31.decembra 2022. godine	1.586.840	2.405	52.830	15.523	115	1.657.713

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE
IZVEŠTAJE**

31. decembar 2023. godine

29. INVESTICIONE NEKRETNINE

Promene na investicionim nekretninama tokom 2023. godine prikazane su u tabeli koja sledi:

U hiljadama dinara	Investicione nekretnine	Investicione nekretnine u pripremi	Ukupno
Fer vrednost			
Stanje 1. januar 2023. godine	7.274	-	7.274
Efekti promene fer vrednosti	460	-	460
Stanje 31. decembar 2023. godine	7.734	-	7.734

Ovlašćeni procenitelj NAI WMG d.o.o. Beograd je izvršio ponovnu procenu fer vrednosti investicionih nekretnina za svrhu finansijskog izveštavanja na dan 31. decembra 2023. godine prema MSFI 13. Procenitelj je odredio fer, likvidacionu i građevinsku vrednost svake pojedinačne nepokretnosti koristeći komparativni metod kao i tehnike procene za koje je postojalo dovoljno raspoloživih podataka.

Da je Grupa nastavila sa primenom modela nabavne vrednosti (od 31.12.2019 Banka koristi metod fer vrednosti), neto sadašnja vrednost na dan 31. decembar 2023. godine iznosila bi 1.167 hiljada dinara za investicione nekretnine.

30. OSTALA SREDSTVA

30.1.Ostala sredstva se odnose na:

U hiljadama dinara	2023.	2022.
<i>Ostala sredstva u dinarima:</i>		
Potraživanja za obračunatu naknadu i proviziju po osnovu ostalih sredstava	160.956	131.732
Potraživanja po osnovu avansa, depozita i kaucija	45.379	123.324
Potraživanja za plaćene stvarne troškove	103.415	152.851
Potraživanja od Fonda za zdravstveno osiguranje	74.383	74.095
Ostala potraživanja iz poslovnih odnosa	971.259	1.226.209
Sredstva stečena naplatom potraživanja	6.843	5.517
Potraživanja po osnovu pretplaćenih poreza i doprinosa	16.327	44.395
Razgraničena potraživanja za obračunate ostale prihode	35.166	23.643
Razgraničeni ostali troškovi	135.082	157.056
Ukupno:	1.548.810	1.938.822
<i>Ostala sredstva u stranoj valuti:</i>		
Ostala potraživanja iz poslovnih odnosa	249.876	33.696
Razgraničena potraživanja za obračunate ostale prihode	199.536	88.235
Ukupno:	449.412	121.931
Ukupno	1.998.222	2.060.753
Ispravka vrednosti	(79.721)	(64.180)
Stanje na dan 31. decembra	1.918.501	1.996.573

30.2.Kretanje na računu ispravke vrednosti ostalih sredstava tokom godine prikazana su u sledećoj tabeli:

U hiljadama dinara	Pojedinačna		Grupna	
	2023.	2022.	2023.	2022.
Stanje na dan 1. januara	(4.110)	(24.417)	(60.070)	(38.076)
Gubitak po osnovu obezvređenja:				
(Dodatna)/ukidanje ispravke vrednosti	(11.983)	20.307	(158.891)	(155.336)
Efekti promene deviznog kursa	-	-	88	95
Otpis sa otpustom duga	-	-	388	3.740
Otpis bez otpusta duga	-	-	140.307	129.507
Ukupno za godinu	2.567	20.307	(18.108)	(21.994)
Stanje na dan 31. decembra	(1.543)	(4.110)	(78.178)	(60.070)

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

31. OBAVEZE PO OSNOVU DERIVATA

Obaveze po osnovu derivata obuhvataju:

U hiljadama dinara	2023.	2022.
Vrste instrumenata:		
- valutni svopovi i forvardi	20.775	14.189
- kamatni svopovi	2.098.367	2.786.425
- kamatne opcije	-	18.782
Stanje na dan 31. decembra	2.119.142	2.819.396

32. DEPOZITI I OSTALE FINANSIJSKE OBAVEZE PREMA BANKAMA, DRUGIM FINANSIJSKIM ORGANIZACIJAMA I CENTRALNOJ BANC

32.1. Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci uključuju:

U hiljadama dinara	2023.	2022.
Depoziti po viđenju:		
- u dinarima	6.510.562	8.172.547
- u stranoj valuti	3.092.351	1.209.548
Ukupno depoziti po viđenju	9.602.913	9.382.095
Depoziti koji dospevaju u roku od jednog dana (overnight):		
- u dinarima	1.444.582	394.059
- u stranoj valuti	519.934	332.329
Ukupno depoziti koji dospevaju u roku od jednog dana (overnight):	1.964.516	726.388
Kratkoročni depoziti:		
- u dinarima	6.182.571	9.007.582
- u stranoj valuti	21.953.561	14.060.358
Ukupno kratkoročni depoziti	28.136.132	23.067.940
Dugoročni depoziti:		
- u dinarima	241.307	187.277
- u stranoj valuti	44.474.935	38.418.341
Ukupno dugoročni depoziti	44.716.242	38.605.618
Dugoročni krediti:		
- u dinarima	6.459.576	9.289.649
- u stranoj valuti	54.853.922	51.841.895
Ukupno dugoročni krediti:	61.313.498	61.131.544
Kredit po repo transakcijama		
- u dinarima	-	5.846.941
Ukupno kredit po repo transakcijama:	-	5.846.941
Ostale finansijske obaveze:		
- u dinarima	137	567
- u stranoj valuti	433.339	434.562
Ukupno ostale finansijske obaveze:	433.476	435.129
Stanje na dan 31. decembra	146.166.777	139.195.655

Kratkoročno oročeni depoziti banaka u dinarima deponovani su na period do godinu dana uz kamatnu stopu do 5,25% godišnje. Kratkoročno oročeni depoziti banaka u stranoj valuti deponovani su na period do godinu dana uz kamatnu stopu u rasponu od 2,20% do 5,92% godišnje zavisno od valute. Dugoročno oročeni depoziti banaka u stranoj valuti deponovani su na period od 5 godina uz kamatnu stopu od 5,87% do 6,33%.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE
IZVEŠTAJE**

31. decembar 2023. godine

**32. DEPOZITI I OSTALE FINANSIJSKE OBAVEZE PREMA BANKAMA, DRUGIM FINANSIJSKIM ORGANIZACIJAMA I
CENTRALNOJ BANCII (nastavak)**

32.2. Struktura dugoročnih kredita od banaka je sledeća:

U hiljadama dinara	2023.	2022.
Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD)	19.484.080	23.629.503
Kreditanstalt für Wiederaufbau Frankfurt am Main ("KfW")	4.762.981	5.664.652
European Investment Bank, Luxembourg	7.150.384	6.046.622
Casa depositi e prestiti Spa, Roma	4.687.766	-
European Fond for Southeast Europe SA, Luxembourg	6.696.411	8.179.214
Green for Growth Fund, Southeast Europe, Luxembourg	7.838.190	6.591.465
UniCredit S.P.A. Milano	10.693.686	11.020.088
Stanje na dan 31. decembra	61.313.498	61.131.544

Dugoročni krediti od banaka su odobreni na period od 3 do 15 godina, uz nominalnu kamatnu stopu koja se kreće do 6,80%

33. DEPOZITI I OSTALE FINANSIJSKE OBAVEZE PREMA DRUGIM KOMITENTIMA

33.1. Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima obuhvataju:

U hiljadama dinara	2023.	2022.
Depoziti po viđenju:		
- u dinarima	157.757.344	124.981.180
- u stranoj valuti	129.942.863	142.884.879
Ukupno depoziti po viđenju	287.700.207	267.866.059
Depoziti koji dospevaju u roku od jednog dana (overnight):		
- u dinarima	1.758.511	2.085.566
- u stranoj valuti	1.985.323	6.979.330
Ukupno depoziti koji dospevaju u roku od jednog dana (overnight):	3.743.834	9.064.896
Kratkoročni depoziti:		
- u dinarima	29.717.947	33.819.325
- u stranoj valuti	41.749.537	29.619.938
Ukupno kratkoročni depoziti	71.467.484	63.439.263
Dugoročni depoziti:		
- u dinarima	3.904.049	1.835.897
- u stranoj valuti	21.831.079	12.752.766
Ukupno dugoročni depoziti	25.735.128	14.588.663
Dugoročni krediti:		
- u stranoj valuti	167.621	223.977
Ukupno dugoročni krediti:	167.621	223.977
Ostale finansijske obaveze:		
- u dinarima	57.172	113.276
- u stranoj valuti	863.958	2.844.447
Ukupno ostale finansijske obaveze:	921.130	2.957.723
Stanje na dan 31. decembra	389.735.404	358.140.581

33.2. Struktura depozita i ostalih finansijskih obaveza prema drugim komitentima je sledeća:

U hiljadama dinara	2023.	2022.
Javni sektor	406.266	5.090.073
Privreda	256.753.402	235.690.614
Stanovništvo	132.408.115	117.135.917
Dugoročni krediti (napomena 33.3)	167.621	223.977
Stanje na dan 31. decembra	389.735.404	358.140.581

Na depozite po viđenju pravnih lica u dinarima, godišnja kamatna stopa se kretala u proseku oko 0,44%, dok je kamatna stopa na depozite po viđenju u valuti EUR iznosila u proseku 0,10%. Na oročene depozite pravnih lica u dinarima obračunavala se kamatna stopa u proseku 6,11% godišnje, odnosno 2,24% godišnje kada je reč o oročenim depozitima u valuti EUR.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE
IZVEŠTAJE**

31. decembar 2023. godine

33. DEPOZITI I OSTALE FINANSIJSKE OBAVEZE PREMA DRUGIM KOMITENTIMA (nastavak)

Na depozite po viđenju stanovništva u dinarima i stranoj valuti za novotvorene štedne račune u 2023. godini, kao i na tekuće račune u stranoj valuti Grupa nije obračunavala kamatu.

Kratkoročni oročeni depoziti stanovništva u stranoj valuti su deponovani uz kamatnu stopu najviše do 5% godišnje u zavisnosti od perioda oročenja i valute. Kratkoročni oročeni depoziti stanovništva u dinarima su deponovani uz kamatnu stopu najviše do 6,7% godišnje u zavisnosti od perioda oročenja.

Za dinarske oročene depozite za mala preduzeća i preduzetnike kamatna stopa za dinare iznosila je do 5,5% godišnje u zavisnosti perioda oročenja, dok se za stranu valutu kretala do 3,5% godišnje u zavisnosti od perioda i valute oročenja.

Grupa je dominantno oročavala sredstva za fizička lica u valuti EUR i to na ročnost od 12 meseci, dok su se za mala pravna lica i preduzetnike oročavali dinari na ročnost do 6 meseci.

U portfoliju banke, kod fizičkih lica, oročenja u valuti čine 86%, dok oročenja u dinarima čine 14% stanja oročenih depozita. Sa druge strane, kada su mala pravna lica i preduzetnici u pitanju, dominiraju depoziti u dinarima sa 60% stanja, dok depoziti u valuti čine 40% oročenja. Ukupan rast depozita u sektoru stanovništva dostigao je preko 57% u odnosu na ukupno stanje depozita tokom 2023 godine, što je posledično uticalo i na dalji rast tržišnog učešća banke u sektoru stanovništva.

33.3. Struktura dugoročnih kredita od komitenata je sledeća:

U hiljadama dinara

NBS - Evropska investiciona banka, Luksemburg

Stanje na dan 31. decembra

	2023.	2022.
	167.621	223.977
	167.621	223.977

Dugoročni krediti od komitenata su odobreni na period u rasponu od 8 do 13 godina, uz nominalnu kamatnu stopu koja se kreće do 6,20%.

34. KRETANJE FINANSIJSKIH OBAVEZA KOJE PROISTIČU IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA

Tabela ispod opisuje promene obaveza Grupe koje proističu iz aktivnosti finansiranja, uključujući i gotovinske i bezgotovinske promene. Obaveze koje proističu iz aktivnosti finansiranja su one za koje su novčani tokovi klasifikovani u izveštaju o tokovima gotovine Banke kao novčani tokovi iz aktivnosti finansiranja.

U hiljadama dinara	Primljeni krediti od banaka		Primljeni krediti od drugih komitenata	
	2023.	2022.	2023.	2022.
Stanje na dan 1. januara	61.131.544	56.035.451	223.977	311.656
Novčani priliv (novi krediti)	16.256.532	21.425.049	-	-
Novčani odliv (otplata kredita)	(16.115.431)	(16.351.380)	(56.231)	(87.395)
Ukupna promena novčanih tokova iz aktivnosti finansiranja	141.101	5.073.669	(56.231)	(87.395)
Efekti promene deviznog kursa	(42.087)	(99.316)	(255)	(571)
Razgraničena kamata	82.940	121.740	130	287
Stanje na dan 31. decembra	61.313.498	61.131.544	167.621	223.977

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

35. REZERVISANJA

35.1. Rezervisanja se odnose na:

U hiljadama dinara

Pojedinačna rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivi
 Grupna rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivi
 Rezervisanja za ostala dugoročna primanja zaposlenih
 Rezervisanja za potencijalne odlive sredstava po sudskim sporovima

	2023.	2022.
Pojedinačna rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivi	307.865	360.380
Grupna rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivi	1.230.059	782.437
Rezervisanja za ostala dugoročna primanja zaposlenih	145.591	146.547
Rezervisanja za potencijalne odlive sredstava po sudskim sporovima	3.765.892	4.358.179
Stanje na dan 31. decembra	5.449.407	5.647.543

35.2. Promene na računima rezervisanja tokom godine prikazane su u sledećoj tabeli:

U hiljadama dinara	Pojedinačna rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivi (napomene 4(b) i 5(i))	Grupna rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivi (napomene 4(b) i 5(i))	Rezervisanja za dugoročna primanja zaposlenih (napomene 3(y) i 5(viii))	Rezervisanja za potencijalne odlive sredstava za sudske sporove (napomene 3 (w), 5 (vii) i 41.1)	Ukupno
Stanje na dan 1. januara	360.380	782.437	146.547	4.358.179	5.647.543
Rezervisanja u toku godine:					
- iskazana u bilansu uspeha	179.624	996.216	22.414	773.670	1.971.924
- iskazana u okviru ostalog rezultata	-	-	(20.122)	-	(20.122)
	179.624	996.216	2.292	773.670	1.951.802
Iskorišćena rezervisanja u toku godine	-	-	(3.248)	(583.608)	(586.856)
Ukidanje rezervisanja u toku godine (napomene 12 i 17)	(232.139)	(548.594)	-	(782.349)	(1.563.082)
Stanje na dan 31. decembra	307.865	1.230.059	145.591	3.765.892	5.449.407

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE
IZVEŠTAJE**

31. decembar 2023. godine

36. ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA I OBAVEZE

36.1. Odložena poreska sredstva i obaveze se odnose na:

U hiljadama dinara	2023.			2022.		
	Sredstva	Obaveze	Neto	Sredstva	Obaveze	Neto
Razlika u sadašnjoj vrednosti osnovnih sredstava u poreske i knjigovodstvene svrhe	52.492	-	52.492	59.213	-	59.213
Odložena poreska sredstva po osnovu troškova koji nisu priznati u tekućem periodu	609.799	-	609.799	710.760	-	710.760
Odložena poreska sredstva po osnovu dobitaka/gubitaka vezanih za zaštitu od rizika novčanih tokova	80.338	-	80.338	132.982	-	132.982
Odložene poreske obaveze po osnovu promene vrednosti osnovnih sredstava	-	(18.294)	(18.294)	-	(17.230)	(17.230)
Odložena poreska sredstva po osnovu revalorizacije hartija od vrednosti	178.469	-	178.469	493.831	-	493.831
Odložena poreska sredstva aktuarskih gubitaka po osnovu planova definisanih primanja	1.452	-	1.452	4.470	-	4.470
Ukupno	922.550	(18.294)	904.256	1.401.256	(17.230)	1.384.026

36.2. Kretanja privremenih razlika tokom 2023. godine prikazana su u narednoj tabeli:

U hiljadama dinara	Stanje 1. januara	Iskazano u bilansu uspeha	Iskazano u ostalom ukupnom rezultatu	Stanje 31. decembra
Razlika u sadašnjoj vrednosti osnovnih sredstava u poreske i knjigovodstvene svrhe	59.213	(6.721)	-	52.492
Odložena poreska sredstva po osnovu troškova koji nisu priznati u tekućem periodu	710.761	(100.962)	-	609.799
Odložena poreska sredstva po osnovu dobitaka/gubitaka vezanih za zaštitu od rizika novčanih tokova	132.982	-	(52.644)	80.338
Odložene poreske obaveze po osnovu promene vrednosti osnovnih sredstava	(17.230)	-	(1.064)	(18.294)
Odložena poreska sredstva po osnovu revalorizacije hartija od vrednosti	493.831	-	(315.362)	178.469
Odložena poreska sredstva aktuarskih gubitaka po osnovu planova definisanih primanja	4.470	-	(3.018)	1.452
Ukupno	1.384.027	(107.683)	(372.088)	904.256

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE
IZVEŠTAJE**

31. decembar 2023. godine

37. OSTALE OBAVEZE

37.1. Ostale obaveze obuhvataju:

U hiljadama dinara	2023.	2022.
Obaveze za primljene avanse, depozite i kaucije:		
- u dinarima	199.993	214.020
- u stranoj valuti	2.106	1.896
Obaveze prema dobavljačima:		
- u dinarima	462.267	332.672
- u stranoj valuti	468.979	156.588
Obaveze po osnovu lizinga (napomena 37.2):		
- u dinarima	434.266	393.015
- u stranoj valuti	1.109.021	1.333.304
Ostale obaveze:		
- u dinarima	1.755.517	1.344.839
- u devizama	4.251.596	2.288.265
Obaveze po osnovu naknada i provizija na ostale obaveze:		
- u dinarima	861	3.898
- u stranoj valuti	38	190
Razgraničeni ostali prihodi:		
- u dinarima	655.896	332.041
- u stranoj valuti	193.735	34.076
Razgraničeni ostali rashodi:		
- u dinarima	679.119	610.002
- u stranoj valuti	35.781	37.134
Obaveze po primljenim sredstvima po poslovima u ime i za račun komitenata	-	21.606
Obaveze po osnovu poreza i doprinosa	66.362	45.989
Stanje na dan 31. decembra	10.315.537	7.149.535

37.2. Ročna struktura obaveza po osnovu lizinga prikazana je u sledećoj tabeli:

U hiljadama dinara	2023.		2022.	
	Sadašnja vrednost	Nediskontovani novčani tokovi	Sadašnja vrednost	Nediskontovani novčani tokovi
Dospeća:				
- do 1 godine	503.286	547.385	479.034	515.522
- do 2 godine	452.344	482.736	406.448	433.224
- do 3 godine	248.949	267.529	377.868	395.307
- do 4 godine	136.931	148.141	214.186	224.112
- do 5 godina	83.066	88.742	77.414	84.313
- preko 5 godina	118.711	129.421	171.369	187.021
Stanje na dan 31. decembra	1.543.287	1.663.954	1.726.319	1.839.499

37.3. Struktura ukupnih plaćanja odnosno odliva po osnovu lizinga prikazana su u sledećoj tabeli:

U hiljadama dinara	2023.	2022.
Fiksna plaćanja	320.246	274.504
Varijabilna plaćanja	233.480	209.548
Ukupni odlivi:	553.726	484.052

Varijabilna plaćanja koja se uključuju u vrednost lizing obaveze su plaćanja koja zavise od indeksa.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE
IZVEŠTAJE**

31. decembar 2023. godine

37. OSTALE OBAVEZE (nastavak)

Od ukupnih odliva u iznosu 553.726 hiljada dinara na plaćanja glavnice se odnosi 503.397 hiljada dinara što je prikazano u okviru novčanih tokova iz aktivnosti finansiranja, dok se na plaćanje kamate odnosi 50.329 hiljada dinara što je prikazano u okviru novčanih tokova iz poslovnih aktivnosti u izveštaju o tokovima gotovine.

37.4. Struktura rashoda i prihoda po osnovu zakupa prikazana je u sledećoj tabeli:

U hiljadama dinara	2023.	2022.
Troškovi amortizacije sredstava sa pravom korišćenja (napomena 28.5, 28.6)	(498.570)	(470.838)
Rashodi kamate po osnovu lizing obaveza (napomena 7)	(50.329)	(40.201)
Troškovi zakupnina (napomena 18.2)	(422.012)	(384.699)
Stanje na dan 31. decembra	(970.911)	(895.738)

38. USAGLAŠAVANJE MEĐUSOBNIH POTRAŽIVANJA I OBAVEZA SA POVERIOCIMA I DUŽNICIMA

Grupa je u skladu sa Zakonom o računovodstvu izvršila usaglašavanje međusobnih potraživanja i obaveza sa poveriocima i dužnicima.

Neusaglašena potraživanja ukupno iznose 2.481.523 hiljade dinara (1.680 otvorenih stavki/partija) što predstavlja 0,63% u odnosu na ukupan iznos potraživanja za usaglašavanje (395.907.077 hiljade dinara) odnosno 1,86% u odnosu na ukupan broj stavki/partija potraživanja (90.232 otvorenih stavki/partija).

Neusaglašene obaveze ukupno iznose 14.100.808 hiljade dinara (1.865 otvorenih stavki) što predstavlja 3,77% u odnosu na ukupan iznos obaveza za usaglašavanje (374.360.071 hiljade dinara) odnosno 2,27% u odnosu na ukupan broj stavki obaveza (82.318 otvorene stavke).

Neusaglašena potraživanja i obaveze najvećim delom obuhvataju potraživanja i obaveze za koje Grupa nije primila odgovore od strane dužnika i poverioca.

39. KAPITAL

39.1. Struktura kapitala:

U hiljadama dinara	2023.	2022.
Akcijski kapital	23.607.620	23.607.620
Emisiona premija	562.156	562.156
Neraspoređena dobit	19.760.286	9.732.221
Rezerve	53.534.881	50.261.130
Stanje na dan 31. decembra	97.464.943	84.163.127

Na dan 31. decembra 2023. godine osnovni tj. akcijski kapital Banke iznosi 23.607.620 hiljada dinara i sastoji se od 2.360.762 obične akcije nominalne vrednosti od 10.000 dinara po akciji. Sve akcije Banke su obične akcije.

Vlasnici običnih akcija imaju pravo na isplatu dividende na osnovu odluke Upravnog odbora Banke i pravo na jedan glas po akciji na Skupštini akcionara Banke.

Rezerve po osnovu promene fer vrednosti odnose se na neto kumulativne promene fer vrednosti hartija od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat, promene fer vrednosti osnovnih sredstava i promene fer vrednosti instrumenata namenjenih zaštiti od rizika novčanih tokova.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE
IZVEŠTAJE**
31. decembar 2023. godine
39. KAPITAL (nastavak)

39.2. Analiza ostalog rezultata nakon oporezivanja predstavljena je u sledećoj tabeli:

U hiljadama dinara	2023.	2022.
Aktuarski dobici po osnovu plana definisanih primanja	17.104	20.521
Neto promena fer vrednosti dužničkih instrumenata koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat	1.730.582	(3.047.923)
Neto promena vrednosti dužničkih instrumenata koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat po osnovu obezvređenja	56.470	(9.396)
Neto promene fer vrednosti osnovnih sredstava	6.030	38.636
Neto promena po osnovu instrumenata namenjenih zaštiti od rizika novčanih tokova	298.313	(684.536)
Ostali ukupan rezultat nakon oporezivanja	2.108.499	(3.682.698)

40. GOTOVINA I GOTOVINSKI EKVIVALENTI

Pregled gotovine i gotovinskih ekvivalenata koji su iskazani u izveštaju o tokovima gotovine gotovine i usaglašavanje sa bilansom stanja dat je sledećoj tabeli:

U hiljadama dinara	2023.	2022.
U dinarima:		
Žiro račun (napomena 20)	87.629.697	28.634.728
Gotovina u blagajni (napomena 20)	4.360.266	5.421.415
	91.989.963	34.056.143
U stranoj valuti:		
Devizni računi (napomena 24)	5.949.600	2.185.883
Gotovina u blagajni (napomena 20)	2.900.900	2.831.588
Ostala novčana sredstva (napomena 20)	35.152	49.609
	8.885.652	5.067.080
Stanje gotovine i gotovinskih ekvivalenata u Izveštaju o tokovima gotovine	100.875.615	39.123.223
Obavezna rezerva kod NBS u stranoj valuti (napomena 20)	35.585.709	32.821.494
Devizni računi (napomena 24)	(5.949.600)	(2.185.883)
Ispravka vrednosti (napomena 20)	(8)	(3)
Stanje gotovine i gotovinskih ekvivalenata u Bilansu stanja	130.511.716	69.758.831

41. POTENCIJALNE I PREUZETE OBAVEZE
41.1. Sudski sporovi

Na dan 31. decembra 2023. godine protiv Banke se vodi 36.799 sudskih postupka (uključujući i 12 radno pravnih sudskih postupaka) čija ukupna vrednost po osnovu tužbenih zahteva iznosi 2.601.904 hiljada dinara. U 420 sudskih postupaka tužioci su pravna lica, a u 36.379 postupka su tužioci fizička lica.

Po osnovu sudskih sporova koji se vode protiv Banke, Banka je rezervisala 3.765.892 hiljada dinara (napomena 36). U ovaj iznos su uključeni i sporovi protiv Banke po osnovu radno pravnih odnosa kao i troškovi advokata Banke i administrativnih taksi po žalbama i revizijama. U najvećem broju tužbi podnetih protiv Banke, kako fizičkih tako i pravnih lica u svojstvu tužilaca, iste se većinom odnose na tužbe za naknade za obradu kredita (gotovinskih i stambenih), naknade za praćenje kredita i naknade NKOSK-u, a u manjem broju na tužbe za kursne razlike, kamatnu stopu, valutnu klauzulu i promenjene okolnosti, kao osnov spora. Predmet tužbi takođe je i utvrđenje ništavosti pomenutih odredbi Ugovora o kreditu i sticanje bez osnova.

Prilikom definisanja iznosa rezervisanja Banka koristi sledeće parametre: novčanu vrednost predmeta tužbe, pregled dokaza koji je tužilac podneo uz tužbu, vrstu postupka, trend tužbi, postojeće sudske prakse, stvarne nadležnosti suda koji vodi postupak, status sudskog spora i svih drugih relevantnih činjenica koje mogu imati direktan ili indirektan uticaj na ishod sudskog spora. Na osnovu definisanih parametara, Banka definiše nivo rizika za svaki sudski spor:

- Grupa A: rizika nastanka troškova je manji od 50%
- Grupa B: rizik nastanka troškova je između 50% i 90%
- Grupa C: rizik nastanka troškova je 90% i viši.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE
IZVEŠTAJE**

31. decembar 2023. godine

41. POTENCIJALNE I PREUZETE OBAVEZE (nastavak)

41.1. Sudski sporovi (nastavak)

Rezervisanje se vrši za sudske sporove iz grupe B i C i to tako što se iznos tužbe uvećava za procenjeni iznos kamate i troškova postupka.

U nekim sudskim postupcima nije izvršena rezervacija u iznosu na koji glasi tužbeni zahtev, pre svega na osnovu procene da će ishod tih sporova biti verovatno pozitivan po Banku, tj. da Banka neće imati plaćanja po tim postupcima ili da se radi o potencijalnim obavezama od manjeg značaja, za koje nije potrebno izvršiti rezervisanje sredstava.

Banka polugodišnje razmatra adekvatnost uspostavljenih rezervacija.

41.2. Vanbilansne stavke izložene kreditnom riziku prikazane su u tabeli:

U hiljadama dinara	2023.	
	Vanbilansne stavke izložene kreditnom riziku	Rezervisanja po vanbilansnim stavkama izloženim kreditnom riziku
Garancije i ostale preuzete neopozive obaveze	126.564.335	(682.569)
Druge vanbilansne stavke	157.271.153	(855.355)
Stanje na dan 31. decembra	283.835.488	(1.537.924)

U hiljadama dinara	2022.	
	Vanbilansne stavke izložene kreditnom riziku	Rezervisanja po vanbilansnim stavkama izloženim kreditnom riziku
Garancije i ostale preuzete neopozive obaveze	117.693.527	(610.704)
Druge vanbilansne stavke	107.457.819	(532.113)
Stanje na dan 31. decembra	225.151.346	(1.142.817)

41.3. Potencijalne obaveze Grupe prikazane su u narednoj tabeli:

U hiljadama dinara	2023.	2022.
Potencijalne obaveze		
Plative garancije		
- u dinarima	15.104.644	15.119.533
- u stranoj valuti	20.559.330	17.224.268
Činidbene garancije:		
- u dinarima	86.917.444	73.423.663
- u stranoj valuti	4.224.059	3.003.503
Akreditivi		
- u stranoj valuti	2.129.938	2.062.547
Primljena jemstva za obaveze u stranoj valuti	10.610.730	11.536.703
Preuzete i neopozive obaveze za nepovučene kredite i plasmane	30.538.785	14.982.048
Ostale preuzete neopozive obaveze	36.074.399	26.235.199
Stanje na dan 31. decembra	206.159.329	163.587.464

U okviru redovnog poslovanja, Grupa sklapa ugovore kojima preuzima vanbilansne potencijalne obaveze koje se vode u vanbilansnoj evidenciji, a koje prvenstveno obuhvataju garancije, akreditive, ugovorene neiskorišćene zajmove i limite po kreditnim karticama. Navedene preuzete finansijske obaveze iskazuju se u bilansu stanja ako i kada postanu plative.

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE
IZVEŠTAJE**
31. decembar 2023. godine
41. POTENCIJALNE I PREUZETE OBAVEZE (nastavak)

41.4. Struktura preuzetih neopozivih obaveza data je u narednom pregledu:

U hiljadama dinara	2023.	2022.
Preuzete obaveze		
Dozvoljeni minusi po tekućim računima	5.678.614	5.512.478
Neiskorišćeni limiti po kreditnim karticama	1.845.229	1.464.031
Neiskorišćeni okvirni krediti	22.930.427	5.653.764
Pisma o namerama	84.515	2.351.775
Ostale preuzete neopozive obaveze	36.074.399	26.235.199
Stanje na dan 31. decembra	66.613.184	41.217.247

41.5. Na dan 31. decembra 2023. godine Grupa ima 11.568.911 hiljadu dinara nepovučениh sredstava po odobrenim kreditnim linijama (u 2022. godini: 10,939,727 hiljade dinara).

42. ODNOSI SA POVEZANIM LICIMA

Grupa je pod kontrolom UniCredit S.p.A., Milan koja je registrovana u Italiji i vlasnik je 100% običnih akcija Grupe. Pod povezanim licima Grupe smatraju se: matična banka, entiteti koji su članovi iste UniCredit grupe ili su pod zajedničkom kontrolom, članovi Upravnog odbora i Odbora za reviziju, Izvršni odbor i rukovodioci koji kao članovi odbora Grupe (ALCO i kreditnih odbora) imaju ovlašćenja i odgovornosti za planiranje, usmeravanje i kontrolisanje aktivnosti Grupe ("ključno rukovodstvo"), bliski članovi porodica ključnog rukovodstva kao i pravna lica koja su pod kontrolom ili uticajem ključnog rukovodstva i bliskih članova njihovih porodica, saglasno MRS 24. U okviru redovnog poslovanja obavlja se određeni broj bankarskih transakcija sa povezanim licima. One uključuju kredite, depozite, investicije u vlasničke hartije od vrednosti, preuzete obaveze i derivativne instrumente.

42.1. Transakcije sa povezanim licima

Izloženost i obaveze na dan 31. decembra 2023. godine koje proizlaze iz transakcija sa povezanim licima predstavljeni su u pregledu koji sledi:

U hiljadama dinara	2023.		
	Matična banka	Ključno rukovodstvo	Ostala povezana lica*
Finansijska sredstva			
- Krediti, potraživanja i ostala sredstva	24.244.664	88.307	2.132.549
Finansijske obaveze			
- Depoziti i ostale obaveze	60.893.333	120.457	2.456.247
Vanbilana evidencija			
- Potencijalne obaveze po datim garancijama i jemstvima	4.081.645	-	9.006.543
- Preuzete obaveze za nepovučene plasmane	-	417	1.820.683
- Primljene garancije i jemstva	4.960.565	-	10.575.131
- Obaveze za garancije izdate u korist poverilaca banke	10.610.730	-	-
- Nominalni iznos derivata	-	-	66.486.113

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE
IZVEŠTAJE**
31. decembar 2023. godine

42. ODNOSI SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

42.1. Transakcije sa povezanim licima (nastavak)

Izloženost i obaveze na dan 31. decembra 2022. godine koji proizlaze iz transakcija sa povezanim licima predstavljeni su u pregledu koji sledi:

U hiljadama dinara	2022.		
	Matična banka	Ključno rukovodstvo	Ostala povezana lica*
Finansijska sredstva			
- Krediti, potraživanja i ostala sredstva	36.923.618	121.189	2.612.943
Finansijske obaveze			
- Depoziti i ostale obaveze	55.028.514	88.165	788.210
Vanbilana evidencija			
- Potencijalne obaveze po datim garancijama i jemstvima	3.181.450	-	10.941.343
- Preuzete obaveze za nepovučene plasmane	-	260	1.187.652
- Primljene garancije i jemstva	4.441.732	-	11.190.726
- Obaveze za garancije izdate u korist poverilaca banke	11.536.703	-	-
- Nominalni iznos derivata	-	-	67.261.757

U hiljadama dinara	2023.			2022.		
	Matična banka	Ključno rukovodstvo	Ostala povezana lica*	Matična banka	Ključno rukovodstvo	Ostala povezana lica*
Ispravka vrednosti bilansne i vanbilansne izloženosti	1.662	205	23.928	2.308	229	22.998

Prihodi i rashodi ostvareni tokom 2023. godine koji proizlaze iz transakcija sa povezanim licima dati su u sledećem pregledu:

U hiljadama dinara	2023.		
	Matična banka	Ključno rukovodstvo	Ostala povezana lica*
Prihodi od kamata	1.197.811	5.841	1.535.593
Rashodi kamata	(2.376.170)	(2.268)	(319.824)
Prihodi od naknada i provizija	184.659	338	327.436
Rashodi od naknada i provizija	(22.072)	-	(488.570)
Ostali prihodi	18.215	-	2.460
Ostali rashodi	(66.160)	-	(895.447)
Ukupno	(1.063.717)	3.911	161.648

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE
IZVEŠTAJE**

31. decembar 2023. godine

42. ODNOSI SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

42.1. Transakcije sa povezanim licima (nastavak)

Prihodi i rashodi ostvareni tokom 2022. godine koji proizlaze iz transakcija sa povezanim licima dati su u sledećem pregledu:

U hiljadama dinara	2022.		
	Matična banka	Ključno rukovodstvo	Ostala povezana lica*
Prihodi od kamata	278.786	2.964	275.125
Rashodi kamata	(466.390)	(65)	(433.238)
Prihodi od naknada i provizija	190.799	339	301.486
Rashodi od naknada i provizija	(16.938)	-	(411.434)
Ostali prihodi	5.023	-	63.580
Ostali rashodi	(47.967)	-	(760.266)
Ukupno	(56.687)	3.238	(964.747)

Obračunati rashodi/prihodi rezervisanja po osnovu očekivanih kreditnih gubitaka u 2023. i 2022. godini dati su u sledećoj tabeli:

U hiljadama dinara	2023.			2022.		
	Matična banka	Ključno rukovodstvo	Ostala povezana lica/	Matična banka	Ključno rukovodstvo	Ostala povezana lica*
Neto (povećanje)/ smanjenje ispravke vrednosti	(646)	(24)	930	234	128	12.912

*Ostala povezana lica uključuju entitete koji su članovi iste grupe ili su pod zajedničkom kontrolom, bliski članovi porodica ključnog rukovodstva kao i pravna lica koja su pod kontrolom ili uticajem ključnog rukovodstva i bliskih članova njihovih porodica.

42.2 Primanja ključnog rukovodstva

Primanja ključnog rukovodstva Grupe navedena su u narednom pregledu:

U hiljadama dinara	2023.	2022.
Kratkoročna primanja	217.873	212.340
Ostala dugoročna primanja	2.710	1.285
Plaćanja po osnovu akcija	25.288	9.124
Stanje na dan 31. decembra	245.871	222.749

Ostala dugoročna primanja obuhvataju isplate po osnovu dugoročnih šema nagrađivanja. Zaposleni - članovi ključnog rukovodstva uključeni u navedene šeme nagrađivanja, odabrani su na osnovu kriterijuma doprinosa dugoročnoj i rastućoj profitabilnosti Grupe.

Plaćanja po osnovu akcija obuhvataju isplate tokom godine po osnovu akcija dodeljenih po osnovu odgovarajućih šema nagrađivanja.

Naknade članova Upravnog odbora i Odbora za reviziju isplaćene u 2023. godini iznose 5.859 hiljada dinara (u 2022. godini: 6.674 hiljada dinara).

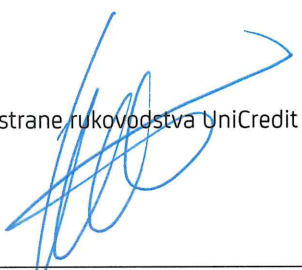
**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE
IZVEŠTAJE**
31. decembar 2023. godine

43. DOGAĐAJI NAKON IZVEŠTAJNOG PERIODA

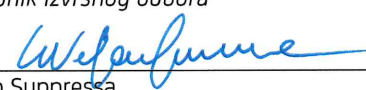
Na dan izdavanja ovih finansijskih izveštaja uticaj rusko-ukrajinskog konflikta se nastavlja. Neizvesno je trajanje konflikta i razmere uticaja na ekonomiju. Uz snažnu kapitalnu i likvidnosnu poziciju Grupa aktivno prati razvoj događaja i procenjuje uticaj na poslovanje, finansijske rezultate, finansijski položaj i novčane tokove. Na dan izdavanja ovih finansijskih izveštaja Grupa nije identifikovala značajne događaje koji bi zahtevali korekcije priloženih finansijskih izveštaja (korektivni događaji).

Beograd, 14. februar 2024. godine

Potpisano od strane rukovodstva UniCredit Bank Srbija A.D., Beograd:

Nikola Vuletić
Predsednik Izvršnog odbora

Stefano Suppressa
Član Izvršnog odbora
Direktor Finansija

Mirjana Kovačević
Direktor Računovodstva i regulatornog
izveštavanja

UNICREDIT BANK SRBIJA A.D. BEOGRAD
KONSOLIDOVANI GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU
ZA 2023. GODINU

Beograd, februar 2024. godine

SADRŽAJ

Obračanje predsednika Izvršnog odbora.....	3
O UNICREDIT GRUPI	6
MAKROEKONOMSKI PREGLED	6
FINANSIJSKI SEKTOR SRBIJE	7
Bankarski sektor.....	7
Sektor lizinga.....	9
KONSOLIDOVANO POSLOVANJE UNICREDIT BANKE SRBIJA u 2023. godini.....	9
STRATEGIJA ZA NAREDNI PERIOD	11
ORGANIZACIONA STRUKTURA UNICREDIT BANKE SRBIJA	13
KORPORATIVNO BANKARSTVO	14
POSLOVANJE SA STANOVNIŠTVOM i malim privrednim društvima	15
UPRAVLJANJE RIZICIMA.....	16
PODRŠKA BANKARSKOM POSLOVANJU	18
RAZVOJ LJUDI I ORGANIZACIONE KULTURE	19
IDENTITET I KOMUNIKACIJA	21
KONSOLIDOVANI NEFINANSIJSKI IZVEŠTAJ ZA 2023. GODINU.....	23
Uvod	23
Zaštita životne sredine.....	23
Društveno odgovorno poslovanje	27
Kadrovska pitanja.....	30
Zaštita ljudskih prava	34
Borba protiv korupcije i pitanja u vezi sa podmićivanjem	35

OBRAĆANJE PREDSEDNIKA IZVRŠNOG ODBORA

Poštovani,

Godinu za nama obeležila su geopolitička dešavanja koja su se posledično odrazila na ciklus zaoštavanja monetarnih politika centralnih banaka, što je prouzrokovalo usporavanje globalnog ekonomskog rasta ispod srednjeročnog potencijala. Prema poslednjem izveštaju MMF-a rast svetske ekonomije je bio oko 3% u 2023. godini. Situacija u Srbiji nije bila mnogo drugačija u 2023. godini, naročito kada uzmemo u obzir da smo mala, otvorena, energetska zavisna ekonomija. Ključni makroekonomski pokazatelji koji diktiraju klimu u poslovnom okruženju u našoj zemlji, nalazili su se na stabilnom nivou. Međugodišnja inflacija se nalazi na opadajućoj putanji od aprila, pri čemu je u avgustu i septembru 2023. godine bila i nešto niža nego što je očekivano. Prema raspoloživim podacima, usporavanje inflacije na 8 odsto u septembru rezultat je nižeg rasta cena hrane i bazne inflacije, koja je smanjena na 7 odsto. Vraćanje inflacije u targetirane okvire (1,5-4,5%) bi trebalo da se desi u drugoj polovini 2024. godine.

Bankarski sektor Srbije je završio 2023. godinu kao visoko likvidan, visoko kapitalizovan, sa niskim nivoom problematičnih plasmana, uprkos svim dešavanjima. Banke su nastavile da finansiraju privredu i stanovništvo, pri čemu je zabeleženo očekivano smanjenje tražnje za kreditima i silazni trend kreditne aktivnosti.

UniCredit Banka u Srbiji je uspešno završila poslovnu godinu, sa rezultatima koji predstavljaju pozitivan kontinuitet našeg višegodišnjeg plana i puno važnih postignuća. Prepoznati smo kao pouzdan partner privredi i stanovništvu, sa kontinuiranim fokusom na potrebe građana i privrede. Nastavljen je trend dobrih rezultata, u oba ključna segmenta poslovanja sektoru stanovništva, i sektoru poslovanja sa privredom. Očuvali smo pokazatelj troškova u odnosu na prihode na zavidnom nivou, čime smo još jednom potvrdili efikasnost našeg poslovnog modela.

Banka je zabeležila rekordne rezultate i za 12 meseci ostvarila prinos na kapital od 20,3% i neto dobit od 18,4 milijardi dinara što predstavlja rast od 116,5% u odnosu na isti period prethodne godine. Glavni pokretač rasta jesu neto prihodi od kamata koji su ostvarili rast od preko 59,3% međugodišnje, vođeni prvenstveno višim aktivnim kamatnim stopama po osnovu kredita, repo operacija i plasmana na novčanom tržištu usled rasta referentne kamatne stope NBS i vodećih centralnih banaka u cilju suzbijanja inflacije i posledičnog rasta referentnih stopa na međubankarskom tržištu. Rast je takođe ostvaren i po osnovu prihoda od naknada i provizija usled većeg obima pruženih usluga našim klijentima i prihoda po osnovu trgovanja hartijama od vrednosti. Dobri rezultati su ostvareni uprkos rastu troškova u odnosu na prethodnu godinu, ali je bitno napomenuti da je njihov rast bio niži u odnosu na rast inflacije u istom periodu, čime smo očuvali pokazatelj troškova u odnosu na prihode (Cost/Income ratio) na veoma niskom nivou koji je i dalje jedan od najnižih u bankarskom sektoru Srbije. Takođe, nastavili smo da uvećavamo kreditni portfolio prema našim klijentima, a zahvaljujući aktivnom upravljanju rizicima uspeali smo da održimo učešće problematične izloženosti (NPE) u odnosu na isti period prethodne godine na gotovo nepromenjenom nivou. Takođe, nastavili smo sa uvećanjem naše depozitne baze koja je ostvarila rast od 8,8% međugodišnje, što potvrđuje da smo prepoznati od strane naših klijenata kao siguran partner, što nam pruža stabilnu osnovu za održiv rast u budućnosti.

U segmentu korporativno-investicionog bankarstva ostali smo pouzdan partner i prvi izbor za čak 80 od 100 najvećih kompanija u Srbiji, stavljajući poseban akcenat na kvalitet kreditnog portfolija i zeleno finansiranje uz nastavak rasta klijentske baze. Ostali smo tržišni lider kada govorimo o finansiranju vetroparkova, jer finansiramo 5 vetroparkova u Srbiji od ukupno 8, i jedina smo banka koja samostalno finansira 3 vetroparka. Naše ukupno tržišno učešće u finansiranju operativnih projekata procenjujemo na negde oko 30% što značajno prevazilazi naše ukupno tržišno učešće i svedoči o našoj posvećenosti temi energetske tranzicije. Solarna energija je novija oblast za ulaganje, ali sasvim sigurno sve više dolazi do izražaja. Kao kompanija koja teži odgovornom poslovanju, a prepoznaje tržišne trendove, obogatili smo svoju ponudu specijalizovanim kreditnim linijama za izgradnju solarnih elektrana. Naša banka je spremno dočekala prvu aukciju tokom 2023. Podržali smo klijente u postupku aukcije izdavanjem potrebnih garancija kako za vetroparkove, tako i za solarne elektrane i izuzetno nam je drago da svi projekti koje smo pratili, ostvaruju pravo na status privremenog povlašćenog proizvođača. Užurbano radimo na odobrenju finansiranja, sa ciljem da uskoro počnemo i sa finansiranjem tih projekata.

Jedna od osnovnih uloga UniCredit Banke na tržištu jeste i savetodavna uloga, naročito ukoliko govorimo o nekim novim područjima ulaganja za naše klijente. Trudimo se da im na osnovu našeg iskustva i ekspertize približimo svaku od tih oblasti, da im pomognemo da pre svega razumeju šta je sve neophodno da postignu od „zelenih“ standarda i ispune od kriterijuma da bi bili u mogućnosti da konkurišu za kredite različitih međunarodnih finansijskih institucija. Osnajujemo klijente da se prilagode, da nauče i da se razvijaju na taj način da mogu da ispune sve uslove za dobijanje investicionih zajmova. Kontinuiranu edukaciju sprovodimo na svim nivoima poslovanja, od učešća na konferencijama gde delimo svoja iskustva, do toga da se trudimo da organizujemo mnogobrojne radionice za klijente na kojima imaju prilike da čuju iskustva naših kolega iz različitih evropskih zemalja, a koji posluju u oblasti održivih izvora energije.

Takođe, počinjemo sve više da se obaziremo i na energiju sunca. Već imamo aktivne i aktuelne projekte, prvenstveno kroz našu Lizing uslugu, gde je već prepoznata potreba tržišta i klijenata u ovom segmentu zelene tranzicije. Plan nam je da se još intenzivnije posvetimo i ulažemo u projekte solarne energije, a sve prateći domaću i evropsku regulativu i promene koje se na tom

polju dešavaju. Istovremeno nam je cilj i da osnažimo savetodavnu podršku klijentima u osvajanju ESG standarda uz podršku prvoklasnog, međunarodnog ekspresnog tima naše UniCredit Grupe.

Tokom cele 2023. godine nastavili smo da radimo na transformaciji našeg poslovnog modela. Težili smo ka otključavanju celokupnog potencijala naše banke – pre svega potencijala naših ljudi, a potom i pojednostavljenja svih procesa, kako onih koji se odnose na internu organizaciju poslovnih aktivnosti, tako i procedura koje direktno utiču na odnose sa klijentima. Suštinski stavljamo klijenta u centar svega što radimo i to će biti naš fokus i u narednom periodu. Intenzivno smo radili na digitalizaciji i otključavanju potencijala naših kolega. Implementacija mogućnosti digitalnog potpisivanja kroz mobilnu aplikaciju značajno je doprinela transformaciji našeg poslovnog modela. Brojne bankarske usluge poput oročenja depozita, izmene paketa računa ili podnošenja zahteva za keš kredit sada su dostupne klijentima putem mobilne aplikacije i mogu ih realizovati na daljinu bez dolaska u ekspozituru. Koristimo i veštačku inteligenciju, sa ciljem da našim klijentima omogućimo dostupnost potrebnim informacijama i podršku 24/7.

Takođe, klijente osnažujemo i kroz različite specijalizovane kreditne linije koje sprovodimo u saradnji sa međunarodnim finansijskim institucijama, a pružajući im na taj način podršku za edukaciju i primenu mnogobrojnih novih standarda u poslovanju. Početkom godine Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD) odobrila je UniCredit Bank Srbija kreditnu liniju od 100 miliona evra, koju će koristiti za kreditiranje malih i srednjih preduzeća (MSP) širom Srbije. Kreditna linija EBRD-a takođe je povezana sa pionirskim planom klimatske tranzicije UniCredit-a. Postali smo prva banka u Evropi koja je inkorporirala novu EBRD-ovu metodologiju usklađivanja sa Pariskim sporazumom za finansijski sektor. UniCredit će raditi na četiri oblasti – upravljanje, strategija, upravljanje rizikom, merila, ciljevi i izveštavanje – kako bi ih uskladio sa Pariskim sporazumom o klimatskim promenama. Ove četiri oblasti su stubovi Radne grupe za finansijska obelodanjivanja u vezi sa klimom (TCFD), međunarodne inicijative o klimatskim rizicima i razmatranjima.

Oснаživanje napretka zajednice duboko je protkano kroz sve sfere našeg poslovanja. Naša je obaveza da vratimo deo onoga što stvaramo i zajednicama u kojima smo prisutni. U skladu sa tim, tri su glavna stuba našeg društveno odgovornog poslovanja: obrazovanje, zaštita životne sredine i inkluzija. Klub volontera naše banke porastao je za skoro 60% u odnosu na 2022. godinu, i tokom cele godine aktivno sprovodio različite aktivnosti kroz: edukaciju mladih u saradnji sa „Dostignućima mladih“ (Junior Achievement), pripremu Finansijskog rečnika sa osnovnim bankarskim pojmovima namenjenih studentima, deljenjem znanja i ekspertize, učešćem u volonterskim akcijama čišćenja i uređenja Fruške Gore i Resavske pećine, i slično. U susret praznicima, zaposleni u banci su zajedno sa svojim porodicama, pripremili i pakovali poklone za decu koja pohađaju osnovne škole „Boško Buha“ na Zvezdari i „Novi Beograd“, podržavši na taj način donatorsku inicijativu UniCredit Grupe „Kids4Kids“ kojom je u toku decembra prikupljen veći broj paketića u svih trinaest zemalja u kojima Grupa posluje. U saradnju sa Etno mrežom, asocijacijom proizvođača rukotvorina iz cele Srbije, akcenat smo stavili na očuvanje kulturne baštine i podršku ženskom preduzetništvu. Tako je u ekspoziturnama UniCredit-a u Beogradu svečano otvorena izložba „100 žena, 100 minijatura“. Postavka je prikazala unikatne rukotvorine formata 10x10cm, koje izrađuju žene i mladi u zanatskim udruženjima i zadrugama širom Srbije primenom tradicionalnih tehnika. Takođe, na samom kraju godine, priključili smo se projektu „Žene preduzetnice – snaga ekonomije“ u partnerstvu sa Privrednom komorom Srbije, kako bismo nastavili sa osnaživanjem žena.

Dodatnu posvećenost društveno odgovornom poslovanju smo dali kroz program UniCredit Fondacije „Call for education 2023 (Poziv za obrazovanje)“ za podršku programima koji se bore protiv obrazovnih problema u svim zemljama u kojima Grupa posluje. Za tu inicijativu, koja je uključivala i Srbiju, UniCredit Fondacija je izdvojila ukupan doprinos od tri miliona evra sa ciljem da identifikuje i podrži programe za škole, odnosno za učenike (uzrasta od 11-19 godina), koje realizuju neprofitne organizacije, sa posebnom pažnjom na: rešavanje ranog napuštanja škole, podsticanje univerzitetskog obrazovanja i sticanje adekvatnih veština za ulazak na tržište rada. Dodatno, UniCredit Fondacija je tokom godine sproveda i posebnu inicijativu „Special donation“ kroz koju je podržala po jedan projekat iz svake zemlje članice Grupe, te su tako u Srbiji dodeljena sredstva Osnovnoj školi "Vojvoda Živojin Mišić" iz Rajkovića kod Mionice.

Kao i prethodnih godina, stabilnost naše banke u Srbiji potvrđena je brojnim nagradama. Na samom početku 2023., dobili smo prestižni sertifikat Top Employer kao jedina banka u Srbiji. Prema Euromoney anketi naša Banka proglašena je za tržišnog lidera u okviru ankete o finansiranju trgovine, dok nas je Global Finance istakao kao najbolju podkastodi banku za 2023.

Takođe, osvojili smo dve prestižne lokalne nagrade: srebrno priznanje za Rodno najsenzitivniju kompaniju koju dodeljuje Cvet uspeha i nagradu ESG lider koju nam je dodelila AFA. Završetak godine krunisali smo sertifikatom po EGDE globalnom standardu za rodnu ravnopravnost i inkluziju, kao prva kompanija u našoj zemlji.

Ostavili smo za nama uspešnu godinu za UniCredit Banku i postavili čvrste temelje za dalji rast u Srbiji. Ostajemo među vodećim bankama, pri čemu fokus stavljamo na klijentske servise i profitabilnosti našeg poslovnog modela. Zahvaljujem se svim klijentima, koji nam ukazuju poverenje i koji prepoznaju UniCredit Banku kao partnera za njihove najvažnije finansijske odluke. Takođe, zahvalnost svim našim zainteresovanim stranama koji su nam podrška u svakodnevnom poslovanju. Posebna zahvalnost svim našim zaposlenima, jer UniCredit Banka ne bi bila uspešna bez požrtvovanosti ljudi koji su prva linija i lica banke.

Nikola Vuletić, predsednik Izvršnog odbora UniCredit Banke Srbija

O UNICREDIT GRUPI

UniCredit je panevropska komercijalna banka sa jedinstvenom ponudom usluga u Italiji, Nemačkoj, centralnoj i istočnoj Evropi. Naša svrha je da osnažimo zajednice da napreduju, pružajući najbolje u klasi za sve zainteresovane strane, otključavajući potencijal naših klijenata i naših ljudi širom Evrope.

Opslužujemo više od 15 miliona klijenata širom sveta. Oni su srce svega što radimo na svim našim tržištima. UniCredit je organizovan kroz četiri ključna regiona i dva centra za razvoj proizvoda, korporativnih i individualnih rešenja. Ovo nam omogućava da budemo bliski našim klijentima i da iskoristimo iskustvo cele Grupe za razvoj i ponudu najboljih proizvoda na svim našim tržištima. Digitalizacija i naša posvećenost principima ESG-a su ključni pokretači naših usluga. Oni nam pomažu da pružimo izvrsnost našim zainteresovanim stranama i kreiramo održivu budućnost za naše klijente, naše zajednice i naše ljude.

MAKROEKONOMSKI PREGLED

Uprkos velikoj geopolitčkoj nestabilnosti kao i potencijalnoj energentskoj krizi, ekonomija Republike Srbije, merena realnim kretanjem bruto domaćeg proizvoda (BDP), je procenjena na 7,097 milijardi dinara, što je ukupan projektovani rast od 2,5% u poređenju sa prethodnom godinom. Prema poslednjim procenama, bruto investicije u osnovna sredstva u 2023. godini porasla su 3,5% u odnosu na proslu godinu. Spoljnotrgovinska robna razmena, gledano u evrima, beleži međugodišnji rast izvoza od 4,0% i pad uvoza od 6,0%. Poljoprivredna proizvodnja je u 2023. godini ostvarila rast fizičkog obima od 9%, dok je industrijska proizvodnja zabeležila rast od 2,4%. Vrednost izvedenih radova u građevinarstvu realno manji za 8,9%.

Prema rezultatima u novembru 2023. godine, izvoz robe, izražen u evrima, povećan je za 4,5% u odnosu na isti period prethodne godine, dok je uvoz robe zabeležio pad od 5,8%. Pokrivenost uvoza izvozom je 78,7% (7,9 procentnih poena više nego prošle godine). Ovakvim rezultatima izvoza u prvih jedanaest meseci najviše su doprineli sektor snabdevanja električnom energijom sa povećanjem od 58,5% i izvoz mašina i transportnih uređaja sa godišnjim rastom od 20,7%. U strukturi proizvoda, pet najvećih izvoza odnosi se na: električne mašine i aparate, pogonske mašine i uređaji, metalne rude i otpaci metala, električna energija, proizvodi od kaučuka. Na rezultat uvoza je u prvih jedanaest meseci najviše uticao rudarski sektor sa godišnjim padom od 24%. Što se tiče proizvoda, pet najvećih uvoza odnosi se na: električne mašine i aparate, naftu i naftne derivate, drumska vozila, medicinski i farmaceutski proizvodi, i industrijske mašine za opštu upotrebu. Najznačajniji spoljnotrgovinski partner Srbije u 2023. godini bila je Nemačka, a potom slede Kina i Italija. Deficit tekućeg računa je za prvih deset meseci iznosio 1,0 milijardu evra, što je za 2,4 milijarde evra manje nego prošle godine. Međugodišnje poboljšanje uzrokovano je prevashodno smanjenjem deficita u robnoj razmeni. Spoljnotrgovinski deficit roba i usluga na kraju oktobra iznosio je 2,7 milijardi evra što je manje za 57,0% u odnosu na isti period prethodne godine. U prvih deset meseci 2023. godine, deficit primarnog dohotka veći je za 45% (rast od 960 miliona evra), a suficit sekundarnog dohotka je praktično nepromenjen (iznosio je 4,8 milijardi evra). Neto priliv stranih direktnih investicija (SDI) iznosio je 3,5 milijarde evra, što je međugodišnje povećanje od 7,7%.

Tokom 2023. godine stopa nezaposlenosti je praktično nepromenjena i ona je u trećem kvartalu 2023. prema Anketi o radnoj snazi iznosila 9,0%, što je nepromenjeno u odnosu na prethodni kvartal. Istovremeno, stopa zaposlenosti na kraju trećeg kvartala bila je na nivou od 50,7%. Prosečna mesečna zarada na kraju oktobra iznosila je 86.738 dinara, što predstavlja godišnji rast od 15,0% nominalno i 1,4% realne stope rasta u odnosu na isti period prošle godine. Najveći rast zarada od početka 2023. godine zabeležen je u sektoru finansija i osiguranja.

Prema podacima Zavoda za statistiku, godišnja stopa inflacije na kraju novembra 2023 godine iznosila je 8,0%, dok je mesečni porast u novembru 2023. godine iznosio 0,5%. Bazna inflacija je rasla sporije od ukupne inflacije (7,0%) za šta je uglavnom bila odgovorna stabilnost deviznog kursa. Cene hrane bile su glavni pokretači rasta inflacije. Na međugodišnji rast cena hrane od 19,3% u novembru mesecu najviše su uticali povećanje cena mleka i mlečnih proizvoda, sirovog mesa, ribe i povrća. NBS je potvrdila da će stopa inflacije biti u silaznoj putanji tokom 2024. godine, i da se povratak u granice cilja očekuje sredinom godine. Vrednost dinara je bila stabilna tokom cele godine, dok je NBS intervenisala na tržištu nastavljajući da kupuje/prodaje devize u periodima jačih pritisaka apresijacije/depresijacije. U periodu januar-novembar, NBS je kupila neto iznos od 3.350 miliona evra. Na kraju novembra bruto devizne rezerve iznosile su 24,2 milijardi evra i pokrivale su 175.1% novčane mase M1 i 6,5 meseci uvoza roba i usluga.

Od početka krize u Ukrajini, NBS je reagovala povećanjem referentne kamatne stope za 550 baznih poena. Na kraju 2023. godine referentna stopa Narodne banke Srbije iznosila je 6,5%. Uprkos pooštavanju uslova i zatezanju monetarne politike, likvidnost u bankarskom sektoru je bila na izuzetno visokom nivou na kraju 2023. godine i iznosila je preko 600 milijardi dinara. Višak likvidnosti je u velikoj meri rezultat operacija Narodne banke Srbije na deviznom tržištu.

Prema rebalansu budžeta, konsolidovani fiskalni deficit procenjen je na nivou od 2,8% BDP-a (sa prethodnih 3,3%). Smanjenje je u najvećoj meri prouzrokovano manjom podrškom energetskega sektoru usled manjih potreba i nižih cena energenata. Gledajući rezultate iz novembra 2023. godine, budžetski prihodi porasli su za 12,5% u odnosu na isti period prošle godine, dok su rashodi povećani za 9,7%. Na kraju novembra 2023. godine, konsolidovani deficit je iznosio 53 milijardi dinara, dok je deficit republičkog budžeta iznosio 47 milijardi dinara.

Javni dug je na kraju oktobra 2023. iznosio 35,7 milijardi evra, ili 51,6% BDP-a. Republika Srbija je u 2023. godini emitovala dve evroobveznice u ukupnom iznosu od 1,75 milijardi USD, dok je preostali deo potreba pokrila sredstvima iz aranžmana sa MMF-om kao i emisijama na domaćem riziku.

U oktobru 2023. godine, agencija „Standard and Poor’s“ potvrdila je kreditni rejting Republike Srbije na BB+, zadržavajući stabilne izgleda. Agencija navodi da je takva odluka podržana činjenicom da je ekonomska politika kredibilna i da su ograničeni efekti krize u Ukrajini koji se prenose na srpsku ekonomiju. Agencija „Fitch Ratings“ takođe je potvrdila kreditni rejting Republike Srbije na BB+, podržan kredibilnim okvirom makroekonomske politike, simirivanjem inflatornih pritisaka, nešto višim deviznim rezervama i jačim upravljanjem, ljudskim razvojem i BDP-om po glavi stanovnika u poređenju sa medijalnim vrednostima „BB“.

Međunarodni monetarni fond (MMF) odobrio je krajem 2022 Srbiji novi „stend baj“ aranžman. Ukupna vrednost novog aranžmana iznosi 2,4 milijarde evra. Republika Srbija povukla 1,2 milijardi evra u 2023 godini, dok se preostali iznos od 1,2 milijarde evra neće povlačiti i biće tretiran kao mera predostrožnosti. Sredstva će biti korišćena u najvećoj meri za očuvanje energetske stabilnosti usled krize prouzrokovane sukobom u Ukrajini.

FINANSIJSKI SEKTOR SRBIJE

Bankarski sektor

Bankarski sektor je treći kvartal 2023. godine završio sa ukupnom neto bilansnom aktivom od 5.712 milijardi dinara, ostvarivši nominalni rast od 7,6% u odnosu na isti period prethodne godine. Trend ukupnjavanja bankarskog sektora Srbije se nastavlja i u 2023. godini: spajanje Raiffeisen i nekadašnje Credit Agricole banke je okončano početkom maja, čime je Raiffeisen banka dospela na treću poziciju na tržištu po ukupnoj aktivu. Pored toga, AIK banka je u novembru zvanično postala vlasnik Eurobank Direktna banke, nakon što je dobila neophodnu saglasnost Narodne banke Srbije i drugih regulatornih tela; dve banke će nastaviti da posluju kao zasebni entiteti u narednom periodu.

Ukupan dobitak pre oporezivanja svih 20 banaka u trećem kvartalu 2023. preliminarno je dostigao 108,5 milijardi dinara i zabeležio rast od 86,1% u odnosu na isti period prethodne godine. Najveći doprinos rastu ostvarili su kamatni prihodi – neto prihodi od kamata su u odnosu na treći kvartal prethodne godine porasli za 56,4 milijarde dinara (odnosno 51,7%). Nasuprot kamatnim prihodima, neto prihodi od naknada i provizija su u 2023. godini ostvarili daleko manji rast (svega 3,8 milijardi dinara ili 7,0% na kraju trećeg kvartala), dok se rast operativnih troškova ubrzao u 2023. kao posledica više inflacije – na kraju trećeg kvartala 2023. operativni troškovi su bili 11,1% veći nego u istom periodu prethodne godine, što je neznatno iznad nivoa međugodišnje inflacije u septembru (10,2%). Pokazatelj prinosa na aktivu (RoA) za bankarski sektor na kraju trećeg kvartala 2023. godine iznosio je 2,6% (1,5% u 3. kvartalu 2022.), dok je prinos na kapital (RoE) iznosio 19,3% (10,9% u 3. kvartalu 2022.).

NBS je i u toku 2023. godine nastavila da povećava referentnu kamatnu stopu u skladu sa inflatornim pritiscima i od januara do jula ona je podignuta za ukupno 150 baznih poena, do nivoa od 6,50% na kome se i dalje nalazi na kraju decembra. Takođe, NBS je u 2023. godini nastavila da povlači likvidnost iz bankarskog sektora putem reverznih repo aukcija – ukupan iznos prodatih hartija od vrednosti iznosio je 19.253 milijardi dinara krajem decembra, dok je prosečna ponderisana kamatna stopa na repo prodate hartije od vrednosti iznosila 5,55%, što predstavlja povećanje od 149 baznih poena u odnosu na decembar 2022. godine.

Pooštavanje monetarne politike kako NBS, tako i ostalih centralnih banaka nastavilo je da utiče na povećanje kamatnih stopa po kojima su se zaduživali učesnici na tržištu. Kamatne stope na nove dinarske kredite privredi i stanovništvu bile su na višem nivou u odnosu na kraj prošle godine i iznosile su 12,7% za stanovništvo i 8,3% za privredu na kraju novembra meseca (sparam nivoa od 12,3% i 7,3% na kraju prethodne godine); u toku poslednjeg kvartala došlo je do blagog pada kamatnih stopa na dinarske kredite, naročito na kredite stanovništvu. Kamatne stope na nove evroindeksirane kredite takođe su zabeležile povećanje u toku ove godine kod oba sektora – na kraju

novembra meseca iznosile su 7,0% za privredu, odnosno 6,4% za stanovništvo (spram 5,1% i 5,9% na kraju prethodne godine). NBS je i u 2023. godini nastavila sa merama usmerenim ka lakšoj otplati postojećih kreditnih obaveza i lakšem pristupu novom finansiranju. Usled izraženog rasta kamatnih stopa na stambene kredite, NBS je u septembru donela odluku kojom se ograničavaju nominalne kamatne stope na kredite u iznosu do 200.000 evra do kraja 2024. godine. Odlukom je predviđeno da kod stambenih kredita odobrenih zaključno sa 30. julom 2022. nominalna kamatna stopa ne može biti veća od 4,08%; dok kod kredita odobrenih od 31. jula 2022. do stupanja odluke na snagu a čija je inicijalna kamatna stopa veća od 4,08%, korisnici će zaključno sa decembrom 2024. godine plaćati umanjenu ratu kredita sa kamatom iz prvobitnog plana otplate.

Rast ukupnih bruto kredita je u toku cele 2023. godine bio znatno usporen u odnosu na 2022. i na kraju trećeg kvartala 2023. stanje kredita je bilo gotovo nepromenjeno (0,1% niže) u odnosu na isti period prethodne godine. Usporavanje kreditne aktivnosti posledica je većeg broja faktora: visoke baze iz prethodne godine, dospeća kredita iz garantne šeme, viših kamatnih stopa usled zaoštavanja monetarnih politika centralnih banaka, kao i pooštrenih kreditnih standarda banaka. Krediti privredi su u septembru bili 1,8% niži na međugodišnjem nivou, dok su krediti odobreni sektoru stanovništva u istom periodu porasli 1,6%. U prvih devet meseci najveći deo rasta kredita privredi odnosio se na investicione kredite i kredite za likvidnost i obrtna sredstva. Kamatne stope na nove dinarske kredite su nastavile da rastu u toku 2023. godine, pri čemu se najveći deo rasta odigrao u prvom kvartalu. Prosečna ponderisana kamatna stopa na novoodobrene dinarske kredite privredi je porasla za 1,3 procentnih poena u prvih devet meseci, što predstavlja nešto manje izražen rast u odnosu na isti period prethodne godine; kategorije kredita kod kojih je došlo do najvećeg rasta kamatnih stopa jesu investicioni krediti (1,5 procentnih poena) i krediti za obrtna sredstva (1,3 procentnih poena). Cena zaduživanja privrede u evrima takođe je rasla u toku 2023. godine – u prvih devet meseci prosečna ponderisana kamatna stopa porasla je za 1,9 procentnih poena; nešto više od polovine ovog povećanja odigralo se u toku prvog kvartala (1,1 procentni poen). Učešće kredita za likvidnost i obrtna sredstva u ukupnim kreditima privredi na kraju septembra iznosilo je 46,7%, dok je učešće investicionih kredita iznosilo 41,6%; učešće kredita za likvidnost i obrtna sredstva je opalo u odnosu na septembar 2022. dok se učešće investicionih kredita povećalo.

Tražnja stanovništva za kreditima takođe je bila usporena u toku 2023. godine, pretežno kao posledica visokih kamatnih stopa. Rast kredita je bio gotovo u potpunosti vođen gotovinskim kreditima, naročito počevši od drugog kvartala, i njihov ukupan iznos je na kraju septembra 2023. bio 2,2% veći na međugodišnjem nivou; stambeni krediti su u istom periodu porasli za 1,7% (njihov rast u prva dva kvartala je u potpunosti neutralisan padom u trećem kvartalu). Učešće gotovinskih i stambenih kredita u ukupnim kreditima stanovništvu je međutim na kraju septembra ostalo na gotovo nepromenjenom nivou u odnosu na isti period prethodne godine (44,3% odnosno 39,7%).

Dinarizacija plasmana se u toku cele 2023. godine smanjivala i na kraju septembra se nalazila na nivou od 33,8%, što je za 1,3 procentnih poena niže u odnosu na kraj prethodne godine. Stepenn dinarizacije plasmana stanovništvu je opao u toku prvog kvartala 2023. godine, i potom se povećao tokom naredna dva da bi dostigao nivo od 53,6% na kraju septembra (što predstavlja povećanje od 0,4 procentna poena u odnosu na kraj prethodne godine). Ovakvo kretanje učešća dinarskih plasmana u ukupnim kreditima stanovništvu je posledica rasta gotovinskih kredita koji su pretežno u dinarima, i stagnacije stanja stambenih kredita, koji su pretežno indeksirani u evrima. Učešće dinarskih plasmana privredi je opadalo tokom cele godine i na kraju septembra je iznosilo 16,3%, što predstavlja pad od 3,1 procentnih poena u odnosu na kraj 2022. godine. Ovakvo kretanje je u velikoj meri posledica dospeća kredita iz garantne šeme, od kojih je većina (preko 60%) bila odobrena u dinarima.

Učešće dinarskih depozita privrede i stanovništva u ukupnim depozitima zaključno sa trećim kvartalom 2023. dostiglo je vrednost od 41,9%, što je za 1,8 procentnih poena više u odnosu na kraj 2022. godine i najviši nivo od 2012. godine. Posmatrano u odnosu na kraj 2022. godine, učešće dinarskih depozita u ukupnim depozitima je poraslo i kod stanovništva i kod privrede u toku prve polovine 2023. Stepenn dinarizacije depozita privrede dostigao je nivo od 59,4% krajem juna i viši je za 1,1 procentnih poena u odnosu na kraj prethodne godine. Ovaj rast predstavlja pre svega rezultat kontinuiranog rasta dinarskih depozita u toku prve polovine 2023. godine, kao i značajnog pada deviznih depozita u toku drugog kvartala, koji je neutralisao povećanje iz prvog kvartala i učinio da devizni depoziti privrede na kraju juna ostanu na gotovo nepromenjenom nivou u odnosu na kraj prethodne godine. Pokazatelj dinarizacije depozita stanovništva dostigao je vrednost od 28,4% u drugom kvartalu 2023. godine, što predstavlja rast od 0,8 procentnih poena u odnosu na kraj prethodne godine. Nakon naglog smanjenja početkom 2022. neposredno po izbijanju konflikta u Ukrajini, dinarska štednja stanovništva je nastavila da raste od juna 2022, pri čemu je trend rasta postao intenzivniji od novembra 2022, da bi na kraju juna 2023. dostigla nivo od 108,7 milijardi dinara. Učešće dinarske štednje u ukupnoj štednji je stoga u toku 2023. povećano i iznosilo je 6,2% na kraju juna 2023. godine (0,6 procentnih poena više u odnosu na kraj prethodne godine). Ukupna vrednost devizne štednje na kraju drugog kvartala 2023. iznosila je 13,9 milijardi evra. Odnos kredita i depozita klijenata, koji je na kraju septembra 2023. iznosio 78,6%, govori o stabilnoj strukturi finansiranja bankarskog sektora.

Na kraju trećeg kvartala 2023. godine u bankarskom sektoru bilo je zaposleno 21.873 lica, što predstavlja smanjenje od 203 zaposlenih u odnosu na isti period prethodne godine. Bankarski sektor je treći kvartal 2023. godine završio sa mrežom od 1.349 različitih organizacionih jedinica, što predstavlja smanjenje od 53 jedinice u periodu od dvanaest meseci.

Na kraju trećeg kvartala 2023. godine prosečna vrednost pokazatelja adekvatnosti kapitala na nivou bankarskog sektora iznosila je 20,5% i bila je značajno iznad propisanog regulatornog minimuma od 8% i 1,7 procentnih poena viša u odnosu na kraj prethodne godine.

Učešće problematičnih kredita u ukupnim kreditima je u toku 2023. godine zadržalo blizu nivoa od 3% i na kraju trećeg kvartala 2023. godine iznosilo je 3,17%, gotovo identično nivou od 3,19% zabeleženom u istom periodu prethodne godine. Banke su pritom nastavile sa obezbeđenjem adekvatnog nivoa rezervisanja u cilju obezbeđivanja zaštite od kreditnih gubitaka i zaključno sa septembrom mesecom 2023. godine pokrivenost loših plasmana ispravkom vrednosti po Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja (MSFI) zadržana je na relativno visokom nivou od 58,7% (što je nešto više u odnosu na isti period prethodne godine, kada je iznosila 57,2%).

Sektor lizinga

Na kraju trećeg kvartala 2023. godine, prema statistikama Narodne banke Srbije (NBS), 15 pružaoca lizing usluga aktivno je učestvovalo na tržištu sa ukupnom aktivom od 158 milijardi dinara. Ukupna potraživanja po osnovu lizing poslovanja iznosila su 146,3 milijardi dinara, što je za 15% više u poređenju sa istim periodom prethodne godine (127,1 milijarde dinara).

Najveći udeo u potraživanjima, kao i prethodne godine, zauzimala su potraživanja po osnovu plasmana indeksiranih u evrima (99%). Gledajući učešće korisnika lizinga po ekonomskim sektorima, najveći udeo imala su pravna lica, uključujući privatna preduzeća, mala privredna društva i preduzetnici od 87,2% (ili 130,7 milijardi dinara u apsolutnom iznosu), zatim javni sektor sa 0,1% (ili 184 miliona dinara u apsolutnom iznosu), dok se 12,2% (ili 18,3 milijardi dinara u apsolutnom iznosu) odnosilo na fizička lica.

Prema podacima Asocijacije lizing kompanija, pružaoci finansijskog lizinga u 2023. godini finansirali su uglavnom vozila, od čega se 53% odnosilo na putnička i laka komercijalna vozila, a 28% na kamione, prikjučna vozila i autobuse. Gledano sa aspekta delatnosti korisnika lizinga, 27,2% finansiranja bilo je plasirano u saobraćaj, skladištenje i informacione tehnologije i komunikacije, 15,1% u trgovinu na veliko i malo i popravku motornih vozila, 12% u građevinski sektor, 11,3% u prerađivačku industriju, snabdevanje vodom i upravljanje otpadom, a 1,6% u poljoprivredu, šumarstvo i ribarstvo.

Do kraja trećeg kvartala 2023. godine je u Srbiji finansirano putem lizinga 7.430 novih automobila (uključujući putnička vozila i laka komercijalna vozila) što je 2,8% više u odnosu na isti period prethodne godine. Učešće finansiranja novih vozila putem lizinga u ukupnoj prodaji novih vozila je nepromenjeno u poređenju sa prethodnom godinom i iznosi 32,4%.

KONSOLIDOVANO POSLOVANJE UNICREDIT BANKE SRBIJA U 2023. GODINI

UniCredit Bank Srbija, konsolidovani finansijski izveštaji (UniCredit Bank Srbija a.d. Beograd, UniCredit Leasing Srbija d.o.o Beograd, UniCredit Partner d.o.o. Beograd)			
U hiljadama dinara	2023.	2022.	Promena
Bilans uspeha			
Neto prihodi po osnovu kamata	24.916.351	15.637.261	59,3%
Neto prihodi po osnovu naknada i provizija	8.211.278	7.409.387	10,8%
Ostali neto nekamatni prihodi	1.124.610	1.187.226	-5,3%
Operativni rashodi	-11.550.000	-11.383.822	1,5%
Neto rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava	-1.746.337	-3.449.330	-49,4%
Dobitak posle oporezivanja	18.406.762	8.500.290	116,5%
Bilans stanja			
Kredit i potraživanja od banaka	63.006.391	75.893.639	-17,0%
Kredit i potraživanja od komitenata	344.469.707	328.843.714	4,8%
Depoziti i ostale obaveze prema bankama	146.166.777	139.195.655	5,0%
Depoziti i ostale obaveze prema komitentima	389.735.404	358.140.581	8,8%
Kapital	97.464.943	84.163.127	15,8%
Ukupna bilansna aktiva	653.515.628	598.342.877	9,2%
Adekvatnost kapitala			

Ukupna rizična aktiva	388.313.470	353.504.634	9,8%
Regulatorni kapital	76.582.486	75.303.033	1,7%
Koeficijent adekvatnosti kapitala	19,72%	21,30%	-158 bp
Pokazatelji poslovanja			
Odnos rashoda i prihoda	33,7%	47,0%	-1325 bp
Stopa prinosa na aktivu posle poreza	2,9%	1,5%	146 bp
Stopa prinosa na kapital posle poreza	20,3%	10,0%	1023 bp
Odnos kredita i depozita	88,4%	91,8%	-343 bp
Prosečna aktiva po zaposlenom	451.934	415.075	8,9%
Odnos ispravke vrednosti i neto kredita	0,5%	1,1%	-54 bp
Resursi			
Broj zaposlenih	1374	1396	-22
Broj ekspozitura	72	72	0

Banka je u 2023. godini potvrdila svoju čvrstu opredeljenost ka stalnom rastu i održavanju visokih standarda u pogledu profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti. Prema podacima sa kraja trećeg kvartala 2023. godine, banka je rangirana kao banka broj 4 prema ukupnoj aktivu sa tržišnim učešćem od 10,5%, što je jedna pozicija niže u odnosu na kraj prethodne godine, uslovljeno procesom ukupnjavanja banaka na domaćem tržištu i neorganskog rasta bilansne sume koji je nastavljen i u 2023. godini. Ukupna aktiva na kraju decembra 2023. godine iznosila je 638,2 milijardi dinara i zabeležila je rast od 9,5% u odnosu na kraj prethodne godine.

Banka je ostvarila međugodišnji rast neto kredita od 4,9% što je bolji rezultat u odnosu na prethodnu godinu (2022 1,4%), i to joj je omogućilo da zadrži visoko tržišno učešće u neto kreditima komitentima (10,4% na kraju trećeg kvartala 2023. godine). Rast je vođen u najvećoj meri plasmanima sektoru provrede i u manjoj meri rastom u sektoru za stanovništvo. Uprkos dobrom rezultatu, Banka je zauzela jedno mesto niže po veličini kreditnog portfolija (4 mesto 3Q 2023) u odnosu na kraj 2022. godine (3 mesto 4Q 2023), uzrokovano prethodno pomenutim procesom ukupnjavanja banaka na domaćem tržištu i neorganskog rasta sume neto kredita.

Pored klijentskih kredita kao najzastupljenije kategorije aktive, banka je nastavila da ulaže u dužničke instrumente koje karakteriše visoka sigurnost ulaganja i koji se u najvećem delu odnose na plasmane u državne hartije od vrednosti čiji je emitent Republika Srbija. Za razliku od prethodnih godina kada je banka bila orjentisana na trgovanje dužničkim finansijskim instrumentima, tokom 2023 banka je restrukturirala svoj portfolio dužničkih finansijskih instrumenata smanjivši učešće instrumenata orjentisanih na trgovanje i raspoloživih za trgovanje na račun instrumenata sa dužim rokovima dospeća koje namerava da drži do dospeća, uz smanjenje veličine portfolija u odnosu na kraj prethodne godine u iznosu od 5,9%.

Pomenuti rast kreditne aktivnosti finansiran je snažnim rastom klijentskih depozita od 8,8% u odnosu na prethodnu godinu, pri čemu su i sektor poslovanja sa privredom i sektor poslovanja sa stanovništvom solidne međugodišnje stope rasta od 8,9%, odnosno 13%. Snažniji rast depozitne baze klijenata u odnosu na rast kreditnog portfolija doprineo je smanjenju odnosa klijentskih kredita i depozita koji je 2023. godinu završio na nivou od 83,9%, što predstavlja smanjenje u odnosu na kraj 2022. godine kada je iznosio 87,1%. Kontinuirano unapređenje depozitne baze, kako u delu korporativnih depozita, tako i depozita fizičkih lica, mogu se posmatrati kao potvrda imidža UniCredit Banke kao jedne od najstabilnijih i najpouzdanijih banaka na domaćem tržištu.

Tokom 2023. godine Banka je ostvarila snažan rast neto prihoda po osnovu kamata od 60,6% u poređenju sa prethodnom godinom. Kretanje neto prihoda po osnovu kamata u odnosu na isti period prethodne godine u najvećem delu rezultat je povećanja referentnih kamatnih stopa centralnih banaka gotovo svih vodećih zemalja započeto trećeg kvartala 2022. godine. Podizanje referentnih kamatnih stopa uslovlilo je i rast svih stopa na tržištu novca (Belibor, Euribor) koje su dovele do viših kamatnih stopa na dinarskim i devizno-indeksiranim volumenima klijentskih kredita i hartija od vrednosti. Dinamika rasta kamatnih stopa delimično je ublažena cenovnim pritiscima usled izražene konkurencije u segmentu poslovanja sa stanovništvom kao i stabilizacijom referentnih kamatnih stopa centralnih banaka tokom četvrtog kvartala 2023.

Rast neto kamatnog prihoda praćen je i rastom neto rezultata po osnovu naknada i provizija koji je u odnosu na prethodnu godinu zabeležio rast od 10,9%. Ovakvo kretanje rezultata po osnovu naknada i provizija rezultat je rasta obima transakcija i upotrebe digitalnih kanala.

Kretanje neto rashoda po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava u najvećem delu bilo je opredeljeno smanjenjem obezvređenja u delu portfolija koji se odnosi na korporativne klijente, uslovljeno povećanjem rejtinga dela klijenata i naplatom potraživanja od klijenata koji se nalaze u kategoriji nenaplativih plasmana. U delu kreditnog portfolija koji se odnosi na klijente iz segmenta stanovništva smanjenje obezvređenja je došlo usled dodatnih

prilagođavanja za trend makroekonomskih parametara (informacija o budućim trendovima). Takođe, Banka je nastavila sa uspešnim upravljanjem problematičnim potraživanjima, što je potvrđeno održavanjem racija bruto problematičnih kredita na niskom i stabilnom nivou koji je na kraju decembra 2024. godine iznosio 4,1%.

Na kraju 2023. godine Banka je ostvarila neto profit posle poreza od 18,5 milijardi dinara, što predstavlja povećanje od 120,3% u odnosu na neto rezultat ostvaren prethodne godine. Pokazatelj prinosa na kapital (ROE) je na kraju 2023. godine takođe ostvario rast i iznosio je 20,6% i bio je za 1.019 baznih poena viši u odnosu na prethodnu godinu. Ovim je Banka potvrdila svoju sposobnost generisanja profita u uslovima ekonomske neizvesnosti zahvaljujući poslovanju zasnovanom na stabilnim i održivim osnovama, usmerenom na stvaranje vrednosti za svoje klijente. Pored tradicionalnog bankarstva, Banka nastavlja sa uspešnim poslovanjem sa finansijskim instrumentima, gde je jedan od lidera na lokalnom i međunarodnom tržištu.

Racio poslovnih rashoda u odnosu na poslovne prihode od 33,3% je ispod proseka sektora, čime je Banka još jednom potvrdila sposobnost održavanja visokih standarda u pogledu operativne efikasnosti. Pomenuti pokazatelj je niži u odnosu na prethodnu godinu (47,2% na kraju 2022. godine) iako je je i dobar deo 2023. godine obeležio inflatornim pritiscima, kao i delom rezervisanjima po osnovu sudskih sporova na strani troškova. Sa rashodne strane, Banka je u većem obimu nastavila da ulaže u svoje zaposlene i informacionu infrastrukturu. Paralelno sa rastom zarada i naknada zarada, rast operativnih troškova i amortizacije bio je u najvećoj meri opredeljen rastom troškova i investicija u informacione tehnologije, jer je Banka nastavila da ulaže u digitalnu transformaciju svog poslovnog modela kako bi svim zainteresovanim stranama stvorila dodatnu vrednost. Za klijente to je pristup inovativnijim proizvodima koje prate pojednostavljeni procesi, dok je za zaposlene stvoren prostor za optimizaciju vremena, povećanje automatizacije i veću efikasnost koja će u budućem periodu pozitivno uticati na smanjenje operativnih troškova.

U skladu sa svojim strateškim opredeljenjem prema digitalnoj transformaciji svog poslovnog modela banka je i u 2023. godini nastavila da povećava učešće klijenata koji koriste digitalne kanale poslovanja Banke. Pored korporativnih klijenata koji su već u dobroj meri uvideli dobrobiti digitalnih kanala poslovanja, u 2023. godini postignuti su značajni rezultati u okviru digitalnog poslovanja i u segmentu poslovanja sa stanovništvom. Broj aktivnih korisnika mBanking aplikacije porastao je za 6,6% u odnosu na kraj 2022. godine, čineći time više od 67% ukupne klijentske baze u sektoru stanovništva aktivnim na mBankingu u periodu od 30 dana.

UniCredit Leasing d.o.o. je tokom 2023. godine ostvario stopu rasta svog kreditnog portfolia u iznosu od 2%, što je dosta niža stopa rasta u odnosu na stopu iz 2022. godine koja je iznosila 14%. Niža stopa rasta je pre svega prouzrokovana padom novih poslova koji su u 2023. godini bili za 13,6% manji nego u prethodnoj. Posledično, tržišno učešće u finansiranju novih poslova se smanjilo krajem trećeg kvartala 2023 na 9,8%. I tokom 2023. godine fokus UniCredit Leasinga je bio na jačanje saradnje sa dobavljačima, podršku segmentu malih i srednjih preduzeća, građevinarstva, poljoprivrede i IT industrije, kao i na inovacije i razvoj alata za bržu i lakšu obradu zahteva klijenata.

Banka je u skladu sa svojim strateškom opredeljenjem izvršila likvidaciju svog povezanog pravnog lica UniCredit Partner d.o.o. tokom decembra 2023. Poslovi zastupanja u osiguranju su u potpunosti preneti na UniCredit Leasing d.o.o.. UniCredit Partner je tokom 2023. godine ostvario neto rezultat 10 miliona dinara.

Sveobuhvatno posmatrajući, na konsolidovanoj osnovi UniCredit Bank Srbija je 2023. godinu završila sa izvanrednim rezultatima uzimajući u obzir okolnosti ekonomske neizvesnosti koji su obeležili i 2023. godinu i nastavila da gradi dugoročan partnerski odnos sa svojim klijentima i u potpunosti podržava lokalnu ekonomiju.

Sa konsolidovanim racijom adekvatnosti kapitala od 19,72% na kraju 2023. godine, UniCredit Bank Srbija održava stabilnu kapitalnu bazu koja se u celini sastoji od kvalitetnih instrumenata osnovnog akcijskog kapitala i značajno prevazilazi regulatorne zahteve u pogledu održavanja ukupnih kombinovanih zaštitnih slojeva kapitala.

UniCredit Bank Srbija je pod kontrolom UniCredit S.p.A., Milan koja je registrovana u Italiji i vlasnik je 100% običnih akcija. Pod povezanim licima Grupe smatraju se: matična banka, entiteti koji su članovi iste UniCredit grupe ili su pod zajedničkom kontrolom, članovi Upravnog odbora i Odbora za reviziju, Izvršni odbor i rukovodioci koji kao članovi odbora Grupe (ALCO i kreditnih odbora) imaju ovlašćenja i odgovornosti za planiranje, usmeravanje i kontrolisanje aktivnosti Grupe („ključno rukovodstvo“), bliski članovi porodica ključnog rukovodstva kao i pravna lica koja su pod kontrolom ili uticajem ključnog rukovodstva i bliskih članova njihovih porodica, saglasno MRS 24. U okviru redovnog poslovanja obavlja se određeni broj bankarskih transakcija sa povezanim licima. One uključuju kredite, depozite, investicije u vlasničke hartije od vrednosti, preuzete obaveze i derivativne instrumente. Transakcije sa povezanim licima obavljaju se po tržišnim uslovima.

STRATEGIJA ZA NAREDNI PERIOD

Trogodišnji plan 2024-2026 UniCredit Banke Srbija je deo novog Grupnog strateškog plana **UniCredit Unlocked**, a koji optimizuje poslovanje Grupe i predstavlja jasan dugoročni plan za budućnost, okrećući se eri svrhe, rasta i

stvaranja vrednosti za sve naše akcionare. UniCredit Unlocked donosi sledeće strateške postulate i finansijske ambicije:

Rast u svim regionima u kojima poslujemo, uz **razvoj klijentske baze**: održivi rast zasnovan kako na trenutnim, tako i na akviziciji novih klijenata, uz razvoj najboljih proizvoda i usluga, kako interno, tako i sa spoljnim partnerima;

Promena poslovnog modela i načina poslovanja: fokus na poslovima koji zahtevaju manje angažovanje kapitala („capital-light business“), na proizvodima i uslugama koji donose dodatnu vrednost za klijente, uz očuvanje troškovne efikasnosti u tom finansiranju;

Oslanjanje na **ekonomiju obima**, ostvarenu preko naših banaka u svim regionima, a koja nam omogućava diversifikaciju, pristup velikom broju klijenata, multikulturalni pristup i međunarodnu saradnju;

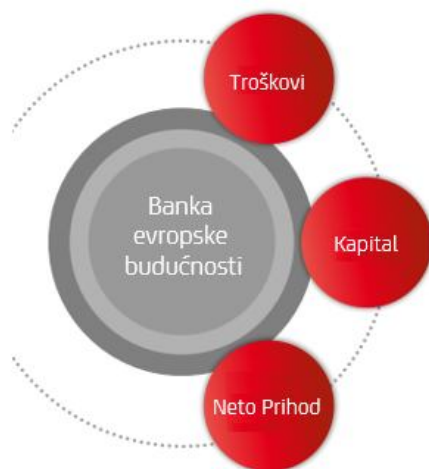

Transformacija tehnologije sa akcentom na **digitalizaciju** i **podatke**, kako bismo kreirali jednostavniji, personalizovaniji servis i postali efikasnija banka za sve klijente;

Održivo poslovanje kao ključni deo svih naših aktivnosti – veliki interni fokus na poslove iz ESG oblasti uz kontinuiranu podršku klijentima u procesima transformacije njihovih poslova u zelene i društveno odgovorne.

UniCredit Unlocked će pomoći da se nastavi održivo poslovanje i profitabilan rast naredne tri godine, uz kombinaciju tri međusobno isprepletana faktora, optimalno balansirajući rast, razvoj i profitabilnost:

Troškovna efikasnost, kroz očuvanje niskih nivoa troškova, uz istovremeno finansiranje digitalne transformacije Banke i daljih ulaganja u biznis;

Optimalna alokacija kapitala, stvarajući organski kapital iz uvećane profitabilnosti, optimalne alokacije kapitala i aktivnog upravljanja kvalitetom portfolija;

Rast **neto prihoda**, uz ostvarenje profitabilnosti iznad troška kapitala i jačanje tržišnog učešća.

Strateški plan Banke podrazumeva punu primenu i usaglašenost sa svim regulatornim zahtevima i postavljenim limitima, uz ostvarivanje izbalansiranog rasta. Planom se predviđa i zadržavanje poslovanja i performansi koji su iznad tržišnih, poput poslovnog rasta, operativne profitabilnosti i nivoa efikasnosti, sa fokusom na dalja unapređenja procesa i sistema, uz težnju za daljim poboljšanjem kvaliteta aktive i proširenjem baze aktivnih klijenata, kako bi se obezbedile osnove za održivi rast.

ORGANIZACIONA STRUKTURA UNICREDIT BANKE SRBIJA

UniCredit Bank Srbija A.D. BEOGRAD

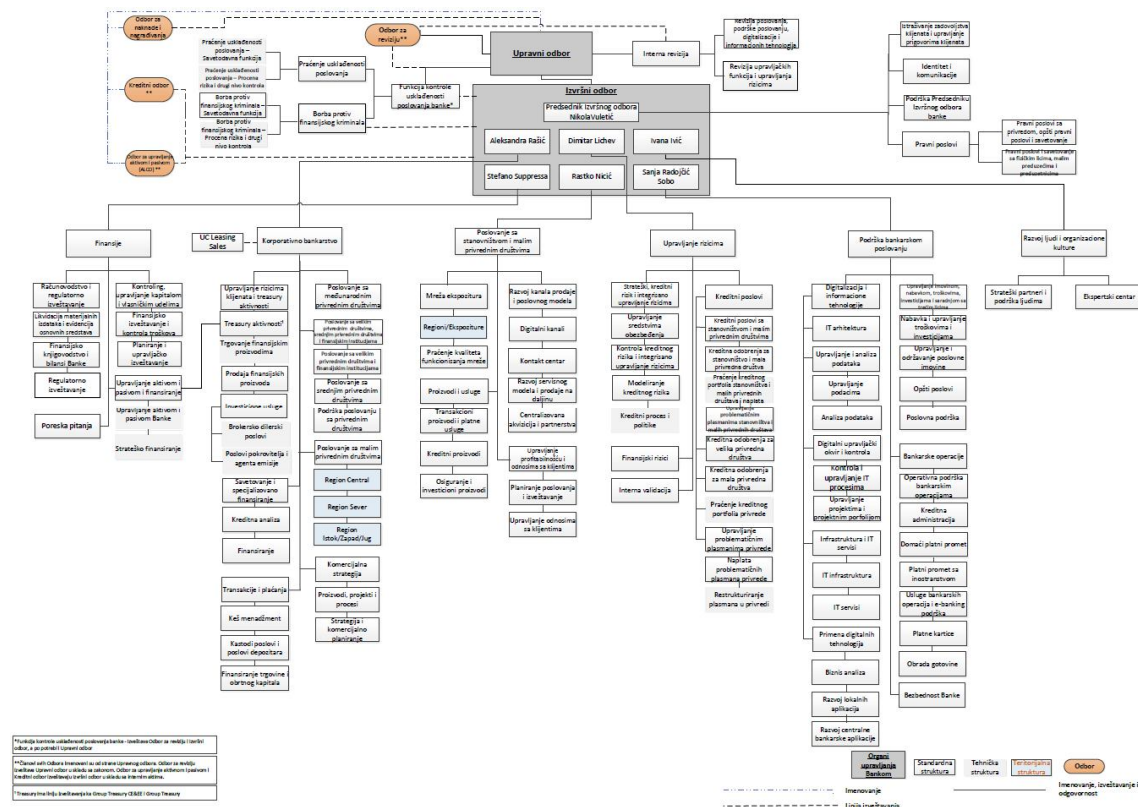
UPRAVNI ODBOR

Martin Klauzer, predsednik
Nevena Nikšić, članica
Daniel Svoboda, član
Lidija Barjaktarović, članica
Jelena Mihic Munjić, članica

IZVRŠNI ODBOR

Nikola Vuletić, predsednik
Aleksandra Rašić, članica
Ivana Ivić, članica
Rastko Nicić, član
Sanja Radojčić Sobo, članica
Stefano Suppressa, član
Dimitar Lichev, član

ORGANIZACIONA STRUKTURA BANKE

Od 2016. godine u okviru UniCredit Srbija Grupe, pored UniCredit Banke, posluju i UniCredit Leasing Srbija doo Beograd i UniCredit Partner doo za zastupanje u osiguranju Beograd do datuma 14. decembra 2023. godine kada je okončan postupak likvidacije društva. Sledeći poslovni entiteti UniCredit Grupe takođe su poslovali u Srbiji u 2023. godini: ALPHA RENT DOO BEOGRAD (ranije UniCredit Rent) i UCTAM d.o.o. Beograd – u likvidaciji, koji predstavljaju lica povezana sa bankom.

Privredno društvo za finansijski lizing UniCredit Leasing Srbija d.o.o. BEOGRAD

UPRAVNI ODBOR

Dimitar Lichev, predsednica
Aleksandra Rašić, članica
Branko Radulović, član

IZVRŠNI ODBOR

Ivan Jauković, predsednica
Ratko Petrović, član

KORPORATIVNO BANKARSTVO

Korporativno bankarstvo je tokom 2023. godine bilo orijentisano na dalje jačanje svoje pozicije na tržištu kroz rast u svim segmentima poslovanja uz podršku kako javnom tako i privatnom sektoru i pružajući najbolju uslugu za sve klijente, primenjujući inovativna rešenja za unapređenje svog poslovanja, procesa i proizvoda. Dodatni napor uloženi su u podršku ekonomskom oporavku nakon negativnih efekata izazvanim rusko-ukrajinskom krizom. Korporativno bankarstvo se kontinuirano trudi da svojim klijentima pruži svetsku ekspertizu UniCredit Grupe kako bi podržala inovacije, razvoj proizvoda i ekonomski rast na lokalnom tržištu.

Kreditni portfolio Korporativnog bankarstva na kraju 2023. godine iznosio je 209,8 milijardi dinara sa godišnjom stopom rasta od 6%, dok su depoziti iznosili 258 milijardi dinara, što predstavlja rast od 9%. Ukupan broj klijenata na kraju 2023 godine iznosio je 6.054.

Upravljanje klijentskim rizicima i Treasury je zadržao vodeću poziciju Banke na domaćem tržištu. Prema podacima NBS za 2023. godinu, UniCredit Banka je bila rangirana na drugom mestu u poslovima kupoprodaje deviza sa rezidentima, sa tržišnim udelom od 16,7 % i na prvoj poziciji u trgovini devizama sa nerezidentima sa tržišnim udelom od 33,9%. UniCredit Banka zadržala je prvu poziciju u kupoprodaji na međubankarskom tržištu u evrima sa tržišnim učešćem od 22,9%.

Tokom 2023. godine, Banka je nastavila da promovise hedžing proizvode, stavljajući akcenat na zaštitu od fluktuacije kamatnih stopa, deviznog kursa i varijacija cena na tržištu robe. Pred kraj godine Banka je uspešno završila implementaciju klijentske online platforme za trgovanje devizama i time svojim klijentima omogućila brže i jednostavnije zaključivanje transakcija kupoprodaje deviza. Banka je težila da svojim inovativnim pristupom bude konkurentna i na taj način je potvrdila leadersku poziciju u osmišljavanju i plasiranju ovih proizvoda. Banka je zadržala leadersku poziciju u trgovini finansijskim instrumentima na sekundarnom tržištu, sa učešćem od 19,6%, kao i značajno prisustvo na primarnom tržištu sa udelom od 17%. Prema izveštaju NBS koji se odnosi na međubankarsko REPO tržište UniCredit Banka je učestvovala u 100% transakcija koje je NBS objavila za 2023.

Banka je nastavila sa podrškom privrednim društvima koja planiraju dugoročne investicije i poduhvate, kao i finansiranje obrtnih sredstava. U cilju jačanja konkurentnosti i preduzetništva, UniCredit Banka obezbedila je lakši pristup finansiranju preko programa garantne šeme koja omogućava fleksibilnije zahteve u pogledu obezbeđenja kredita kroz COSME garancijski programa. COSME pokriva kredite do maksimalnog iznosa od 150.000 evra. Banka u okviru programa „Bankarstvo sa društvenim uticajem“ i inicijative „Finansiranje sa uticajem“, daje podršku projektima koji generišu jasan i merljiv pozitivan uticaj na društvenu zajednicu, sa posebnim fokusom na zapošljavanje ugroženih kategorija i socijalnu inkluziju, kao i podršku projektima za nerazvijene ili devastirane regione u Srbiji.

Korporativno bankarstvo nastavilo je da se fokusira na pružanje podrške izvozno orijentisanim industrijama, sa čvrstim uverenjem u njihov značaj za privredni rast Srbije i sprovođenje ekonomske i industrijske strategije Republike Srbije. Jedan od fokusa bio je usmeren na proširenje saradnje sa postojećim klijentima i sticanje novih klijenata u nizu delatnosti koje beleže pozitivne stope rasta ili poseduju značajan potencijal oporavka, kao i na proširenje baze klijenata malih i srednjih privrednih društava. Isto tako, nastavilo se finansiranje javnog sektora (centralne i lokalne samouprave), tokom sektorskog rada na unapređenju javnih usluga za građane. Pored navedenog, Korporativno

bankarstvo je nastojalo da uspostavi dugoročno partnerstvo sa klijentima, kako novim tako i postojećim, na principima reciprociteta i poverenja. Deo celogodišnje agende bili su unapređenje i optimizacija politike cenovne usklađenosti sa stepenom rizika kako bi se obezbedio prihvatljiv prinos za preuzeti rizik. Zadovoljstvo klijenata je ključni pokazatelj uspešnog partnerstva sa svim klijentima.

U 2024. godini Korporativno bankarstvo će imati za cilj da zadrži svoju vodeću poziciju na lokalnom deviznom tržištu, kao i tržištu novca i kapitala. Efikasnost i efektivnost poslovnih procesa od velikog su značaja za postizanje poslovnih ciljeva i stoga će celokupno Korporativno bankarstvo biti i tokom 2024. godine proaktivno uključeno u proces unapređenja, digitalizacije i automatizacije. U realizaciji ove vizije, u narednoj godini fokus će biti na: dekoncentraciji biznisa po poslovnim segmentima i povećanju učešća u kreditnom portfoliju klijenata kroz intenzivnije odnose sa postojećim klijentima, inovacijama portfolija proizvoda sa uvođenjem novih proizvoda, povećanju penetracije u segmentu malih i srednjih privrednih društava, podršci javnim projektima, diversifikaciji portfolija klijenata i prihoda, kao i povećanju ravnoteže kreditnog portfolija u pogledu valutne strukture.

UniCredit Leasing (UCL) zabeležio je godišnju stopu rasta od 2% sa ukupnim portfolijom u iznosu od 18 milijardi dinara na kraju 2023. godine.

UCL je u 2023. godini ostvario novo finansiranje u iznosu od 77,6 miliona evra, što je za 13,6% manje nego prošle godine. Prema podacima Asocijacije lizing kompanija na kraju trećeg kvartala, tržišni udeo UCL-a u finansiranju novih ugovora je iznosio 9,8%

Na kraju trećeg kvartala 2023 godine, UCL se na tržištu nalazi na 4. mestu u segmentu finansiranja opreme sa 11 miliona evra novog finansiranja i tržišnim učešćem od 13%, dok se u segmentu vozila nalazi na 7. mestu sa 30,4 miliona evra novog finansiranja i tržišnim učešćem od 11%.

Tokom 2023. godine UniCredit Leasing fokusirao se na jačanje saradnje sa dobavljačima, podršku segmentu malih i srednjih preduzeća, građevinarstva, poljoprivrede i IT industrije, kao i na inovacije i razvoj alata za bržu i lakšu obradu zahteva klijenata. UniCredit Leasing uspešno je nastavio da omogućava klijentima programe subvencija i lakši pristup finansiranju kroz fondove EBRD i programe koje podržava država. Posebna pažnja bila je posvećena zelenoj ekonomiji i programima održive energije kojima će UCL nastaviti da doprinosi i u narednim godinama.

POSLOVANJE SA STANOVNIŠTVOM I MALIM PRIVREDNIM DRUŠTVIMA

Uprkos kompleksnom poslovnom okruženju izazvanim globalnim političkim sukobom i njegovim posledicama u vidu visoke inflacije i značajnog rasta referentnih kamatnih stopa, zadržan je rastući trend poslovanja sa stanovništvom i malim privrednim društvima i tokom 2023. godine. Ukupan kreditni portfolio uvećan je za 1,8% u odnosu na kraj prethodne godine, dok volumeni depozita beleže snažan međugodišnji rast od 11,1%.

Klijenti su nastavili da ukazuju poverenje ponudi proizvoda banke, kao i kvalitetu i pouzdanosti usluga. U segmentu fizičkih lica, ključni kreditni proizvodi tokom 2023. godine bili su gotovinski krediti sa osiguranjem od gubitka posla. Uprkos trendu kontinuiranog rasta klijentskih kamatnih stopa naročito tokom prve polovine 2023. godine, ostvaren je solidan rast ukupnog kreditnog portfolija fizičkih lica od približno 2,4% kao i rast tržišnog učešća od skoro 10bps, gde najveći doprinos rastu potiče od gotovinskih kredita čiji je volumen porastao za 5% u poređenju sa krajem 2022. godine. I pored izrazito izazovnog makroekonomskog okruženja, Banka je uspela da održi nivo kreditnog portfolija u segmentu preduzetnika i malih privrednih društava.

UniCredit banka je od strane klijenata prepoznata kao jedna od najpouzdanijih banaka na domaćem tržištu i u uslovima neizvesnosti, imajući u vidu da volumen depozita fizičkih lica beleži izvanredan rast od 12,1% u odnosu na kraj 2022. godine kao i činjenicu da je na kraju 2023. dostignuto istorijsko tržišno učešće u pogledu depozita fizičkih lica (+8bps vs kraj 2022).

UniCredit banka je prepoznata kao dugoročan partner o čemu govori i činjenica da je baza klijenata koji primaju zaradu preko Banke porasla za 8%.

Godina 2023. bila je godina daljeg rasta digitalnog poslovanja. Broj aktivnih korisnika mBanking aplikacije porastao je za 6,6% u odnosu na kraj 2022. godine, čineći time više od 67% ukupne klijentske baze aktivnim na mBankingu u periodu od 30 dana. U skladu sa savremenim trendovima i povećanim očekivanjima klijenata, digitalizacija, kao koncept modernizacije poslovanja i dalje je jedan od glavnih prioriteta. Neka od najznačajnijih digitalnih unapređenja sprovedenih tokom 2023. u segmentu fizičkih lica su odobravanje i realizacija gotovinskih kredita putem mBanking aplikacije bez potrebe dolaska klijenta u ekspozituru, ugovoravanje oročenih depozita i promenu paketa na daljinu kao i implementacija Phone bot rešenja.

U narednom periodu Banka će nastaviti sa posebno kreiranim ponudama za preduzetnike i mala privredna društva kako bi se podržao njihov kontinuirani rast i osnažila njihova dalja ekspanzija.

U narednom periodu fokus će i dalje biti na automatizaciji i pojednostavljenju procedura u cilju poboljšanja efikasnosti poslovnih procesa. Cilj je da se nastavi sa održivim rastom tržišnog učešća na osnovu dobrog odnosa sa klijentima. Kada govorimo o kreditnim proizvodima, pored gotovinskih i stambenih kredita, poseban fokus biće stavljen na kreditne kartice koje će, pored standardnih mogućnosti plaćanja robe i usluga u zemlji i inostranstvu, ali i na internetu, imati i dodatne pogodnosti u skladu sa potrebama klijenata.

Dodatno, Banka će u predstojećem periodu staviti značajan fokus na automatizaciju ključnih procesa u okviru banke, sa ciljem skraćivanja vremena potrebnog za odobrenje i realizaciju kredita. S tim u vezi, radiće se na automatizaciji procesa realizacije kredita za segment pravnih lica i preduzetnika sa jedne strane, ali i stambenih kredita, kao proizvoda koji su ključni za dugoročnu saradnju sa fizičkim licima, sve u cilju daljeg poboljšanja korisničkog iskustva naših klijenata.

Da je UniCredit banka koja održava široku lepezu proizvoda govori i činjenica da kontinuirano gradimo saradnju i sa segmentom poljoprivrede, aktivno učestvujući u svim programima subvencija i podrške ovom sektoru, aktivno usklađujući i svoju trenutnu ponudu proizvoda potrebama poljoprivrednih gazdinstava, prvenstveno na teritoriji Vojvodine.

Od posebnog značaja je prepoznavanje Banke kao društveno odgovorne institucije imajući u vidu njeno opredeljenje ka ekološkom finansiranju u cilju zaštite životne sredine i podizanja svesti svih tržišnih učesnika.

UPRAVLJANJE RIZICIMA

Struktura Upravljanja rizicima¹ organizovana je tako da pokriva upravljanje rizicima kroz rad sledećih struktura:

- Strateški, kreditni rizik i integrisano upravljanje rizicima (u okviru koje se nalaze strukture: Upravljanje sredstvima obezbeđenja, Kontrola kreditnog rizika i integrisano upravljanje rizicima, Modeliranje kreditnog rizika i Kreditni proces i politike);
- Kreditni poslovi (u okviru koje se nalaze sledeće strukture: Kreditni poslovi sa stanovništvom i malim privrednim društvima, Kreditna odobrenja za velika privredna društva, Kreditna odobrenja za mala privredna društva, Praćenje kreditnog portfolija privrede i Upravljanje problematičnim plasmanima privrede);
- Finansijski rizici,
- Interna validacija.

Sve pomenute organizacione jedinice direktno odgovaraju članu Izvršnog odbora koji je isključivo zadužen za upravljanje rizicima, čime se obezbeđuje izbegavanje sukoba interesa i odvojenost aktivnosti upravljanja rizicima od ostalih redovnih poslovnih aktivnosti.

U nameri da definiše konzistentne smernice za kreditnu aktivnost i opšti okvir upravljanja rizicima, Banka donosi Strategiju upravljanja kreditnim rizikom za privredu i stanovništvo za svaku poslovnu godinu. Strategijom su obuhvaćene generalne smernice za osnovne parametre upravljanja rizicima, principi analize kreditne sposobnosti za svaki segment klijenata, ali i određenje prema smeru razvoja pojedinih proizvoda, kao i detaljno razmatranje strategija razvoja portfolija po pojedinim privrednim granama. Na taj način Banka obezbeđuje da se ostvarivanje usvojene poslovne politike odvija u okvirima koji će rezultirati prihvatljivim nivoom kreditnog rizika na nivou pojedinačnih plasmana i adekvatnom diversifikacijom i opštim kvalitetom kreditnog portfolija. Banka takođe uzima u obzir analizu rizika od pranja novca i finansiranja terorizma pri odlučivanju o preuzimanju kreditnog rizika.

U fokusu 2023. godine je bila procena i kontrolisanje potencijalnih negativnih efekata uzrokovanih opštom krizom vezanom za konflikte u svetu, ali i negativnih tržišnih trendova u različitim delatnostima (npr. Poljoprivreda, Građevinarstvo), i njihov uticaj na portfolio Banke.

Identifikacija, merenje, kontrola i upravljanje kreditnim rizikom na nivou portfolija zasnovani su na sistemu izveštavanja koji obezbeđuje informacije o stanju, kvalitetu i kretanju kreditnog portfolija. Tokom 2023. godine nastavljen je rad na unapređenju procesa merenja kreditnog rizika kroz implementaciju metodoloških izmena vezano za IFRS 9, CRWA, kao i obračun ekonomskog kapitala za pojedine rizike u okviru stuba 2. Poseban akcenat je bio na kvantifikaciji potencijalnih negativnih efekata proisteklih iz geopolitičkih nestabilnosti, rasta energetske troškova, inflacije i kamatnih stopa na procenu očekivanih kreditnih gubitaka za pojedine ranjive segmente portfolija kao i na kvantifikaciji istih kroz rezultate stres testova.

U oblasti primene Bazelskih standarda, težište aktivnosti bilo je na razvoju novog internog rejting modela za segment pravnih lica kao i razvoju novog modela izloženosti u slučaju statusa neizmirenja obaveza, gašenju aplikativnog modela za interni rejting kod preduzetnika - paušalaca i automatizaciji dodele rejtinga u segmentu preduzetnika i

¹ U okviru Upravljanja rizicima se nalazi i struktura koja je zadužena za nefinansijske rizike.

malih preduzeća kao i ažuriranje primene fiksnog rejtinga za potrebe lizinga. U oblasti MSFI 9 standarda, pokrenut je projekat pojednostavljivanja okvira za razvoj MSFI 9 modela od strane Grupe. U sklopu ovog projekta je razvijen nov model transferne logike za potrebe kvantifikacije značajnog uvećanja kreditnog rizika.

Tokom 2023. godine implementirano je i pokrenuto nekoliko projekata/inicijativa koje su obezbedile kontinuirano praćenje ključnih pokazatelja rizika iz različitih oblasti:

- Započet je tzv. Bazel 4 projekat implementacije izmena regulative vezano za obračun RWA sa prvom primenom od Januara 2025 (CRR III Regulation),
- Započete su aktivnosti na uspostavljanju i implementaciji regulatornog okvira vezano za unapređenje kontrola drugog nivoa (2LC framework)
- Unapređen je okvir za obračun ekonomskog kapitala za postojeće rizike u okviru stuba 2, odnosno uspostavljen je pristup kvantifikacije ESG rizika prema metodologiji Grupe
- Implementirani su prvi pojedinačni ugovori o učestvovanju u riziku između Banke i Lizinga kroz tzv. „Risk Participation Agreement“, kroz koji Banka prihvata da učestvuje u podeli rizika kroz osiguranje jednog dela portfolija UCL-a,
- Znapređen je interni okvir testiranja za individualne procene (korektivni faktor za kolateral), za efikasnost sprovedenih mera odlažanja izvršenja kao i izveštavanje vezano za godišnji i dugoročni oporavak,
- Započete su intenzivne aktivnosti u pravcu prilagođavanja kreditnog procesa za najveća privredna društva u pogledu uticaja klimatskih rizika (tranzicioni i fizički rizik) na način da izloženost klimatskim rizicima postane deo kreditne strategije ka ovim klijentima tokom 2024. godine.

Što se tiče praćenja kreditnog portfolija privrede, imajući u vidu sveopštu svetsku krizu, nastavljeno je sa pojačanim praćenjem upozoravajućih signala, klijenata i portfolija, i sprovođenjem različitih mera u cilju smanjenja rizika u saradnji sa klijentima koji su na listama praćenja klijenata povišenog rizika. Pored ovoga dodatne mere su sprovedene u cilju automatizacije upozoravajućih signala i optimizovanju procesa praćenja za segment malih privrednih društava.

Nastavljeno je sa sveobuhvatnom analizom postojećeg procesa praćenja, kako samoinicijativno, tako i u skladu sa merama revizije i promenama procesa diktiranim od strane Grupe, a sve u cilju unapređenja njegove efikasnosti i efektivnosti, a kako bi se rizici prepoznali ranije i kako bi se obezbedila pravovremena reakcija Banke. Tokom 2023. godine nastavljen je trend fluktuacija klijenata na liste i sa lista praćenja, dok je broj klijenata na listama praćenja povišen kao što se i povećava broj klijenata transferisanih sa Liste praćenja u lošije kategorije.

Što se tiče Upravljanja problematičnim plasmanima privrede, pored redovnih aktivnosti, Restrukturiranje plasmana u privredi je ostalo fokusirano na pravovremeno prepoznavanje problematičnih plasmana i kroz intenzivniju komunikaciju i koordinaciju sa strukturama Kreditna odobrenja za velika i mala privredna društva i Praćenje kreditnog portfolija privrede. Kontinuirano se prate i efekti globalne krize na uslove poslovanja i mogućnosti oporavka klijenata u restrukturiranju. Kao i tokom prethodne godine, i tokom 2023. godine zabeleženo je značajno smanjenje izloženosti prema klijentima u restrukturiranju kroz regularnu naplatu, naplatu iz dobrovoljne prodaje non-core imovine i sredstava obezbeđenja, kao i povrataka jednog broja klijenata u status standardnih klijenata. Fluktuacija broja klijenata u portfoliju restrukturiranja bila je u redovnim okvirima. Broj klijenata u nadležnosti Restrukturiranja plasmana u privredi na kraju 2023. godine nije značajno promenjen u odnosu na kraj prethodne godine što je rezultat izbalansiranog priliva broja novih klijenata i vraćanja postojećih klijenata u standardni portfolio ili upućivanja u naplatu. Pored činjenice da je nekoliko većih plasmana prebačeno u nadležnost Restrukturiranja plasmana u privredi, deo klijenata sa većim plasmanima je u redovnom procesu vraćen u standardni portfolio ili potpuno zatvoren (naplaćen). Jedan deo restrukturiranja je uključivao veći broj banaka, i bazirana su na primeni INSOL principa za upravljanje problematičnim plasmanima i klijentima

Struktura Naplate problematičnih plasmana privredi nastavila je sa postupcima naplate za klijente iz svog portfolija, kroz sudske postupke. U toku 2023. godine u nekoliko navrata je izvršeno i ustupanje potraživanja uz naknadu što klijenata sa bilansa što klijenata sa vanbilansa, što je imalo pozitivan uticaj na smanjenje portfolija NPL-a na nivou Banke.

U oblasti kreditnog poslovanja sa stanovništvom i malim privrednim društvima, u segmentu fizičkih lica, preduzetnika, registrovanih poljoprivrednih gazdinstava, kao i privrednih društava, fokus u 2023. godini je bio na povećanju efikasnosti svih procesa kroz reviziju samih procesnih koraka i aktivnosti na razvoju novih automatizovanih tehničkih alata za kreditno odobrenje, kao i unapređenje postojećih, zatim na unapređenju procesa praćenja i naplate plasmana, kao i smanjenju nivoa problematičnih kredita.

U toku 2023. godine sproveden je proces statističkog monitoringa kolaterala, i dodatno je unapređena saradnja sa spoljnim saradnicima: proceniteljskim kućama, licenciranim proceniteljima, osiguravajućim kućama, monitoring kompanijama i supervizorima izgradnje objekata. Pored navedenog, generalno je unapređen proces upravljanja sredstvima obezbeđenja u smislu ažurnijeg pribavljanja procena, polisa osiguranja, detaljnijeg praćenja procesa upisa hipoteka, pojačanog angažovanja advokata na upisu hipoteka, itd. Banka je prikladno isporučivala Narodnoj banci Srbije redovne mesečne izveštaje o procenama vrednosti nekretnina koje se koriste za potrebe obrade kreditnih zahteva.

U oblasti upravljanja finansijskim rizicima, težište aktivnosti je bilo na unapređenju standarda u kontroli i upravljanju tržišnim, kamatnim i rizikom likvidnosti.

U oblasti upravljanja tržišnim rizikom značajan deo aktivnosti je bio posvećen pažljivom praćenju i analiziraju dešavanja na lokalnom i svetskim tržištima, kao i kretanju glavnih makroekonomskih pokazatelja.

U oblasti upravljanja kamatnim rizikom, ažurirana su scenarija koja se koriste u praćenju izloženosti kamatnom riziku u bankarskoj knjizi u skladu sa najnovijim EBA standardima.

U domenu rizika likvidnosti unapređeni su izveštaji strukturne likvidnosti, sprovedene su aktivnosti ažuriranja scenarija i pretpostavki koje se koriste prilikom stres testova, unapređeni su procesi identifikacije rizika koji mogu da dovedu do povećane izloženosti riziku likvidnosti, kao i procesi nezavisne procene adekvatnosti plana finansiranja banke u redovnim i u nepredviđenim okolnostima.

Jedan od veoma važnih ciljeva Banke na polju upravljanja rizicima je da se ostvare i održe svi standardi u kontroli i upravljanju nefinansijskim rizicima, a u skladu sa uspostavljenim sistemom identifikacije, procene i kontrole ovih rizika. Operativnim rizikom Banka upravlja kroz: prikupljanje i validaciju podataka o internim gubicima, analizu scenarija u cilju procene maksimalnih gubitaka, praćenje ključnih indikatora rizika (KRI), samoprocenu operativnih rizika (RCSA), analizu ključnih rizika za Banku, analizu operativnog i reputacijskog rizika poveravanja relevantne aktivnosti Banke trećem licu, analizu operativnog i reputacijskog rizika prilikom uvođenja novog proizvoda ili značajne izmene proizvoda, analizu operativnog rizika informacionih sistema i sajber rizika. Evaluaciju reputacijskog rizika klijenata/inicijativa/transakcija/projekata/ i drugih tema za koje postoji prepoznat potencijalno visok reputacijski rizik, vrši se u okviru Komiteta za nefinansijske rizike (NFRC) – Podkomitet za reputacijski rizik.

Na osnovu svega navedenog, može se zaključiti da je Banka tokom 2023. godine unapredila sistem upravljanja rizicima, što zajedno sa njenom kapitalnom adekvatnošću i nivoom profitabilnosti garantuje adekvatno upravljanje i pokrivanje rizika kojima je u svom poslovanju izložena.

Integrisana funkcija upravljanja rizikom u okviru koje je UniCredit Leasing u skladu sa Zakonom o finansijskom lizingu poverio zadatke identifikovanja, merenja, procene i upravljanja rizicima funkciji upravljanja rizicima u banci bila je posvećena unapređenju ekonomije obima u kreditnom poslovanju, podršci u komercijalnim akcijama i optimizaciji kreditnog procesa.

Upravljanje rizicima će i u narednom periodu nastaviti sa naporima i akcijama usmerenim ka unapređenju sistema upravljanja svim rizicima kojima je Banka u svom poslovanju izložena. Posebna pažnja biće usmerena na unapređenje kreditnog procesa u cilju poboljšanja efikasnosti, kao i stvaranje komparativne prednosti na tržištu kroz optimizaciju procesa i poboljšanje alata za identifikaciju i ublažavanje kreditnog rizika. Na taj način obezbediće se adekvatna podrška drugim organizacionim strukturama. I u 2024. godini jedan od najvažnijih ciljeva je da se zadrži i unapredi kvalitet portfolija i obezbede osnove za održiv rast sa fokusom na dalju diversifikaciju portfolija, ali uvek uz proaktivni pristup upravljanju rizicima kojim se omogućava akvizicija novih klijenata.

PODRŠKA BANKARSKOM POSLOVANJU

Tokom 2023. godine stavljen je dodatni fokus zaposlenih na optimizaciju i digitalizaciju procesa, modernizaciju i energetska efikasnost, sve u cilju unapređenog iskustva klijenata, efikasnijeg rada zaposlenih, tako i usvajanja načela razumnog korišćenja energije.

U 2023. je nastavljeno je sa radom na daljoj industrijalizaciji mikroservisne arhitekture u Banci, a na osnovu ranije usvojenog strateškog plana koji se bazira na upotrebi DevOps metodologije. U tom smislu, oslanjajući se isključivo na interne resurse, razvijeno je nekoliko aplikacija baziranih na "modernom steku" (na primer, moderni JavaScript okviri poput Angulara, kao i moderne backend tehnologije i baze podataka) koje su automatizovane upotrebom DevOps metodologije i mikroservisnog framework-a u skladu sa savremenim industrijskim standardima.

Fokus je bio usmeren i na razvoj i unapređenje platforme za kreditne procese i dalju digitalizaciju u oba segmenta, kao i na izlaganju i promovisanju digitalnih kanala kroz digitalne servise i platforme za razmenu dokumentacije.

Primenjena je agilna metodologija u realizaciji nekoliko projekata sa namerom da se poveća efikasnost i brže ostvarivanje projektnih ciljeva.

U saradnji sa strukturom Digitalizacije i informacione tehnologije, Bezbednost Banke je inicirala i sprovedla niz unapređenja u oblasti sajber bezbednosti fokusirajući se na zaštitu informacija i stalnu borbu protiv brojnih sajber pretnji koje su u drastičnom porastu, i to implementacijom novih kao i nadogradnjom postojećih alata i procesa, ne zaspstavljajući edukaciju i širenje svesti među zaposlenima, kao i ulaganje u stručno znanje zaposlenih. Naročite izazove predstavljaju sve veće aktivnosti ransomware grupa kao i phishing kampanja. U navedenom procesu, a u

skladu sa lokalnom i grupnom strategijom, sprovođenje inicijativa kao i planiranje istih se izvršava u tesnoj saradnji sa kolegama iz grupe, čvrsto se držeći principa standardizacije i optimizacije procesa i rešenja.

Da bi se zadovoljili zahtevi i rastuće potrebe klijenata, paralelno sa razvojem digitalnih kanala, tokom 2023. godine, tri (3) ekspoziture preusmerene su na novu lokaciju. Poslovnice su opremljene u skladu sa novim savremenim konceptom i dizajnom.

U saradnji sa kolegama iz organizacionih delova zaduženih za poslovanje sa stanovništvom i malim privrednim društvima, proces kvalitativne i kvantitativne kontrole arhivirane aktivne dokumentacije klijenata se kontinuirano unapređuje. Kontrolno merenje kompletnosti dokumentacije kao i kvalitativna verifikacija dokumentacije se prati na mesečnom nivou.

U 2023. obezbeđeno je da 100% električne energije koja se direktno fakturise, a koje Banka koristi za redovno poslovanje bude iz obnovljivih izvora. Sprovedene su dodatne inicijative za uštedu energije. Stara oprema u zgradi centrale za grejanje i hlađenje zamenjena je opremom sa višim nivoom energetske efikasnosti u cilju smanjenja emisije CO₂ i potrošnje energije.

Struktura Upravljanje imovinom, nabavkom, troškovima, investicijama i saradnjom sa trećim licima je definisala proces decentralizovane nabavke koji se odnosi na saradnju sa trećim licima sa kojima saradnju zaključuju direktno nosioci budžeta, što je omogućilo jedinstveni repozitorijum za upravljanje ugovorima sa dobavljačima.

Bankarske operacije su nastavile sa daljom optimizacijom i automatizacijom procesa kroz implementaciju robota u bankarskim procesima i unapređenje postojećih aplikacija u cilju smanjenja operativnih rizika, povećanja zadovoljstva klijenata i povećanja produktivnosti. Implementirana su dodatna aplikativna rešenja u cilju jos efikasnije podrške našim klijentima u okviru procesa knjiženja kredita, dozvoljenog prekoračenja i kreditnih kartica stanovništvu.

Unapređenjem procesa "Upoznaj svog klijenta" omogućena je optimizacija procesiranja evaluacija za 50% portfolia klijenata pravnih lica, daljim razvojem ovog procesa tokom 2024. godine očekuje se uspostavljanje kompletno automatizovanog procesa.

Pridruživanjem inicijativi Narodne Banke Srbije u razvoju platforme za eMenice ostvarili smo zapaženu ulogu u definisanju testnih scenarija koji su prepoznati od strane NBS i Udruženja Banka Srbije kao standard za dalje sprovođenje aktivnosti testiranja navedenog aplikativnog rešenja. Takođe, tokom 2023. godine intenzivno je rađeno na inicijativama u okviru procesa Deviznog platnog prometa u cilju automatizovanog procesiranja naloga za plaćanje i naplata iz inostranstva kao i na poveravanju aktivnosti obrade čekova građana trećem licu čime se postiže veća efikasnost i poboljšanje servisiranja klijenata Banke, a puni efekti ovih inicijativa se očekuju tokom 2024. godine.

Zahvaljujući efikasnosti, fleksibilnosti i stručnosti, struktura Bankarske operacije značajno je doprinela poslovnom uspehu banke u 2023. godini.

Fokus Podrške bankarskom poslovanju u 2024. godini biće na kontinuiranoj digitalizaciji, stalnim poboljšanjima i daljem podizanju svesti zaposlenih o „zelenom načinu razmišljanja” sa ciljem očuvanja životne sredine, uvećanja zadovoljstva klijenata i zaposlenih.

RAZVOJ LJUDI I ORGANIZACIONE KULTURE

Odeljenje Razvoja ljudi i organizacione kulture u 2023. godini bilo je fokusirano na pružanje strateške podrške ostvarivanju planiranih poslovnih aktivnosti Banke kroz:

- Osnaživanje organizacije u pravcu razumevanja kulture organizacije,
- Osnaživanje lidera kroz programe za razvoj liderskih veština,
- osnaživanje žena lidera u organizaciji
- snažan fokus na promovisanju organizacionih vrednosti Imajući u vidu strateške razvojne planove Banke,

U 2023. godini Razvoj ljudi i organizacione kulture je nastojao da na najadekvatniji način podrži poslovanje, a tu se pre svega misli na prevazilaženje izazova i postizanje ciljeva i rezultata kroz pružanje adekvatne podrške u, što je sprovedeno kroz unapređenje organizacione kulture i kompetencija u oblasti veština i znanja, kulture timskog rada, komunikacije i veština prezentovanja, digitalne transformacije i inovacija.

I u ovoj godini Banka je posvetila posebnu pažnju razvoju liderskih veština menadžera i talenata banke i motivisanju i zadržavanju zaposlenih koji ostvaruju visoka postignuća i poseduju potencijal za dalji razvoj. Oslanjajući se na unutrašnje kapacitete i u saradnji sa eksternim konsultantskim kompanijama, organizovano je tokom 2023. godine više od 37.500 sati učenja. Za rukovodstvo Banke, razvojni programi bili su usredsređeni na unapređenje liderskih

veština sa glavnim fokusom na upravljanje promenama, dok je za organizacione delove Banke koji sarađuju sa klijentima fokus bio na unapređenju prodajnih i veština prezentovanja.

U ovoj godini organizovane su radionice namenjene svim nivoima menadžmenta u organizaciji, na temu efektivnosti i sastanka radi poboljšanja međusobne komunikacije, prevazilaženja izazova i boljeg razumevanja potreba članova tima. Paralelno sa tim, u cilju ojačavanja liderskih veština i pružanju adekvatne podrške liderima, Razvoj ljudi i organizacione kulture je bio fokusiran na program mladih talenata banke, izbor nove generacije budućih lidera, težeći da osnaži i poveća njihove digitalne i liderske veštine kao budućih lidera organizacije u eri konstantnih tržišnih promena.

Takođe započeli smo i novi program za osnaživanje i razvoj digitalnih veština kod naših najseniornijih zaposlenih.

U 2023. godini, Razvoj ljudi i organizacione kulture je nastavio četvrtu generaciju programa započetog u prethodnim godinama, koji za cilj ima podršku i osnaživanje žena lidera u našoj organizaciji kroz pružanje podrške na putu ličnog rasta i daljeg napretka u karijeri. Ovaj pragmatični program podržava izgradnju ženskog liderstva u našoj organizaciji.

Tokom 2023. razvijen je program Menadžerske akademije za maloprodaju, "Efikasne menadžment prakse", kreiran za osnaživanje šefova filijala, koji smo nastavili da sprovodimo i tokom 2023. godine. Program je prilagođen za rešavanje posebnih potreba naše organizacije, tema kao što su: davanje povratnih informacija, delegiranje, vođenja i motivisanja timova, lična organizacija.

Razvoj ljudi i organizacione kulture podržavao je zaposlene kroz izmenjen komunikacioni pristup i redovno obaveštavanje u pružanju novih karijernih prilika i unapređenja, kao i promenu pozicija unutar različitih organizacionih delova Banke.

Nastojeći da se na adekvatan način osnaže i podrže zaposleni u ostvarivanju svojih poslovnih ciljeva i unapredi njihov radni učinak, Razvoj ljudi i organizacione kulture podržao je zaposlene u poboljšanju njihovih ekspertskih i socijalnih veština organizovanjem i podržavanjem različitih obuka, domaćih i stranih sertifikata i međunarodnih seminara i konferencija koje su zaposleni pohađali tokom 2023. godine. Poseban fokus je bio na razvoju digitalnih veština u cilju jačanja privlačenja novih talenata digitalnog profila i zadržavanja sadašnjih. Nastavili smo sa inicijativom „Digital Learning Pills“,

U 2023. godini snažan fokus je bio i na promovisanju organizacionih vrednosti, prepoznavanju onih kojima zaposleni najviše veruju, kao i promovisanju različitosti, jednakosti i inkluzije.

U 2023 u Srbiji je organizovan Dan kulture na kome su osim zaposlenih iz Srbije učestvovali i zaposleni iz svih zemalja naše Grupe sa ciljem da podelimo najbolje prakse.

Kao i prethodnih godina, i u 2023. UniCredit Banka obezbedila je privatno zdravstveno osiguranje za sve zaposlene. I u 2023. godini Banka je za svoje zaposlene nastavila praksu besplatnog onlajn psihološkog savetovanja. Takođe, Banka je nastavila da primenjuje ranije usvojene beneficije i inicijative poput slobodnog dana za rođendan, slobodnog dana za zaposlene čija deca polaze u prvi razred osnovne škole i podrške roditeljstvu, da otac po rođenju deteta ima parvo na 20 dana plaćenog odsustva. do Nastavili smo i sa podrškom za sve zaposlene koji se susreću sa izazovom u ostvarivanju roditeljstva (refundaciju troškova jedne vantelesne oplodnje). Takođe, Banka je uvela i novi benefit i mogućnost da mame nakon porodijskog odsustva prvih mesec dana rade posla radnog vremena uz punu zaradu.

U želji da podstakne zaposlene da više brinu o zdravlju i dobrim životnim navikama, Razvoj ljudi i organizacione kulture je i u 2023. godini nastavio sa inicijativom „Stvarno važno znanje“, te je u tom smislu organizovao niz radionica održanih od strane lekara specijalista, a kroz koje se zaposleni podstiču da vode računa o svom fizičkom i psihičkom zdravlju. Nastavljena je saradnja sa univerzitetima kroz programe prakse, studijskih poseta i stipendiranja najboljih studenata.

Dve bitne sertifikacije su sprovedene u 2023. godini Top Employeer za najboljeg poslodavca u EDGE sertifikat koji potvrđuje da naša kompanija ispunjava sve standard da bude prepoznata kao rodno senzitivna kompanija. UniCredit Banka je jedina finasijska institucija u zemlji koja poseduje ove sertifikate.

U 2024. godini Razvoj ljudi i organizacione kulture nastaviće da radi na osnaživanju organizacije i jačanju organizacione kulture i zaposlenih u banci na polju transformacije ka digitalnom načinu poslovanja, razvoju talenata i lidera u cilju izgradnje stabilne mreže naslednika liderskih pozicija. Takođe, nastaviće sa promovisanjem fleksibilne radne kulture, uspostavljanjem ravnoteže između poslovnog i privatnog života, podrškom u vidu sveobuhvatnih medicinskih usluga i promocijom zdravih životnih navika.

IDENTITET I KOMUNIKACIJA

Globalna nepovoljna geopolitička situacija tokom cele 2023. godine prelivala se i na ekonomska dešavanja na svim tržištima u svetu, te su i za bankarski sektor nastajali različiti izazovi. Ipak, kao i tokom svih prethodnih godina i različitih promena, naša banka odgovarala je na sve blagovremeno i temeljito. Identitet i komunikacije je nastojao da usklađuje prioritete i ključne poruke na veoma koordinisan način kako bi ispoštovao sve zainteresovane strane.

Kao i prethodnih godina, od izuzetne važnosti i tokom 2023. godine, bilo je da zaposleni u banci, klijenti, zajednica i regulatori budu uvereni da će UniCredit Banka, proaktivno i kontinuirano pružati podršku, ulagati i osnaživati ih. U odnosu sa klijentima, nastavljena je prioritizacija blagovremenog obaveštavanja o svim dešavanjima, novim proizvodima i uslugama, aktuelnim kampanja i promocijama, uspesima banke, izmenama rada kroz sve dostupne kanale, kako u poslovanju banke lokalno, tako i širom Grupe. Svakodnevnom komunikacijom, putem svih dostupnih kanala, učinjeno je sve što je neophodno da se zadovolje najviši kriterijumi transparentnosti, kao i da klijentima u svakom trenutku budu pružene tačne i ažurne informacije.

Tokom cele godine, transparentno i na jasan način, klijenti, kao i zaposleni bili su upoznati sa svim odlukama i ciljevima Banke. Takođe, komunicirani su i rezultati Grupe i Banke lokalno na kvartalnom nivou.

Identitet i komunikacije su i tokom 2023. godine kontinuirano radio na promociji svih proizvoda i usluga, sa ciljem povećanja broja korisnika, dok smo postojeće klijente nastojali da redovno informišemo i uputimo u sve prednosti koje pružaju naši proizvodi i usluge sa posebnim osvrtom proizvode i usluge za Mlade i studente, ističući prednosti digitalne platforme i kanala, poput mBanking, eBanking usluga, ali i multifunkcionalnih bankomata.

Tokom cele 2023. godine u saradnji sa kolegama iz Sektora saradnje sa stanovništvom, ali i partnerima Banke radili smo na promociji Keš kredita, Kreditnih kartica, paketa za Studente, digitalnih kanala, kroz direktne i plaćene kanale.

U martu smo započeli promociju Keš kredita, kroz kampanju pod sloganom „Extra keš“, koja je u fokus komunikacije stavila kamatnu stopu kao i Gold paket račun.

Jačanju brenda i doprinos imidžu Banke dala je i kampanja za Keš kredit pod nazivom “Srećni keš kredit” koju smo oglasili u maju mesecu u okviru prvog talasa kampanje i od oktobra meseca u okviru drugog talasa kampanje. Kampanja je za cilj imala, pored akvizicije novih klijenata i povećanja volumena kreditnih proizvoda, i osnaživanje lokalnih zajednica kroz Nagradni konkurs čija je osnovna ideja realizacija poredničke ideje na temu – Kako unaprediti lokalne zajednice.

U cilju jačanja lojalnosti u segmentu klijenata mala preduzeća i preduzetnici, po prvi put smo pokrenuli kampanju lojalnosti pod nazivom “Nagrađujemo kada uspešno sarađujemo” koja je bila aktuelna u periodu jul-decembar. U okviru kampanje lojalnosti organizovan je Nagradni konkurs gde su klijenti imali priliku da se takmiče u ostvarenju određenih kriterijuma. Nakon završetka kampanje, nagradili smo tri klijenta sa po tri prigodne nagrade za prvo, drugo i treće mesto.

Tokom cele godine bila je konknituirana promocija Flexi POS usluge za mala pravna lica u cilju promocije nove opcije plaćanja.

Osluškujući potrebe klijenata, u letnjem periodu smo oglasili kampanju koja je promovisala kombo paket proizvoda: Keš kredit, kreditne kartice i dozvoljeni minus, gde je klijent mogao da ostvari dodatni benefit ukoliko se odluči da aplicira za više proizvoda.

Veliki fokus je usmeren na direktnu komunikaciju sa bazom studenata gde smo kroz različite kampanje i specijalne ponude, pružali našim koirsnicima mogućnost da ostvare dodatne benefite kao klijenti banke.

I u prošloj godini bili smo usmereni na saradnju i jačanje odnosa sa partnerima banke, kako bismo udruženim snagama kreirali dodatne koristi za sve nas. Promovisali smo Flexia Mastercard kreditne kartice, isticanjem benefita poput kupovine na 12 rata bez kamate na prodajnim mestima naših klijenata, ali i za online plaćanja. Ovakve partnerske kampanje pored akvizicije klijenata, imaju za cilj kreiranje lojalnosti u momentima kupovine, na različitim prodajnim mestima, jačanje pozitivnog imidža Banke.

Na kraju godine smo nastavili sa oglašavanjem Flexia Mastercard kreditne kartice kroz eksterne kanale u cilju predstavljanja benefita kao što su: plaćanje karticom u inostranstvu, putem interneta, kao i prednostima podele na rate bez kamate.

U decembru mesecu smo oglasili i Kul paket račun za mlade gde smo kroz eksternu kampanju i direktne kanale predstavili benefite ovog paketa za sve mlade do 26.godine života.

UniCredit Banka je i u 2023. godini nastojala da ustoličiti i istakne svoje prisustvo u medijima i na taj način dodatno doprinese rastu prepoznatljivosti Banke, njenoj reputaciji i pozicioniranju kao eksperta u oblasti bankarstva, ekonomije i finansija, ali i ESG oblasti. Početkom godine organizovan je svečani ručak za najvažnije predstavnike svih medija u

Srbiji na kojem su sa pripadnicima sedme sile razgovarali predsednik i članovi Izvršnog odbora Banke. Kada se osvrnemo na komunikaciju sa medijima, osim fokusiranja na isticanje proizvoda i usluga, nastavili smo veliku pažnju da poklanjamo i promovisanju društveno odgovornih projekata Banke, odgovornom ponašanju i poslovanju, kao i težnji Banke ka održivom zelenom poslovanju, i to ne samo našeg biznisa, već i poslovanja naših klijenata. Kroz različite medijske formate i relevantne sagovornike, kao i učešća na konferencijama, nastojano je da se istakne ekspertiza zaposlenih, značaj digitalnih servisa Banke, ali i doprinos Banke ulaganju u zajednicu i okolinu u kojoj posluje. Zahvaljujući negovanju dobrih odnosa sa medijima, uz međusobno poštovanje, uvažavanje i poverenje, uspešno su ostvarivani ciljevi.

U aprilu je u skladu sa ciljevima osnaživanja zajednice i osnaživanja ženskog preduzetništva, u ekspoziturama Banke organizovana izložba "100 žena, 100 minijatura", na kojoj su prikazane unikatne rukotvorine formata 10x10cm, koje izrađuju žene i mladi u zanatskim udruženjima i zadruagama širom Srbije primenom tradicionalnih tehnika.

Tokom godine su uspešno organizovana i sprovedena dva ciklusa jedinstvenog nagradnog konkursa pod nazivom „Srećni Keš kredit UniCredit Banke“, kroz koji je pobjednicima omogućeno da banka umesto njih prevremeno otplati keš kredit, u maksimalnom iznosu do 10.000 evra. Kroz svaki ciklus nagradnog konkursa, Banka je dodelila po ukupno pet nagrada, za najbolje ideje i predloge projekata koji su imali za cilj poboljšanje kvaliteta života lokalne zajednice. Na taj način, UniCredit Bank postala je prva banka na domaćem tržištu koja je ponudila mogućnost da pet klijenata ne mora da otplati keš kredit. Osim toga, u oba ciklusa konkursa, po jedan od pet Projekata pobjednika, a koji je stručni žiri proglasio najboljim, UniCredit Bank i realizuje. Tako je u prvom ciklusu doniran novac za kupovinu neophodne opreme za onkološko odeljenje opšte bolnice u Paraćinu, a u drugom ciklus, prema pobjedničkoj ideji, donirana su sredstva za nabavku instrumenata za Muzičku školu u Nišu.

U poslednjem kvartalu 2023. godine organizovan je svečani koktel za najvažnije stejkholdere i klijente banke, tokom kojeg je dodeljena nagrada pobjednicima uspešno sprovedenog konkursa "Nagrađujemo kada uspešno sarađujemo".

Interna komunikacija je i u 2023. godini imala vrlo značajnu i prepoznatu ulogu među zaposlenima. Shvatajući važnost održavanja kontinuiteta poslovanja, ali istovremeno i transparentnosti rada, komunikacija sa zaposlenima putem imejla i internog portala Banke i UniCredit Grupe, kao i komunikacija putem obaveštenja na računarima, bila je vrlo frekventna i redovna. Kako bi svi zaposleni bili blagovremeno upućeni u postignuća i ciljeve, redovno su organizovani menadžerski susreti, kao i poseta predstavnika menadžmenta banke regionima u kojima poslujemo. Srbija je ove godine bila domaćin predstavnicima svih zemalja članica Grupe tokom organizacije Culture Day-a, koji je doprineo širenju kulture u kojoj negujemo tri osnovne vrednosti Integriteta, Odgovornosti i Brige o. Banka u Srbiji je tom prilikom ugostila oko 100 gostiju, prikazavši im kulturnu baštinu naše zemlje i priredivši im različite bogate zanimljive sadržaje za upoznavanje sa kulturom Srbije. Tom prilikom ugošćen je najviši menadžment UniCredit Grupe. Takođe, tokom godine ugostili predstavnike menadžmenta Grupe i u više drugih navarata.

Trudili smo da različitim internim kampanjama promovišemo kolegijalnost, timski duh, ali i zdraviji način života, kao i nove načine učenja i ličnog razvoja. Nastavili smo i tokom 2023. da komuniciramo i pojedinačne priče i uspehe naših zaposlenih, kolege koje su ostvarile najbolje rezultate u našim ekspozitura i koji su sve vreme bili na usluzi klijentima. Osmišljavali smo i različite načine da ostanemo blisko povezani ne samo sa kolegama već i sa svojim porodicama, kao i zajednicom u kojoj poslujemo. Porodični UniCredit dan, ove godine je nakon nekoliko godina ponovo organizovan uživo, u prostorijama banke, kao i na platou ispred ulaza u centralu na Novom Beogradu. Tog dana istican je praznični i porodični duh kroz druženje zaposlenih i članova njihovih porodica. Organizovan je novogodišnji bazar, nastup dečjeg hora, radionice za decu i odrasle i nastupi različitih animatora. Dodatno, zaposleni su u susret praznicima, zajedno sa svojim porodicama, pripremili poklone za decu koja pohađaju osnovne škole „Boško Buha“ na Zvezdari i „Novi Beograd“, podržavši na taj način donatorsku inicijativu UniCredit Grupe „Kids4Kids“ kojom je u toku decembra prikupljen veiki broj paketića u svih trinaest zemalja u kojima Grupa posluje.

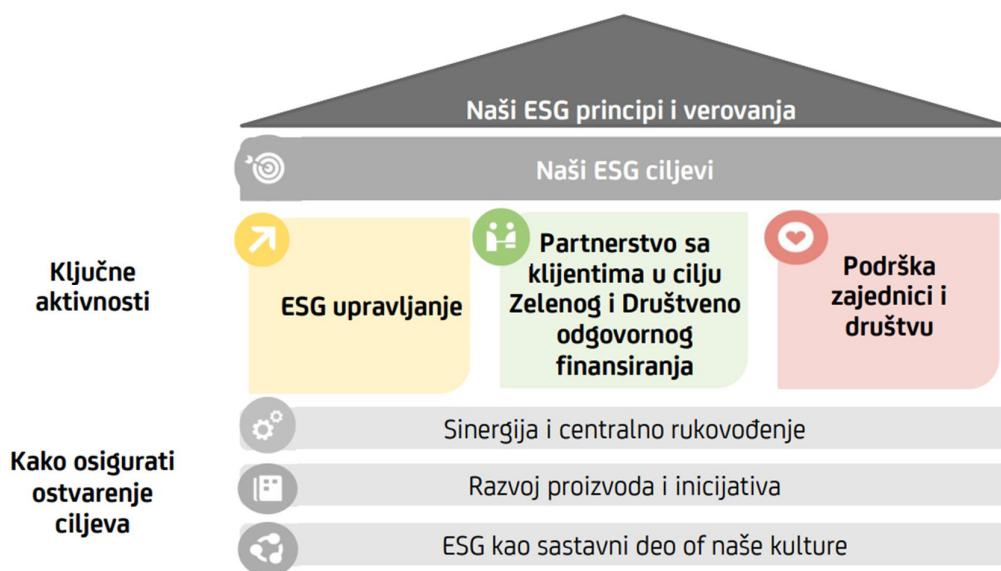
Kroz najrazličitije kanale interne komunikacije zaposleni su redovno i transparentno obaveštavani o svim strateškim promenama i odlukama lokalne Banke i UniCredit Grupe. Nastavljena je i kampanja predstavljanja i podsećanja na sve aktuelne proizvode koje banka nudi našim zaposlenima.

Identitet i komunikacije će i u 2024. godini ostati fokusiran na pružanje podrške poslovanju banke kroz informisanje klijenata putem različitih kanala komunikacije. Takođe, velika pažnja biće posvećena dodatnom unapređenju reputacije Banke tako što će Banka nastaviti da sprovodi različite inicijative sa ciljem da osnaži lokalnu zajednicu. Interna komunikacija i nadalje biće jedan od osnovnih vidova komunikacije između različitih sektora firme, ali i podrška svim zaposlenima da ostvare svoj pun potencijal i da se osećaju integrisano u aktivnosti i projekte Banke.

KONSOLIDOVANI NEFINANSIJSKI IZVEŠTAJ ZA 2023. GODINU

Uvod

U UniCreditu verujemo da banku ne predstavljaju samo finansije i cifre. Smatramo da banku predstavljaju ljudi i zajednica. Sa energetsom krizom, prirodnim katastrofama i ratovima na različitim meridijanima dodatno je istaknut značaj održivosti i uloga koju kompanije moraju imati u predvođenju zajednice ka boljoj budućnosti. Kroz naše postulate: integritet, odgovornost i brigu, posvećeni smo oblikovanju alata, podrške i znanja koji su potrebni zajednici na putu održivosti. Iz tog razloga smo ESG principe ugradili u naš poslovni model, procese i našu strategiju. Na taj način je ova tema prioritet u svim našim odlukama i aktivnostima.

Banka je, tokom svih dvadeset godina svog poslovanja u Srbiji, nastojala da ostvari pozitivan uticaj u društvu i da kroz svoje aktivnosti, usmerene na dobrobit zajednice u kojoj posluje, bude i više od Banke – partner za pozitivne promene. 2023. godina bila je jedna od najznačajnijih i najuspešnijih godina za UniCredit u oblasti zelenih projekata i pozitivnog uticaja na sredinu u kojoj posluje, a obim projekata i aktivnosti, koji su dali pozitivan i merljiv doprinos zajednici, samo su dodatni motiv da se u narednim godinama još posvećenije radi na zelenoj tranziciji i promociji ESG postulata.

Zaštita životne sredine

Klimatski rizici i upravljanje portfoliom

UniCredit Grupa, u čijem sastavu je i lokalna banka, je na globalnom nivou definisala ESG strategiju koja je predstavljena u okviru javno dostupnog dokumenta, Integrisani izveštaj². U okviru ovog dokumenta detaljno su razrađeni kako kvantitativni tako i kvalitativni ciljevi i inicijative. U narednom periodu se očekuje implementacija i primena strategije u okviru lokalnih procesa.

U skladu sa navedenom strategijom, sve više pažnje se poklanja aspektu očuvanja životne sredine prilikom sagledavanja namene finansiranja. U tom smislu, banka je svoj fokus na zeleno finansiranje kvantifikovala i kroz jasne finansijske ciljeve. Dodatno je, na globalnom nivou, potpisana Neto nulta inicijativa (Net Zero) po pitanju emisije štetnih gasova u skladu sa kojom će se voditi računa o finansiranju sektora sa značajnom emisijom štetnih gasova i

²https://www.unicreditgroup.eu/content/dam/unicreditgroup-eu/documents/en/sustainability/sustainability-reports/2022/UC_INTEGRATO_2022_ENG.pdf

njihovom vođenju kroz energetske tranzicije. U tom smislu Grupa je u procesu definisanja specifičnih finansijskih ciljeva po sektorima, sa idejom kontrolisanja investicija u iste, putem pružanja podrške za finansiranje energetske tranzicije za klijente koji pripadaju navedenim sektorima.

Banka je ESG strategiju i svoj fokus na zeleno finansiranje formalno uvela u svoje procese, postavivši jasne kriterijume za identifikovanje zelenog finansiranja u svojim internim aktima, uz poštovanje EU taksonomije koja je od strane Grupe prepoznata kao relevantan pravni okvir u ovoj oblasti.

ESG aspekt je uključen u kreditni proces kroz specifični upitnik koji obuhvata oblast klimatskih promena i životne sredine sa aspekta uticaja klijenta i analizu pozicioniranja klijenta u vezi sa klimom i životnom sredinom. Upitnik je baziran na bodovanju, kroz niz ključnih sintetičkih indikatora kojim se procenjuje pozicioniranje klijenata u smislu povezanih rizika, nivoa ranjivosti i izloženosti, kao i u smislu potencijalnih ekonomskih/finansijskih uticaja. Na kraju procesa klijentu se dodeljuje finalna ESG klasifikacija koja može označavati klijenta kao nizak, srednji ili visok rizik.

Ključne politike u oblasti klimatskih rizika

UniCredit Banka Srbija se pitanjem zaštite životne sredine, kao i ostalim ESG principima, u odnosu sa klijentima i trećim licima, bavi i kroz primenu definisanih politika od strane UniCredit Grupe vezanih za reputacijski rizik. Najvažnije politike u ovoj oblasti su:

1. Politika upravljanja reputacijskim rizikom u UniCredit Banci Srbija
2. Politika upravljanja osetljivim industrijama u UniCredit Banci Srbija
3. Poslovno pravilo ESG smernice proizvoda
4. Radno uputstvo Zaštita životne sredine, društvena odgovornost i savesno upravljanje - ESG
5. Radno uputstvo za popunjavanje klimatskog upitnika
6. Radna instrukcija reputacijskog rizika finansiranja industrije proizvodnje oružja/odbrambene svrhe
7. Radna instrukcija reputacijskog rizika finansiranja industrije nuklearne energije
8. Radna instrukcija reputacijskog rizika finansiranja infrastruktura voda/brana
9. Radna instrukcija reputacijskog rizika finansiranja industrije rudarstva
10. Radna instrukcija reputacijskog rizika finansiranja industrije uglja
11. Radna instrukcija reputacijskog rizika finansiranja gasa i nafte
12. Opšti principi za kreditnu aktivnost
13. Procedura za kreditni proces za poslove sa privredom
14. Ekološki i društveni okvir u procesu kreditiranja preduzeća

Održivost kroz deo ponude bankarskih proizvoda

Zelena ekonomija je već dugo godina bitan sastavni deo poslovanja UniCredit Banke koja je tržišni lider u finansiranju projekata okrenutih energiji vetra, a sve je veća tržišna konkurencija kada je u pitanju energija sunca.

Upravo vodeći se time, tokom 2023 godine, uz partnerstvo sa fondom Green for Growth, domaćoj privredi su dostupne dve kreditne linije u iznosima od 1,76 milijardi dinara i 10 miliona evra - u vidu podrške oporavku zelenih projekata u Srbiji.

Vođeni vrednostima održivog razvoja i pre svega društvene odgovornosti, Korporativno bankarstvo je pored pojedinačnih infrastrukturnih projekata učestvovalo i u inicijativama međunarodnih investicionih i razvojnih banaka. Ovi programi su namenjeni prevashodno segmentu malih i srednjih preduzeća koja imaju veoma važnu ulogu i uticaj kako na privredni tako i na društveni razvoj. Korporativno bankarstvo nastavilo je da prepoznaje potrebe i podržava razvoj ovog segmenta omogućavajući lakši pristup izvorima finansiranja, doprinoseći tranzicionom uticaju.

Tranzicioni uticaj postiže se kroz kreditne linije i garancijske instrumente koji se vezuju za sredstva EU, vlade zemalja članica EU, Vlade Srbije i različitih donatorskih sredstava koji streme socijalnim i ekološkim ciljevima, kao i ukupnom napretku ekonomije.

Pomenuti ekološki ciljevi služe podršci na putu ka zelenoj tranziciji. Zahvaljujući podršci EU, Vlade Nemačke i drugih donatora, ostvaruje se uticaj kroz namenske kreditne linije od EBRD, KfW, i GGF. Funkcija je finansiranje projekata koji smanjuju upotrebu energije i emisiju ugljen-dioksida podsticanjem energetske efikasnosti. Klijenti na koje se odnosi finansiranje nalaze se u rasponu od fizičkih lica do velikih projekata obnovljivih izvora energije. Takođe, prihvatanjem EU standarda, preduzeća će biti konkurentnija na EU tržištu, što vodi ka povećanom potencijalu za izvoz krajnjih proizvoda na zahtevna tržišta u pogledu kvaliteta robe.

U saradnji sa Evropskom bankom za obnovu i razvoj (EBRD), Korporativno bankarstvo je u protekloj godini kroz EBRD Competitiveness program obezbedilo malim i srednjim preduzećima kombinaciju zajmova, podsticaja, kao i tehničku pomoć za jačanje znanja iz stručnih oblasti. Sredstva su korišćena za razvoj tehnologije, procesa ili usluga, naročito onih koji se odnose na poboljšanje kvaliteta proizvoda, očuvanje zdravlja i sigurnosti kao i usklađivanja sa ekološkim

standardima Evropske unije. Ovakav način finansiranja omogućava kompanijama bolju konkurentnost i lakšu trgovinu kako u regionu tako i u zemljama članicama EU, kroz ciljana ulaganja podržana grantovima.

UniCredit Leasing takođe je učestvovao u EBRD programu finansiranja investicija koje su usklađene sa EU standardima u oblasti ekologije, energetske efikasnosti, javnog zdravlja i sigurnosti, i koje doprinose boljem kvalitetu proizvoda važnih za očuvanje zajednice.

U 2022. godini, UniCredit Leasing se pridružio EBRD programu Sustainable Reboot SME. Svrha ovog programa je da osnaži MPS koje se suočavaju sa trenutnom krizom da „obnove“ svoje aktivnosti, unaprede svoju otpornost i produktivnost investiranjem u održive i konkurentne tehnologije uz jaču implementaciju EU i drugih internacionalnih standarda kroz finansiranje, podstičaje za investicije i tehničku podršku MSP u delu zaštite životne sredine, očuvanja zdravlja i sigurnosti, i poboljšanja kvaliteta proizvoda.

Banka je takođe korisnik fondova nemačke razvojne banke KfW, a tokom 2023. godine fokus je bio na kreditnim linijama koje doprinose smanjenju emisija ugljen-dioksida, sa svrhom finansiranja energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije. Naime, uz finansiranje mašina i mehanizacije koje umanjuju CO2 emisije za više od 20% u odnosu na staru mašinu koja se otuđuje, klijent dobija grant u iznosu od 10% od iznosa finansiranja, kao i za finansiranje projekata obnovljivih izvora energije.

Na kraju, Banka je 2022. potpisala sa EBRD-om Program za finansiranje mikro, malih i srednjih preduzeća, dok je prva tranša povučena u 2023 godini pri čemu minimum 10% portfolija treba da čine zeleni krediti. Takođe Lizing, je sa EBRD-jem 2023. godine potpisao sličan Program, ali uz minimum 30% portfolija koji čine zeleni krediti.

Održivost operacija

Optimizacija svakodnevnog poslovanja predstavlja preduslov ostvarivanja ciljeva u oblasti zaštite životne sredine. Sa tim u vezi, odluke koje se donose u vezi sa službenim putovanjima, grejanjem i hlađenjem poslovnih prostorija, upotrebom službenih vozila, kao i potrošnjom papira treba da doprinesu ostvarenju pozitivnog uticaja u pogledu zaštite životne sredine i smanjenu upotrebe neobnovljivih izvora energije.

Tokom 2023. godine preduzete su sledeće inicijative i ostvareni navedeni rezultati:

- Banka daje prednost nabavci klima uređaja koje ne štete ozonu kada god je to izvodljivo, i visokog nivoa energetske efikasnosti;
- Implementacijom zelene politike uvedeno je isključivanje radnih stanica svakog dana u 21h;
- Sprovedene su inicijative za uštedu energije u cilju smanjenja potrošnje energije u narednim godinama (zamena stare opreme novom energetski efikasnijom opremom, smanjenje radnog vremena svetlećih reklama, implementacija senzora pokreta u cilju povećanja kontrole rada svetla);
- Potrošnja papira je u periodu između 2019. i 2020. smanjena za 31%, dok je u 2021. godini ona povećana za 6,88% u odnosu na 2022. U 2022 potrošnja je porasla za 6,11% u odnosu na 2021, dok je u 2023 umanjena za 20%. Praćenje potrošnje papira za štampu omogućeno je zahvaljujući posebnom softveru koji se koristi za tu namenu. Potrošnja goriva i potrošnja papira tokom izveštajnog perioda, u odnosu na period između 2019. i 2020. godine uslovljena je poboljšanjem epidemiološke situacije izazvane virusom COVID-19 što je rezultiralo povratkom većeg broja koleginica i kolega u kancelarije.
- Prilikom nabavke proizvoda, vodi se računa da se izaberu oni koji poseduju ekološke sertifikate poput: FSC, PEFC, Green Range, Eco Label.

Potrošnja vode i energije, ušteda papira i upravljanje otpadom

Potrošnja energije

Opis	Jedinica mere	Količina
Direktna potrošnja energije po primarnom izvoru energije		
Ukupna potrošnja	kWh	79.552
01 – Prirodni gas	kWh	79.552
02 - Dizel	kWh	0,00
03 – Ostalo - sirova nafta i naftni proizvodi (npr. lož ulje, benzin, itd.).	kWh	0,00
Ukupna potrošnja energije		
01 – Potrošnja električne energije	kWh	4.043.728
02 – Daljinsko grejanje i hlađenje	kWh	717,400

Procenat indirektnne obnovljive električne energije		
01 - Ukupna količina obnovljive električne energije kupljena po posebnim ugovorima	kWh	1.950.104
02 - Ukupan iznos indirektnne potrošnje električne energije	kWh	4.043.728
03 - Procenat indirektnne obnovljive električne energije iz posebnih ugovora o ukupnoj indirektnoj potrošnji električne energije	%	48,23%
Procenat indirektnog grejanja na obnovljive izvore iz posebnog ugovora		
01 - Ukupna količina grejanja na obnovljive izvore kupljena po posebnim ugovorima	kWh	N/A
02 - Ukupan iznos indirektnne potrošnje grejanja	kWh	717.400
03 - Procenat indirektnog grejanja iz posebnih ugovora o ukupnoj potrošnji indirektnog grejanja	%	N/A
Ukupna potrošnja energije iz svih izvora (potrošeni kupljeni izvori energije i samoproizvedena električna energija iz obnovljivih izvora)	kWh GJ	4.840.680 17.427

Upravljanje otpadom

Ukupna težina stvorenog otpada po vrsti	Jedinica mere	Količina
Papir i karton - EVC kodovi: 200101, 150101	Kg	5.560
Drugi otpad (Gvožđe)	Kg	2.500
Ukupni otpad	Kg	8.060

Potrošnja vode

Opis	Jedinica	Količina
Upotreba vode		
01 - Ukupna potrošnja vode	m3	11.759

Ukupna potrošnja vode uključujući vodu iz vodovoda i potrošnju vode iz balona za vodu.

Potrošnja papira

Tip papira	Jedinica mere	Količina
Ukupna potrošnja papira	Kg	63.111
Od ukupne količine papira, količina koja je označena kao FSC ili PEFC	Kg	60.693
Količina označena drugim ekološkim sertifikatima/oznakama	Kg	8.781
Informacije o drugim ekološkim sertifikatima/oznakama.		ISO 9706, ISO 9001, ISO 14001, OHSAS 18001
Koliko od ukupnog papira nije uključeno ni u jednu od gore navedenih kategorija (02,03,04)	Kg	88

Odgovornost prilikom registracije i kvalifikacije dobavljača

Segment održivosti integrisan je i u odabir dobavljača sa kojima Banka sarađuje. U ove svrhe koristi se kvalifikacioni upitnik, a svaki dobavljač je u obavezi da pomenuti dokument popuni kako bi se kvalifikovao da postane dobavljač UniCredit Banke. Deo ovog upitnika čini i sekcija „Zahtevi za održivost” koja se sastoji od minimalnih zahteva iz oblasti održivosti koje potencijalni dobavljač treba da ispunjava. U upitniku se traži dostavljanje sledećih podataka: postojanje politike zaštite životne sredine; usklađenost sa osnovnim principima Globalnog dogovora Ujedinjenih nacija; usklađenost za zahtevima MOR-a; usaglašenost sa lokalnom regulativom u oblasti zaštite životne sredine; obelodanjivanje aspekata relevantnih za zaštitu životne sredine proizvoda i usluga koje dobavljač prodaje ili nudi; da li kompanija podleže reviziji u skladu sa standardom ISO 19011; potvrda da se protiv kompanije ne vode postupci povezani sa prekršajem radnih prava i zakona iz oblasti zaštite životne sredine. **Tokom 2023. godine ukupno 78 dobavljača je uspešno ispunilo kriterijume iz upitnika.**

Društveno odgovorno poslovanje

Ključni projekti, inicijative i rezultati u 2023.

“Srećni keš kredit”

UniCredit Bank Srbija organizovala je dva ciklusa jedinstvenog nagradnog konkursa pod nazivom „Srećni Keš kredit UniCredit Banke”, kroz koji je pobeđnicima omogućeno da banka umesto njih prevremeno otplati keš kredit, u maksimalnom iznosu do 10.000 evra.

Kroz svaki ciklus nagradnog konkursa, Banka je dodelila po ukupno pet nagrada, za najbolje ideje i predloge projekata koji su imali za cilj poboljšanje kvaliteta života lokalne zajednice. Na taj način, UniCredit Bank postala je prva banka na domaćem tržištu koja je ponudila mogućnost da pet klijenata ne mora da otplati keš kredit.

Osim toga, jedan od pet Projekata pobeđnika, a koji je stručni žiri proglasio najboljim, UniCredit Bank i realizuje. Tako je u prvom ciklusu doniran novac za kupovinu neophodne opreme za onkološko odeljenje Opšte bolnice u Paraćinu, a u drugom ciklusu, prema pobeđničkoj ideji, donirana su sredstva za nabavku instrumenata muzičkoj školi u Nišu.

Oснаživanje žena

Povodom Međunarodnog Dana žena – 8.mart, organizovali smo našim poslovnim zgradama interni događaj - Sajam ženskog preduzetništva. Predstavljene su rukotvorine ženskih preduzetnica, jer je prava i suštinska podrška kada nekoga osnažujemo da može da živi od svojeg rada. Ovim činom smo vrednim i hrabrim ženama dali priliku da nam ponude svoje proizvode, ali i da nam olakšaju odabir poklona za Dan žena.

Uloga žena u društvu postaje sve važnija jer poslovni svet postaje svestan da je njihovo učešće u privredi izuzetno važno za biznis. Iz tog razloga smo se priključili projektu „Žene preduzetnice – snaga ekonomije” u partnerstvu sa Privrednom komorom Srbije. U okviru ovog projekta osnažićemo žene preduzetnice da budu sigurne u svoje finansijske odluke, kroz edukaciju i deljenje znanja i ekspertize naših kolega.

Izložba “100 žena, 100 minijatura”

Kao društveno odgovorna kompanija, UniCredit Bank Srbija nastavila je i u 2023. godini da osnažuje zajednicu u kojoj posluje, a u aprilu je kroz saradnju sa Etno mrežom, asocijacijom proizvođača rukotvorina iz cele Srbije, akcenat stavila na očuvanje kulturne baštine i podršku ženskom preduzetništvu. Tako je u ekspoziturnama UniCredit-a u Beogradu svečano otvorena izložba „100 žena, 100 minijatura”. Postavka je prikazala unikatne rukotvorine formata 10x10cm, koje izrađuju žene i mladi u zanatskim udruženjima i zadrugama širom Srbije primenom tradicionalnih tehnika.

Izložbu radova Banka je organizovala u saradnji sa Etno mrežom, a uz podršku Nacionalne alijanse za lokalni ekonomski razvoj (NALED). Svečano je otvorena uz nastup kulturno-umetničkog društva “Čukarica”, a postavka je bila izložena u četiri ekspoziture Banke u Beogradu.

Klub volontera

Nakon osnivanja “Kluba volontera” tokom 2022. godine, volonterski rad zaposlenih u UniCredit Banci Srbija prepoznat je i vidljiv na jedan sistematizovan i organizovan način, a tako uređen nastavio je svoje delovanje i tokom 2023. godine. Tokom godine, Klubu se pridružio nemali broj zaposlenih tako da sada broji 221 osobu. Kao mesto koje okuplja sve zaposlene zainteresovane za doprinos zajednici kroz učešće u različitim inicijativama društva i banke, kroz Volonterski klub zainteresovane kolege dobile su mogućnost da se opredele za učešće u volonterskim akcijama iz različitih oblasti kao što su: obrazovanje, zaštita životne sredine ili humanitarne akcije. Takođe, na raspolaganju je i opcija učešća u akcijama iz sve tri pomenute oblasti. Tokom proleća organizovane volonterske akcije gde su zaposleni

uređivali lokacije u Nacionalnim parkovima i u izletištimu u koja je Banka prethodne godine, u sklopu obeležavanja jubileja, uložila sredstva za opremanje i adaptaciju. Tako je u uređenju Resavske pećine i najposećenijih izletišta na Fruškoj gori učestvovalo više od 200 zaposlenih. Volonterski rad tokom cele godine održavan je u kontinuitetu i to kroz više radionica i predavanja srednjoškolcima i studentima, koje su zaposleni u banci vrlo rado sprovodili. Takođe u drugoj polovini godine zaposleni su se rado odazivali pozivu na tradicionalno mentorisanje u Projektu organizacije „Dostignuća mladih“ koje banka podržava, a zatim i kroz angažovanje u dostavljanju pripremljenih poklona deci sa invaliditetom i smetnjama u razvoju. U susret praznicima, zaposleni u banci su zajedno sa svojim porodicama, pripremili i pakovali poklone za decu koja pohađaju osnovne škole „Boško Buha“ na Zvezdari i „Novi Beograd“, podržavši na taj način donatorsku inicijativu UniCredit Grupe „Kids4Kids“ kojom je u toku decembra prikupljen veiki broj paketića u svih trinaest zemalja u kojima Grupa posluje.

Finansijski rečnik

I ove godine nastavljena je inicijativa pod nazivom „Finansijski rečnik“, koji su kreirali zaposleni u UniCredit Banci. Na ovaj način, treću godinu za redom, odnosno trećim izdanjem rečnika, osnažena je težnja da se na zanimljiv, atraktivan i mladima blizak i razumljiv način doprinese finansijskom opismenjavanju srednjoškolske i studentske populacije. Zahvaljujući ovim programima i inicijativama, kroz osnove finansijskog poslovanja i edukacije prošlo je više hiljada mladih, srednjoškolaca i studenata.

„Dostignuća mladih“

Kao i godinama unazad, i tokom 2023. godine Banka je pružala podršku udruženju „Dostignuća mladih“, kroz čiji projekat, zaposleni u banci mentorsko-volonterskim aktivnostima pomažu srednjoškolcima da bolje razumeju svet biznisa i finansija. Ipak, ta saradnja ove godine podignuta je na znatno viši nivo imajući u vidu da su UniCredit Fondacija, korporativna fondacija UniCredit Grupe i evropska mreža Dostignuća mladih (Junior Achievement sklopili partnerstvo i pokrenuli program „Osnaži se za budućnost“ kako bi zajedničkim snagama sprečili rano napuštanje škole. Kroz to partnerstvo UniCredit Fondacija će uložiti 6,5 miliona evra za realizaciju trogodišnjeg programa u deset zemalja u kojima UniCredit posluje: Srbiji, Austriji, Bugarskoj, Češkoj, Nemačkoj, Mađarskoj, Italiji, Rumuniji, Slovačkoj i Sloveniji. Zaposleni u UniCredit Bank Srbija su kroz ovaj Program dobili mogućnost da budu deo mnogobrojnih projekata organizacije „Dostignuća mladih“ poput tradicionalnog „Poslovni izazov“, „Učeničke kompanije“ ali i novog projekta „Finansijska pismenost“. Svoje znanje i iskustvo su vrlo rado delili sa srednjoškolcima, a isti projekti nastavljaju se i u 2024. godini.

Beogradski Maraton uz BELHospice

Učešćem naših zaposlenih na 36. Beogradskom maratonu u timu BELhospice udruženja, tradicionalno je podržano i dodatno sponzorisano Udruženje koje pomaže onkološkim pacijentima u odmaklim fazama bolesti, kao i njihovim porodicama. Zaposleni u UniCredit Banci Srbija trčali su maraton u sklopu BELhospice tima i time postigli i lične, ali i ciljeve Banke da osnažuje zajednicu u kojoj posluje.

Saradnja sa UniCredit Fondacijom

UniCredit Fondacija, u skladu sa svojom svrhom da otključa potencijal sledeće generacije Evrope, tokom 2023. godine organizovala je konkurs „Call for education 2023 (Poziv za obrazovanje)“ za podršku programima koji se bore protiv obrazovnih problema u svim zemljama u kojima Grupa posluje. Za tu inicijativu, koja je uključivala i Srbiju, UniCredit Fondacija je izdvojila ukupan doprinos od tri miliona evra sa ciljem da identifikuje i podrži programe za škole, odnosno za učenike (uzrasta od 11-19 godina), koje realizuju neprofitne organizacije, sa posebnom pažnjom na: rešavanje ranog napuštanja škole, podsticanje univerzitetskog obrazovanja i sticanje adekvatnih veština za ulazak na tržište rada.

Pobednik iz Srbije je neprofitna organizacija „Prijatelji dece Srbije“ i njihov projekat: „Koraci do nezavisnosti: Pomažanje deci u institucijama radi uspešnog obrazovanja i biranja karijere“. Projekat će obuhvatiti 80 mladih od 11 do 19 godina, širom zemlje, a kako bi se podržala ugrožena deca (žrtve nasilja, zlostavljanja, trgovine ljudima, prisilnog prosjačenja, i onih uključenih u kriminalne aktivnosti usled teških socio-ekonomskih uslova) pružanjem direktne podrške za njihovo obrazovanje, promovisanje višeg obrazovanja, učenjem veština za zapošljavanje, i njihovim povezivanjem sa potencijalnim poslodavcima.

Dodatno, UniCredit Fondacija je tokom godine sprovela i posebnu inicijativu „Special donation“ kroz koju je podržala po jedan projekat iz svake zemlje članice Grupe, te su tako u Srbiji dodeljena sredstva Osnovnoj školi "Vojvoda Živojin Mišić" iz Rajkovića kod Mionice.

Ključne politike u oblasti socijalnih pitanja

- Na kraju 2023. godine usvojili smo „Grupne principe i smernice za upravljanje sponzorstvima i donacijama“ i Poslovno pravilo „Politika sponzorstva i donacija“
- Globalna politika o bankarstvu sa pozitivnim uticajem

Globalna politika UniCredit Banke ima za cilj da objasni pojam i način funkcionisanja inovativnog koncepta poslovanja Banke pod nazivom Social Impact Banking, koje reguliše aktivnosti Banke u domenu podrške razvoju lokalnih zajednica, a kroz sledeće oblasti: 1. mikrokreditiranje, 2. impact financing, 3. finansijsku edukaciju i volonterski rad.

Društvena odgovornost kroz deo ponude bankarskih proizvoda

Kao finansijska institucija - UniCredit Banka ima mogućnost da kroz ponudu inkluzivnih rešenja i finansijskih proizvoda direktno odgovori na socijalne izazove u društvu sa kojima se suočavaju određene ranjive grupe stanovništva i delovi privrede, usled svog ograničenog pristupa finansiranju pod komercijalnim uslovima.

Bankarski proizvodi sa društvenim uticajem imaju za cilj da podrže zapošljavanje mladih i žena, sa specijalnom pažnjom na mikro preduzeća i preduzeća u početnoj fazi razvoja (startap preduzeća). Podrška za poslednje pomenute je kanalisana kroz EIF garancijske instrumente – EaSI (Program za zapošljavanje i socijalnu inovaciju), koji Banka nudi klijentima od 2021. godine i fokusiran je na mikro preduzeća i kroz Program za razvoj preduzeća i inovacija Zapadnog Balkana (WBEDIF) namenjen malim i srednjim preduzećima po EU definiciji, a koji je prisutan u ponudi Banke od 2019. godine. U odnosu na redovne uslove kreditiranja dolazi do umanjenja kamatne stope, naknade i zahteva za kolateralom za korisnike kredita. Navedeni instrumenti obezbeđuju garanciju na prvi poziv, čime se omogućava da se kreditima dopre do većeg broja klijenata.

Bankarski proizvod razvijen pod pokroviteljstvom Evropske investicione banke (EIB), Bankarstvo sa društvenim uticajem, koristeći sredstva u okviru Inicijative za jačanje ekonomske otpornosti (ERI), ponuđen je na tržištu u drugoj polovini 2022. godine. Kredit od EU banke se dopunjuje bespovratnim sredstvima obezbeđenim od strane ERI (Economic Resilience initiative), i bespovratnim sredstvima će se nagraditi kompanije koje se obavežu da će kroz poslovanje podržati ciljeve kao što su zapošljavanje žena i njihovo osnaživanje da se bave preduzetništvom, zapošljavanje i profesionalni razvoj mladih, kao i socijalna inkluzija ugroženih ili osetljivih demografskih grupa (npr. manjina, osoba sa invaliditetom, raseljenih lica itd.), a koje se često suočavaju sa dodatnim preprekama na tržištu rada. Kompanije koje apliciraju za sredstva iz ovog zajma kod UniCredit Banke definišu niz ciljeva za povećanje svog pozitivnog uticaja na zajednicu i samo one koje ih budu ostvarile dobiće dodatne finansijske podsticaje EIB-a. Program Bankarstvo sa društvenim uticajem predstavlja još jedan način da se izgradi pravičnije i inkluzivnije društvo sa osnovnim ciljem da se ovim inovativnim finansijskim instrumentom stimuliše zapošljavanje osoba iz osetljivih grupa, obezbedi njihova profesionalna obuka, kao i dugoročno zapošljavanje.

Da bi se postigli ciljevi zelene tranzicije koristi se i podrška EU, nemačke vlade i drugih donatora kroz namenske linije EBRD, KfW i GGF. Funkcija namenskih linija je finansiranje projekata koji smanjuju potrošnju energije i emisiju CO2 stimulisanjem zelenih izvora energije. Raspon klijenata se proteže od privatnih lica do finansiranja velikih projekata obnovljivih izvora energije. Takođe, usvajanjem standarda EU, kompanije će biti konkurentnije na tržištu EU što će dovesti do većeg izvoza finalnih proizvoda na tržišta visokog kvaliteta.

Kroz mikrokreditiranje, Banka nastoji da podrži razvoj malih biznisa i to ne samo kroz finansijske usluge, već i kroz savetovanje i negovanje dobrih odnosa sa klijentima, jer se veruje da se to nalazi u temelju razvoja poslovanja. Na ovaj način, kompanija želi da utiče na stvaranje pozitivnog okruženja i podrži svoje klijente kroz specijalne usluge koje su kreirane prema njihovim potrebama i mogućnostima.

Raspon klijenata se proteže od privatnih lica do finansiranja velikih projekata obnovljivih izvora energije. Takođe, usvajanjem standarda EU, kompanije će biti konkurentnije na tržištu EU što će dovesti do većeg izvoza finalnih proizvoda na tržišta visokog kvaliteta.

Program Bankarstvo sa društvenim uticajem predstavlja još jedan način da se izgradi pravičnije i inkluzivnije društvo. Cilj programa je da prepozna, finansira i promoviše osobe i preduzeća koja pozitivno utiču na društvo. Bankarstvo sa pozitivnim uticajem (Social Impact Banking) je model baziran na tri glavne oblasti: mikrokreditiranje, finansiranje uticaja i finansijska edukacija, koja se odvija uz podršku volonterskog rada zaposlenih u UniCredit Banci.

Divizija korporativnog investiranja fokusira se na podizanje pozitivnog uticaja u društvu (tzv. impact financing) kroz finansiranje projekata i aktivnosti koje, pored ekonomske dobiti, imaju nameru da generišu pozitivan i merljiv društveni uticaj.

U tom svetlu, UniCredit Bank Srbija ostvarila je saradnju sa Evropskom investicionom bankom (EIB) uz podršku Frankfurtske škole za finansije i menadžment sa ciljem realizacije ovog projekta u okviru koга će glavni fokus biti na podršci Banke i klijenata radi podizanja društvenog uticaja kroz podršku za:

- Jednakost žena u kompanijama (Gender Equality);
- Uključivanje većeg broja mladih u radni odnos (Youth Inclusion);

- Uključivanje osoba sa invaliditetom kao i onih koji su tradicionalno marginalizovani u okviru šire društvene zajednice (Social Inclusion).

Kroz mikrokreditiranje, Banka nastoji da podrži razvoj malih biznisa i to ne samo kroz finansijske usluge, već i kroz savetovanje i negovanje dobrih odnosa sa klijentima, jer se veruje da se to nalazi u temelju razvoja poslovanja. Na ovaj način, kompanija želi da utiče na stvaranje pozitivnog okruženja i podrži svoje klijente kroz specijalne usluge koje su kreirane prema njihovim potrebama i mogućnostima.

Kadrovska pitanja

Četiri bitna pravca upravljanja ljudima, kroz realizaciju strategije, suštinski su usmerena na četiri ključna domena ljudskih resursa i strukturirana su na sledeći način:

- A. Upravljanje i planiranje radne snage, podržavanje osnovnih principa uzajamnog poštovanja i fer poslovanja, transparentnog načina rada i otvorene komunikacije; određivanje kompenzacije u skladu sa merilom tržišta rada, a sve u smislu novih zahteva okruženja, digitalizacije, a posebno promenom pristupa i poimanja načina poslovanja;
- B. Poboljšanje radnih veština, podsticanjem zahteva za ličnim razvojem zaposlenih, kako treningom, osposobljavanjem i obukom, tako i sprovođenjem prekvalifikacije i usvajanjem novih veština. Takođe, osvežavanje timova mladima, putem pristupanja programu za mlade koje je odobrila Vlada RS u saradnji sa resornim Ministarstvom za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja i Nacionalne službe za zapošljavanje sprovođenjem višegodišnjih planskih strategija zapošljavanja;
- C. Bolje funkcionisanje operativnog modela, sa posebnim fokusom na smanjenje fluktuacije zaposlenih i bolju organizaciju modela rada i organizacije kao celine, i dalje poboljšanje mobilnosti unutar Grupe; i
- D. Pravednost, rodna ravnopravnost i promovisanje interno jednakih mogućnosti za sve zaposlene.

Ključni projekti, inicijative i rezultati u 2023.

Ponašanje zasnovano na UniCredit vrednostima i lična odgovornost menadžmenta i zaposlenih spadaju u osnovne principe i usađeni su duboko u vrednosti kompanije. Promovisanjem osnovnih vrednosti Integritet, Odgovornost i Brigadir se fer i funkcionalan odnos između zaposlenih međusobno, kao i njihov zajednički odnos prema radu.

Uspeh UniCredit Banke je uglavnom zasluža visoko kvalifikovanih i motivisanih zaposlenih u kompaniji, jer inovacije dolaze od samih zaposlenih koji su posvećeni radu i kompaniji. To je razlog zašto se osposobljavanje i stručno usavršavanje, kao i promocija i razvoj talenata, menadžera i stručnjaka, sprovodi kontinuirano.

Podsticanje mlade generacije promocijom talenata, napredovanjem, usavršavanjem i radom u UniCredit Grupi, u drugim zemljama članicama, daje zaposlenima atraktivne mogućnosti za profesionalno napredovanje u karijeri, kao i osećaj postizanja ličnog uspeha.

Razvoj zaposlenih se sprovodi, osim kroz mogućnosti napredovanja i razvoja karijere, i kroz obezbeđivanje planova ličnog razvoja, davanjem benefita, obukama, nagrađivanjem u skladu sa radom i negovanjem kulture jednakosti i poštovanja drugih.

Fleksibilno radno okruženje

Prateći trendove, Banka je uvela kao zvanični, pravno uređeni model rada, rad na daljinu za sve poslove kod kojih je moguće implementirati ovaj način rada bez negativnog uticaja na produktivnost i obzirom na prirodu i vrstu poslova koje zaposleni obavljaju. Novi model rada podrazumeva rad od kuće dva dana u toku radne nedelje uz prethodno obezbeđenje svih od strane poslodavca sugeriisanih instrukcija i mera bezbednosti, kako bi se sačuvalo zdravlje i sigurnost zaposlenih.

Ocena učinka zaposlenih i razvoj

U UniCredit Banci svi zaposleni imaju mogućnost da učestvuju u kreiranju ličnih planova razvoja, a formalno ocenjivanje radnog učinka i individualnog razvoja sprovodi se, takođe za sve zaposlene, jednom godišnje. Na kraju svake godine, za svakog zaposlenog definišu se ciljevi za narednu godinu. Finalna ocena realizacije ciljeva, postignutih uspeha i izazova u prethodnoj godini, procenjuje se na sastanku zaposlenog i nadređenog u prvom kvartalu naredne

godine. Procena učinka uključuje i ocenu kompetencija, a iz ukupne ocene učinka procenjuju se mogućnosti za razvoj karijere i ukupne ugovorene zarade. U 2023. godini ocena učinka rada zaposlenih je sprovedena kroz novu aplikaciju.

Zarade zaposlenih u Banci obračunavaju se u skladu sa Zakonom o radu i Pravilnikom o radu. Neto zarada je ista za zaposlene koji obavljaju iste poslove sa punim radnim vremenom bez obzira na polnu strukturu zaposlenih. Redovno se prati i analizira situacija na tržištu i kod konkurencije, pa su zarade u skladu sa trendom na tržištu i benefitima koje pruža bankarski sektor. Visina zarade u skladu sa tržišnim uslovima i doprinosom zaposlenog rezultatu kompanije je za UniCredit imperativ u upravljanju kompenzacijama i nagrađivanju prema učinku.

Bezbednost i zdravlje na radu

O bezbednosti i zdravlju na radu u UniCredit Banci brinu se Razvoj ljudi i organizacione kulture i Direkcija za upravljanje i održavanje poslovne imovine i opšte poslove.

Banka je angažovala eksternu firmu koja je specijalizovana za bezbednost i zdravlje na radu i iz koje je imenovano lice za bezbednost i zdravlje na radu u skladu sa zakonom.

U skladu sa Zakonom i prema dinamici koja je neophodna, sprovodi se organizacija obuke o bezbednom i zdravom radu, osnovna obuka zaposlenih iz oblasti zaštite od požara, obuke za pružanje prve pomoći (za koje se osposobljavaju svi rukovodioci i manji broj drugih zaposlenih), merenje mikroklima, ispitivanje električnih instalacija, simulacija postupka zaštite od požara.

Bezbednost i zdravlje na radu odvija se u skladu sa Pravilnikom o bezbednosti i zdravlju na radu usvojenog kod poslodavca.

Zdravstvena zaštita

U skladu sa potrebama koje nameće okruženje, zaposlenima se obezbeđuje paket zdravstvenih usluga koji uključuje sistematski pregled i odabir drugih specijalističkih pregeda lekara specijalista, prema potrebama zaposlenih, o trošku Banke. Ulaganje u bezbednost i zdravlje i prevenciju bolesti dovodi do zadovoljstva zaposlenih, veće posvećenosti radu i sveukupnom blagostanju zaposlenih. Zdravstvena zaštita ne podrazumeva samo jedan sistematski pregled godišnje kao što je to najčešće slučaj na tržištu, već podrazumeva mogućnost da zaposleni samoinicijativno koriste specijalističke usluge lekara tokom cele godine prema potrebi i do limita od 117.000 dinara po zaposlenom. Pregledi stomatologa i oftalmologa su takođe uključeni u paket. Pored toga, Banka je obezbedila i članovima porodice zaposlenih mogućnost da, po povoljnijim uslovima, mogu obezbediti iste vrste lekarskih usluga u određenoj lekarskoj ustanovi. I u 2023. godini, Banka je za svoje zaposlene nastavila praksu besplatnog onlajn psihološkog savetovanja

Kada je reč o profesionalnim oboljenjima kojima zaposleni mogu biti izloženi zbog dugotrajnog sedenja i rada za računarom, kao i zbog najzastupljenijih bolesti modernog društva, organizovana su onlajn predavanja savetodavnog karaktera od strane eksperata iz različitih oblasti medicine (prevencija kancera, ergonomija radnog mesta, izazovi u roditeljstvu i sl.).

Ostali benefiti

Takođe, Banka je nastavila da primenjuje ranije usvojene beneficije i inicijative poput slobodnog dana za rođendan, slobodnog dana za zaposlene čija deca polaze u prvi razred osnovne škole, i podrške roditeljstvu, a uvedena je i mogućnost da otac novorođenog deteta koristi do 20 radnih dana plaćenog odsustva u periodu po rođenju deteta. U 2022. godini banka je razvila novi oblik podrške zaposlenima, sa kojim je nastavila I u 2023. godini, refinansiranje troškova jednog pokušaja vantelesne oplodnje tj. potpomognutog začeća u visini do iznosa od 5.000 evra neto.

Usavršavanje i obuke

Zaposleni u UniCredit Banci veruju da je znanje retka stvar koja se deljenjem umnožava. Neguje se kultura učenja i razvoja, kroz posvećenost realizaciji treninga koji se nalaze u razvojnim planovima svih zaposlenih. Talenti se dodatno neguju kroz posebno kreirane programe, a postoji nastojanje da se održi visok nivo kvaliteta fakultativnih inicijativa.

U 2023. godini, Banka je posvetila posebnu pažnju razvoju liderskih veština i talenata banke i motivisanju i zadržavanju zaposlenih koji ostvaruju visoka postignuća i poseduju potencijal za dalji razvoj.

U saradnji sa eksternim konsultantskim kućama tokom 2023. organizovane su brojne radionice i obuke. Kada je menadžment tim Banke u pitanju, razvojni programi bili su fokusirani na unapređenje liderskih veština i upravljanje promenama, dok je za organizacione delove Banke koji rade sa klijentima fokus bio na unapređenju prodajnih veština

i veština prezentovanja. U ovoj godini organizovane su radionice namenjene svim nivoima menadžmenta u organizaciji, na temu upravljanja promenama, a radi poboljšanja međusobne komunikacije, prevazilaženja izazova i boljeg razumevanja potreba članova. Paralelno sa tim, u cilju ojačavanja liderskih veština i pružanju adekvatne podrške liderima, Razvoj ljudi i organizacione kulture je u saradnji sa globalnim pružaocem usluga bio fokusiran na program mladih talenata Banke, budućih lidera, težeći da osnaži i poveća njihove digitalne i liderske veštine u eri konstantnih tržišnih promena.

U 2023. godini, Razvoj ljudi i organizacione kulture nastavio je program započet u prethodnim godinama koji za cilj ima podršku i osnaživanje žena lidera u organizaciji kroz pružanje podrške na putu ličnog rasta i daljeg napretka u karijeri. Ovaj pragmatični program podržava izgradnju ženskog liderstva na prvom mestu.

Nastojeći da se na adekvatan način osnaže i podrže zaposleni u ostvarivanju svojih poslovnih ciljeva i unapredi njihov radni učinak, Razvoj ljudi i organizacione kulture podržao je zaposlene u poboljšanju njihovih ekspertskih i socijalnih veština organizovanjem i podržavanjem različitih obuka, dodeljivanjem domaćih i stranih sertifikata, organizovanjem međunarodnih seminara i konferencija koje su zaposleni pohađali tokom 2023. godine.

Teme koje su bile u fokusu odnose se, između ostalog, na:

- Liderstvo, set treninga namenjen naslednicima za drugi nivo menadžmenta;
- Efikasne menadžment prakse (davanje pravovremene povratne informacije, delegiranje, lična organizacija i upravljanje prioritetima, motivacija i razvoj zaposlenih);
- eksterni trening za populaciju zaposlenih u Sektoru za korporativno i investiciono bankarstvo (Social impact banking);
- efektivni sastanci i timska kultura
- trening za sve zaposlene iz Centrale i za regionalne menadžere u nameri da se razviju veštine oko organizacije u vođenju sastanaka na efikasan i efektivan način;
- trening za novozaposlene;
- ulazna obuka za novozaposlene;
- regulatorno zahtevani treninzi kao što su: Obuke na temu upravljanja gotovinom (prepoznavanje falsifikata koji glase na dinare i evre) obavezne obuke za predstavnike u osiguranju u ekspoziturama radi održavanja licence kao i obučavanje zaposlenih koji stiču licencu za osiguranje; prodaja štednog osiguranja za zaposlene u svim ekspoziturama
- lokalni talent program;
- Wisdom, program osnaživanja i razvoja liderskih i digitalnih veština kod najseniornijih zaposlenih
- digitalno osvešćivanje i razvoj;
- Emberin - program za osnaživanje liderstva kod žena
- Menotirng – regionalno mentorstvo(cross-country)
- Grupni treninzi na razne teme aktuelne u sferi bankarstva
- ESG treninzi

Sve ovo ukupno je rezultiralo u obezbeđenih 37.675 sati treninga zaposlenih u 2023. godini.

Podrška mladima

Otpočinjanje profesionalne karijere sticanjem prvih praktičnih znanja i iskustava na stručnim praksama od izuzetne je važnosti za mlade, pre svega jer im pomaže da se što bolje pozicioniraju na kompetitivnom tržištu rada.

UniCredit Banka nastoji da saradnjom sa obrazovnim institucijama pomogne mladima da načine prve profesionalne korake i naviknu se na rad u poslovnom okruženju.

U 2023. godini, UniCredit Banka nastavlja saradnju sa Računarskim fakultetom Univerziteta u Beogradu radi stipendiranja najboljih studenata, gde će izabranim studentima nakon završenog studijskog programa koji se stipendira na osnovu ove saradnje ponuditi radno angažovanje u Banci.

Globalna pokretljivost

U UniCredit Banci se veruje da svaki glas, kultura i iskustvo obogaćuju raznolikost ideja koje inspirišu rast i pozitivne promene.

Međunarodna rasprostranjenost omogućava globalnu saradnju i timski rad kako kroz različite sektore, tako i među različitim zemljama.

Ono po čemu je Grupacija jedinstvena jeste upravo ujedinjenost u različitosti.

Različitosti podstiču otvorenost, fleksibilnost, toleranciju i nova znanja, perspektive i ukuse. Koliko je uspešan tim koji čine različiti profili najbolje potvrđuju uspešni rezultati i zadovoljni klijenti, iz godine u godinu.

Povećanje funkcionalnosti operativnog modela i smanjenje fluktuacije

Činjenica je da je lokalno, ali i na nivou Grupe prisutan trend transformacije, te se i modeli i obrasci poslovanja menjaju, a kako bi se to zaista i desilo, UniCredit Banka Srbija i u organizacionom smislu prati ove transformacije. Cilj promena koje se sprovode, a koje podrazumevaju simplifikaciju strukture, jeste u službi osnaživanja Banke, postizanje veće fleksibilnosti, izgradnje kulture lične odgovornosti svakog zaposlenog pojedinačno, pojednostavljenje procesa i obezbeđivanje veće povezanosti i interakcije između kolega, kako bi se na taj način dobilo na brzini, kvalitetu, a samim tim i zadovoljstvu klijenata i zaposlenih.

Poslovanje UniCredit Banke je strukturirano i njime se dinamički upravlja, uz demonstraciju sposobnosti za brzo reagovanje i brzi odgovor na nove prilike i izazove.

Da bi ovo ostvarila, Banka teži da uspostavi manje hijerarhije u odnosima i zaduženjima, a više konkretne i efektivne komunikacije, angažovanja i vidljivosti svačijeg rada, manje birokratije i nepotrebnih procedura u radu, a više prostora za kvalitativni pristup koji daje realnu vrednost, brže donošenje odluka, a manje preopterećenosti poslom i veće zadovoljstvo na radnom mestu, te zaokretom ka kulturi rada zasnovanoj na kvalifikacijama naših kadrova, jačanju njihovih ekspertiza i prostoru za dalji profesionalni razvoj.

Pravednost, rodna ravnopravnost i promovisanje interno jednakih mogućnosti za sve zaposlene

Banka je u 2023. godini, vodeći računa o zakonskim normama, stručnosti i osposobljenosti pri zapošljavanju, aktivno radila na očuvanju i unapređenju uspostavljene rodne ravnopravnosti, jednakosti i ravnoteže. Posebna pažnja pridaje se jednakosti na radnom mestu, te pružanju jednake šanse ženama i muškarcima u pogledu napredovanja u karijeri i ličnog razvoja, o čemu svedoči i činjenica da **žene zauzimaju 3 od ukupno 7 pozicija u Izvršnom odboru Banke**. Svest o potrebi rodne ravnopravnosti zaposlenih je na zadovoljavajućem nivou i ovoj temi se posvećuju brojne aktivnosti. U prilog ovome govori i dobijanje Edge sertifikata, po kome se UniCredit Banka odvojila od drugih finansijskih ustanova u republici Srbiji.

U Banci ne postoji potreba pravljenja razlika po polu i rodu za potrebe zasnivanja radnog odnosa, kao ni kod premeštaja zaposlenih na druge poslove ili u pogledu mogućnosti napredovanja. Pravo na porodično odsustvo imaju svi zaposleni, a posebno podržavamo povratak svojih koleginica i kolega na radno mesto po isteku porodičkog odsustva. U cilju sprovođenja svega postavljenog, Banka je imenovala svog lokalnog menadžera za kulturu različitosti i inkluzivnosti (*Diversity Manager*). Ova politika je način da se i dalje nastavi sa fer pristupom i obezbeđivanjem pravičnog radnog okruženja punog poštovanja, u kojem žene i muškarci imaju jednake mogućnosti i prava, i čiji rad se vrednuje na osnovu ličnih zasluga i potencijala, bez obzira na pol i druge lične karakteristike. Uvažavanje različitosti je važan deo Strateškog plana za podsticanje rasta, osećaja pripadnosti UniCredit Grupi i stvaranja konkurentne prednosti.

Lična posvećenost i snažna odgovornost imaju izuzetnu važnost za stvaranje pozitivnog radnog okruženja i promene načina razmišljanja do stvarne kulturne promene.

U skladu sa tim, za sve zaposlene na rukovodećim pozicijama omogućena je posebna obuka pod nazivom „Nesvesna pristrasnost“. Šira svest i razumevanje ove pojave čini radno okruženje inkluzivnijim, jer se tokom ove obuke uči kako da ne se ne podleže svojim i tuđim predrasudama. Kada postoji svest o tome da smo možda nesvesno pristrasni, to zapravo može postati naša snaga.

Zahvaljujući strateškom pristupu, **u Banci žene čine skoro 68% od ukupnog broja zaposlenih**, a što je još važniji podatak, **procenat žena na rukovodećim pozicijama je oko 50%**. Težnja je na postizanju titule jednog od najboljih poslodavaca u Srbiji, a kako bi se taj cilj ostvario, neophodno je konstantno ulagati u različitost i rodnu ravnopravnost kroz brojne inicijative.

Na dan 31.12.2023. godine polna struktura zaposlenih u UniCredit Banci je sledeća:

Opis	Ukupan broj	Žene	Muškarci
Broj zaposlenih	1372	926	446
Rukovodeća radna mesta	212	104	108
Izvršilačka radna mesta	1160	822	338
Žene na porodijskom odsustvu	67	67	0
Žene koje su se vratile sa porodijskog	41	41	0

Tokom 2023. godine ukupno je 67 koleginica iskoristilo pravo na korišćenje porodijskog odsustva. U toku iste godine 41 koleginice su se vratile na svoja radna mesta nakon okončanja porodijskog odsustva započetog u 2022. godini.

U 2019. godini započet je program pod nazivom „Oснаživanje žena“ koji ima za cilj osnaživanje žena u razvoju njihove karijere. Četvrta generacija je svoj program započela u 2023. godini. Svaki trenutak u karijeri može biti korak ka nečemu novom, a promene koje živimo već danas mogu postati deo sveobuhvatnog plana ka ispunjenju ličnih potencijala. Važno je da uvek koračamo napred ka razvoju. Talenat, snaga, empatija, samopouzdanje, samo su neki od motiva koji krasi našu zajednicu Hrabrih žena.

Ponosni smo na to što nakon porodijskog odsustva mame mogu da rade sa polovinom punog radnog vremena, tj. 4 sata dnevno, kako bi prvi period odvajanja od deteta bio što bezbolniji, a ova pogodnost sa sličnim ciljem podrške privatnom i porodičnom životu zaposlenih omogućena je od 2022. godine i tatama koji mogu da koriste do 20 radnih dana plaćenog odsustva po rođenju deteta, što se nastavilo i u 2023. godini. Ravnoteža između privatnog i poslovnog života je veoma važna, te je iz tog razloga omogućeno da za polazak deteta u prvi razred roditelji dobijaju slobodan dan, rad od kuće, kao i fleksibilno radno vreme.

Ključne politike u oblasti kadrovskih pitanja

Usklađenost poslovanja sa regulatornim zahtevima je važan deo korporativne filozofije Banke, a menadžment je direktno zadužen za ovaj aspekt.

U cilju sprovođenja napred opisane strategije, Razvoj ljudi i organizacione kulture sprovodi odgovarajuće aktivnosti u skladu sa strateškim dokumentima Banke koji se odnose na različite oblasti odgovornosti prema zaposlenima:

- Okvir za P&C politike
- Pravilnik o radu UniCredit Banke
- Politika zarada i naknada
- Globalna pokretljivost zaposlenih
- Obuka zaposlenih
- Zakon o bezbednosti i zdravlju na radu i Pravilnik o bezbednosti i zdravlju na radu kod poslodavca

Zaštita ljudskih prava

Integritet, Odgovornost, Briga

Ove vrednosti ujedinjuju i definišu kulturu UniCredit Grupe: način na koji se odlučuje i kako se te odluke sprovode. Zajedno, one predstavljaju evoluciju Povelje o integritetu. Jedan jednostavan vodeći princip pomaže da živimo u skladu sa ovim vrednostima svakodnevno, u svakom delu poslovanja: Pobeđujemo. Na pravi način. Zajedno. (Win. The Right way. Together.). Osnovni principi i vrednosti postaju Integritet, Odgovornost, Briga (Integrity, Accountability, Caring).

Primena ovih vrednosti i vodećih principa u svemu što kompanija radi, u svakom momentu, podržava put da postanemo Banka kakva želimo da budemo:

- usmeravaju interakcije svih kolega, širom Grupe
- ističu promociju različitosti i ravnoteže između privatnog i poslovnog života kao ključne za našu Grupu
- osnažuju našu kulturu slobodnog izražavanja („speak up culture“) i štite protiv odmazde
- primenjuju se na sve poslovne politike Grupe o održivosti i interakciji sa klijentima
- označavaju pravednost prema svim zainteresovanim stranama, u svakom trenutku, kako bi se postigli održivi rezultati

Okvir za P&C politike UniCredit Banke predstavlja fundamentalni dokument, čiji se principi, implementirani kroz procedure, strogo poštuju u svakodnevnom poslovanju. Spomenuti dokument zasniva se na međunarodnim principima o ljudskim pravima, koji su obuhvaćeni Univerzalnom deklaracijom o ljudskim pravima i Deklaracijom o osnovnim principima i pravima na rad Međunarodne organizacije rada.

UniCredit Banka obezbeđuje radno okruženje u kome nema diskriminacije, zlostavljanja i seksualnog uznemiravanja, čime se štiti dostojanstvo zaposlenih i unapređuje bezbedna i profesionalna radna sredina koja razvija timski rad, različitost i poverenje.

Zabrana diskriminacije odnosi se na neposrednu i posrednu diskriminaciju u vezi pola, porekla, jezika, rase, boje kože, starosti, trudnoće, zdravstvenog stanja, invalidnosti, nacionalne pripadnosti, veroispovesti, bračnog statusa, porodičnih obaveza, seksualnog opredeljenja, političkog ili drugog ubeđenja, socijalnog porekla, imovinskog stanja, članstva u političkim ili sindikalnim organizacijama ili neke druge lične karakteristike.

U tom smislu već tokom prvog dana, prilikom prijema novozaposlenih, posvećujemo određeno vreme upoznavanju kolega sa osnovnim postulatima na kojima posluje naša kompanija i principima poštovanja ljudskih prava kojih su dužni da se pridržavaju svi zaposleni.

Ključne politike u oblasti zaštite ljudskih prava

- Politika zabrane zlostavljanja, seksualnog uznemiravanja i maltretiranja
- Politika zabrane preduzimanja bilo koje štetne radnje prema licu koje prijavljuje uzbunjivanje ili zlostavljanje

Borba protiv korupcije i pitanja u vezi sa podmićivanjem

UniCredit Banka Srbije i njeno podređeno društvo UniCredit Leasing kao članovi UniCredit Grupe primenjuju princip nulte tolerancije u pogledu mita i korupcije. Lokalna bankarska Grupa ima pravila i mehanizme za zabranu plaćanja olakšica i ne dozvoljava bilo koja davanja javnim službenicima bez odobrenja.

Pristup borbi protiv mita i korupcije utvrđen je Poslovnim pravilom o borbi protiv korupcije i povezanim radnim uputstvom. Poslovnim pravilom utvrđuju se minimalni standardi borbe protiv korupcije u celoj lokalnoj bankarskoj Grupi, primenom standarda UniCredit Grupe i lokalne regulative. Na osnovu ovih pravila, lokalni entiteti implementirali su efikasan Program borbe protiv korupcije.

U skladu sa internim pravilima, delo korupcije se definiše kao davanje, nuđenje, obećavanje, primanje, prihvatanje, zahtevanje ili traženje direktno ili indirektno novčane ili nenovčane i materijalne ili nematerijalne koristi u cilju sticanja ili zadržavanja neopravdane koristi, u obavljanju poslovnih aktivnosti, bez obzira na to:

- da li je primalac domaće ili strano lice, javni funkcioner ili fizičko lice
- gde je delo izvršeno;
- da li je rezultat tog dela dobijena neopravdana korist ili neodgovarajuće izvršavanje delatnosti ili aktivnosti.

Svi zaposleni odgovorni su za poštovanje internih pravila i svih primenljivih antikorupcijskih zakona u obavljanju svojih dužnosti. Takođe, postoje mehanizmi za procenu rizika od podmićivanja i korupcije koji proizlaze iz saradnje sa različitim trećim stranama. Svi ugovori sa trećim stranama iznad određenog limita imaju adekvatne klauzule koje obezbeđuju poštovanje standarda nulte tolerancije u pogledu mita i korupcije.

Pravilima je propisano da su svi zaposleni dužni da prijave službeniku za borbu protiv korupcije ili direktoru Funkcije kontrole usklađenosti poslovanja banke, sve slučajeve izvedenog ili pokušanog podmićivanja ili korupcije kojih postanu svesni, bilo da su ponuđeni, dati ili primljeni. Iako se sve prijave mogu podnositi u skladu sa utvrđenom internom procedurom, one se pre svega moraju podneti službeniku za borbu protiv korupcije, a kada je reč o sumnji na pranje novca, takođe i direktoru Borbe protiv finansijskog kriminala. Propuštanje da se navedeno prijavi može dovesti do, u određenim jurisdikcijama, individualne krivične odgovornosti dotičnog zaposlenog, kao i izlaganja Banke ili Grupe potencijalnoj zakonskoj ili regulatornoj odgovornosti. Potencijalna dela mita i korupcije mogu se takođe prijaviti i u skladu s Poslovnim pravilom o uzbunjivanju.

Uspostavljeni su sledeći mehanizmi za praćenje efikasnosti metoda za sprečavanje mita i korupcije:

- procedure eskalacije za značajna i strateška pitanja;
- redovna obuka za sve zaposlene;
- kvartalni izveštaj menadžmentu o nivou rizika i rezultatima kontrola drugog nivoa;
- sprovođenje procene rizika;
- provere od strane Interne revizije.

Poslednja dva mehanizma rezultiraju korektivnim aktivnostima za smanjenje rizika koje se moraju izvršiti na vreme kako bi se obezbedilo upravljanje identifikovanim rizicima.

Na kraju 2023. godine, oblast borbe protiv mita i korupcije u Banci pokazuje srednje-nizak nivo rizika kao rezultat procene rizika i kontrola drugog nivoa. Rezultat izvršenih aktivnosti su identifikovane i propisane korektivne mere relevantnim organizacionim jedinicama nad kojima se vrši redovno praćenje.

Ključni projekti, inicijative i rezultati u 2023.

U periodu za koji se sačinjava ovaj izveštaj, Banka i njena povezana društva su započela unapređenja procesa u vezi sa evidencijom saradnje sa trećim licima i evidencijom poklona i poslovnih reprezentacija. Unapređenje se odnosi na automatizacije određenih registara čija se implementacija očekuje do kraja 2024.godine. Dodatno, što se tiče saradnje sa trećim licima izvršena je revizija procesa na Grupnom nivou i proces je relaksiran uvođenjem relevantnog praća za kontrole od 5.000 EUR. S druge strane, kreirani su mehanizmi za unificiranu ocenu rizika Trećih lica na nivou grupe, a ne samo u lokalnom entitetu. Kao redovna aktivnost sprovedene su onlajn obuke za sve novozaposlene, koje su obavezne, a pored njih prilikom gore spomenutih izmena procesa, organizovane su i dodatne ad hoc obuke.

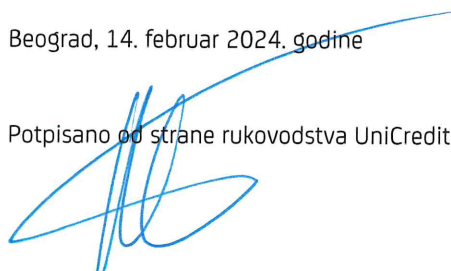
Ključne politike u oblasti borbe protiv korupcije i podmićivanja

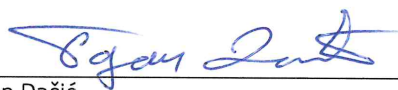
1. Poslovno pravilo za borbu protiv korupcije
2. Poslovno pravilo o uzbunjivanju
3. Pravilnik o unutrašnjem uzbunjivanju
4. Radno uputstvo za borbu protiv korupcije

Radno uputstvo o uzbunjivanju

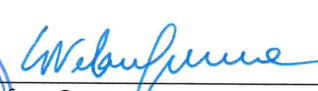
Beograd, 14. februar 2024. godine

Potpisano od strane rukovodstva UniCredit Bank Srbija A.D. Beograd:

Nikola Vuletić
Predsednik Izvršnog odbora

Bojan Dačić
Direktor Kontrolinga, upravljanja kapitalom i vlasničkim udelima

Stefano Suppressa
Član Izvršnog odbora
Direktor Finansija